CD + DVD

Playstation 3 110
CHIP'in yorumlarını okumadan almayın

Vista da kırıldı! 22
Aktivasyonu atlatmanın yolu bulundu

AYLIK YAYINDIR • ISSN: 1300-9419 • 112415 • YIL: 12 • SAYI: 2007/05 • 6.25 YTL

05 2007 CHIP

CHIP

Mayıs/2007 www.chip.com.tr

TEKNOLOJİ • İLETİŞİM • BİLGİSAYAR

Fiyatlar düştü, Vista için ideal PC'yi çok ucuza toplayabilirsiniz!

250 $'a Vista PC

■ Farklı sistem tavsiyeleri ■ Adım adım PC montaj rehberi 44

Pratik Intel E6420 işlemciye overclock yapın, 500 $ tasarruf edin!

Çift katman **DVD + CD**

Tam sürüm
Magical Snap
Ashampoo ile ekran yakalamak çok kolay

Tam sürüm
HD Manager
Paragon'dan eksiksiz bir sabit disk araç paketi

Tam sürüm
Reg. Defrag
Registry temizliği ile PC'nizi hızlandırın

2 aylık tam sürüm
WebJini
Çocuklar için interneti güvenli yapmanın yolu

Ekonomist yayınevi işbirliğiyle
Herkese ücretsiz **6 ÖSYS** deneme sınavı

İstemediğiniz postaları almak zorunda değilsiniz

SPAM'İ DURDURUN

Spam'cileri atlatmak için hileler ve spam filtresi için en iyi ayarlar 172

TEST 1: Yüksek kapasiteli verileri yedeklemek için kullanabileceğiniz **18x DVD yazıcılar** 104

TEST 2: Oturma odanız için sinema salonu ses kalitesi sunan **5+1 hoparlör sistemleri** 86

TEST 3: MP3 çalma özelliğine sahip **cep telefonları** artık müzik keyfi için yeterli 68

- Windows'u sadece 20 sn'de açılır hale getirebilirsiniz 164
- Geleceğin işlemcileri: Intel'in şovunda sadece CHIP vardı 64
- 2007'ye damgasını vuracak en yeni teknoloji trend'leri 82

250 $'a Vista PC • MP3'lü cep telefonları • Spam'i durdurun • Test: DVD yazıcılar • Test: 5+1 müzik sistemleri

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

PC toplamanın tam zamanı

Vista'nın çıkmasıyla başta RAM olmak üzere, işlemci ve ekran kartı fiyatları oldukça düştü. Artık 1 GB RAM belleği 50 dolar'a satın almak mümkün. Intel ve AMD arasındaki rekabet de iyice kızışmış durumda. Yeni ürünlerle birlikte ciddi fiyat indirimleri söz konusu. Intel, Core 2 Duo E4300 işlemcisinin fiyatını 120 dolar'ın altına çekerek, ezeli rakibine adeta meydan okudu. AMD, bu hamleye er ya da geç yeni fiyat indirimleri ve ürünlerle cevap vermek zorunda. nVidia – AMD/ATi cephesinde de hareketlenme var. nVidia'nın uygun fiyatlı GeForce 8500 ve 8600 modelleri, Direct X10 desteğine ihtiyaç duyan ancak bütçesi yeterli olmayan oyunseverlerin ilgisini çekecek. AMD ATi da nihayet bu ay içinde ilk DirectX10 destekli ekran kartını piyasaya sürmeye hazırlanıyor. Bununla birlikte ekran kartlarında da önemli fiyat indirimleri bekleniyor.

Tüm bu rekabet doğal olarak en çok biz kullanıcılara yarayacak. Bu ayki kapak konumuzda (44), Vista için ideal bir PC'yi nasıl toplayabileceğinizi açıklıyoruz. Farklı ihtiyaçlar için sistem tavsiyelerinin yanı sıra, sistemini kendileri toplamak isteyenler için de PC montaj rehberine yer verdik. Son fiyat indirimleri sonrasında Vista'yı 250 dolar'a rahatlıkla çalıştıran bir sistem toplamak mümkün. Oyun fanatikleri de yaklaşık 600 dolar karşılığında, DirectX10 oyunlarını sorunsuzca çalıştırabilecek çift çekirdekli bir PC toplayabilirler. E6600'ü tahtından indirmesi beklenen yeni E6420 işlemcisinin Türkiye'deki ilk test sonuçlarını ve GeForce 8600 GTS'nin ilk benchmark testlerini de yine kapak konumuzda bulabilirsiniz.

Bu sayımızda ayrıca, MP3 çalabilen cep telefonlarının, piyasadaki en yeni DVD yazıcılarının, evinizde müzik ziyafeti sunan 5.1 hoparlör sistemlerinin karşılaştırmalı testini ve bu ay ülkemizde de piyasaya çıkan Sony'nin yeni oyun konsolu Playstation 3'ün ayrıntılı bir incelemesini bulabilirsiniz.

Yeni teknolojiler ve ürünler konusunda Türkiye'nin bir numaralı başvuru kaynağı ve satın alma danışmanı olan CHIP, misyonunun bilincinde olarak yoluna güçlenerek devam ediyor.

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

AYIN TAVSİYESİ

Vista Eğitim CD'si

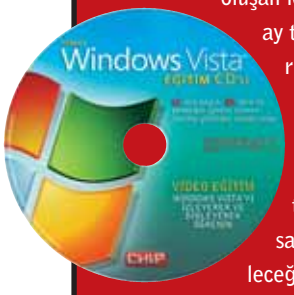

12 ana başlık ve 81 dersten oluşan içeriğiyle bu ay tüm okurlarımıza hediye ettiğimiz "Windows Vista Eğitim CD'si" sayesinde, geleceğin işletim sistemi üzerine şimdiden uzman olabilirsiniz. CD'de yer alan video eğitimleri, Vista'yı izleyerek ve dinleyerek tanımanızı sağlayacak. Vista hakkında kafanızda soru işaretleri varsa, bu eğitim CD'si size yanıtlarını verecektir.

CHIP Mart 2007 satışı:

37.048

Bu rakama aylık yaklaşık 4.700 abone dâhildir.

Kaynak: DPP A.Ş.

İÇİNDEKİLER 05/2007

KAPAK KONUSU

44 **İdeal Vista PC:** Türünün en başarılı ücretsiz yazılımları

GÜNCEL

10 **Sansür yasası:** Meclis gündemindeki internet denetimi
12 **Güncel haberler ve köşe yazıları**
22 **Vista kırıldı:** Aktivasyon kolayca atlatılıyor
26 **Foto & Video fuarı:** Dijital fotoğraf ve video fuarından izlenimler
32 **Teknolojik sözlük:** IPv6 ile daha hızlı ve güvenli sörf
38 **Güvenlik raporu**
40 **Cool Tech:** Yeni ve ilginç teknoloji örnekleri
42 **Radar:** CHIP, yeni teknolojilerin gelişimini ve piyasa marjlarını öngörüyor
43 **Güncel PC fiyatları**

TEST & TEKNOLOJİ

64 **Intel Developer Forum:** Pekin'deki fuarı yerinde izledik
68 **MP3'lü cep telefonları:** Walkman kalitesinde cep telefonları
76 **Formula 1:** Süper bilgisayar Albert'in yarışlardaki etkisi
82 **2007 trendleri:** Bu yıla damgasını vuracak yeni teknolojiler
86 **5.1 hoparlör sistemleri:** Çok kanallı ses sistemleri karşılaştırmalı testte
96 **Elektronik ev:** Akıllı evlerde Microsoft imzası
104 **Test: DVD yazıcılar:** Piyasadaki en yeni DVD yazıcılar testte

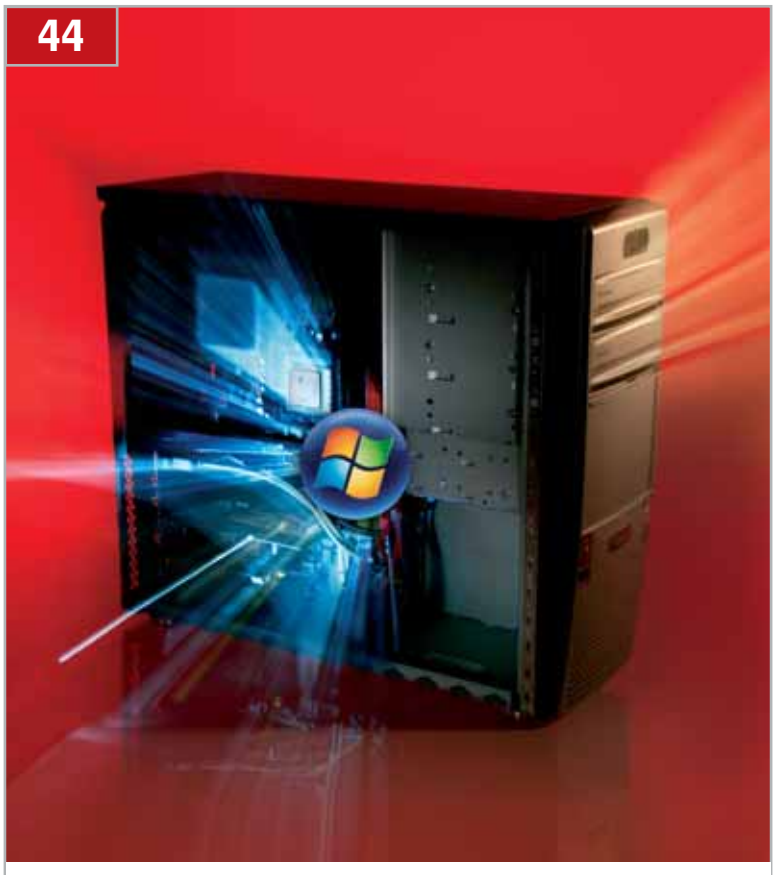

Mükemmel Vista PC

Kendi PC'nizi kendiniz toplayabilirsiniz. Sorunsuz bir Windows Vista için hangi bileşenlere ihtiyacınız olduğunu ve neler yapmanız gerektiğini açıklıyoruz.

Müzikli cepler

En ucuzundan en lüksüne, hafıza kartlısından sabit disklisine sizin için en uygun, MP3 çalma özelliği olan 20 müzik telefonunu test ettik.

2007 trendleri

2007, çok sayıda yeni teknoloji ve ürünün piyasaya çıkacağı bir yıl olacak. CHIP, yeni teknolojileri sizler için masaya yatırdı.

84

Test: DVD yazıcılar

Yeni teknolojilere inat, optik depolama çözümü olarak hâlâ tahtını koruyan DVD yazıcıların en iyilerini sizler için seçtik.

86

5+1 = Eğlence!

Çok kanallı ses sistemleri, sinemayı evinize taşımakla kalmıyor aynı zamanda oyunlardan aldığınız hazzı da ikiye katlıyor.

172

Spam'e son!

Posta kutunuzdaki sinir bozucu reklam içerikli yığın postaları artık sonsuza kadar engellemek elinizde.

152

Vista'ya doping

Küçük bir müdahaleyle büyük bir etki mümkün. XP ve Vista ile çalışan bu ipuçları PC'nizin gerçek gücünü ortaya koymasını sağlayacak.

TEST & TEKNOLOJİ

110 **Playstation 3:** Sony'nin yeni konsolu nihayet Türkiye'de

120 **Yeni ürünler:** Yeni donanım ve yazılım ürünleri testte

142 **Donanım Günlüğü**

144 **CHIP TOP10 Testleri:** En iyi donanımlar

PRATİK

152 **Vista ve XP'ye doping:** İşletim sistemini hızlandıran en etkili ipuçları

156 **Oyuniçi videolar:** Etkileyici demo ve videoları kaydedebilirsiniz

160 **Donanım yazılımları:** Üreticilerin özel araçları

164 **Hızlı sistem açılışı:** İnce ayarlarla Windows'u daha hızlı açabilirsiniz

168 **HD Player:** Yazılımsal HD oynatıcılar testte

172 **Spam'i durdurun:** Yığın postaları engellemek için en etkili ipuçları ve araçlar

178 **En iyi Freeware'ler:** Ücretsiz ve açık kaynak kodlu yazılımlar

182 **İpuçları:** Windows, uygulamalar, iletişim, internet, donanım

190 **Ayın web siteleri**

192 **Mayıs 2007 DVD/CD içeriği:** DVD ve CD'lerde yer alan ve göze çarpan yazılımlar

194 **Tam sürümler:** eCHIP'teki tam sürüm programların pratik kullanımı

OYUN

197 **Ön bakış:** Clive Barker Jericho, Football Manager Live

198 **İnceleme:** Command & Conquer 3: Tiberium Wars, Galactic Civilizations II: Dark Avatar, Silent Hunter: Wolves of the Pacific

DİĞERLERİ

3 **Seyir Defteri**

8 **Okur Yorumları**

204 **Abone Formu**

214 **Vizyon:** CSI: İnternet

217 **Künye**

218 **Gelecek sayıda CHIP**

CHIP Nisan DVD'si

Selamlar değerli CHIP ailesi... Sabırsızlıkla beklediğim Nisan sayısını aldığımda dikkatimi çeken iki konu oldu: Birincisi artık iki DVD vermeniz (umarım devam eder). İkincisi ise video içeriğinin artık DVD player'da izleme olanağının olması, ki bu da CHIP'in verdiği sözlerin arkasında olduğunun kanıtı. Mart 2006 sayısında Ersan Koç arkadaşımız bu konuyu dile getirmişti.

M. Şükrü İNCİ

TOP10 listeleri

Merhaba,
yeniliklerin ve teknolojinin habercileri. Öncelikle sizlere, bilişim dünyasının nimetlerini, bizlere en güvenilir kaynaklardan eksiksiz ve herkesten önce ulaştırdığınız için teşekkür ederim. Benim düşüncem, CHIP TOP 10 liste standardına, dizüstü kullanıcıları için de 2,5 inç'lik HDD'lere ve dizüstü RAM'lerine yer ayırmanızın, beni ve birçok dizüstü kullanıcısını memnun edeceğini düşünüyorum. Yeni sayılarda bu yenilikleri görmek dileği ile.

Emin GÜL

Program açıklamaları

4-5 senedir sıkı takipçinizim. CHIP bende bağımlılık yaptı, aybaşı geldiğinde "bayiye gelse de alsam bayiye gelse de alsam" diye sabırsızlanıyorum... Font Creator isimli bir programı CHIP CD'den kullanıp kendi yazı karakterimi oluşturdum. Bu ve bunun gibi birçok eğlenceli ve işlevsel programlar yayımlamanız çok hoş ama benim asıl söylemek istediğim şu: Test edilen ya da CD ve DVD'de yer alan programların bazılarının anlatımları yetersiz, biraz daha ayrıntılı anlatım yapabilir misiniz? Örneğin bir sayıda yüzlerce program yerine az sayıda program ekleyip açıklamalarına daha çok yer verilebilir diye düşünüyorum. Ayrıca daha iyi arşiv oluşturmak için her ay farklı konu ile ilgili programlar yayımlayabilir misiniz? Mesela, bir sayıda tamamen animasyon programları, diğer sayıda dijital fotoğrafla ilgili programlar gibi. Son olarak, biz okurların da bu paylaşıma katkımız olabileceğini düşünüyorum ve kullanmayı iyi bildiğimiz programların bir videosunu hazırlayıp CHIP'e yollamayı, CHIP CD-DVD'lerle diğer okurlarla paylaşmayı düşünüyorum, ne dersiniz?

Mustafa AKAY

CHIP'in fiyatı

Enflasyona rağmen fiyatınızı uygun bir yerde tutuyor olmanız çok güzel. Eski bir pdf. kitabınızı yazıcıyla kitap yapmaya kalksak kim bilir kaça patlardı. Milenium'un Şubat ayında almaya başladığımderginizin fiyatı 2.450.000 TL idi. Bir kg domatesin artan fiyatı karşısında çok cüzi miktarda artmış. Son bir şey; bazı ürünlerdeki fiyat kısmında yazan firmayı arayınızı garipsiyorum. Çünkü en son yapılacak iş firmayı aramak olmalıydı.

Murat Ahmetbeyoğlu

Markalaşmış bir dergi

Merhaba CHIP.
CHIP'i ilk olarak beş yıl önce bilgisayar hakkında bilgilenmek için almıştım. Ondan sonra araya yıllar girdi. CHIP'i unuttum. 2006 Ekim ayında bir alışveriş merkezine gittiğimde rafta CHIP'i gördüm ve beş yıl sonra CHIP'te ne değişmiş diye bakmak için aldım. Dergiyi bir solukta baştan sona okudum ve en son sayfayı kapattığımda "verdiğim parayı sonuna kadar hak ediyor" dedim. İşte o günden beri CHIP'i her ay aralıksız alıyorum. PC, internet, donanım, yazılım ve aklıma daha gelmeyen birçok şey CHIP'te var.

Bilgisayar dünyası hakkında bildiklerime CHIP'i her aldığımda yenileri ekleniyor. CHIP gerçekten kendini PC dergisi sektöründe kanıtlamış yazarlarıyla, editörleriyle ve daha birçok özellikleriyle markalaşmış bir dergi. Beş yıl önce nasılsa beş yıl sonra da aynı kalitede olması dileğiyle...
Teşekkürler CHIP...

Hakan YAVUZ

Nesnel bilgilendirme

Merhaba.
İki yıl süreyle Türkçe yayınlanan bilişim süreli yayınlarını kendimce izledikten sonra, CHIP'in okuru nesnel bilgilendirmeye çok daha fazla özen gösterdiği fikrindeyim. Teşekkürler...

Ercan Arısoy

CHIP YARDIM EDİYOR

Okur mektupları
CHIP Yazı İşleri
Vefa Bayırı Sokak Gayrettepe İş Merkezi B Blok No: 6
34349 Gayrettepe / İstanbul
yorum@chip.com.tr

Abonelik, eski sayı siparişi ve özel sayılar
Tel: (212) 217 93 71
Faks: (212) 217 94 23
abone@vogel.com.tr
http://abone.vogel.com.tr

Teknik sorular
yardim@chip.com.tr

Dergi ve CD/DVD ile ilgili sorular
dergi@chip.com.tr

Yorumlarınıza hediye
Yayınlanan yorumlarınız için 11 YTL değerinde **CHIP Özel Sayısı** kazanın

Diğer gerekli tüm adres bilgilerini Künye'de bulabilirsiniz: 217

Tüm dünya aptal biz akıllıyız

İnterneti zapturapt altına almak için hazırlanan yasa tasarısı mecliste görüşülürken kamuoyunda da büyük bir tartışma çıktı.

Aylardır ülke gündeminden düşmeyen internet üzerindeki çocuk pornografisi temalı haberlerin ardından beklenen yasa tasarısı ışık hızıyla hazırlandı ve çocukların cinsel istismarını önleme amacını taşıyan yasa tasarısı, neredeyse ICAAN'a kadar gidip internetin fişini çekmeye ve bütün dünyayı "internet belasından" kurtarmaya varan önlemleri ve yaptırımlarıyla tartışılmaya başlandı.

Yasa tasarısı kısaca, internet için de radyo ve televizyonları denetleyen üst kurula (RTÜK) benzer bir yapı oluşturulmasını ve bu kurula, mahkemelere gitmeye gerek kalmaksızın, zararlı bulduğu her içeriği engellemek üzere web sitelerine erişimi kapama yetkisi vermeyi öngörüyordu. Ancak TBMM Adalet Alt Komisyonu'nda görüşülen tasarı, zaten yoğun bir kontrol ve sansür altındaki alışıldık mecraların, gazetelerin, televizyonların dile getiremediği haberlerin, olayların ve yorumların yer aldığı, insanların dış dünya ile iletişim kurduğu internet üzerinde, sadece çocuk pornografisi veya uyuşturucuyu özendirici yayınları değil, hegemonya sahiplerinin görüşlerine, beğenilerine ters düşen, uyuşmayan her muhalif yayını durdurabilecek bir sansüre kolayca dönüşebilecek özellikler, muğlâk ifadeler taşıyordu ve tasarının bu niteliği dikkatli gözlerden kaçmadı.

İnternet üzerindeki suç unsurlarını engellemek, çocuk pornografisine, uyuşturucu satışına, kuralsız hesapsız kumar sitelerine, dolandırıcılıklara karşı önlem almak 1999 yılından beri Avrupa'nın ve dünyanın gündemini meşgul ediyor.

Tüm dünya soruna çözüm arıyor

Komisyonlar, kurullar, görüşmeler düzenleyen, yeni teknolojiler üreterek internetin bir suç cenneti haline dönüşmemesi için çabalayan batının aklına bir kez dahi gelmeyen yasaklamalar, fiş çekmeler, sansür uygulamaları gibi sert önlemlerin hayata geçirilmeyişinin ise önemli bir nedeni var: Gelişmek.

Sanayi devriminden çok daha büyük bir hareket olan internet devriminde halkını bilgiden, gelişimden yoksun bırakmak istemeyen devletler interneti sansürlemek yerine insanların doğruyu ve yanlışı kendi kendilerine bulabileceklerine güvenerek hareket etmeyi tercih ettiklerini açık açık gösterdiler. Ancak baskıcı rejimleriyle ünlü birkaç ülke dışında dünyada hiçbir yerde interneti sansürlemek için yasalar, tasarılar hazırlanmadı.

"Bizim insanımıza daha fazlası gerekmez" mantığı ile halkını küçümseyen yöneticilerin yerine, "bizim insanımız doğrunun yanlışın ayrımını yapacak zekâya ve muhakeme yetisine sahiptir," düşüncesi ile yola çıkarak insanlarını inter-

neti daha fazla kullanmaya teşvik eden ülkelerde, garajlarında web sitesi yapan gençlerin birkaç yıl içinde milyarlarca dolarlık şirketler kurduklarını, dünyanın en büyük markasını yarattıklarını, reklâm pazarını, ticareti, bilgi akışını kontrol ettiklerini düşündükçe o, "daha fazlasına ihtiyacı olmayan" insanların dellenmemesi, içten içe sövüp saymamaları mümkün müdür?

Sanal ağda yakınlaşan uzak komşular

İnternet tüm dünyada kolektif bir bilinç oluşturup elli yıl öncesine kadar birbirlerini kesip, fırınlarda yakan insanların birbirlerine kenetlenmesine, tüm dünyanın birbiriyle iletişim içinde olduğu, bilgiyi, sanatı, kültürü, hizmetleri ve malları paylaştıkları bir hayat biçimi ve dünya düzeni yaratmışken bu mecrayı yasaklama girişimi ve birkaç yöneticinin kürsüye çıkıp halka "siz bilmezsiniz, biz sizin yerinize bilip size söyleriz" tavırları artık bu çağa ait değildir ve bu tür yasak, sansür ve yukarıdan inen emir girişimlerini gördükçe mizah seven insanımızın aklında komik diyaloglar, minik skeçler canlandığını düşünmemek de elde değil. Hatta belki biri de şu aşağıdaki gibidir:

-Oh Mösyö Philipe haberi duydunuz mu?
-Hayrola Mösyö Jan Piyer?
-Efendim Türkiye'de bir internet yasası hazırlanmış. Tam sekiz yıldır Avrupa Komisyonu'nda, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda, Dünya Sağlık Örgütünde, NATO toplantılarında, G8 Zirvelerinde, Habitat buluşmalarında ve Davos toplantılarında konuşup konuşup çözemediğimiz internet problemlerini çözmüşler. Hayranlık ve şaşkınlıkla izliyorum kendilerini.
-Oh My God Mösyö Jan Piyer! Nasıl engellemişler internet suçlarını, merak ettim şimdi?
-Üstadım, adamlar internetin fişini çekmişler.
-Aman ya'rabbim! Biz bu mükemmel çözümü nasıl düşünemedik?
-Ben sanırım kompleks geçireceğim Mösyö Philipe.

İnsanların yıllardır uyarıp hassasiyetlerini dile getirdikleri internet özgürlüğü konusunda bugün konuşulan şaka gibi detaylar, önümüze koyulacak yasakları, sansürleri çaresizce izlemek, elimizde artık nükteden, hicivden başka bir seçenek kalmamasının nedenidir.

Yazdıklarınızı beğenmeyen biri, sadece yetkiye, güce sahip olduğu için gelip ağzınıza bant takacak, sitenizi kapatacak, dünyanın izlediği internet yayınlarını, kendince zararlı bulduğu için engelleyecek.

Sağa sola yasak tabelası yerleştirme hevesindeki yöneticiler, çaresizlikten çıldırmış insanların yüzündeki buruk gülümsemelerin, sarkastik kahkahalarının patlayacak bir kasırganın habercisi olduğunu da unutmamalıdır. ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Yorum farkı

Internet sansürlenebilir mi?

Meclise taşınmak üzere olan internet yasası interneti sansürlemek ve yasaklamak fikri etrafında tartışma yaratti.

Evet Selçuk İslamoğlu, Web Geliştirme Koordinatörü

İnternet özgürdür deyip duruyoruz. Bu zamana değin, internet gelişirken bazı engellerin öz denetim ile aşılabileceği düşünülüyordu. Durum böyle gelişmedi, özellikle internet etkileşimli yapısının getirdiği rahatlık, gereğinden fazla rahatlığa dönüşüverdi. İnsanlar monitörlerinin ardından, hala bir ülkenin vatandaşı olduklarını ve o ülkenin yasalarına bağlı olduklarını unutuverir oldular. İnternet öyle bir lanse edildi ki, sayısal ortamda yapılan gasp, hırsızlık veya "haneye tecavüz" sanki tehlikesiz bir macera, bir oyun sanki genç beyinlerde. İnsan sormadan edemiyor, madem sokakta açıkça yasadışı ürünlerin dağıtılması yasak, neden o ülkenin vatandaşı bunu internet üzerinden yapabilsin? Yeni yasanın bazı hedeflerinin internet üzerinden işlenen suçları hedeflediği açık, örneğin çocuk pornografisi gibi. Ama yasakların seviyesinin de nerde duracağı da açıkça belirtilmemiş ve kafalarda soru işaretleri yaratıyor.

Hayır Güçlü Aydoğan, CHIP Online Yayın Yönetmeni

21. yüzyılda bilginin paylaşılabildiği en özgür ortam internet. Herkes fikrini, beğendiklerini, beğenmediklerini paylaşıyor internette. Tabii ki kötü niyetli insanlar yanlış bilgiler verebilir, kötü amaçlarla, kendi amaçları doğrultusunda gerçekleri saptırabilir, propagandalarını yapabilir. Ancak geride bıraktığımız belki binlerce senedir artık insan olarak bilgiyi nasıl alacağımızı da öğrenmiş olmalıyız. Sansürün amacı olan bir kaynaktan yayılan "yanlı" bilgi yerine birçok kaynaktan araştırılarak ulaşılan doğru bilgi her zaman için yeğ tutulmalıdır. Yanlış bilgi zaten herkesin katılımcısı olduğu bir ortamda kaybolup gidecektir. Geriye sadece gerçekler kalacaktır. Ayrıca düşünülmesi gereken sansürü uygulayanın ne kadar bilinçli olduğudur. Son sansür olayında herkes gördü ki Youtube'un kapatılması yanlış bilgiyi yayanın işine yaradı, cevap vermek isteyenlerin hakkını elinden aldı. Kim bir başkasının neyi görebileceğine, neyi göremeyeceğine karar verebilir ki?

Haberler

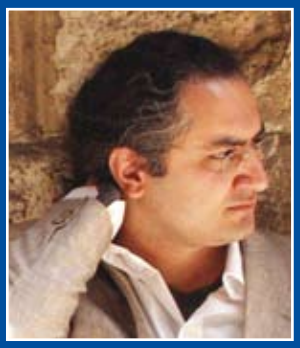

Cem Şancı
cemsanci@chip.com.tr
CHIP Haber Müdürü

Telekom dedikoduları

■ Kısa süre önce uzak mesafe telefon hizmeti vermek üzere yüksek ücretler ödeyerek lisans satın alan yeni telekomünikasyon şirketleri, Türk Telekom'un şehirlerarası görüşme tarifesini kaldırıp fiyatları sabitlemesinden rahatsız ve bu şikâyetlerini her fırsatta dile getiriyorlar. Turkcell'in sabit telefon hizmetleri veren UMTH operatörü Telcom'un yöneticileri bir basın toplantısı düzenleyerek, Türk Telekom'un tarife hamlesi ile operatörlere rekabet edecek alan bırakmadığını, kâr edemeyen pek çok operatörün piyasadan silinebileceğini dile getirmesi, aslında şehirlerarası görüşmelerin ucuzlaması gibi görünen bir hamlenin tüketiciyi kısa süre sonra yine rakipsiz, seçeneksiz bir pazarda, tek kalmış bir şirketin insafıyla baş başa bırakabileceğini hatırlattı. UMTH operatörlerinin Telekomunikasyon kuruluna başvurarak, şehiriçi görüşmelerin de tekelden çıkarılması talebine olumlu bakıldığını ve 2007 sonuna doğru şehiriçi görüşmeleri de alternatif operatörler üzerinden daha düşük ücretler karşılığında yapabileceğimizi duyduğumun da altını çizmeliyim. Aynı operatörlerin veri hizmetleri, kablosuz genişbant internet erişim servisleri vermek üzere hazırlık içinde olmalarıysa gelecek adına umut veren bir gelişme.

Dayanıklı LCD

Asus LS201 ile güvenli seyirler

■ ASUS, görüntü anlayışına yeni bir tarz katan LS201 LCD monitörünü piyasaya sundu. Bu serinin en önemli özelliği yüksek sertlik derecesine sahip ekran koruması ile monitörün dayanıklılığının arttırılması. Monitörün 20 inç boyutundaki ekranı, 9H sertlik değerindeki özel bir cam ile kaplı. Bu sayede ekran LCD kullanıcılarının korkulu rüyası olan çizilme ve ezilme gibi hasarlardan ve dış etkenlerden maksimum düzeyde korunma sağlıyor. Bu ek malzemeye rağmen inceliğinden ve zarifliğinden bir şey kaybetmeyen LS201, ince panelle birleşen parlak dış kaplama ve şık alüminyum ayak ile tamamlanan

tasarımı sayesinde uluslararası RedDot ödülüne layık görüldü.

Bilgi için: www.asus.com.tr

Sabite Bluetooth

Kendinizi kablolarla sınırlamayın

■ Tesan, Bluetooth teknolojisini sabit telefonlarla buluşturan Xpeech Bluetooth adaptörünün Türkiye genel dağıtımını üstlendi. Xpeech sayesinde Bluetooth özellikli kulaklıklar, ev ve ofislerde kullanılan sabit hatlarla eşleştirilebiliyor. Yeni bir telefon cihazına gerek olmaksızın Bluetooth'lu kablosuz iletişimi evlere ve ofislere getiren Xpeech'in çalışması için herhangi bir yazılım kurulması da gerekmiyor. Xpeech XBA802, 50 Euro + KDV'ye temin edilebiliyor. Ayrıca Xpeech ve Jabra BT125 Bluetooth kulaklıktan oluşan avantajlı paket de 83 Euro + KDV'ye satışa sunuluyor.

Bilgi için: www.tesan.com.tr

Güneş enerjili klavye

SlimStar 820 Solar Keyboard

■ Genius ürünlerinin distribütörlüğünü alan KONT Bilişim, Yeni Genius ürünlerini tanıttı. Üzerinde bulunan güneş enerjisi paneli sayesinde kesintisiz kullanım imkânı sunan SlimStar 820 kablosuz klavye, güneş ışığının yetersiz kaldığı zamanlarda şarj ettiği pilleri kullanıyor. Ayarlanabilir güneş paneli maksimum verimliği sağlıyor. 2,4 GHz kablosuz iletişim kabiliyetine sahip SlimStar 820, aynı zamanda sıvı dökülmelerine karşı sızdırmazlık özelliğine de sahip. SlimStar 820, aynı zamanda Windows Vista ile uyumlu.

Tel : 0216 528 54 32

Bilgi için: www.kont.com.tr

kısa kısa...

▸ Vista Service Pack
Intel'in başkanı ve baş icra sorumlusu Paul Otellini, Microsoft'un sır gibi sakladığı, Vista Service Pack için çıkış tarihini ağzından kaçırdı. Otellini'nin, "Intel'in yılın ikinci yarısına dair planlarına Vista'nın etkisi nedir?" şeklinde yöneltilen bir soruya "Vista'daki geliştirmeleri bekliyoruz" şeklinde bir yanıt vermesi beklenirken Otellini, "Bugünlerde yol haritası çizilip testler yapılıyor. Ancak donanım olarak geliştirmeler yapıp piyasaya yeni ürünler sürmemiz için muhtemelen Ekim veya Kasım ayında çıkacak olan Service Pack'i bekliyoruz." diye cevap verdi.
Bilgi için:
www.microsoft.com

▸ Online outlet
İnternet butiğiniz Leocasual, online ortamda bir ilk gerçekleştirerek online outlet mağazası açtı. Haute Couture anlayışını benimseyerek, koleksiyonundaki her modelden sadece sınırlı sayıda üreterek piyasaya sunan "LEOCASUAL OUTLET"de sezon ürünleri de yer alıyor. Sadece internetten siparişle tüketicisiyle buluşan "LEOCASUAL" ürünleri tüm Türkiye geneline en geç 2 gün içerisinde ulaşıyor.
Bilgi için:
www.leocasual.com

Üç boyutlu yongalar

Enine değil boyuna genişleme dönemi

■ IBM, yeni bir üretim teknolojisi bularak, bilgisayar yongalarının 3 boyutlu üretilebilmesini mümkün kıldı. IBM'in New York'taki Yarıiletkenler Araştırma Laboratuvarı'nda bulunan üretim teknolojisi, bilginin yonga üzerinde kat ettiği mesafeyi 1.000 kat kısaltırken, veri akışı için 100 kat daha fazla kanalın eklenmesine olanak sağlıyor. Böylece, her 18 ayda bir, yonga üzerine yerleştirilebilecek bileşen sayısının 2 katına çıkacağını öngören Moore Kanunu'na 3. boyut eklenmiş oluyor. Geleneksel bir yonga üzerinde kullanılan silikon temelli bileşenler, yatay düzlemde 2 boyutlu olarak yan yana sıralanırken, IBM'in yeni keşfiyle üst üste yerleştirilebiliyor. Farklı bileşenlerin bir sandviç mantığında birbirlerine daha yakın konumlandırılması, yongaların çok daha küçük ve hızlı olmasının önünü açıyor.

IBM'in, ilk örneklerini 2007'nin ikinci yarısında yapmaya başlayacağı, 2008 yılından itibaren ise üretimine geçeceği 3 boyutlu yongaların, kablosuz iletişim cihazları, orta ölçekli sunucular ve süper bilgisayarlar gibi farklı alanlarda kullanılması bekleniyor. Yeni 3 boyutlu yongaların, düşük enerji tüketimiyle, halen silikon-germanyum tabanlı yongaların kullanıldığı kablosuz cihazların pil ömrünü en az %40 artıracağı hesaplanıyor.

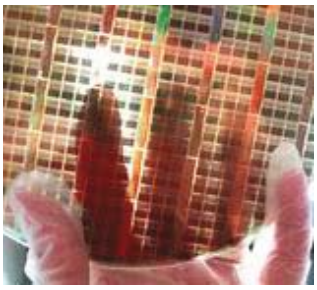

Defakto

244 enayi

■ Microsoft'un milyon dolarlar harcayarak tanıtımını yaptığı yeni nesil işletim sistemi Windows Vista, dünyanın en fazla nüfusa sahip ülkelerinden biri olan Çin'de, gösterişli bir tanıtım sonrasında orijinal olarak sadece 244 adet sattı. Microsoft, dünyanın en büyük Vista reklamını, Çin'in Shanghai şehrinde bulunan, 421 metre yüksekliğindeki, içersinde iş merkezleri ve harika bir otel de barındıran Jin Mao kulesinde yapmıştı. Bu görkemli reklâmdan sonraki iki haftalık dönemde ortaya çıkan satış grafiğinin pek de iç açıcı ilerlemediği açıkça görülüyor.
Bilgi için:
www.microsoft.com

Video oynatıcı

Archos 704 WIFI

■ Archos 704 Wifi, kablosuz ağ desteği olan yeni bir medya oynatıcısı. PC'deki film ve müzik dosyaları cihaz üzerinden kablosuz olarak cihaza aktarılabiliyor. Kullanıcılar entegre tarayıcı sayesinde herhangi bir hotspot'a ulaşarak video ya da şarkı indirebiliyor. PlaysForSureSupport çavrimiçi mağazalardan alışverişi de mümkün kılıyor. Tek eksik cihazın Flash ve Java desteği olmaması nedeniyle YouTube gibi portallardaki içeriği oynataması. İçerik dâhili sabit diskte saklanıyor; görüntüleme için 7 inç'lik dokunmatik ekran kullanılıyor. Film dosyalarında yalnızca WMV ve MPEG4; müziklerde ise MP3, WMA ve WAV destekleniyor. Archos'un 80 GB'lık sürümü 550 dolar etiketle satışta.
Bilgi için:
www.archos.com

Biri bize dur mu dedi?

Cep telefonu satışları 2007'de yavaşladı

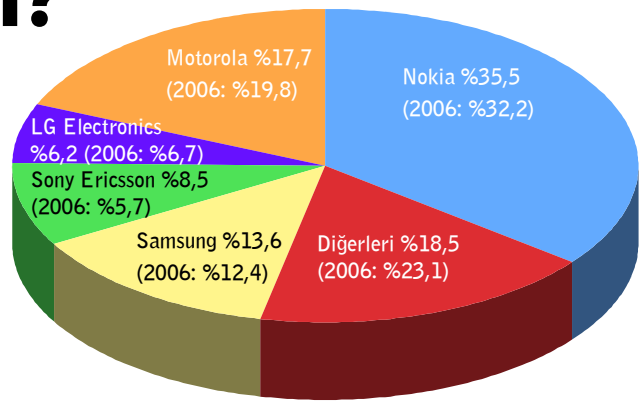

■ Dünyaca ünlü istatistik ve analiz şirketi IDC tarafından gerçekleştirilen piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan verilere göre, dünya genelinde cep telefonu satışlarında meydana gelen yavaşlama, sektör için her hangi bir tehlike arz etmiyor, fakat geçtiğimiz yıllara oranla pazarın daha yavaş büyüdüğünü su yüzüne çıkarmış oluyor. IDC analistlerinin belirttiğine göre, mobil telefon üreticileri 2007 yılının ilk çeyreğindeki satış döneminde, dünya genelindeki satıcılara 256,4 milyon telefon dağıtarak, geçtiğimiz yılın aynı dönemine oranla (233 milyon) sadece %10'luk artış oluşturabilecek bir dağıtım gerçekleştirebildi. Oysa ki önceki yıllarda meydana gelen yıllık periyodik büyüme, %20'nin üzerinde gerçekleşiyordu.

Sony Ericsson rekor kırdı

Araştırmanın en ilgi çekici noktalarından biri de, genel yavaşlamanın yaşandığı bu dönemde, Sony Ericsson'un geçtiğimiz yıla göre %69.9 oranında daha fazla satış gerçekleştirmesi oldu. 2006 yılının ilk çeyreğinde 13,3 milyon telefon pazarlayan şirket, beklentileri tersine çevirerek bu yıl aynı dönemde, bu rakamı 21,8 milyona yükseltip sürpriz bir rekora imza attı.

Samsung T9

Müzik ve eğlence Bluetooth'la yanınızda

■ Samsung Electronics, görüntülü müzik keyfi sunan yeni medya çaları T9'da kullanıcıları Bluetooth teknolojisiyle buluşturdu. Gelişmiş multimedya özelliklere sahip cihaz, Bluetooth uyumlu diğer cihazlarla kolayca kablosuz veri alışverişi yaparak, eğlencenin sınırlarını genişletiyor. T9'un şarj edilebilen polimer piliyle kesintisiz olarak 30 saat müzik dinlemek ya da altı saat video izlemek mümkün. İki farklı bellek seçeneği sunan yeni model (1 GB, 2 GB), siyah renkte satışa sunuluyor. Zarif ve ince görünümüyle dikkat çeken yeni cihazın ağırlığı da sadece 49 gram.

Medya çaların Macromedia Flash ara yüze sahip 1,8 inç'lik TFT-LCD ekranından videonun yanı sıra fotoğraflar ve metin belgeleri de görüntülenebiliyor.

T9'un beş yönlü yönlendirme butonu kullanıcıların cihazı daha rahat kullanmalarını sağlıyor. Samsung'un dijital doğal ses teknolojisi DNSe (Digital Natural Sound engine) cihazın ses kalitesini 3D seviyesine çıkarıyor.

USB üzerinden diğer cihazlarla bilgisayar yardımı olmadan dosya alışverişi yapabilen T9, MP3, WMA, Audio ASF, JPEG ve Ogg dosyalarını sorunsuzca çalıştırabiliyor.

Samsung'un taşınabilir medya çalarlardaki son ürünleri arasında yer alan cihaz, FM radyo ve kaydedici ile ses kaydedici özelliklerine de sahip. Kızışan MP3 çalar pazarında T9 iddialı görünüyor.

Tel : 0216 528 54 32
Bilgi için:
www.kont.com.tr

T9'un Özellikleri

- 1 GB ve 2 GB bellek seçenekleri
- 1,8 inç TFT LCD ekran
- MPEG4 video oynatıcı
- USB 2.0 ile yüksek hızda aktarımı
- Ogg / MP3 / ASF / WMA
- Fotoğraf ve metin görüntüleyici
- FM radyo / Ses kaydedici
- 30 saat pil ömrü

kısa kısa...

▸ Nokia Nseries
20 Ekim 2006'dan bu yana devam eden Nokia Nseries Kısa Film Yarışması'nda mutlu sona ulaşıldı. Yarışmayı, "Köşeyi Dönmek - 2" adlı filmiyle Barkın Şener kazandı. 400'e yakın başvurunun yapıldığı Nokia Nseries Kısa Film Yarışması'nda finale kalan on yarışmacıya birer adet Nokia N93 telefon hediye edildi.
Bilgi için: www.nserieskisafilm.com

▸ Türkiye LCD'yi sevdi
Türk Philips Elektronik Ürünler Genel Müdürü Atilla Tüfekçi, Türkiye'de LCD TV pazarının Plazma TV pazarından daha hızlı bir büyüme gösterdiğini belirtti. 2005 yılınnda ciro bazında yüzde 10'luk bir paya saship olan Türkiye LCD TV pazarının, 2006 yılında yüzde 20, 2007 yılında ise yüzde 35'e çıktığını söyleyen Tüfekçi, Avrupa'da LCD TV'nin yüzde 73'lük pazar payı ile giderek güçlendiğini de sözlerine ekledi. Atilla Tüfekçi, Philips'te bulunan Ambiligiht, Pixel Plus ve Ambisound teknolojileri ile rekabette öne çıktıklarına, bu sayede televizyon izleme deneyiminin farklılaştığına ve zenginleştiğine dikkat çekerken tüketicilerin ihtiyaçlarını gözettiklerinin de altını çizdi.
Bilgi için: www.philips.com.tr

Microsoft

OneCare, e-postaları görünürde siliyor

■ Üründe tespit edilen bir hata, gelen e-postaların hem Outlook'ta hem de Outlook Express'te yalnızca görünürde ortadan kaldırıldığını ortaya koyuyor. Sorun şu: Outlook tüm verileri, e-postalara, adres defteri ve takvime ait olanlar da dahil olmak üzere, büyük bir pst dosyasına kaydediyor. bu dosya Outlook Express'te DBX uzantısını alıyor. Ancak OneCare karantina klasörüne yalnızca ilgili dosyayı taşımıyor, tüm pst dosyasını izole ediyor. Microsoft, CHIP'in yönelttiği soru üzerine OneCare'in 1.1.2306.0 sürümünde itibaren ortadan kaldırıldığı açıklamasını yaptı. Firma müşterilerine güncelleme öneriyor.
Bilgi için: www.microsoft.com

İlk test: Asus W5FE

Sideshow incelemesi

■ Asus'un geliştirdiği dizüstü modellerinden W5'te, kapalıyken de ikinci ekranı üzerinde resimleri, e-postaları ve haberleri takip etmenize imkan tanıyor. CHIP tarafından test edilen bu üründeki mini ekran, kendi özel tuşları üzerinden kolayca yönetilebiliyor. Ancak uygulamaların yavaş tepki verdiği söylenebilir. Sunulan standart SideShow araçları arasında bir Soliter oyunu, resim gösterici ve müzik oynatıcı yer alıyor. Denetim Masası üzerinden iki farklı araç daha eklemek mümkün. Eklentiler verileri tıpkı bir çıkarılabilir depolama birimi gibi davranan ve Windows tarafından güncellenen (e-posta ve feedler) 1 GB büyüklüğündeki flash bellekten alıyor. Test sistemimizde Microsoft'un Mediaplayer eklentisinde PC'nin çalışır durumda olması gerekiyordu. Sonuç: Hoş bir oyuncak ancak araç sayısı henüz yetersiz ve uygulamanın olgunlaşması gerekiyor.
Bilgi için: www.asus.com

Videolu Walkman

Bu Walkman'ler video da oynatıyor

■ Taşınabilir müzik çaların mucidi, video özellikli ilk Walkman'i tanıttı. Sony'nin MP3 Video Walkman'inin 320 x 240 piksel çözünürlüğündeki 2 inç'lik renkli ekranında MPEG4 ve H.264 filmler oynatılabiliyor. Flash bellekli oynatıcı tıpkı Sony'nin kendi çevrimiçi mağazasındaki gibi Atrac biçimli müzik dosyalarını oynatabiliyor. Cihaz ayrıca MP3 ve DRM'siz WMA ve AAC dosyalarını çalıyor. Ses kayıtlı slayt gösterisi özelliği de özellikler arasında MP3 Video walkman üretici verilerine göre 30 saatlik kesintisiz müzik keyfine izin veriyor. bu süre videolarda sekiz saate geriliyor. Mayıs ayında piyasada olacak ürünün 2 GB'lık sürümü 180, 4 GB 230, 8 GB ise 300 Euro fiyatla satılacak.
Bilgi için: www.sony.com

Lenovo da geri çağırdı

Sorunlu dizüstü bataryaları

■ Lenovo 2005 Kasım'ından beri sattığı ürünlere ait yaklaşık 210.000 bataryayı geri çağırdı. Sanyo tarafından üretilen bu bataryalar aşırı ısınabiliyor ve bu nedenle dizüstü bilgisayarla bağlantısının kesilmesi gerekiyor. Kullanıcılar bataryalarını ücretsiz olarak değiştirebiliyor.
Bilgi için: www.lenovo.com/batteryprogram

Ali Kızıl
alikizil@gmail.com
IT Proje Koordinatörü

YORUM

Ubuntu Feisty Fawn

Kapınıza kadar ücretsiz gelen sorunsuz bir işletim sistemi varken, Vista'ya ne gerek var?

Canonical'ın sponsorluğunda ilerleyen popüler Linux dağıtımı Ubuntu, kod adı Feisty Fwan olan son sürümü 7.04 ailesini duyurdu. Önceki dağıtımlarında olduğu gibi Ubuntu, beş farklı sürümle karşımıza çıkıyor: Sunucular için Ubuntu Server, Masaüstü bilgisayarlarına yönelik Ubuntu Desktop, eğitim alanında kullanılmaya hazır Edubuntu, GNOME masaüstü yerine KDE'yi tercih edenler için Kubuntu ve Xfce masaüstü yöneticisini kullananlara Xubuntu. Tüm 7.04 sürümleri, Linux Kernel 2.6.20 ve açık kaynak kodlu/özgür yazılımların son halleri ile geliyor. Sürümleri **www.ubuntu.com**'dan indirebileceğiniz gibi, adresinize ücretsiz teslim edilmesi için **http://shipit.ubuntu.com** adresinde yer alan formu da kullanabilirsiniz.

> **"Ubuntu, kod adı Feisty Fwan olan son sürümü 7.04 ailesini duyurdu."**

Ubuntu Server, donanım ve sanallaştırma desteği arttırılmış bir kernel ve güncellemeyi kolaylaştıran yazılımlar içeriyor. Intel VT veya AMD-V eklentilerine sahip x86 mimarilerinde, KVM (Kernel Virtual Machine) tabanlı sanallaştırma kullanılabiliyor. Bu sayede birçok işletim sistemi; kernel'de hiçbir değişiklik yapılmadan, herbirinin ayrı bir ağ kartı, diski, ekran kartı varmışcasına sanal donanımlar üzerinde çalışabilir kılınıyor. Yazılım aracılığıyla bir sistem yöneticisi, güncellemeyi nasıl gerçekleştireceği ve güncellemeden sonra nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda adım adım bilgilendiriliyor. Güncellemeden önce sistemde kurulu tüm paket bağımlılıkları kontrol edilerek, olası çakışmalar baştan engelleniyor. Bu araç ile Ubuntu, zaman ve para tasarrufu sağlayan bir yenilik içeriyor.

Hem masaüstü, hem de sunucu çözümlerinde Ubuntu'nun Sun ile yaptığı iş birliği sonucu; Java Enterprise Edition 5 GlassFish uygulama sunucusu, Java SE Development Kit 6, Java DB 10.2, Apache Derby ilişkisel veritabanı yöneticisi ve NetBeans IDE 5.5 depolardan indirilebiliyor. Bu çözüm RedHat'ın JBoss'u sistemlerinde sunmasına bir alternatif olarak görünüyor.Diğer gelişmeler arasında; çoklu çekirdekli sistemlere ve 64 bit platforma arttırılmış destek, Jetpipe yazıcı mimarisi ve PluseAudio ses sunucusu ile ilerletilmiş baskı ve ses servisleri, güncellenmiş LAMP (Apache 2.2.3, MySQL 5.0.38, Python 2.5 ve PHP 5.2.1) paketi, GFS ve OCFS2 destekleri ve üst seviye SSH güvenliği yer alıyor. Ubuntu Desktop içinse, Windows'tan geçişi kolaylaştıran yeni bir Migration aracı ve kapalı programlara verilen destek göze çarpıyor. Migration aracı, Internet Explorer ve Firefox'da yer alan favori siteleriniz, masaüstü temalarınız, Yahoo IM bağlantılarınız gibi kişisel ayarlarınızı Windows üzerinden alıp, Ubuntu içine yüklüyor. Ayrıca çokluortam ses ve video dosyalarının çalışması için gerekli kapalı programlar ve codec'ler, Ubuntu'nun yönlendirici araçları sayesinde rahatlıkla kurulabiliyor.

3-6 Mayıs tarihlerinde Ankara, ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezinde düzenlenecek olan, VI. Linux ve Özgür Yazılım Şenliği'nde görüşmek üzere.

Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

CHIP forum sayfalarındaki **CHIP'te Bu Ay** bölümünde CHIP editörleri ve diğer okurlarla tartışın!
www.chip.com.tr

Yahoo'dan yüzbinlerce şarkı sözü

Müzik severler Yahoo'da buluşuyor

Yahoo, müzik sayfalarını canlandırmak üzere dev bir arşiv oluşturup şarkı sözlerini kullanıcılara ücretsiz olarak sunmaya başladı. İnternet üzerindeki en büyük yasal şarkı sözü veritabanı olduğu belirtilen hizmetin, telif hakları gözetilmeksizin içerisinde kelime hataları da bulundurabilen diğer ufak sitelerin yerini alacak güvenilir bir kaynak olması hedefleniyor. Yahoo'nun şarkı sözleriyle ilgili yasal anlaşması dahilinde hak sahipleri, bu sayfalarda yayınlanan reklamlar üzerinden gelir elde edebilecekler. Veritabanında toplam 400.000 civarında şarkı sözü yer alıyor. Siteyi geçen ay 22 milyon kişi ziyaret etmişti.

Bilgi için: http://music.yahoo.com/lyrics

Vista da kırıldı!

Hacker'lar aktivasyon engelini aştı

■ "Korsan kopyalara elveda." Microsoft geçtiğimiz yılın Kasım ayında Windows Vista'yı ve kopya koruma sistemini tanıtırken bu iddialı sloganı ortaya atmıştı. Sloganın ardından da Vista'nın kırılıp kırılamayacağıyla ilgili farklı yorumlar birbirini izlemişti. Microsoft hacker'ların işini zorlaştırmak için birçok önlem aldıysa da, hacker'lar ilk adımı atmak için işletim sisteminin beta aşamasından çıkmasını bile beklememişti.

Yine de ilk korsan kopyalardan itibaren kırılmış Vista'nın uzun süre sorunsuz çalışıp çalışmayacağı konusu belirsizliğini korumaya devam etti ve bu bile Vista'nın güvenlik konusunda başarılı olacağına dair bir işaret olarak değerlendirildi.

Bu kez OEM BIOS aktivasyonu hedef

İşletim sistemini kırmaya yönelik çabalar Vista'nın satışa sunulmasının ardından daha da yoğunlaştı. Bunlardan "2099 Time crack", işletim sisteminin kurulumundan önce sistem tarihinin geri alınmasına dayanıyordu.

Bu yolla Vista'nın XP'den farklı olarak kullanıcılara ürün anahtarı olmadan tanıdığı 30 günlük test süresi geçici olarak uzatılsa da, ürün etkinleştirilmiş olmuyordu.

Oysa geçtiğimiz haftalarda gündeme gelen ve "OEM BIOS hack" adı verilen yöntemde kullanılan Vista Loader 2.0 ya da Vista Activator 2.1 gibi korsan araçları daha farklı davranıyor ve etkinleştirmeyi ertelemek yerine yapılmış gibi gösterme yoluna gidiyor.

Microsoft tarafından da doğrulanan bu yöntemin nasıl çalıştığını anlamak için OEM Activation 2.0'ın nasıl doğduğunu hatırlamak gerekiyor.

Microsoft, Windows XP ile devreye soktuğu WGA adlı etkinleştirme sistemi, korsan kopyaları hedef aldığı halde lisanslı XP kullanıcıları için ekstra bir yükümlülük anlamına gelmesi nedeniyle, tepkilere yol açmıştı.

Firma bu nedenle hem sistemin etkinliğini korumak, hem de kullanıcıların üzerindeki bu ek yükü ortadan kaldırmak için PC üretiminde söz sahibi büyük OEM firmalarıyla çeşitli çözümler üretmişti. Microsoft buna göre yakın ilişki içinde olduğu büyük üreticilerin kendi anakartlarındaki BIOS'a özel bir işaret eklemelerine hak tanıdı.

Bu işaret XP'nin üzerinde çalıştığı bilgisayarın OEM firmalara ait ve dolayısıyla lisanslı bir ürün olduğunu anlamasını sağladı.

Fikir eski ama uygulama yeni ve başarılı

Bu çözüm korsanlara da bir açık kapı bıraktı ve değiştirilen BIOS'un OEM firmalara aitmiş gibi görünmesini sağlayan BIOS editörleri ortaya çıktı. BIOS'u simüle eden fikir aslında çok yeni değil.

Ancak bu yöntemin neden daha önce rağbet görmediği sorusunun yanıtı basit. XP daha kolay kopyalanabildiğinden BIOS'a müdahaleye gerek duyulmamıştı.

Oysa Microsoft Vista'nın korsan kopyalarında işler biraz daha karışık olduğundan, korsanlar OEM Activation 2.0'ı kırma konusunda daha ısrarlılar. BIOS'u simüle eden ve işletim sistemiyle donanım arasındaki haberleşmeyi ele geçiren Vista Loader'da BIOS'ta anakarta zarar verecek herhangi bir değişiklik yapılmıyor ancak işletim sistemi OEM üreticilerinden gelen bir donanım üzerinde çalıştığına inandırıyor.

KIRILDI **Hacker'ların saldırıları Microsoft'u korsan kopyalara karşı güvenlik çıtasını yükseltmek zorunda bırakıyor.**

DOĞRULAMA **Aktivasyonun kırıldığını Microsoft da doğruladı.**

Microsoft'un tepkisi ne şekilde olacak?

Microsoft'un işletim sistemi ürün müdürlerinden Alex Kochis de WGA (Windows Genuine Advantage) blog adlı sayfalarda, bu hack'le ürün etkinleştirmesinin aşılabildiğini doğruluyor. Ancak firmanın bu yönteme karşı hangi yolu izleyeceği henüz netleşmiş değil. Alex Kochis, hedeflerinin Vista'yı kırma sevdasındaki çılgın araştırmacılar olmayacağını ifade ediyor.

Amaç korsan kopyalara dayalı iş modellerini çökertmek yani işin ticaretini yapanları durdurmak. Böylelikle çeşitli güvenlik risklerinden habersiz kurbanları korumak. Firmanın daha radikal yollar izleyip izlemeyeceğini zaman gösterecek. Ancak alınan önlemlerin şu ana kadar lisanslı ürün kullananları da etkilediği bir gerçek. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

Dijital keyif

Yeni video çalar

■ PC'deki film ve müzik dosyaları kablosuz olarak cihaza aktarılabiliyor. Kullanıcılar entegre tarayıcı sayesinde herhangi bir hotspot'a ulaşarak video ya da şarkı indirebiliyor.

PlaysForSureSupport çevrimiçi mağazalardan alışverişi de mümkün kılıyor. Tek eksik cihazın Flash ve Java desteği olmaması nedeniyle YouTube gibi portallardaki içeriği oynatamaması. İçerik dâhili sabit diskte saklanıyor; görüntüleme için 7 inç'lik dokunmatik ekran kullanılıyor.

Bilgi için: www.archos.com

Windows Vista Workshop

Hiç bir soru cevapsız kalmadı

■ CHIP seminerleri tüm hızı ile devam ediyor. CHIP okurları CHIP ve Bilge Adam işbirliği ile 7 Nisan 2007 tarihinde gerçekleştirilen Windows Vista Workshop sayesinde yeni işletim sistemiyle tanıştılar; yeni özellikleri ve ayarları öğendiler. Tüm katılımcıların sorularının tek tek cevaplandığı seminer, Windows Vista hakkında katılımcıların kafalarında oluşan tüm sorular yanıtlanana kadar sürdü. Bilge Adam Bilgi Teknolojileri Akademisinin deneyimli Eğitmeni Baki Onur Okutucu (MCT, MCSE+S, MCSA+S, MCDBA, MCP) tarafından verilen Windows Vista Workshop, son derece renkli geçti. Katılımcılar aynı zamanda verilen aralarda CHIP editörleri ile tanışma ve sohbet etme imkânı da buldular.

CHIP'in sektör uzmanlarıyla organize ettiği seminerleri değişik konularda devam edecek. CHIP'in yıl boyu düzenleyeceği seminerler konusunda daha fazla bilgi edinmek, gelecek seminerlerin tarih ve konularını öğrenmek, seminer kontenjanı dolmadan ön kayıt yaptırmak için **www.chip.com.tr/workshop** adresini sık kullanılanlarınız arasına eklemeyi ve bu sayfayı sık sık ziyaret etmeyi unutmayın.

YÜKSEK KATILIM Windows Vista Workshop oldukça yüksek bir katılımcı sayısı ile gerçekleşti.

Compex zamanı geldi

Oyunlu eğlenceli teknoloji fuarı

■ 24-27 Mayıs tarihlerinde Lütfi Kırdar Rumeli Fuar Merkezi'nde gerçekleştirilecek COMPEX Consumer 12. Uluslararası Tüketici ve Ev Elektroniği Şovu, teknoloji meraklılarının ülkemizde ilk kez görecekleri, ileri teknolojinin son eseri yenilikleri getiriyor. Rönesans Fuarcılık tarafından 25 yıldır düzenlenen COMPEX, bir yandan son teknolojiyi meraklılarının ilgisine sunarken, diğer yandan yeni bir uygulamaya daha imza atarak oyun tutkunları arasında her yıl heyecanla beklenecek "Intel GameX" oyun festivaline de fuar sırasında start verecek.

Türk Telekom'un ana sponsor olduğu fuar kapsamında, (aynı veya farklı operatöre ait) çift SIM kartı aynı anda çalıştırabilen General Mobile cep telefonu ile hem televizyon yayınlarını gösterebilen, hem cep telefonu özelliği olan Gigabyte'ın son model PDA'leri ilk kez bir fuarda tüketicinin karşısına çıkacak. Panasonic "Black" serisi ile LG tarafından Prada için özel tasarlanan ve ülkemize sınırlı sayıda getirilecek cep telefonları ve kurulacak "Akıllı Ev"de yer alan ev elektroniği ve güvenlik teknolojisindeki yenilikler de ilk kez görülecek. COMPEX Consumer 12. Tüketici ve Ev Elektroniği Şovu içerisinde yer alacak en büyük yeniliklerden biri olan, Level dergimizin orginazasyonunda yer aldığı "Intel GameX" oyun festivali kapsamında yapılacak LAN Party'ler, oyun tutkunlarının büyük buluşmasına sahne olacak. COMPEX Consumer boyunca sürecek "Intel GameX" oyun festivalinde her bölümde kazananlara özel ödüller verilecek. COMPEX Consumer 12.Uluslararası Tüketici ve Ev Elektroniği Şovu'na ve "Intel GameX" oyun festivaline ücretsiz olarak katılmak isteyenler, **www.compex.com.tr** veya **www.gamex.com.tr** adresinden "Online Davetiye" alabiliyor.

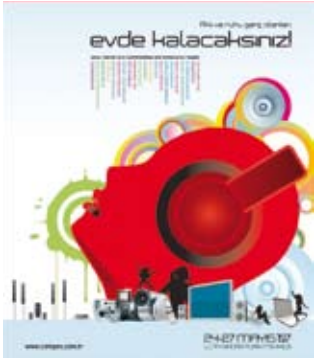

Bilgi için: www.compex.com.tr / www.gamex.com.tr

Photo & Digital 07

Amatörden profesyonele, kompaktan SLR'a dijital fotoğraf makinelerinin nabzı Photo & Digital 07 fuarında attı. Dijital çağın ürünlerini sizler için inceledik.

Dijital fotoğrafçılığa olan ilgi ülkemizde her geçen gün artıyor. Cep telefonlarından gelişmiş d-SLR fotoğraf makine kullanıcılarına kadar çok geniş bir kullanıcı kitlesi MSN'de ya da Flickr'da, çektiği kareleri tüm dünyayla paylaşıyor. Yoğun ilgi ülkemizdeki pazarı da hareketlendirmiş durumda. 12 - 15 Nisan'da düzenlenen Photo & Digital 07 fuarı bunun en büyük kanıtı olsa gerek. Toplamda 102 şirketin katıldığı fuar, sergilenen ürünler, yapılan etkinlikler ve katılımcı sayısıyla adeta bir festival niteliğindeydi.

Ulaşım bakımından hayli kolay bir konumda olan İstanbul Fuar Merkezi'nde gerçekleştirilen etkinlik, "Anılarınız servetinizdir, saklayın" konseptiyle düzenlendi. Fuarın ilk iki günü hafta içine denk geldiğinden, ağırlıklı olarak şehir dışında profesyonel olarak fotoğrafla uğraşan profesyonellere ev sahipliği yaptı. Dolayısıyla fuar, sadece piyasadaki büyük markaların en son teknolojilerine yer vermekle kalmayıp, stüdyo dekorasyonlarından çerçeve üreticilerine kadar birçok firmayı da bünyesinde barındırdı.

Fuar girişinde bizi, aynı zamanda fuara Nseries ile sponsor olan Nokia'nın standı karşıladı. Canon, Nikon, Pentax, Sony, Kodak, Samsung ve Fuji gibi ağır toplar piyasadaki hacimlerini, fuardaki standlarına yansıtmıştı.

SLR makinelerin gövde gösterisi

Fuarda SLR fotoğraf makinelerinin ağırlıkla ön planda olduğunu belirtmemiz gerekiyor. Özellikle bu durum, K10D modeliyle Türkiye'ye hızlı bir giriş yapan Pentax standında oldukça belirgindi. Yakından inceleme fırsatı bulduğumuz 10,2 megapiksellik SLR fotoğraf makinesi, titanyum alaşımlı polikarbon kasasıyla her fotoğrafçının sıkıntısı, algılayıcıların baş düşmanı tozları uzak tutacağını vaat ediyor. Canon EOS 400D, Nikon D80 ve Sony Alpha 100 giriş seviye SLR'ları arasında yaşanan kıyasıya rekabete, Pentax da K10D ile dâhil olacak gibi görünüyor. Pentax'ın AB ülkelerinde ağırlıklı olarak tercih edildiğini söyleyen Pentax yetkilisi Canan Bükey, K10D ile firmanın Türkiye'de de hak ettiği yeri alacağına inandıklarını ifade ederek bu yaklaşımı onaylıyor.

Fotoğraf makinesi teknolojilerinde ilkeleri belirleyen Canon, fuarın da ilgi odağıydı. Düzenlediği etkinliklerle amatör kullanıcılara fotoğraf çekme imkânı sağlayan Canon Türkiye distribütörü Erkayalar, cama ebruli sanatını uygulama performanslarıyla macro çalışmaları seven fotoğrafçıları standına çekti. Video kameralarda da fotoğraf makineleri kadar başarılı olduklarını ispatlarcasına düzenlediği standıyla Canon, özellikle DC 50 modeliyle dikkat çekti. 5,39 megapiksellik CCD algılayıcısı ve DVD'ye kayıt özelliğiyle DC 50, Türkçe menüleri sayesinde hayli pratik kullanım sunuyor. Yaklaşık üç saat kayıt yapabileceğiniz ürün 480 g ağırlığıyla bu sürede kolunuzun yorulmamasını sağlıyor. Canon standında kompakt sınıfta da çiçeği burnunda Ixus 75 modeli dikkatimizi çekti. 7,1 megapiksellik oldukça şık, köşeli tasarıma sahip ürün, 3 inç LCD'si ile geniş önizleme olanağı sunuyor. 35 - 105mm eşdeğerlikli objektifi ise 2,8

CANON Düzenlediği etkinlikler ve sergilediği ürünlerle ilgi odağıydı.

D80 Fuarda, barındırdığı teknolojiyi hiç çekinmeden sergiledi.

- 4,9 diyafram aralığında. 80 - 1.600 ISO aralığındaki değerler her tür ışık ortamında net görüntü vaat ediyor. Standını hemen hemen Canon'un tüm ürünleriyle donatan Erkayalar, maalesef saniyede 10 kare çekimi yapabilen ve dünyanın en hızlı SLR'ı olma özelliğini elinde bulunduran EOS 1D Mark III SLR fotoğraf makinesini fuara yetiştirememişti.

Firmaların geniş ürün yelpazesi

Fotoğraf dünyasını ikiye bölen taraflardan Nikon'un standında ise (abartmıyoruz tüm dünyadaki fotoğraf makinesi satışlarının %90'ını Canon ve Nikon paylaşıyor) üzerinden dört ay geçmesine rağmen D40 modelinin yükseltilmiş hali D40x ön plandaydı. Yeni sürümünde 6 megapiksel'den 10 megapiksel'e çıkartılan kamera, ayrıca çekim hızını da raw biçiminde 2,5 saniyeden 3 saniyeye yükseltmiş. D40 modelinde 200 olan ISO değeri de 100'e çekilmiş. Sergilenen diğer SLR'lar arasında D2Hs, D2Xs, D200, D80, D40 modelleri de yer aldı. Görünen o ki Nikon, giriş seviyesi SLR kullanıcılarını hedeflemekte.

Standında objektifleriyle şov yapan Nikon, geçtiğimiz aylarda piyasaya sürülen kompakt modellerinden P5000, s500, s50, s50c, s200'e de standında yer verdi. Özellikle SLR görünümünü kompakt yapısına yansıtan P5000 ilgi odağıydı. Geçtiğimiz Şubat sonunda piyasaya sürülen 10 megapiksel'lik cihaz, 64 - 3.200 ISO değeriyle şaşırtıyor. Titreşim engelleme özelliğiyle net çekimler yapabileceğiniz ürün, 2,7/5,3 diyafram aralığında 8-1/2000 perde hızlarında çekim yapabiliyor. 8 m. etkili flaşa sahip olan ürün, 26 MB dâhili SD hafızaya sahip.

Kodak standında ise EasyShare Z710, Z712, C433, C653, C743, C763, V803 ve V1003 fotoğraf makineleri kadar ilgi çeken bir başka ürün gamı da, Mayıs ayında piyasaya sürülecek olan dijital fotoğraf çerçeveleriydi. Sergilenen ürünlerden ilki Easyshare SV710, 7 inç'lik diyagonal yapısıyla, fotoğraflarınızı 480 x 234 çözünürlükte 16:9 görüntüleme imkânı sağlıyor. 128 MB dâhili hafızayla gelen SV811 ise 8 inç'lik bir dijital fotoğraf çerçevesi. Ürün, 800 x 480 çözünürlükte ve 16:9 görüş oranına sahip. Her iki üründe de dâhili hoparlör sayesinde MP3 dinlenebiliyor; USB ve bellek kartı kanalı sayesinde görsel ve işitsel veriler aktarılabiliyor.

Fuarı, Yalçınlar Ticaret Satış Müdürü Serkan Eskunt'la değerlendirdik. Eskunt'a göre dijital fotoğraf makinelerinde trend çoktan SLR'lara kaymış . Kompakt makinelerin ağırlığını korumasının tek bir nedeni var Eskunt'a göre: O da, taşınabilirlik avantajı. Görünen o ki, fuar daha çok Anadolu'dan gelen profesyonel fotoğrafçıların akınına uğramış. Önümüzdeki yaz ayları ise sektör açısından beklenti oluşturuyor. Biz ise sanat ile teknolojinin iç içe geçtiği etkinliklere hasretiz. ■

Berk Ergin, berk@chip.com.tr

METROPOL A.Ş.

GÜVENLİK SİSTEMLERİ

4000 Ürün İle
GÜVENLİKDE
TÜRKİYENİN EN BÜYÜĞÜ

Detaylı Bilgi için:
www.megametropol.com
+90 312 425 22 00

PC'den yedekle, TV'den izle

SmartMedia HDD Media Player

■ SmartMedia HDD Media Player, 3,5 inç'lik harici bir sabit disk kutusu. Diskiyle hazır olarak 250 GB, 300 GB ve 400 GB kapasitelerde satılıyor. Kutu ise en fazla 500 GB'lık disklerin çalışmasına destek veriyor. Ürünün görevi ise içerisinde bulunan fotoğraf, video ve müzik dosyalarını çalmak. Bu işlem bilgisayardan bağımsız olarak gerçekleşiyor.

SmartMedia çok şık bir alüminyum kutuya sahip. Bu sayede herhangi bir fan kullanılmadan diskin çok rahat bir şekilde soğutulması sağlanıyor. Fan kullanılmasının sağladığı bir diğer artı ise ürünün tamamen sessiz çalışması.

SmartMedia, video olarak MPEG-1/2/4 ve DivX dosyalarının çalıştırılmasına destek veriyor. Desteklenen tüm video biçimlerini altyazılı olarak izleyebilmeniz mümkün. Tüm bunlara ek olarak ürün, fotoğraf biçiminde JPEG'i, ses biçimindeyse MP3 dosyaları destekliyor.

Tel : 0216 528 54 32
Bilgi için: www.kont.com.tr

Smart MediaPlayer teknik özellikler

- Tek tuş ile yedekleme
- 3,5 inç yüksek kapasite
- MP3, JPG ,MPEG4 ve DivX oynatabilme özelliği
- Kolay kullanım / Türkçe destekli altyazı arayüzü
- Uzaktan kumanda
- USB 2.0 ile yüksek hızda veri aktarımı
- Machintosh uyumlu
- Kapasite 250 GB, 300 GB, 400 GB

WiMax'li Nokia

El âlem fezaya nebulalara ulaştı

■ Nokia, 2008'in ilk aylarından itibaren hızlı internet bağlantısına olanak sağlayan WiMax teknolojisine sahip ürünlerini piyasaya çıkaracağını açıkladı. Motorola'nın 2008 yılında WiMax'li ilk telefonlarını çıkaracağını duyurmasının ardından Nokia, yaptığı açıklamayla rekabete hazır olduğunu gösterdi. WiMax, şehir ve dışında çok geniş alanlara çok yüksek hızda kablosuz internet bağlantısı sağlayan bir teknoloji ve ABD, çoğu eyaletini Wimax kablosuz ağlarıyla donatıyor.

Aynı zamanda bağlantılar şimdiki üçüncü nesil telefon ağına oranla %10'a düşüyor. Türkiye'deki operatörler Wimax'i henüz konuşmazken "bizim insanımıza bu kadarı yeter" mantığına sahip politikacıların gölgesinde hala 3G'ye geçmek için 2008'in doğru tarih olup olmayacağını tartışıyor.

Bilgi için: www.nokia.com

Mac'i resetlediler

Hiç acımadan hack'lediler

■ Apple firması, Mac bilgisayarlar için hazırladığı OS X işletim sisteminin çok güvenli olduğunu iddia ederken virüslerin ve hacker'ların Mac'e bulaşamayacağını dile getiriyor, bu yönde reklâmlarla dikkat topluyordu. Ancak Kanada'da toplanan ve bir anlamda "hacker'lar zirvesi" olan güvenlik konferansında "bilgi güvenliği uzmanları" konferansta açıklanan 10 bin dolarlık ödülden sonra Mac'lerin güvenlik algoritmalarını bir gün içinde kırdılar. Kanada Vancouver'da yapılan CanSecWestGüvenlik Konferansı yöneticilerinden Dragos Ruiu, "Birçok kişi OS X'i çok güvenli olduğunu düşündüğü için kullanıyor. Öyle görünüyor ki, Microsoft güvenliğe çok daha fazla zaman ve iş gücü ayırıyor" diye konuştu. 10.000 dolarlık ödülü kazananın ismi açıklanmadı ama konferansa katılanlardan biri olduğu biliniyor. Bazı katılımcılar, Apple'ın OS X için Nisan ortasında yaptığı yamaların tesadüf olmadığını düşünüyor. Windows'un yaygın kullanımdan dolayı, hacker'ların az kullanılan Mac'le hemen hiç uğraşmadıkları bir gerçek. Bu da sahte bir "güvenliymiş" izlenimini doğuruyor.

Bilgi için: www.apple.com

Google sabit disk araştırması

Google'ın merkezindeki yüz bin sabit diskin istatistikleri efsanelere noktayı koydu.

■ Google sabit disklerin kullanım ömrünü inceledi ve şaşırtıcı sonuçlara ulaştı.

Bilişim teknolojileri tarihinin en kapsamlı araştırmalarından birini Google gerçekleştirdi. Kendi işlem merkezlerindeki yüz bin sabit diske ait hata verilerini dokuz aylık bir zaman dilimi boyunca toplayan Google araştırmalarının sonuçlarını yayınladı. Araştırmayı ilginç kılan nedenlerden biri de, sabit disklerin ev kullanıcılarının da kullandığı, kapasiteleri 80 ile 400 GB arasında değişen S-ATA ve IDE modeller olması.

Hayal: Üretici verileri yalnızca teoride doğru

Üreticilerin birçoğu müşterilerine yüksek ortalama çalışma süresi (MTBF – Mean Time Between Failure) değerleri sunmayı deniyor. Ancak bu değer sabit diskin gerçek kullanım değeri hakkında bilgi vermekten uzak ve tümüyle teorik. Örneğin 500 sabit disk 50 gün boyunca (1.200 saat) hatasız çalıştığında, söz konusu ürünün MTBF değerinin 600.000 saat olduğu anlamına geliyor. Üreticiler bu noktadan hareketle tüm diskler içerisinde her yıl bozulanların oranına işaret eden Annualized Failure Rate (AFR) değerini yüzde 1 olarak elde ediyor. Ancak Google'ın çalışması gerçek hata oranının çok daha yüksek olabileceğini ortaya çıkarıyor. Araştırma ilk yıl için 1,7'lik düşük bir hata oranıyla sonuçlansa da üçüncü yılda aynı değer 8,6'ya tırmanıyor. Oranlar üreticiden üreticiye farklılık gösterse de, Google yalnızca ortalama değerler vermeyi tercih ediyor. Nadiren ve yoğun olarak kullanılan disklerle ilgili karşılaştırmada da şaşırtıcı bir tablo oluşuyor. Yüksek okuma ve yazma hızlarına sahip disklerde ilk üç ay içinde daha fazla sorunla karşılaşılmış. Üçüncü yılda ise görüntü tersine dönüyor ve hızları daha düşük sabit diskler daha sorunlu bir grafik çiziyor. Bu disklerin hemen ardından da daha yoğun kullanılanlar geliyor. Bu nedenle veri kaybı riskini en aza indirmek isteyen kullanıcıların her üç yılda bir sabit diskini değiştirmesi ya da en azından verilerini düzenli olarak yedeklemesi gerekiyor.

Kontrol önemli: SMART yeterince akıllı değil

Sabit diskler olası sorunları önceden tahmin edilebilmesi için SMART (Self Monitoring Analysis and Reporting Technology) adı verilen bir teknolojiyle geliyor. Bu teknolojinin, kullanıcıları tehlikeler karşısında uyarması bekleniyor. Ancak Google'ın testleri SMART'ın bozulan disklerin yalnızca %64'ünde başarılı olduğunu ortaya koyuyor. Ayrıca SMART parametrelerinden yalnızca bazılarının tehlikenin önceden tahmini için kullanılabildiği (örneğin Reallocation Counts) ortaya çıkıyor. Ayrıca SMART yalnızca mekanik bileşenleri inceleyebiliyor.

Sonuç: Google'ın kullanım ömrü araştırması oldukça değerli: Nihayet bilişim teknolojilerine yön verenler ve ev kullanıcıları sabit disklerin ömrü hakkında bilgilere ulaşmış oluyor ve yalnızca üretici verilerine bel bağlamaktan kurtuluyor.

Araştırmanın detayları

Google'ın araştırması yüksek sıcaklığın ve sık kullanımın sabit disklere sanılandan daha az zarar verdiğini ortaya koyuyor.

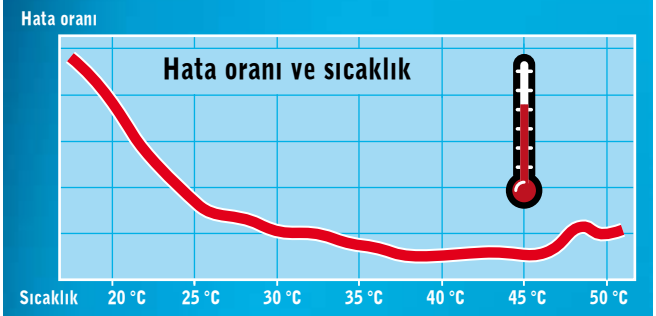

SICAK KANLI Soğuk disklerde arıza oranı artıyor. 40 derece civarındaki değerler ideal.

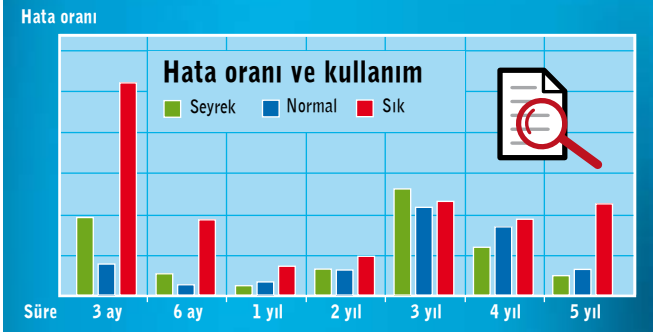

ERKEN ÖLÜM Sık okuma ve yazma girişimleri sabit disklerde daha ilk aylarda hatalara neden olabiliyor.

Kaynak: Google

Disk bakımı

✔ SMART'ın uyarılarını dikkate alın. O&O Drive-Led kritik değerlere yaklaşıldığında uyarıyor.

✔ SMART, Seek-Errors uyarısı yaptığında ve Reallocation Counts değeri arttığında önemli verilerinizi yedeklemelisiniz.

✔ Güvende olmak istiyorsanız sabit diskinizi maksimum üç yılda bir değiştirin.

IPv6: Daha hızlı, daha güvenli sörf

Vista'nın çıkışıyla artık her PC, IPv6'dan yararlanabilecek. Yeni internet protokolü daha güvenli ve çoklu ortam uygulamaları için tasarlanmış.

İnternet şu anda iki devrim birden yaşıyor. Birisi içerikle ilgili ve Web 2.0 olarak adlandırılıyor. Daha önemli olan teknik gelişme ise sessiz sedasız, dipten ve derinden gerçekleşiyor: Eski internet protokolü olan IPv4 yerini IPv6'ya bırakıyor.

Bu değişimin vakti zaten gelip çatmıştı, çünkü şu an kullanımda olan IPv4'ün spesifikasyonları 26 yıl önce belirlenmişti ve World Wide Web'den iki kat daha yaşlı. 0 günden bugüne de gereksinimlerde ciddi bir değişim gerçekleşti. 80'lerin başında sadece birkaç bin bilgisayar birbirine bağlıydı.

Senaryo baştan aşağı değişti, zira şu anda birbirine internetle bağlı milyonlarca insan var ve ağlar yüzlerce bilgisayardan oluşuyor. Küresel ağda artık birkaç byte'lık metin dosyaları değil, çoklu ortam veri akışları, telefon görüşmeleri ve çevrimiçi oyunların komutları dolaşıyor. Protokol artık sınırlarına dayandı.

Adres çılgınlığı: 4 milyar IP adresi yetmiyor.

IPv4'ün en acil sorunu, kısıtlı adres sayısı. İnternet protokolü, internetin temeli sayılır. Protokol bu dev ağa bağlı tüm bilgisayarlara adres veriyor ve veri paketlerinin değiş tokuşunu sağlıyor (yönlendirme). IPv4 adresleri 32 bit uzunluğunda ve her biri en fazla üç adet onluk sayıdan oluşan dört bloğa sahip; örneğin 192.168.101.110. Bu şekilde sadece 4,3 milyar adres temsil edilebiliyor.

Bu sayı mevcut adres sayısından daha fazla gibi gözükebilir. Birçok adres, WWW'nin çıkış zamanlarında coğrafi olarak bölünmüş alt ağlar tarafından kullanılıyor. Bu yüzden, örneğin Kaliforniya'daki Berkley Üniversitesi A sınıfı bir ağa, yani sadece birkaç bin araştırmacı ve öğrenciye tahsis edilmiş 16,8 milyon IP adresine sahip. Bu israf yüzünden milyonlarca IP adresi boş yere harcanıyor. Söz konusu durum, dünyanın geri kalan kısımların da büyük sorunlara yol açıyor. Çevrimiçi dünyaya sonradan katılan Güney Amerika ve Asya'da, Amerika ve Avrupa'dan daha fazla internet kullanıcısı var. Buna rağmen, daha az IP adresiyle yetinmeleri gerekiyor. Bunun doğal sonucu olarak da IP adresi sıkıntısı yaşanıyor.

Bundan birkaç yıl sonra, cep telefonları ve arabalar bile internet üzerinden haberleşir duruma geldiğinde, gelişmiş ülkelerde de adres sıkıntısı baş gösterecek. IP adreslerinin uluslar arası çapta dağıtımından sorumlu IANA'nın (Internet Assigned Numbers Authority – İnternet Numara Atama Otoritesi) yürüttüğü araştırma, örneğin Almanya'nın dört buçuk yıl içinde bu sıkıntıyla yüzleşeceğini gösteriyor. Son IP adresleri beş yöresel internet kayıtçısına (Regional Internet Registrar ya da RIR), Avrupa içinse Réseaux IP Européens (RIPE)'e 24 Temmuz 2011'de atanacak.

Yerel kayıt mercileri bir yıl içinde tüm adres stoklarını servis sağlayıcılara devredecek. Bu da interneti mevcut şekliyle bir süre daha ayakta tutmayı sağlayacak. Eğer tüm IP adresleri şu anda atanırsa, veri otoyolunda bir sıkışıklığa yol açacak. Sırf e-posta gelmiş mi diye bakmak için bile, bir kullanıcının internetten çıkmasını ve IP adresinin boşalmasını beklemek gerekli.

NEREDEYSE SONSUZ Yeni IPv6 sayesinde 340 sekstilyondan fazla IP adresi atanabiliyor, yani dünya yüzeyinin

IPV6'YA HAZIR Frankfurt'taki Decix gibi hub'lar yeni protokole çoktan hazır. İnternet sağlayıcıları ağlarını yavaş yavaş değiştiriyor.

IPv6: Sekstilyon adres herkese yeterli

IPv6'nın geliştirilmesine bilişim dünyasındaki patlamanın ardından, gelecekte adres kıtlığı çekileceğinin anlaşıldığı 90'ların ortasında başlandı. Yeni adresler 128 bit uzunluğunda ve onaltılık sayılarla yazılmış 16 bit'lik karakter bloklarından oluşuyor. Örneğin, RIPE'ın kök sunucusuna 2001:07fd:0000:0000:0000:0000:0000:0001 IPv6 numarasından ulaşabiliyorsunuz. Rahat kullanım için adresler kısaltılabiliyor. Ardışık boş bit blokları yerine "::" konulabiliyor ve 16 bit'lik

blokların başındaki sıfırlar atılıyor. Böylece RIPE'ın yeni IP adresi 2001:7fd:: oluyor. Bu biçim 340 sekstilyondan fazla adresi temsil ediyor. Belki de bu sayfadaki göz korkutucu rakam, sekstilyonun neye denk geldiğini anlamanıza yardımcı olabilir.

IPv6'da veri aktarımı

Yeni internet protokolü, veri güvenliği ve hizmet kalitesi gibi ekstra özellikleri şimdiden destekliyor. IP başlığında gerekli girişlerin doldurulması şartıyla, tarayıcılar, e-posta istemcileri vb. uygulamalar istenilen standartlardan yararlanabiliyor.

Sürüm Kullanılan internet protokolünün sürümünü belirliyor. IPv6'da bu değer "6".

Trafik sınıfı Veri paketinin önceliğini ayarlıyor. Bazı veriler (örneğin çoklu ortam) daha öncelikli olabiliyor.

Akış etiketi Hizmet kalitesi parametrelerini, gecikmeyi ve bant genişliğini belirliyor.

Kaynak adres Verilerin gönderildiği adres.

Hedef adres Verilerin ulaşacağı adres.

IPv6 Header

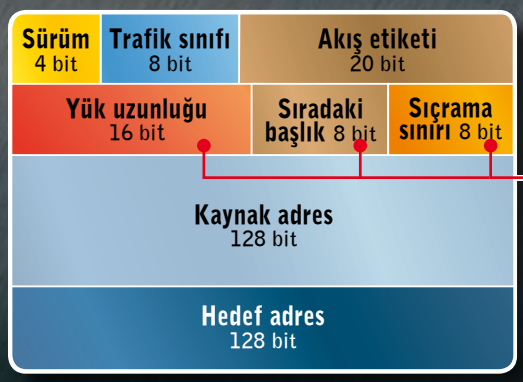

IPv6'nın yeni güvenlik işlevleri:

Yük uzunluğu: Takip eden veri paketinin şifreli bilgisi.

Sıradaki başlık: Bir sonraki veri paketinin başlık türünü belirliyor.

Sıçrama sınırı: Verinin geçebileceği en fazla yönlendirici sayısı.

Saldırganlara karşı koruma: Seri veri güvenliği

IPv6 adres kıtlığının dışında başka IPv4 kısıtlamalarına da çözüm getiriyor. Yeni protokol, iletilen verinin güvenliğini kabaca şekilde görüldüğü gibi ele alıyor. Şu an kullanımda olan sistem güvenlikle uğraşmayıp güvenlik standartlarının belirlenmesini https ya da PGP gibi yazılımlara devrediyor.

veri akışına ayrılması gereken bant genişliği ya da kayıp oranının ne kadar olabileceği saptanıyor. Farklı değerleri bağımsız olarak belirleyebilen protokol, böylelikle uygulamaya göre "Hizmet Kalitesi"ni ayarlayabiliyor. Bunun uygulamada şöyğımsız hale getiriyor. Böylelikle, bir dizüstü bilgisayara şirket ağında, evde ya da yolculuk sırasında otelde aynı IP'den erişilebiliyor. Bunun altında küçük bir hile yatıyor: IPv6'da her taşınabilir aygıta iki adet IP adresi veriliyor. İlk numara ev rakabilirsiniz. İşletim sistemi, hem IPv4'ü hem de IPv6'yı destekleyen çift IP katmanı mimarisiyle donatılmış. Eğer ağda IPv6 girişi bulunmuyorsa bilgisayar kendiliğinden IPv4'e geçiş yapıyor.

Protokolün yerleşmesi yine

her milimetrekaresine milyarlarca adres düşüyor. IPv4'te ise toplam rakam sadece dört milyar.

Başlıktaki "Hop Limit" (Sıçrama sınırı) değeri bile üçüncü şahısların verilerle oynamasını engellemek için düşünülmüş. Bu rakam, bir veri paketinin göndericiyle alıcı arasında en çok kaç yönlendiriciden geçebileceğini belirliyor. Eğer istasyon sayısı önceden belirlenenden farklıysa, IPv6 acil durum frenine asılıyor.

Her bit hakkını alıyor: Çoklu ortam ve VoIP

IPv6 medya veri akışlarının ve ses iletimini de hesaba katarak, "Hizmet Kalitesi" (QoS) kavramından yararlanıyor. Protokol, veri paketinin önceliğini belirlemek için başlıkta farklı değerler kullanıyor. Böylelikle veri aktarımı sırasında hoş görülebilecek veri gecikmesi, bir le bir yararı var: Telefon görüşmeleri ve video akışları, sıradan bir web sitesinin bit'leri ve byte'larından daha hızlı aktarılıyor. Nedeni basit: Bir internet sayfası yeniden oluşturulurken saniyenin onda biri kadar bir gecikme yaşanması hiçbir sorun yaratmazken, bu tarz bir gecikme yüzünden video görüntüsü ya da telefon görüşmesi kesintiye uğrayabilir.

İnternet gitgide mobil bir hal alıyor ve dizüstü bilgisayarlardan cep telefonlarına, internet erişimli arabalara kadar son kullanıcı ürünlerinin sayısı artıyor. "Mobil IP" uygulamasıyla, IPv6 her taşınabilir aygıta bir sabit IP adresi atanabilecek şekilde tasarlanmış. Bu IP adresi, aygıtı internet bağlantısı için erişim noktalarından baadresinden verilirken, yabancı ağlardaki ikinci adres, "yabancı ağ" tarafından sağlanıyor.

Eğer IPv6 uyumlu bir aygıt internete yabancı bir ağ üzerinden çıkarsa, ilk önce ev ağıyla bağlantı kurup o an kullandığı geçici adresi bildiriyor. Ev ağı, taşınabilir aygıta gelmesi gereken veriyi bu adrese yöneltiyor. Eğer taşınabilir istemci tekrar ana ağa bağlanırsa, yabancı ağdaki oturumu sonlandırılıyor ve veri paketleri kesintiye uğramadan adresine ulaşıyor.

Henüz kullanımda değil: Geçiş zaman alacak

Windows XP, Service Pack 1'den bu yana IPv6'yı destekliyor ancak elle etkinleştirmeniz şart. Vista ise yeni nesil protokole hazır. Her şeyi Vista'ya bırde zaman alacak. İnternet için gerekli yönlendirici ve sunucular IPv6 uyumlu olsa da, daha firmalardan ilk adımı atan olmadı. CHIP başta gelen internet servis sağlayıcılarla görüştü ve hepsi de IPv6'nın bu sene hayata geçirileceğini söylediler. Hatta yönlendirici üretiminde büyük isimlerden AVM, çok satan ürünü FritzBox'ın bir donanım güncellemesiyle IPv6'ya ayak uydurabileceğini açıkladı. Dediklerine göre, güncelleme yoldaymış. Olayda rolü olan herkes, IPv6'nın uygulamaya geçişindeki gecikme için bir bahane uyduruyor. Müşterilerden bu yönde talep yok. Vista'nın yerleşmesiyle bu senaryonun değişmesi ihtimali de var. O da olmazsa, tüm adresler tükendiği vakit. ■

AH/ Barış Alkım, balkim@chip.com.tr

Mahmut Karslıoğlu
mkars@chip.com.tr
Yayın Koordinatörü

READ.ME

Yine en iyi bilgisayar dergisiyiz

CHIP, İstanbul Üniversitesi tarafından üst üste üçüncü defa en iyi bilgisayar dergisi seçildi. Mutluyuz, gururluyuz!

Geçtiğimiz Nisan ayı bizim için her zamankinden daha yorucu ama bir o kadar da renkli ve mutluluk dolu bir ay oldu. Derginin mutfağında sizlere en lezzetli dergiyi sunabilmek için her zaman yaptığımız hazırlıklara ek olarak bu ay CHIP Online Genel Yayın Yönetmeni Güçlü Aydoğan ile birlikte mutfaktan çıkıp restoranda da gezmeye fırsatımız oldu. Hem de öyle sadece yakındaki masalara değil, en uzaktakilere kadar uzandık. Şaka bir yana, Nisan ayı içinde işimiz ve zamanımız el verdiğince Microsoft ile birlikte çeşitli seminerler için önce Ankara, ardından İzmir ve Adana'ya kadar küçük bir Türkiye turu yaptık.

Çevre illerden de öğrencilerin katılımlarıyla genişleyen bu seminerlerde hem okuyucularımızla buluşma şansı yakaladık hem de jüri üyesi olduğumuz Microsoft'un Imagine Cup yarışması ile ilgili bilgi verme ve daha önceki yıllardan edindiğimiz deneyimleri paylaşma şansı bulduk. Gerek seminerlerin ardından gerekse CHIP Online altındaki blog'um aracılığı ile diğer illerdeki üniversitelerimizden gelen davetler ise mutluluğumuzu bir kat daha artırdı. Bu buluşmalarda bir kez daha anladık ki CHIP sizler için sadece bir dergi değil en az bizim kadar yürekten bağlandığınız bir marka.

Diğer taraftan ofise döndüğümüzde aldığımız haberler ise bu mutluluğu kat kat arttıracak türdendi. Belki bir çoğunuz biliyorsunuz ya da geçen senelerden hatırlıyorsunuzdur. Her sene üniversiteler, öğrencileri arasında yapılan anketler ile neredeyse her alanda bir önceki yılın en başarılı firmalarını belirlerler. İstanbul üniversitesi tarafından düzenlenen ve artık gelenekselleşmeye başlayan ödül töreni de bunlardan biri. 2004 ve 2005'de CHIP'i en iyi bilgisayar dergisi dalında ödüle layık görmüşlerdi. Aldığımız haber 2006 yılı için de bu ödülün yine CHIP'in olduğuydu.

Köşemi yazdığım şu anda kurumsal olarak duyduğumuz gururun yanında yüksek eğitimimi tamamladığım üniversitenin verdiği ödülü 3 yıl üst üste almanın heyecanı ve mutluluğunu yaşıyorum. Arkadaşlarımla birlikte verdiğimiz emeğin böyle güzide bir üniversitemizin genç ve yetenekli beyinleri tarafından takdir görmesi ve ödüle layık görülmek gerçekten inanılmaz bir duygu. O yüzden bu ayki köşemin bir bölümünü de buna ayırıp bu mutluluğu sizlerle paylaşmak istedim. Bundan sonra da sizlere sürekli artan kalitede bir dergi hazırlayacağımıza emin olabilirsiniz. CHIP'i bu günlere getiren tüm okuyucularımıza teşekkür ederiz.

Renk renk boy boy

Goldmaster'dan hoparlörler

Goldmaster, pazara yeni giren hoparlör sistemlerini tanıttı. Bunlardan 5+1 EIQ-202H, X-FORCE 3 rms 75 w'lık, EIQ-808 31 w'lık ses çıkış gücüne sahip. 2+1 multimedya ses sistemi olan REVO – 3 ise 30 w subwoofer ve 15 w'lık 2 uydu hoparlörü ile 60 w RMS ses çıkış gücü veriyor. DVD, VCD, bilgisayar, CD çalar, MP3 çalar gibi ses kaynaklarıyla uyumlu çalışıyor. Ses, bas kontrolü ve 3B kontrolü yapabileceğiniz REVO-3 ses sistemi, kablosuz çok işlevli kumandaya sahip. Şık tasarımı ve ahşap kasalı subwoofer ile dikkatleri üzerine çeken REVO – 3, Goldmaster ve ortaklarından temin edilebilir.

Bilgi için:
www.goldmaster.com

SİLİKON VADİSİ'NDEN

Tom Sanders
toms@chip.com.tr
Serbest gazeteci Tom Sanders CHIP'e köşe yazıları yazıyor.

YORUM

Muhabbet kuşları

Tam şu anda ne yaptığımı bilmek ister miydiniz?

Bu sabah, Silikon Vadisi'nin göbeğinden arabayla sadece 5 dakika uzaklıkta, Santa Cruz dağlarında bir parkta koşuya çıktığımı, güzelim kızılağaçların, yer yer bahar çiçekleriyle süslenmiş çayırların arasındaki bir patikadan 500 metre tırmandığımı? Geçen Aralık'ta aldığım dizüstü için Microsoft'un nihayet ücretsiz bir Vista terfisi göndermeye karar verdiğini? Ya da Apple'ın çevre konusunu ihmal ettiğine yönelik Greenpeace kampanyasında delillerin yetersiz olduğunu?

Eğer bu sorulardan herhangi birine evet verdiyseniz, siz de Twitter adlı yeni çevrimiçi hizmet için uygun bir adaysınız demektir. (Twitter: Kuşların sürekli şakıması.) Yeni hizmet, kullanıcıların 140 karakteri aşmayan çok kısa iletiler göndermesine izin veriyor. Kullanıcılar bunları özel bir web sitesinden, anında mesajlaşma yazılımıyla ya da cep telefonlarından kısa mesaj şeklinde gönderebiliyorlar.

> **"Twitter, kullanıcıların 140 karakteri aşmayan çok kısa iletiler göndermesine izin veriyor."**

Bu kullanıcıların arkadaşları da onların Twitter profiline abone olup, yeni bir not yazıldığında telefonlarından ya da bilgisayarlarından anında haberdar edilebiliyor.

İnsanlar dostlarıyla neler paylaşıyor bir görmek için Twitter.com'un halka açık kısmına bakabilirsiniz. Tıpkı blog'larda olduğu gibi, yazılanların %99,9'u yazarı tanımadığınız sürece hiçbir şey ifade etmeyen saçma sapan, sıkıcı şeyler. Blog'lar hiç değilse düşüncelerinizi kağıda dökmek için temel beceriler gerektirirken, 140 karakter sınırı muhabbet kuşlarını böyle bir zahmetten de kurtarıyor.

Twitter kimsenin sorununu çözecek değil, ama bundan hiç kimsenin 140 karakterlik saçmalıklarla ilgilenmediği sonucu çıkmasın. Mart ayının başında Texas'taki South by Southwest müzik ve medya konferansında kurnazca pazarlanan hizmetin yıldızı bir anda parladı. Site trafiği gözlem hizmeti olan Alexa, Twitter'ı internette en çok ziyaret edilen 647. site olarak sıralıyor. Bununla birlikte, Alexa'nın rakamlarının isabetsizliği de bilinen bir şey ve sadece örnek olarak değerlendirilmeli.

Blogcuların efsanesi Robert Scoble da Twitter'ın büyük hayranlarından (şakıdıklarını **www.twitter.com/Scobleizer** adresinden okuyabilirsiniz) ama o, Twitter'ı rastgele insanlara ne yaptığını anlatmak yerine, geniş çevrimiçi hayran kitlesiyle sohbet etmek için kullanıyor.

Bir diğer Twitter meraklısı da sunucu satıcısı Sun Microsystems'in başındaki Jonathan Schwartz. Kısa süre önce basınla görüşmesinde, Schwartz bunun nedeninin Twitter'ın Sun sunucularında çalışması olduğunu söyledi.

Schwartz, Twitter'ın ekonomik başarısından bahsetmekten özellikle kaçındı ve hatta Twitter gibi firmaların göz açıp kapayana kadar kaybolacaklarını ima etti. Ama bu firmalar türeyip kayboldukça, Sun'a milyonlarca dolar kazandırıyorlar. Sun, 1999'daki dotcom döneminde olduğu gibi, 2007'deki Web 2.0 furyasında da rol almak istiyor. Bu firmalar sadece 15 saniyeliğine ilgi görse bile.

Gerek Schwartz gerekse Scoble, Twitter'ı seviyorlar, çünkü kullanıcılarının bir gereksinimini karşılıyor.

Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

CHIP forum sayfalarındaki **CHIP'te Bu Ay** bölümünde CHIP editörleri ve diğer okurlarla tartışın!
www.chip.com.tr

Inca'dan kablosuz fare

Keyfine göre seç, keyfine göre kullan

■ Inca, yeni nesil "Privy Series" kablosuz farelerle farklı modelde ve renkte ürünü tüketicilerin beğenisine sunuyor. Kişiye özel tasarlanan ve değişik renk seçenekleri ile iddialı olan ürünler için özgünlüğün ifadesi olarak "Privy Series" ismi seçilmiş. Hem dizüstü hem de PC kullanıcıları için tasarlanan fareler, ergonomik tasarımı, enerji tasarrufu sağlayan otomatik uyku modu ile uzun süreli bir performans sağlıyor. İki yıl garanti süresine sahip Inca farelerin kutu içeriğini ise; kullanım kılavuzu, USB adaptör, iki adet pil ve USB şarj kablosu oluşturuyor.
Bilgi için:
www.pasifikbilgisayar.com

3 dolara Windows ve Office

Rekabet böyle fiyat kırdırır

■ New York Times'ta yer alan habere göre yazılım devi Microsoft, korsan kullanımını azaltmak ve pazar payını artırmak amacıyla yoksul bazı ülkelerde, hükümet kontrolünde gerçekleştirilecek projeyle, Windows ve Office yazılımlarının 3 dolardan satılacağını açıkladı."Microsoft Unlimited Potential" olarak adlandırılan proje çerçevesinde Microsoft, ilgili hükümetlere, Windows XP Starter Edition ve Office 2007'den oluşan paketini 3 dolardan satacak ve devlet de bunu, hedef kitle okul ve öğrenciler olmak üzere kendi inisiyatifince değerlendirecek. Ayrıca projenin, Microsoft'un diğer yazılımlarını da kapsayacağı belirtiliyor.
Bilgi için: www.microsoft.com

Hafıza sorun değil

Hem DDR2 hem DDR3 desteği

■ MSI, hem DDR2 hem de DDR3 destekleyen yeni anakartı P35'i tanıttı. MSI P35/G33 serisi anakartlar, Intel'in yeni nesil 45 nm çok çekirdekli işlemcileri için üretilmiş. Ayrıca yeni yüksek hızlı hafıza arayolu DDR3'ü de destekliyor. Kart DDR2 ile çalıştığında overclock testini hâlâ başarıyla geçebiliyor. Bu da Intel'in en son P35 serisi platformunun DDR2 hızında bile yüksek overclock potansiyeli olduğunu gösteriyor. Platform DDR3 ile çalıştığında, 3D yarış oyunları gibi, yüksek hızlı grafik işlemleri gerektiren ağır süreçleri bile başarıyla geçebiliyor. MSI, Intel'in en son ürünü yonga setlerine sahip anakartları hem DDR2 hem de DDR3 platfomunda çalıştırmak için özel olarak üretiyor.
Bilgi için: www.Msi.com.tw

80 çekirdekli işlemci

Intel IDF'te 80 çekirdekli prototip işlemcisini tanıttı

■ Inetel IDF'de 80 çekirdeğe sahip prototip bir işlemci tanıttı. Canlı bir gösteri ile mühendisler işlemcinin saat frekansını 6,26 GHz'e çıkardılar ki, bu da 2 Teraflop* işlem gücüne eşit. Bir karşılaştırma yapmak gerekirse şu anki standar Core 2 Duo işlemciler prototip işlemciden 100 bin kat daha yavaş. Teraflop, saniyede bir trilyon kayan nokta işleme gücü anlamına geliyor. Polaris işlemcisi yalnızca bir tırnak büyüklüğünde fakat az da olsa x86 mimarisi ile ortak yanlara sahip. Projenin amacı ise çok çekirdekli işlemcilerin çalışma mantığı üzerinde bilgi edinmek ve araştırma yapmak. Intel'in "Larrabee" kod adı altında, çok çekirdekli bir işlemci geliştirdiği de biliniyor.
Bilgi için: www.intel.com

ADSL fiyatları

Hız	Kota	YTL
TTNET www.ttnet.com		
256 kbps	Sınırsız	49
512 kbps	Sınırsız	79
1.024 kbps	Sınırsız	99
2.048 kbps	Sınırsız	139
1.024 kbps	4 GB	29
1.024 kbps	6 GB	39
1.024 kbps	9 GB	49
SMILE www.smileadsl.com		
256 kbps	Sınırsız	49
512 kbps	Sınırsız	69
1.024 kbps	Sınırsız	89
2.048 kbps	Sınırsız	119
1.024 kbps	4 GB	29
1.024 kbps	6 GB	39
1.024 kbps	9 GB	44
SUPERONLINE www.superonline.com		
256 kbps	Sınırsız	49
512 kbps	Sınırsız	79
1.024 kbps	Sınırsız	99
2.048 kbps	Sınırsız	139
1.024 kbps	4 GB	29
1.024 kbps	6 GB	39
1.024 kbps	9 GB	49
TR.NET http://adsl.tr.net/		
256 kbps	Sınırsız	49
512 kbps	Sınırsız	79
1.024 kbps	Sınırsız	99
2.048 kbps	Sınırsız	139
1.024 kbps	4 GB	29
1.024 kbps	6 GB	39
1.024 kbps	9 GB	49

Barometre

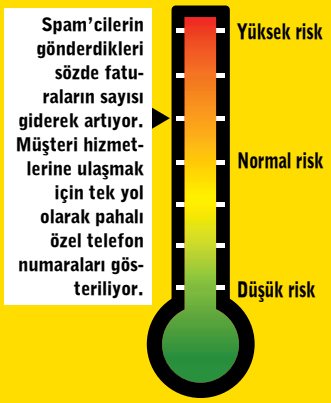

CHIP, güncel güvenlik istatistiklerinden yola çıkarak web gezintilerinin tehlike potansiyelini değerlendiriyor.

Hacker'ların hedefleri

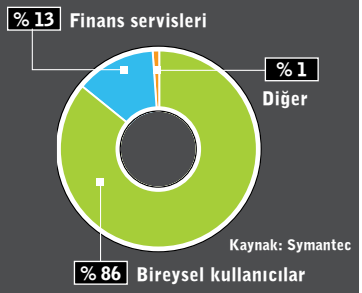

Bireysel kullanıcılar yeterince iyi korunmadıklarından öncelikli hedef konumundalar.

Kadınlar daha mı duyarlı?

Erkekler PC'lerini güncelliyor ancak güvenli olmayan yazılımları yüklemekten vazgeçmiyor.

Daha fazla cep virüsü

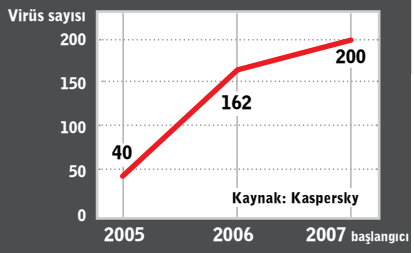

Kaspersky'nin uzmanları cep telefonu virüsleri konusunda kullanıcıları uyarıyor. Zararlı kodların sayısı sürekli artıyor.

ADSL YÖNLENDİRİCİNİZ SİZİ İSPİYONLUYOR OLABİLİR

Yönlendiriciye gizlenen casus

■ Anti virüs çözümleri geliştiren Symantec'in yaptığı bir araştırmada, yönlendiricisini (router) korumak için standart paroladan yararlananların oranı yüzde 50 olarak belirlendi. Siz de bu yüzde 50'lik dilimin içinde yer alıyorsanız, hacker'lar ağınızdaki açıktan yararlanarak internet üzerinden gerçekleştirdiğiniz tüm veri alışverişini izliyor olabilir. Saldırganlar internet bağlantınızı yığın posta gönderimi gibi yasa dışı faaliyetleri için de kullanabiliyor. Bir diğer yöntem de bağlantınızı Windows güncellemeleri yerine zararlı yazılımları indirecek şekilde yeniden yönlendirmek.

Saldırı: Hacker'lar yönlendiriciye nasıl ulaşıyor?

Saldırgan öncelikle kurbanını JavaScript üzerinden zararlı kodu sisteme yükleyecek özel web sayfasına yönlendiriyor. Kullanıcı bu sayfayı ziyaret ettiğinde skript çalıştırılmış oluyor. İnternet tarayıcı benzer skript'lere standart olarak güven duyduğundan, herhangi bir güvenlik sorusu ekrana gelmiyor. Küçük program kendini, kullanıcıya fark ettirmeden bilgisayara kuruyor ve IP adresini gözden geçiriyor. Topladığı bilgiler, ADSL yönlendiricinin adresine ulaşmasını sağlıyor. Örneğin bilgisayarın IP'si 192.168.1.10 ise bu yönlendiricinin adresinin yüksek olasılıkla 192.168.1.1 olduğu anlamına geliyor. Saldırgan yönlendirici IP'sinden ve komutlardan oluşan özel bir URL ile mevcut DNS sunucusu ayarlarını değiştirmek mümkün oluyor.

Yardım: Saldırılardan standart araçlarla korunun

Kendinizi benzer saldırılardan korumak için iki farklı yol izleyebilirsiniz. Bunlardan ilki internet tarayıcı ayarlarından JavaScript'i devre dışı bırakmak. Internet Explorer'da *Araçlar / İnternet Seçenekleri* menüsünden *Güvenlik* sekmesine geçin. *Özel düzey* düğmesine tıkladıktan sonra, *Java programcıklarının çalıştırılması*'ndan *Sor*'u seçin. IE artık her uygulamada skript'i çalıştırmak isteyip istemediğinizi soracak.

İkinci ve daha etkin olan yol ADSL yönlendiricinizin parolasını değiştirmek. Cihazınızın kırılıp kırılmadığını öğrenmek zor olabilir. Bu nedenle daha güvenli bir yol izlemenizi ve öncelikle fabrika ayarlarına geri dönerek servis sağlayıcı bilgilerini yeniden girmenizi öneriyoruz.

KIRILDI Get Automatically olarak değiştirilmiş DNS değerleri üzerinden saldırının farkına varabilirsiniz.

Yeni güvenlik açıkları

MOZILLA FIREFOX 2.0

Mozilla, Firefox adlı internet tarayıcısındaki yedi açığı kapatır kapatmaz başka açıklar tespit edildi. Uzmanlar bellek yönetimindeki bir hata nedeniyle saldırgan tarafından kullanıcının bilgisayarında zararlı bir kodun çalıştırılabileceğini ifade ediyor.
Çözüm: İlk aşamada bilinen yedi açık için yama yayınlandı.
Bilgi için: www.firefox.com

WINDOWS VISTA

Saldırganlar, Windows Vista'daki Kullanıcı Hesabı Denetimi (UAC) üzerinden uyarı mesajlarındaki renk kodlamasını değiştirerek kullanıcıları yanıltabiliyor.
Çözüm: Yama henüz hazır değil. UAC mesajlarında yalnızca renk kodlamasına değil, aynı zamanda yazılım adlarına da dikkat etmenizi öneriyoruz.
Bilgi için: www.microsoft.com

Şehir hayatına Nokia N70

Nokia, GPS ve multimedya özellikli yeni telefonunu tanttı

■ Mart ayında tüm Nokia satış noktalarında kullanıcıların hizmetine sunulan Nokia N70 ve smart2go yön bulma çözümü sayesinde, Nokia N70 kullanıcıları aradıkları yeri artık kolayca bulabilecek. Şehir içinde kullanışlı GPS yön bulma çözümleri arayanları hedefleyen bu paket sayesinde, aralarında İstanbul, Ankara ve İzmir'in de yer aldığı 37 ilin ayrıntılı yol haritaları ve yüzlerce ilgi noktası (sinemalar, restoranlar, tiyatrolar, oteller vb.) görüntülenebiliyor. Bu paketi alan kullanıcılar yön bulma hizmetinden 5.000 gün boyunca ücretsiz yararlanabiliyor. Nokia'nın özellikle fotoğraf çekmeyi sevenlere hitap eden yeni Nseries ürünü N70, parlak ve net fotoğrafları sizi yormadan sunuyor. N70'teki tümleşik flaş, altı farklı çekim modu ve 20x yakınlaştırma (zum) sayesinde, 2 megapiksellik fotoğraflar çekilip paylaşılabiliyor. Telefonun özel kapak tuşu, ince tasarımı ve deklanşör tuşu, çekim sırasında kullanıcıya azami kolaylık sağlıyor. N70'in çoklu ortam tuşu, tüm uygulamalara tek bir dokunuşla erişim sağlıyor.

Müzikli slaytlar

N70 ile müzik de eklenebilen slayt gösterileri hazırlanabiliyor; fotoğraflar anında e-postayla gönderilebiliyor ve Nokia XpressTransfer çözümüyle resimler her an düzenli ve gösterime hazır halde tutulabiliyor.

Filminizi yönetin

N70, etkileşimli mobil eğlence servisi sunan Görsel Radyo (Visual Radio) desteği ve Movie Director özelliği ile de kullanıcılara gelişmiş bir çoklu ortam deneyimi sunuyor. Nokia XpressPrint ile telefonundaki görüntüleri uyumlu bir yazıcıya USB 2.0 veya Bluetooth üzerinden aktarmak ve kolayca baskı almak mümkün. 3G/WCDMA ve EDGE destekli N70'e harici kamera, klavye, kulaklık seti, GPS, müzik donanımları gibi aksesuarlar eklenebiliyor.

Bilgi için:
www.nokia.com.tr

Creative Inspire M4500

Yeni ses sistemi arayanlara

■ Creative, PC kullanıcıları için yeni ve ideal 4.1 hoparlör sistemini ülkemizde satışa sundu. Inspire M4500 adındaki yeni 4.1 hoparlör sistemi, özellikle şık ve farklı tasarımı ile dikkat çekiyor. 17 W'lık subwoofer, 6 W'lık merkez ve uydu hoparlörler ile toplam 41 W RMS gerçek ses çıkış gücüne sahip olan Inspire M4500'ü masaüstünde kullanabileceğiniz gibi, dilerseniz duvara da monte edebiliyorsunuz. Böylece oturma odanızdaki DVD oynatıcınıza bağladığınızda hoparlörleriniz için ayrıca yer aramanız gerekmiyor. Ahşap subwoofer'ı sayesinde derin baslar sunan Inspire M4500'ü, kablolu uzaktan kumandasıyla rahatlıkla kontrol edebiliyorsunuz. Cihaz, özellikle şık tasarımı, yüksek ses çıkış gücü, ekonomik fiyatı ve duvara monte edilebilmesiyle, 4.1 hoparlör sahibi olmak isteyenlerin ilgisini çekebilecek bir çözüm.

Bilgi için:
http://tr.creative.com,
www.kont.com.tr
Tel: (216) 528 55 00

Opera Mini ceplerde

Opera Mini 3.0 cep telefonlarına renk getiriyor

■ Şimdiye kadar, doğru dürüst bir web tarayıcısına sahip pek az cep telefonu vardı. Opera Mini 3.0 sayesinde, sayısız aygıt için WWW desteği genişletiliyor. Hatta yeni sürüm, Web 2.0 hizmetlerini bile destekliyor. Böylelikle, Flickr gibi fotoğraf hizmetlerine resimler doğrudan telefondan aktarılabiliyor. Sörf yapılırken *Content Folding* seçeneği sayesinde sayfaları kaydırma derdi kalmıyor. Sayfalar dolusu menü otomatikman bir araya geliyor ve tek tıklamayla gösterilebiliyor. Web bağlantısı ise geliştirilen bir başka konu. Bağlantı artık çok daha hızlı ve şifrelenmiş bağlantılara, örneğin çevrimiçi bankacılığa destek sağlanmış. Her zamanki gibi Opera Mini bedava indirilebiliyor. Tek zorunluluk, telefonun Java desteklemesi.

Faturaları kabartmamak içinse farklı bir tarife kullanmanızı öneriyoruz.

Bilgi için:
mini.opera.com

Intel Tera-Scale projesi

80 çekirdekli işlemci

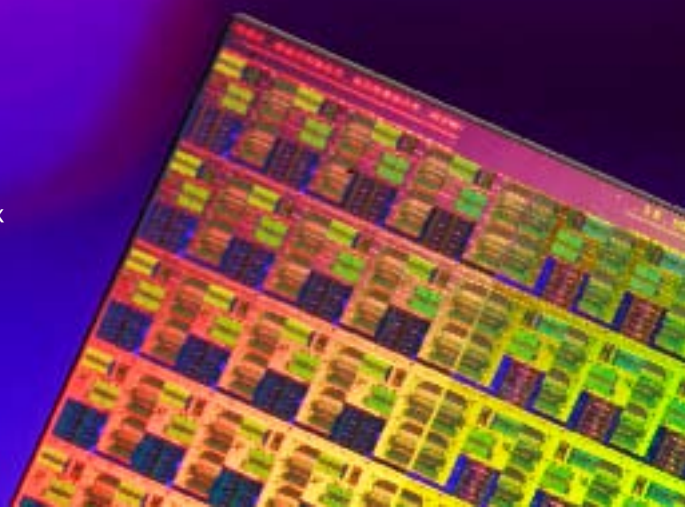

■ Intel, 80 çekirdekli işlemcisini hazır hale getirdi. Boyutları bir insan tırnağı kadar olan bu işlemci saniyede bir trilyon kayar nokta (floating point) işlemi yapabiliyor. 1 Teraflop'a eşdeğer bu performansa bugüne dek bu değere yalnızca süper bilgisayarlar tarafından ulaşılabiliyordu. Prototip, bu performans için yalnızca 62 watt güce ihtiyaç duyuyor. Belirtilen güç tüketimi değeri günümüz PC işlemcilerinin çok üzerinde değil. 1996 yılında 1 Teraflop'luk performans için 500 Kilowatt güç tüketen 10.000 Pentium Pro işlemciye ihtiyaç duyuluyordu.

Bilgi için:
www.intel.com

Hitachi terabyte sınırını aştı

Terabyte kapasiteli ilk sabit disk

■ Yeni bir çığır açılıyor: Hitachi, 1 terabyte (1.000 GB) kapasiteli sabit disk üreten ilk firma oldu. Bilgisayar kullanıcılarının devamlı artan depolama ihtiyaçları sabit disk üreticilerinin daha yüksek kapasiteli modeller için yarışmasına neden oluyordu. Üretici, yeni Deskstar 7K1000 serisinde, bu yüksek kapasiteye erişmek için Dikey Kayıt yönteminden faydalanmış.

Bu teknoloji verileri yerden tasarruf ederek kaydediyor. Disk alışıldık 7.200 devirde çalışsa da, 32 MB'lık geniş tampon belleği rakiplerin sunduğundan bariz şekilde geniş. SATA'nın yanı sıra, disk IDE arabirimine de sahip olacak ve ABD'de Mart civarında satışa sunulacak. Yeni bir terabyte kapasiteli diskin fiyatının 500 GB'lık disk sürücülerden daha ucuz, 400 dolar olması bekleniyor.

Bilgi için:
www.hitachi.com

Cool Tech

Gelişen teknolojinin en ilginç örnekleri

Yusufçuk gece gelir

Flytech Dragonfly

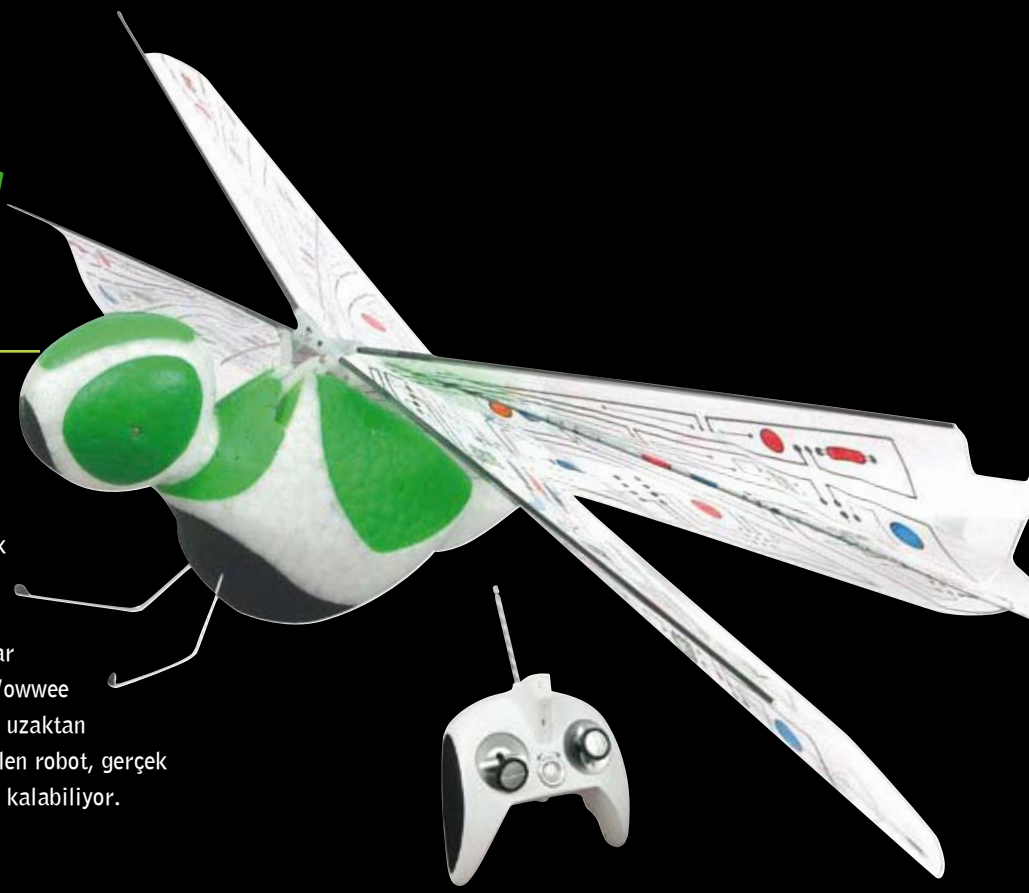

Küçük kızlıktan genç kadınlığa geçiş döneminin günlüğünü tutup da sonra bu günlüğü sevgilisinin babasının sahibi olduğu yayınevinden roman diye bastırıp milyonlarca kitap satan, ülkemizde de büyük ilgi gören, imza almak için önünde kuyruklar oluşturduğumuz "edebiyatçı" hanım kızımız Melisa Panarello'yu okuyanlar için Yusufçuk anlamlı bir böcektir. Şimdi Wowwee firması, bu böceğin hareketlerini taklit eden uzaktan kumandalı bir robot üretti. Havalanıp uçabilen robot, gerçek bir böcek gibi kanat çırpıyor ve havada asılı kalabiliyor.

Fiyat: 50 dolar

Bilgi için: www.wowwee.com

Konuşan gül

Sevgiliye anlamlı hediye

Çiçeklerin aslında bitkilerin üreme organı olduğunu ve kadınlara çiçek vermenin de kadınların anlamını ve varlığını insanoğlunun üremesine hizmet etmeye indirgemek olduğunu bilmeden sevgililerine çiçekler, güller hediye eden erkekler için teknoloji insanları kendilerini yormuş ve uyumadan, dinlenmeden çalışıp konuşan gül üretmişler. Ses kaydedebilen ve kaydı okuyabilen gülü, içine istediğiniz mesajı yükleyerek sevgilinize gönderebiliyorsunuz. Yerinizde olsak, onun anlamını üreme organına indirmenin ayıbını örtecek derinlikte bir mesaj seçerdik.

Fiyat: 13 dolar

Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

İnternet radyosunun kablosunu kesin

Acoustic Energy WiFi Radio

İngiltere'nin ses sistemleri ile ünlü firması Acoustic Energy, internet üzerindeki radyoları takip edenleri bilgisayar bağımlılığından kurtaracak bir ürün tasarlamış. Kablosuz ağ üzerinden internete bağlanan dünyanın ilk internet radyo alıcısında, internet üzerindeki on binden fazla radyonun adresi kayıtlı. Ayrıca, kullanıcının internete bağlandığı ülkeye ve bölgeye uygun yayın yapan radyolar bulunup kanal listesi otomatik güncelliyor. Bilgisayarınız çalışma odasında kalsın, AE Wi-Fi Radio'yu yanınızda istediğiniz odaya taşıyabilirsiniz.

Fiyat: 200 dolar

Bilgi için: www.acoustic-energy.co.uk

Tansiyona dikkat

Wrist Blood Pressure Monitor

Tansiyon ve kalp problemleri olanlar için kontrollerini yaptırmak zor bir iştir. Yeni tansiyon ölçme cihazı bileğe takıldıktan sonra tansiyon değerlerini kolayca ölçüp kaydediyor. USB üzerinden bilgisayara bağlamanız halinde kayıtları bilgisayara aktarıp, düzenli olarak sıralıyor ve bir sonraki doktor randevunuzdan önce kayıtlardan çıktı almanızı sağlıyor.

Fiyat: 35 dolar

Bilgi için: www.amazon.com

Doğayı mı özlediniz?

Flip Flap Q Minis

Beton binaların, gecekondu semtlerin, plazaların arasında sıkışmış, evden işe işten eve gidip gelirken otoban kenarında rastladığınız iki santimlik çimenlikte lahmacunun arasına koyduğunuz bir tutam maydanoz dışında yeşillik görememekten mi şikayetçisiniz? Zamanında çevreci politikalar güden, sizi uyaran insanları dinlemediğiniz için bu saatten sonra zaten gerçek yeşilliği zor görür, başınızı öne eğip beton denizinin ortasında yaşamaya devam edersiniz ama düşünceli teknoloji üreticileri siz üzülmeyesiniz diye plastik bitki üretmişler. Güneş ışığı veya elektrik ampülü görünce meltemde kalmış gerçek bir bitki gibi nazlı nazlı salınan dijital bitki, su ve bakım da istemediği için ofisler ve meşgul insanlar için ideal. Masaüstünüzdeki dijital akvaryumun yanında güzel gider.

Fiyat: 10 dolar

Bilgi için: www.firebox.com

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

CHIP RADAR

Navigasyon sistemleri

Gelecekte sizi hedefe ulaştıracak teknolojiler hangileri? Fiyatlar ne zaman makul seviyelere gerileyecek?

■ Bundan 26 yıl önce navigasyon sistemleri yalnızca askerler ve denizciler için yol göstericiydi. Son 10 yılda otomobillerde, bisikletlerde ve hatta sırt çantalarındaki cihazlarla uydu sistemlerinden yardım almak mümkün hale geldi. Navigasyon cihazlarıyla donatılmış cep telefonu ve PDA sayısı da hızla artıyor. Nemerix gibi üreticiler, artık yalnızca uydu verileriyle yetinmeyerek konum belirlemede hız algılayıcılarını ve cep telefonunun kapsama alanını da kullanıyor. Söz konusu teknolojiler yakın gelecekte binaların içinde de yolunuzu bulmanızı sağlayacak.

CHIP radarın okunması: Mavi daire içindeki üçgen ürünün duyurulmasını ifade ediyor; bunu çoğunlukla ürünün medyada yoğun bir şekilde tanıtılması (ünlem işareti) izliyor. Çubuk renkleri fiyat seviyesini gösteriyor: Kırmızı başlangıçtaki yüksek fiyata, sarı renk ilk fiyat düşüşüne işaret ediyor. Yeşil renk ürünün tüketici pazarına hazır olduğu anlamına geliyor, normal kullanıcılar için bu zamanda ürünü satın almak mantıklı. Çubuk gri renkteyse ürünün sonu gelmek üzere ve ürün piyasadan kalkana kadar (tabut işareti) çok uygun fiyatlarla satın alınabilir.

YOL GÖSTERİCİ Asus P535, akıllı telefon ve navigasyon sistemini şık bir kasada birleştiriyor. (Fiyat: Yaklaşık 590 Euro)

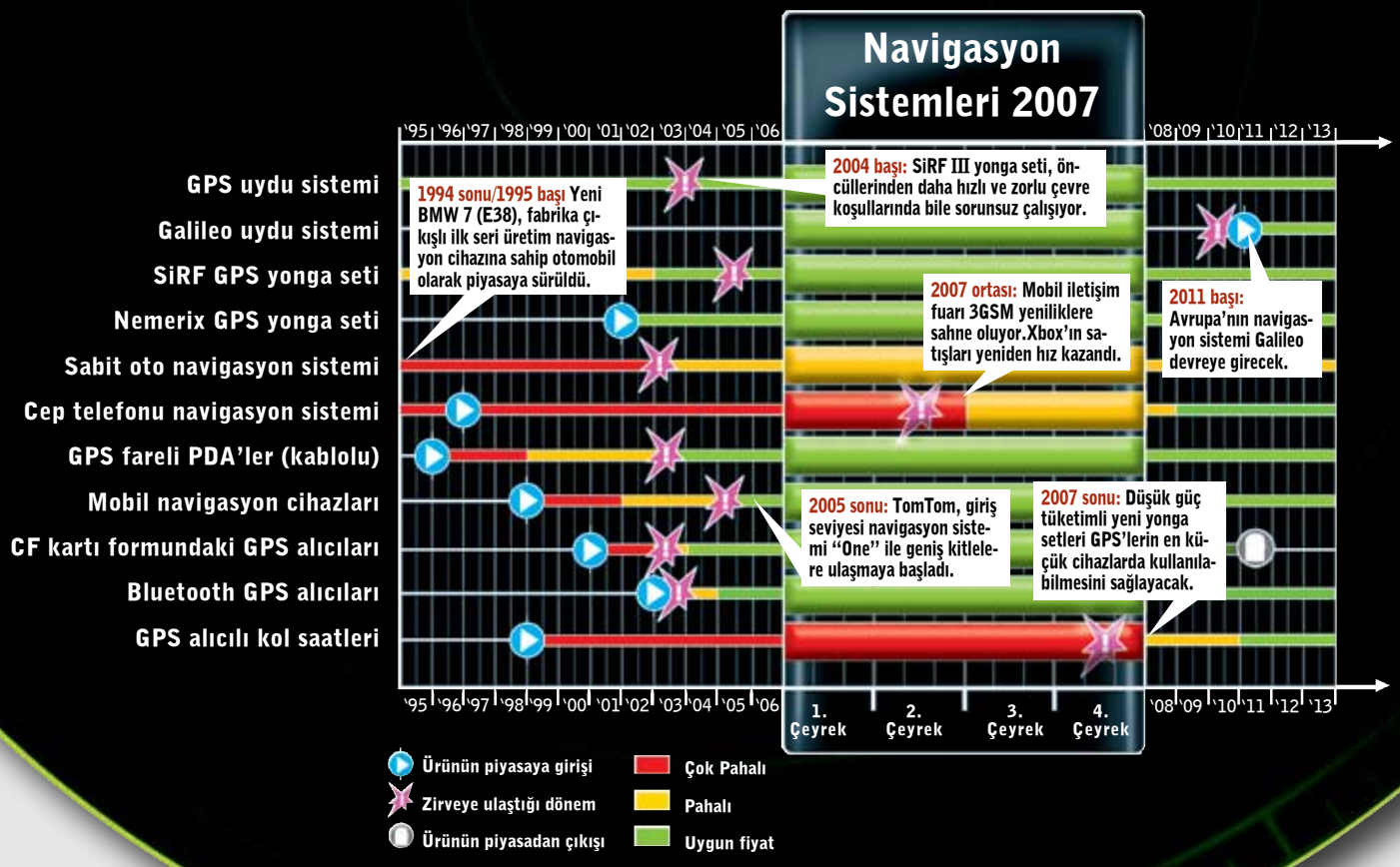

CHIP PC FİYAT DANIŞMANI

CHIP Test Merkezi her ay üç adet ideal PC sistemi oluşturuyor. Ofis, Multimedya ve Profesyonel kategorilerine ayırdığımız bu PC sistemleri, her kesimden kullanıcıya rehberlik etmeyi hedefliyor.

OFİS PC		MULTİMEDYA PC		PROFESYONEL PC
300 watt güç kaynaklı standart ATX	KASA	400 watt güç kaynaklı Midi-Tower ATX	KASA	750 watt güç kaynaklı Big-Tower ATX
Intel i945P yonga seti/ nForce 4 ve Lan, 7,1 Ses	ANAKART	Intel i965 yonga seti / nForce 570 ve Gbit Lan, 7,1 Ses	ANAKART	Intel i975X yonga seti/ nForce 590 SLI ve GBit-LAN, 7.1-Ses, Firewire 800
Intel Pentium D 925 (2 x 3.0 GHz) AMD Athlon 64 X2 3800+ (2 x 2 GHz)	İŞLEMCİ	Intel Core 2 Duo E6600 (2 x 2.4 GHz) AMD Athlon 64 X2 5200+ (2 x 2.6 GHz)	İŞLEMCİ	Intel Core 2 Duo E6700 (2 x 2.66 GHz) veya AMD Athlon 64 FX62 (2 x 2.8 GHz)
512 MB DDR2 533	BELLEK	1 GB DDR2 800 veya DDR 2 667 (2 x 512 MB)	BELLEK	2 GB DDR2 800 (2 x 1.024 MB)
GeForce 7600 GS veya Radeon X1650 Pro 256 MB	EKRAN KARTI	GeForce 7900 GS veya Radeon X1950 Pro 256 MB	EKRAN KARTI	Radeon X1950 XTX 512 MB veya GeForce 8800 GTX 720 MB
200 veya 250 GB 7.200 RPM	SABİT DİSK	300 GB 7.200 RPM	SABİT DİSK	2 X 250 GB 7.200 RPM (Raid 0/1)
16X DVD Yazıcı (Çift katman)	OPTİK SÜRÜCÜ	16X DVD Yazıcı (Çift katman)	OPTİK SÜRÜCÜ	16X DVD Yazıcı (Çift katman)
DVB-T / Analog	TV KARTI	DVB-T / Analog	TV KARTI	DVB-T / Analog
Kablolu klavye ve kablolu scroll fare	KLAVYE + FARE	Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare	KLAVYE + FARE	Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare
Microsoft Windows Vista Home Basic	YAZILIM	Microsoft XP MCE veya Vista Home Premium	YAZILIM	Microsoft XP Professional veya Vista Home Premium
Yaklaşık 650 $		Yaklaşık 1.300 $		Yaklaşık 2.500 $

CHIP BİLEŞENLERDEKİ FİYAT DEĞİŞİMİ

DİZÜSTÜ BİLGİSAYAR (PAYLAŞIMSIZ EKRAN KARTI)

BenQ Joybook R55

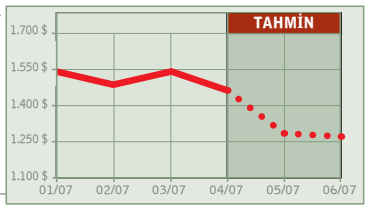

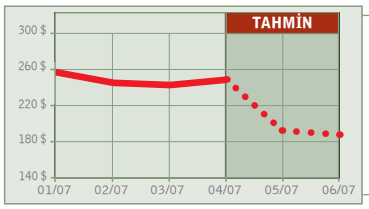

MP3 ÇALAR (2 İLE 15 GB ARASI)

Creative Zen V Plus 4 GB

SABIT DISK (S-ATA/3,5 INÇ)

Western Digital Caviar WD4000KD, 400 GB

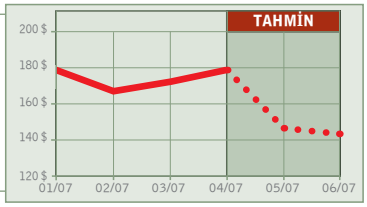

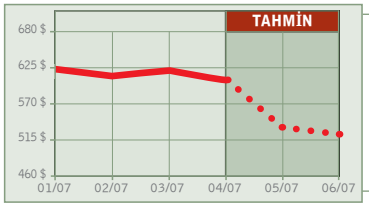

EKRAN KARTI (PCI EXPRESS)

Asus EN8800GTS

YAZICI (MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ)

Canon Pixma iP6220D

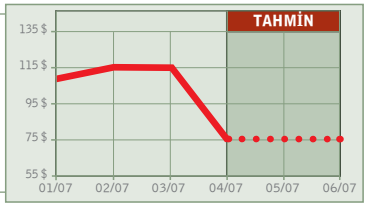

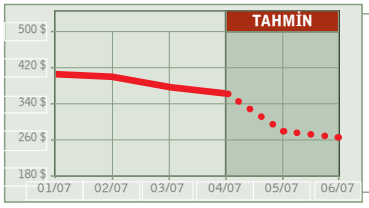

DİGİTAL KAMERA

Pentax Optio T20

Microsoft'un Windows Vista'ya odaklanması XP'li dizüstü fiyatlarının yüzde 16'ya varan oranlarda gerilemesine neden oldu. MP3 çalar ve SATA sabit disk üreticileri de makul fiyatlarla kullanıcıların karşısına çıkıyor. 640 MB grafik belleğine sahip Asus EN8800 GTS'in fiyatında, 320 MB'lık alternatifi nedeniyle bir baskı oluşmuş durumda. CeBIT'le birlikte yeni modellerin raflardaki yerini alması ucuz mürekkep püskürtmeli yazıcıların fiyatlarına kullanıcı açısından olumlu yansıyor. Bazı dijital fotoğraf makinesi modellerinde üreticinin kendi iç politikaları da belirleyici oluyor. Örneğin Pentax Optio T30, T20'nin yerini alırken fiyatının da düşmesini sağlıyor.

*Fiyat bilgileri ortalama değerleri yansıtmaktadır.

Kaynak: CHIP

Mükemmel Vista PC

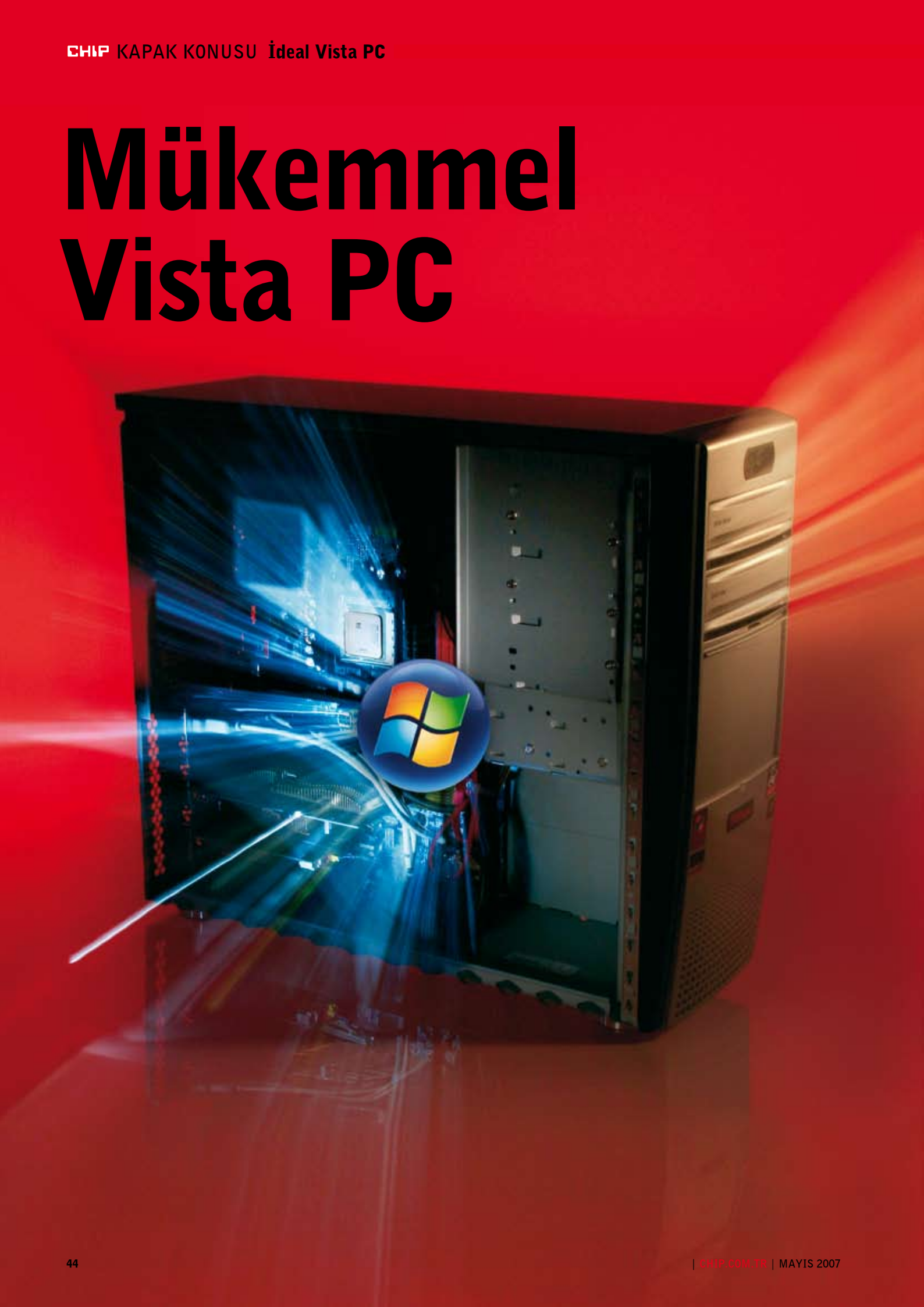

Bilgisayarınızın konfigürasyonuna kendiniz karar vermek istiyorsanız PC'nizi kendiniz toplamalısınız. Sorunsuz bir Windows Vista için hangi bileşenlere ihtiyacınız olduğunu ve neler yapmanız gerektiğini açıklıyoruz.

Bu yazıda

Yeni Vista işlevleri
Vista PC tavsiyeleri
PC montaj rehberi
Core 2 Duo overclock
CHIP HTPC: İdeal medya PC

Sizi en azından iki üç yıl idare edecek ve Windows Vista'nın tüm yeni işlevlerini sorunsuzca kullanabileceğiniz bir bilgisayara sahip olmak istiyorsunuz. PC'nizin hangi özelliklere sahip olması ve olmaması gerektiğini de biliyorsunuz. Ancak istediğiniz özelliklerde hazır bir PC konfigürasyonuna rastlayamadınız. Bazı PC'lerin donanımları size uymuyor (örneğin ekran kartı oyunlar için uygun değil), bazıları da hiçbir zaman kullanmayacağınız W-LAN, TV ve Bluetooth gibi özelliklere sahip. Çözüm basit: Kendi PC'nizi kendiniz toplayın. Binlerce donanım bileşeni arasından ihtiyacınıza uygun olanları seçerek sizin için mükemmel bir PC'ye sahip olabilirsiniz. Bu yazımızda gereken tüm ipuçlarını ve özel tavsiyelerimizi bulabileceksiniz.

Doğru bileşenler: Satın aldığınız donanım bileşenleri için doğal olarak, aynı parçadan binlerce adet satın alan bir PC üreticisine göre daha fazla ödemek zorundasınız. Ancak ideal bir PC için buna değer. Ayrıca işinize yaramayacak parçalardan tasarruf etme imkânına da sahipsiniz. Toplayacağımız PC'lerde özellikle Vista altında kullanımı uygun olan bileşenleri tavsiye edeceğiz. →

gigatek

PALIT - 8600GT SONIC

GRAFİK İŞLEMCİ	8600GT
ÇEKİRDEK HIZI	600 MHZ
BELLEK HIZI	1600 MHZ
BELLEK ARAYÜZÜ	128 BIT
İŞ HATTI	32 ADET
VERİ YOLU GENİŞLİĞİ	DUAL 400
TV OUT	VAR

DİĞER ÖZELLİKLER
- NVIDIA G86 GPU
- PCI EXPRESS X16
- NVIDIA GEFORCE 8600GT
- 256MB GDDR3
- 32 ADET VERTEX SHADER
- VERTEX SHADER VER 4.0
- 32 ADET PIXEL SHADER
- PIXEL SHADER VER 4.0
- 600 MHZ ÇEKİRDEK HIZI
- 900 MHZ SHADER
- 1600 MHZ BELLEK HIZI
- DIRECTX 10 DESTEKLI
- OPENGL 2.0
- ÇIKIŞLAR :
- 1 ADET D-SUB

~~169.0000 USD + KDV~~

159.0000 USD + KDV

GEFORCE 8600 Uygun fiyata DirectX 10 destekli bir ekran kartı satın almak artık mümkün.

Yeni Vista işlevleri

■ **Bitlocker:** Bu işlev, sürücüleri Advanced Encryption Standard'a (AES-128) göre şifreliyor ve istenmeyen kişilerin verilere erişmesini engelliyor. Bitlocker için dahili sürücülerde Trusted Platform Module (TPM) desteği olan bir anakartın olması gerekiyor. Vista Bitlocker, alternatif olarak Readyboost ile çalışan bellek medyalarını da kullanabiliyor.

■ **Readyboost:** Bu yeni yöntemle okuma ve yazma erişimleri hızlanıyor. Burada Superfetch yardımıyla takas dosyası hızlı bir Flash belleğe (USB bellek veya bellek kartı gibi) önbellekleniyor. Readyboost bilgisayarda sadece bir flash bileşenini destekliyor ve CF, Memory-Stick, MMC ve SD biçimlerindeki bellek kartlarını destekliyor. Bu kartlar PC'ye dahil olan bir kart okuyucuda bulunmalı, MP3 çalarlardaki flash bellekler Vista kullanamıyor. Yaptığımız testlerde Readyboost'un sadece küçük dosyalarda performans artışı sağladığını gördük. Büyük veri yığınlarında sabit disk daha hızlı; özellikle veriler birbirine bağlı ve sıralı olarak kaydedilmişse. Microsoft'un tavsiyesine göre flash bellek en az anabellek kadar büyük olmalı, ancak en fazla da 2,5 katı büyüklüğünde olmalı. Vista bu harici bellekte de verilerinizin güvenliğini sağlıyor: Bitlocker şifrelemesi burada da devreye giriyor. Vista ayrıca takaslanan dosyanın bir kopyasını sabit diskte sürekli hazır bulunduruyor (HDD fallback). Bu sayede, flash bellek bir erişim esnasında yanlışlıkla çıkarıldığında veri kaybı yaşamıyorsunuz.

■ **Readydrive:** Bu işlev sistem açılışlarını hızlandırıyor ve dizüstü bilgisayarın pilinin daha uzun süre dayanmasını sağlıyor. Vista bunun için program rutinlerini bir melez sabit diskin Flash belleğine kaydediyor. Bu cihazlar flash'la geleneksel manyetik bellekleri birleştiriyor. Hitachi, Samsung, Seagate ve Toshiba'nın modelleri yakında piyasada olacak.

■ **Superfetch:** Vista, bu işlevli uygulamaların açılışını sistem açılırken, kullanıcı profili değiştirildikten ve uyku modundan uyandırıldıktan sonra hızlandırıyor. İşletim sistemi bunun için hangi programların sıkça kullanıldığını tespit ediyor ve bunları daha sonra önce anabelleğe yükleyerek çok hızlı açılmalarını sağlıyor.

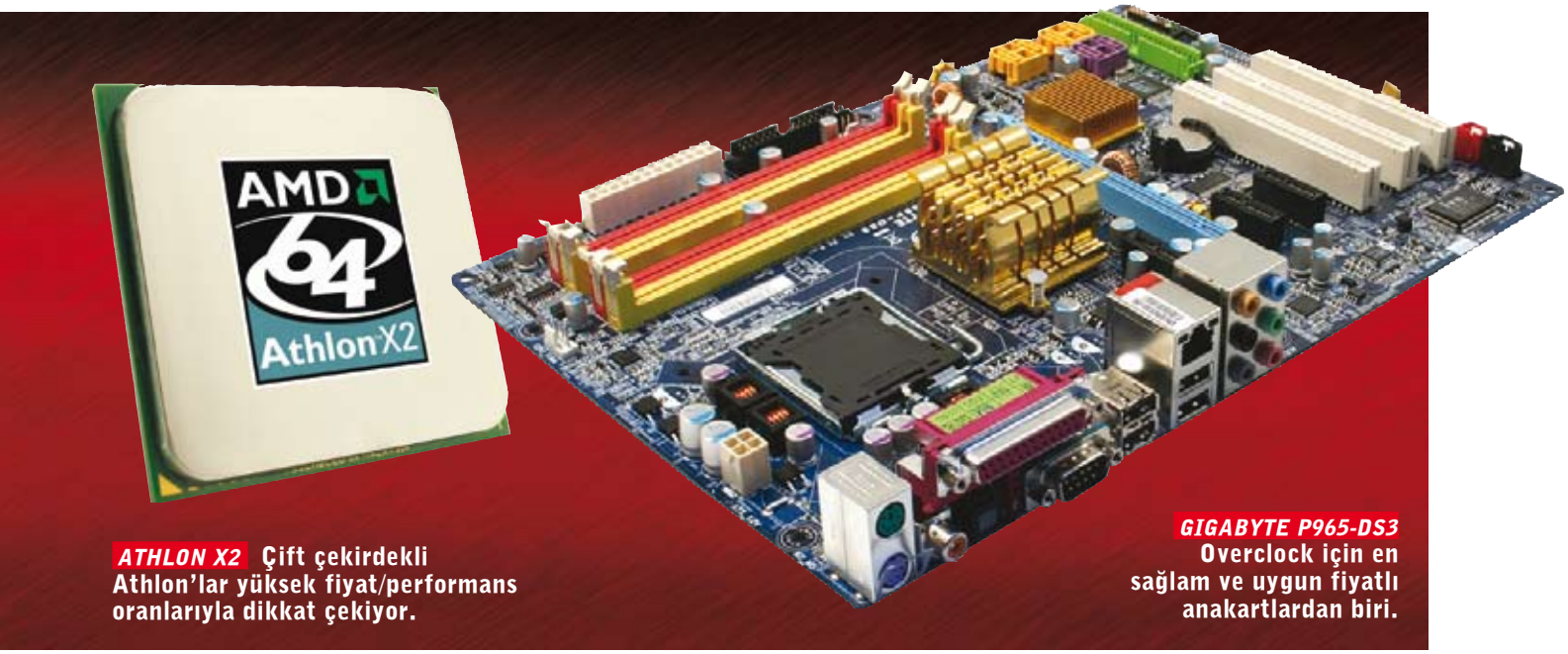

ATHLON X2 Çift çekirdekli Athlon'lar yüksek fiyat/performans oranlarıyla dikkat çekiyor.

GIGABYTE P965-DS3 Overclock için en sağlam ve uygun fiyatlı anakartlardan biri.

İPUCU Çoğunlukla donanım bileşenlerini bulunduğunuz çevredeki bir bilgisayar mağazasından satın almanız daha iyi olacaktır. Buradan hem teknik destek ve tavsiye alabilir hem de satın aldığınız parçada bir sorun yaşamanız durumunda, sorunu daha çabuk çözüme kavuşturabilirsiniz.

NELER LÂZIM

Fiyat/performansa dikkat

Yeni bir PC satın alırken dikkat edilmesi gereken en önemli nokta sadece ihtiyacınız olan performansı satın almanız. Vista'nın yeni grafik arayüzü Aero'nun ve çoğu standart uygulamanın kullanımı için anakart üzerindeki tümleşik (onboard) grafik bile yeterli. Topladığımız PC sistemlerini dört farklı ihtiyaca yönelik olarak sınıflandırdık:

Ofis PC'si: Bu tip bir PC'ye standart işlemler için ihtiyacınız var; örneğin yazı yazmak, adres listelerini yönetmek, internette sörf yapmak için. Bu sistemle ayrıca film de izleyebilir, müzik dinleyebilir ve dijital fotoğraf makinenizden aktardığınız fotoğrafları düzenleyebilirsiniz.

Çok amaçlı PC: Bu PC ile fotoğraflarınızı ve filmlerinizi daha ayrıntılı bir şekilde düzenleyebilir, büyük müzik arşivlerini yönetebilir ve kapsamlı Powerpoint sunumları hazırlayabilirsiniz.

Üst seviye PC: Böyle bir PC'ye profesyonel oyuncuların yanı sıra, yüksek çözünürlüklü filmleri PC'de oynatmak ve düzenlemek isteyenler ihtiyaç duyacak. DirectX10 destekli bir ekran kartıyla önümüzdeki yıllar için iyi bir yatırım yapmış olursunuz.

Uygun Vista sürümü

Windows Vista'nın farklı sürümleri arasında çoğu kullanıcı için en uygunu Vista Home Premium olarak görünüyor. Windows XP Media Center Edition'a benzeyen bu sürümün OEM fiyatı 130 dolar. Öğrenci ve öğretmenlere yönelik olan akademik terfi sürümü ise sadece 70 dolar.

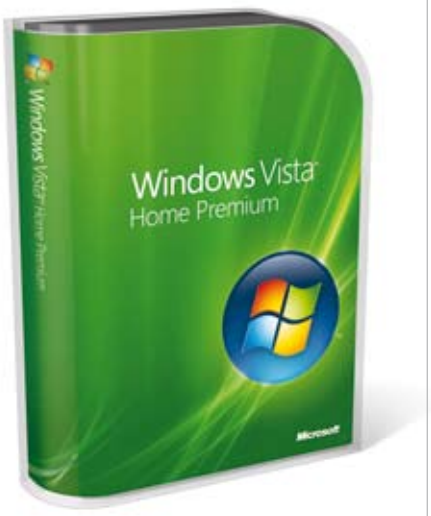

HOME PREMIUM Çoğu kullanıcı için Vista Home Premium sürümü en uygun seçenek.

32 mi, 64 mü? Vista'nın 32 ve 64 bit'lik sürümleri mevcut. Yeni işlemciler ve anakartlar her ne kadar 64 bit'le çalışsa da, günümüzde kişisel kullanıcıların 64 bit sürümü satın almalarına genellikle değmeyecektir. Zira hem uygun yazılımlar eksik hem de güncel donanımlar için bile 64 bit'lik sürücü sorunu var.

Vista altında donanımlar: Her donanım Vista altında çalışmıyor, çoğunlukla uygun sürücülerin eksikliği hissediliyor. Bu yazımızda Vista ile uyumlu olan donanım parçalarını tavsiye edeceğiz. Başka parçalarla ilgileniyorsanız Microsoft'un, Hardware Compatibility List **http://winqual.microsoft.com/hcl** adresinde Vista uyumluluğunu kontrol edebilirsiniz. Microsoft'un donanım parçaları için verdiği Microsoft logolarından da bir fikir edinebilirsiniz. Basic logo "Windows Vista uyumlu ("Works with Windows Vista") ilgili parçanın Vista'da çalışacağını ifade ediyor. "Premium" logosu ise biraz daha üst seviye donanımlar için veriliyor. "Premium logolu ürünlerle genelde Vista'nın yeni özelliklerinden daha iyi faydalanabiliyorsunuz. →

CHIP VİSTA PC TAVSİYELERİ*

	OFİS PC	ÇOK AMAÇLI PC	HTPC	ÜST SEVİYE
İŞLEMCİ FAN	Sempron 3000+ AM2 35 $ - Stok fan	Intel E4300 Core 2 Duo 124$ - Stok fan	Athlon 64 X2-4200 112$ - Stok fan	Intel E6420 Core 2 Duo 195 $ Arctic Cooling Freezer 7 Pro 35 $
ANAKART	Asus M2NPV-MX 66 $	Gigabyte GA-945P-S3 73 $	MSI K9AGM2-FIH 85 $	Gigabyte GA-965P-DS3 125 $
BELLEK	Veritech 2 x 512 MB DDR2-533 50$	Veritech 2 x 1 GB DDR2-800 110 $	Veritech 2 x 1 GB DDR2-800 110 $	GEIL 2x1 GB DDR2-800 Ultra 180 $
EKRAN KARTI	Tümleşik	Palit 8600 GT Sonic 160$	Tümleşik	MSI NX8800GTS-T2D320E-HD OC 340 $
SABİT DİSK	Samsung 80 GB NCQ, SATA 43 $	Samsung 250 GB NCQ, SATA2 70 $	Samsung Spinpoint 500 GB NCQ, SATA2 170 $	2 x Samsung 400GB HD401LJ SATA2 250 $
DVD YAZICI	LG GSA H42-N 31$	LG GSA H42-N 31 $	LG GSA H42-N 31 $	LG GSA H42-N 31$
KASA	Foxconn TSA-A809 32$	Aopen QF50-H02 50 $	Foxconn DH153A 55 $	Enermax Chakra 450 watt 200 $
	Yaklaşık 257 $	Yaklaşık 618 $	Yaklaşık 563 $	Yaklaşık 1.356 $

* Fiyatlar www.inventus.com.tr, www.gigatek.com.tr, www.boltaksit.com gibi sitelerden alınmıştır. Sistemlere monitör, klavye ve hoparlör gibi çevrebirimler dahil değildir.

BİLEŞENLER

İşlemci

İşlemci, hiç şüphesiz sistem performansı üzerindeki en etkili bileşen. Seçeceğiniz işlemciye uygun bir yuvaya (soket) sahip anakart satın almanız gerekiyor.

Ofis PC'si: Ofis PC'si için piyasada satılan her güncel işlemci aslında yeterli. Ofis PC'sinde amaç mümkün olan en düşük fiyat olduğundan en ucuz Intel Socket 775 işlemcisi olan Celeron 336 (47 dolar) veya AMD Socket AM2 işlemci Sempron 3000+ (35 dolar) uygun seçenekler olarak karşımıza çıkıyor.

Çok amaçlı PC: Çift çekirdekli bir işlemci burada doğru seçim olacaktır. Bunların işlemci frekansları tek çekirdekli işlemcilere göre düşük olsa da, elektrik tasarrufu ve daha yüksek performans sağlayan mikro mimarileri sayesinde daha avantajlılar. Çok amaçlı PC için tavsiye ettiğimiz işlemciler AMD Athlon 64 X2 3600+ (80 dolar) ve Pentium D 915 (97 dolar). Bütçenizi biraz daha zorlayıp Core 2 Duo E4300 işlemci almayı da düşünebilirsiniz.

Üst seviye PC: Burada hem fiyat, hem de performans olarak Core 2 Duo ailesi avantajlı. E6600 her uygulamanın üstesinden rahatça gelebilen ideal bir işlemci. Intel'in son fiyat indiriminden sonra fiyatı da uygun seviyelere geldi. Dört çekirdekli bir işlemci, üst seviye PC'ler için bile halen lüks. Zira bu işlemcileri destekleyen yazılım yok gibi. Dört çekirdekli işlemci desteğine sahip ilk oyunlar 2007'nin sonunda piyasada olacak. Dört çekirdekli işlemcilerin fiyatı da yıl sonuna doğru oldukça ucuzlayacak ve satın alınabilir hale gelecek.

Anakart

Satın alacağınız anakartın Vista logosuna sahip olmasına dikkat edin. Yine de anakartın kitapçığında veya internet sitesinde Bitlocker, Readyboost, Readydrive ve Superfetch gibi yeni işlevleri alacağınız anakartla kullanıp kullanamayacağınızı kontrol edin. Bir işlemciye karar verdikten sonra uygun sokete sahip bir anakart seçmeniz gerekiyor. Ofis ve çok amaçlı bir PC için giriş seviyesi uygun fiyatlı modeller mevcut. Intel platformu için 945G veya 945GZ yonga setli bir anakart tercih edebilirsiniz. AMD AM2 platformu içinse yeni nForce 690G veya nForce 6100 ekonomik çözümler sunuyor. Artık her anakartta tümleşik ses ve Ethernet yongaları bulunuyor. Modele göre tümleşik grafik, RAID, W-LAN gibi özellikler de birlikte gelebiliyor. Harici SATA (E-SATA) yuvasına sahip bir anakart geleceğe iyi bir yatırım olacaktır zira E-SATA diskler USB disklere göre daha hızlı ve gelecekleri daha parlak. Ofis PC'si için tümleşik grafikli bir anakartın fiyatı 65 dolar civarında. İhtiyaç duyduğunuz özelliklere göre anakartın fiyatı 200 dolar'a kadar çıkabilir.

VISTA LOGOLARI Yeni bir donanım ürünü almadan önce bu logolara dikkat edin.

Bellek

Ofis PC'si için 1 GB bellek yeterli. Resim ve video düzenleme gibi belleğe aç uygulamalar içinse 2 GB tavsiye ediyoruz. Anakartınız daha fazlasını desteklese de, 32 bit'lik Vista için en fazla 3 GB bellek kullanın zira 32 bit'lik bir işletim sistemi en fazla 4 GB belleği adresleyebilse de, anakarta taktığınız kartlar ve tümleşik bileşenler maalesef işletim sisteminin 3 GB'ın üzerini adresleyememesine neden oluyor. Vista'nın 64 bit'lik sürümleriyse daha fazla anabellek kullanabiliyor: Home Basic 8 GB, Home Premium 16, Business, Enterprise ve Ultimate sürümle-

FİYATLAR DÜŞTÜ **Intel, Core 2 Duo işlemcilerinin fiyatını bir kez daha düşürdü.**

riyse 128 GB bellek kullanabiliyor.

İPUCU Yeni anakartların tümü çift kanal (dual channel) bellek işletimini destekliyor. Bu yüzden aynı bellek modülünden iki tane takarak daha fazla performans elde edebilirsiniz.

Ekran kartı

Ekran kartınız veya tümleşik grafik yonganız, Vista'nın yeni arayüzü Aero'yu kullanıma sunup sunmayacağını belirliyor. İlk engel olan DirectX 9c ve Shader Model 2'yi güncel tüm grafik yongaları aşıyor. Yine tüm grafik çözümleri 64 MB grafik belleği kullanabiliyor ve bu sayede 1.280 x 1.024 piksel çözünürlüğe kadar çıkabiliyorlar. Belirleyici olan etkense sürücü: Vista, özel WDDM sürücülerine (Windows Display Driver Model) ihtiyaç duyuyor. Yonga seti ve ekran kartı üreticileri bazı modeller için halen uygun Vista sürücüleri üzerinde çalışıyorlar.

Ofis PC'si: Burada yeni bir anakart üzerindeki her grafik yongası veya satın alabileceğiniz en ucuz ekran kartı yeterli. Çift ekran kullanmak isteyenlerin iki çıkışlı bir model alması gerekiyor, mesela iki adet DVI çıkışı olan Sapphire Radeon X1650 Pro.

Çok amaçlı PC: Resim, video düzenleme ve çoğu oyun için 256 MB bellek ve üzeri olan bir ekran kartı yeterli oluyor (grafik yongası ve saat hızına göre fiyatlar 80 dolar ile 400 dolar arasında değişebiliyor.

Üst seviye PC: 512 MB grafik belleğine sadece film ve oyun fanatikleri ihtiyaç duyacaktır. Oyuncular için önemli diğer nokta da günümüzde sadece GeForce 8 serisinin yeni Vista multimedya ve oyun arabirimi DirectX 10'u desteklemesi. GeForce 8 serisinin daha uygun fiyatlı 8600 ve 8500 modelleri piyasada. Ekran kartı için fazla para ödemek istemiyorsanız biraz daha beklemenizi öneriyoruz. ATi'nin nVidia'ya rakip modeli R600 ise ancak yaza doğru çıkabilecek ve fiyatların da o zaman düşmesi bekleniyor. Acelesi olan oyun fanatikleri için şu anda fiyat/performans olarak en doğru tercih 320 MB'lık GeForce 8800 GTS'ler (300 dolar civarında).

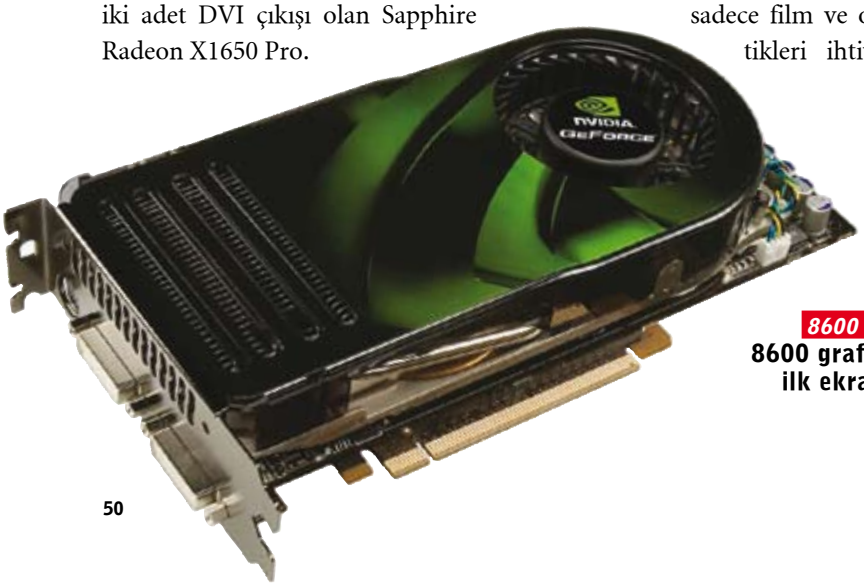

8600 GTS **Yeni 8600 grafik yongalı ilk ekran kartları piyasada.**

TV ve video

Vista, şifresiz TV yayınlarını hem analog, hem de dijital olarak alabilmenizi

Overclock: Core 2 Duo E6420

Core 2 Duo ailesine yeni katılan işlemcilerden E6420'yi CHIP Test Merkezi'nde test etme şansı bulduk. 4 MB önbelleğe sahip olan Conroe çekirdekli işlemci, özellikle uygun fiyatı sayesinde (yaklaşık 200 dolar) overclock fanatikleri için E6600'ün pabucunu dama atacak gibi görünüyor. Standart olarak 8 x 266 = 2.133 MHz hızda çalışan işlemci, E6400 ve E6300'e göre daha yüksek bir overclock potansiyeline sahip. Yaptığımız testlerde işlemciyi 3,6 GHz'de (8 x 450) çalıştırmayı başardık.

Test platformu şu bileşenlerden oluşuyordu:

- Gigabyte DS3 Rev3.3 anakart
- Intel Core 2 Duo E6420 işlemci (stok fan)
- nVidia 7950 GT ekran kartı
- 2 x 1 GB GEIL DDR2-800 Ultra bellek
- 2 x Samsung 250 GB SATA2 (RAID 0)
- Aopen QF50 kasa (350 watt)
- Windows XP SP2 (32 bit)

İşlemci sıcaklığı 3,6 GHz'de tam yük altında 70 derecenin üzerine kadar çıktı. Ancak bizim tavsiyemiz işlemciyi voltajı biraz artırarak günlük olarak 8 x 400 = 3.200 MHz'de kullanmak. E6420 bu hızda bile üstdüzey performans sergiliyor.

İşlemci	E4300	E6420	X6800	E4300@3330	E6420@3600
Saat hızı	200 x 9	266 x 8	266 x 11	370 x 9	450 x 8
Voltaj	Stok	Stok	Stok	1,53 volt	1,45 volt
Benchmarklar (Default ayarlar)					
3DMark 05	9.346	9.708	9.943	1.0069	1.0132
3DMark 05 CPU	6.552	8.946	1.0796	1.1039	1.4992
3DMark 06	5.094	5.276	5.521	5.615	5.695
3DMark 06 CPU	1.568	1.882	2.481	2.791	3.119
PCMark 05	5.469	5.802	7.518	8.118	8.286
PCMark 05 CPU	4.553	5.430	7.416	8.404	9.199
Cinebench 9.5	40 sn	33 sn	24 sn	21 sn	20 sn
İşlemci sıcaklığı					
Boşta	25	27	30	44	33
Tam yükte	48	50	64	65	70

En iyi değer

GeForce 8600 GTS testte

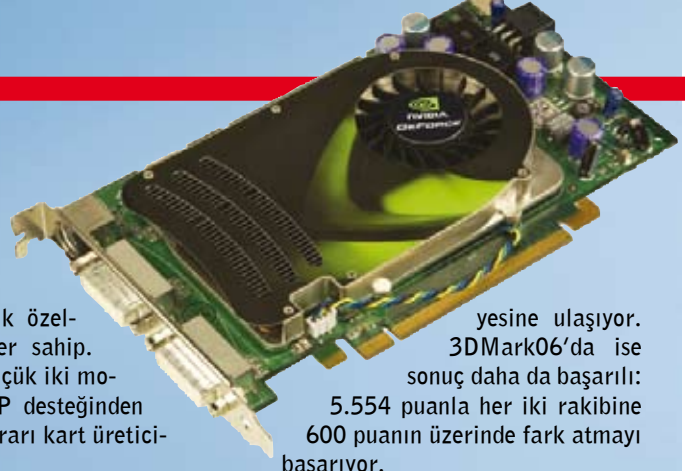

GeForce 8 ailesi
nVidia'nın DirectX10 modellerinin hepsi, Unified Shader'lı (stream işlemcili) yeni GeForce 8 mimarisini temel alıyor. Günümüzün en küçük GPU'su 8500 GT, 900 MHz'de çalışan 16 adet Stream işlemcisine sahip; GPU'nun kendisi ise 450 MHz'de çalışıyor. Bellek hızıysa 400 MHz. 8500 GT'li modellerde 256 ve 512 MB DDR2 grafik belleği seçenekleri var. nVidia bu kartları arada bir oyun oynayan ve yüksek beklentisi olmayanlar için tasarlamış. Windows Vista için bu kartlar çok uygun, çoğu ekran kartı üreticisi de, nVidia'nın aktif soğutmalı referans tasarımı yerine kendi pasif soğutmalı tasarımları üzerinde çalışıyor.

8600 GT yongalı kartların fiyatı ise 150 dolar civarında. GPU hızı 540 MHz, 700 MHz'de çalışan 256 MB GDDR3 grafik belleği ve çekirdekte 32 stream işlemcisi (1.180 MHz) mevcut. Bu yonga en azından spesifikasyonlarına bakıldığında oyunlar için 8500 GT'ye göre çok daha uygun görünse de, profesyonel oyuncular için bu kartlar yeterli değil. Güncel oyunlarda kare oranı akıcı olmaktan uzak.

Orta seviye yongaların "amiral gemisi" ise 8600 GTS. Yine 32 stream işlemcili (1.450 MHz) kartların fiyatı 220-250 dolar arasında. GPU'su 8600 GT ile aynı olsa da biraz daha hızlı (çekirdek 675 MHz, bellek 1.000 MHz). Bu kartlarda da 256 MB GDDR3 grafik belleği mevcut.

GeForce 8 ailesinin büyük üyeleri ise 8800 GTS 320 MB (yaklaşık 300 dolar), 8800 GTS 640 MB (450 dolar civarında) ve son olarak 8800 GTX 768 MB (650 dolar).

Esnek programlanabilen stream işlemcileri, HD video desteği ve fizik hızlandırma gibi teknik özelliklere tüm modeller sahip. Ancak nVidia, en küçük iki modelde entegre HDCP desteğinden tasarruf etmiş ve kararı kart üreticilerine bırakmış.

Benchmark sonuçları
Test merkezimide GeForce 8600 GTS yongalı bir ekran kartını test ettik. DirectX10 destekli oyun ve benchmark yazılımı olmadığı için kartları DirectX9'la test etmek zorunda kaldık. Henüz optimal bir sürücü desteğine (ForceWare 158.16) sahip olmayan yeni model, aynı fiyat sınıfındaki rakipleri AMD ATI Radeon X1950XT ve GeForce 7900 GT karşısında DirectX9 oyunlarında bizi çok da etkileyemedi: Doom 3'te 42 fps, Half Life 2'de 62 fps değerleri 1950 XT (76/109 fps) ve 7900 GT (55/66 fps) karşısında sönük kalıyor. Sentetik benchmark'larda ise yeni GeForce 8 modelleri için durum daha iyi görünüyor. 3DMark05'te 8600 GTS yaklaşık 11.000 puan alıyor ve 7900 GTX seviyesine ulaşıyor. 3DMark06'da ise sonuç daha da başarılı: 5.554 puanla her iki rakibine 600 puanın üzerinde fark atmayı başarıyor.

Özetle: En iyisi beklemek
Vista dışında DirectX10 ekran kartlarının kullanımı için gerçek bir neden olmadıkça, kartın fiyatı 100 dolar bile olsa, satın almak şimdilik mantıklı değil. Daha ucuza, aynı DirectX9 performansını veren kartlar var ve illa ki DirectX10 desteği istiyorsanız, 70-80 dolar daha verip 320 MB bellekli bir GeForce 8800 GTS almanızı öneriyoruz. AMD de 14 Mayıs'ta DirectX10 modellerini Radeon X2900 XTX'den başlayarak çıkarmaya başlayacak. Bu da rekabeti canlandıracak ve fiyat düşüşlerini hızlandıracak. Beklemek en iyisi, zira kaybedeceğiniz bir şey yok: Crysis, Unreal Tournament veya Alan Wake gibi oyunlar piyasaya çıkana kadar bu kartların fiyatı da oldukça düşecektir.

BENCHMARK SONUÇLARI

Ekran kartı	Radeon X1950 Pro	GeForce 7900 GS	GeForce 8600 GTS
Doom 3, 1.280 x 1.024 (fps)	113,6	131,2	112,7
Doom 3, 1.600 x 1.200, 4x AA, 8x AF	51	54,1	41,9
Half-Life 2 Lost Coast, 1.280 x 1.024 (fps)	138,1	120,1	123
Half-Life 2 Lost Coast, 1.600 x 1.200, 4x AA, 8x AF	80,9	60,1	62,2
Company of Heroes, 1.280 x 1.024 (fps)	64,4	47,3	44,2
Company of Heroes, 1.600 x 1.200, 4x AA, 8x AF	41,7	31,2	28,4
F.E.A.R., 1.280 x 960 (fps)	43	45	49
F.E.A.R., 1.600 x1.200, 4x AA, 8x AF	34	31	27
3DMark05 V1.3 default	9.995	7.706	11.167
3DMark06 V1.1 default	4.916	4.234	5.554
SM2.0 Score	1.828	1.632	2.376

sağlıyor. Media Center ise sadece BDA sürücüsü olan TV kartlarını yönetebiliyor. Anakart üzerine gömülü olan TV Tuner'lar için de geçerli bu. Windows XP'nin aksine Vista, film DVD'lerini doğrudan oynatabiliyor, zira işletim sistemi MPEG2 çözücüsüne sahip. Blu-Ray veya HD-DVD disk üzerindeki yüksek çözünürlüklü filmleri oynatmak içinse ek bir oynatıcı yazılıma ihtiyacınız var, mesela Cyberlink Power DVD Ultra (yaklaşık 100 euro, **www.cyberlink.com.** Dijital HD materyallerinin oynatılabilmesi için hem ekran kartının, hem de LCD ekranınızın, HDCP kopya korumasını destekleyen DVI veya HDMI arabirimine sahip olması gerekiyor.

Sabit disk, DVD yazıcı, USB

Readydrive: Vista PC'sini mümkün olan en yüksek hızda açmak veya uyku modundan daha hızlı uyandırmak isteyenler için yeni Vista işlevi ReadyDrive ilginç olabilir. Bunun içinse melez (hybrid) bir sabit disk gerekiyor. 2,5 inç biçimindeki ilk modeller duyuruldu. ReadyDrive için diskin sıralı okumada en az 16 MB/s ve sıralı yazmada ise 8 MB/s hıza ulaşması gerekiyor. ReadyDrive için de en az 50 MB kullanıma sunulmalı.

Sabit disk: Yeni bir sabit disk satın alırken SATA sürücüsü almalısınız, IDE diskler artık eskidi. Diskin NCQ desteğine sahip olmasına da dikkat edin.

DVD yazıcı: Vista, HD-DVD →

CHIP overclock PC

Özellikle Core 2 Duo işlemcilerin yüksek overclock potansiyelleri, performansa aç kullanıcılar ve oyun fanatiklerinin iştahını kabartıyor. Doğru bileşenler ve doğru ayarlarla (Bkz. 56) kendi overclock PC'nizi toplayabilir ve sisteminizin hızını kolayca katlayabilirsiniz.

Ucuza overclock
Hesaplı bir overclock PC'si toplayabilmek pek de zor değil. Tecrübelerimize göre her Core 2 Duo işlemci 3.000 MHz'de çalışabilme potansiyeline sahip. İşte ucuz overclock PC'mizin bileşenleri:
İşlemci: En ucuz Core 2 Duo işlemci olan E4300, yüksek çarpanı ve uygun fiyatıyla overclock fanatiklerine göz kırpıyor (Bkz. CHIP Şubat 2007 **60**). 1.800 MHz'lik bu işlemciyi zorlanmadan 3000 MHz'de (9 x 333 MHz) çalıştırabilirsiniz.
Anakart: Gigabyte P965-DS3, gelişmiş BIOS seçenekleri ve katı kapasitörleriyle overclock için sağlam bir zemin sunuyor. Uygun fiyatlı bu anakart zorlanmadan 450 ve üzeri FSB hızlarına çıkabiliyor.
Bellek: Bellek fiyatları Vista'nın çıkmasıyla nihayet ucuzladı. Artık 100 dolar karşılığında 2 GB RAM'e sahip olmak mümkün. Ucuz seçenek olarak 2 x 512 MB Veritech DDR2-800 (60 dolar) veya 2 x 1 GB Veritech DDR2-800 (110 dolar), daha pahalı ve güvenli seçenek olaraksa GEIL 2 x 1 GB DDR2-800 Ultra (182 dolar) bellek takımını öneriyoruz.
Ekran kartı: Yakında çıkacak olan DirectX10 oyunlarını desteklemesi açısından yeni GeForce 8 serisi bir ekran kartı şart. Palit 8600 GT Sonic, 160 dolar karşılığında yüksek bir 3D performansı ve overclock potansiyeli sunan nadir kartlardan biri.
Sabit disk: Samsung SP2504C, 250 GB SATA2 sabit disk, NCQ desteği, yüksek performansı, düşük gürültü seviyesi ve uygun fiyatı ile en iyi seçeneklerden biri.
DVD yazıcı: 18 hızlı yazıcılar LG GSA-H42N ve Samsung SH-S183L, yüksek hızda DVD yazıp okuyabiliyor.
Kasa: Yaptığımız testlerde böyle bir sistem için 350 watt gerçek güç sağlayan bir güç kaynağının yeterli olduğunu gördük. 50 dolar civarındaki fiyatıyla Aopen QF50-H02 veya Foxconn TSA-A861 (35 dolar) kasa uygun seçenekler.

Süper overclock PC
Daha yüksek overclock başarısı için elinizi cebinize biraz daha atmanız gerekiyor. Ucuz overclock PC'mizden farklı olarak şu bileşenleri tercih edebilirsiniz:
İşlemci: Core 2 Duo ailesinin yeni üyelerinden E6420, 4 MB önbelleği, yüksek overclock potansiyeli ve uygun fiyatıyla overclock fanatiklerinin yeni gözdesi olma yolunda (Bkz. **50**). Bu işlemciyi voltajı fazla artırmadan hız aşırtmayla günlük olarak 3.200 MHz'de (8 x 400 MHz) kullanmanızı öneriyoruz. Daha iyi bir soğutma için Intel'in stok fanını Arctic Cooling Freezer 7 Pro gibi bir işlemci fanıyla değiştirmekte fayda var.
Bellek: İşlemcinin sınırlarını zorlamak için 450 MHz ve üzerine sorunsuzca çıkabilen kaliteli bellek modülleri şart. Yaptığımız testlerde GEIL 2 x 1 GB DDR2-800 Ultra bellek kitinin biraz voltaj artırımıyla 490 MHz'nin üzerine bile çıkabildiğini gördük.
Ekran kartı: GeForce 8800 GTS 320 MB modeli fiyat/performans olarak GeForce 8800 GTX modeline göre çok daha uygun. Yine de DirextX 10 destekli oyunların ve ATi R600 serisinin çıkmasını beklemenizi öneriyoruz.
Sabit disk: RAID0 bağlantılı iki adet Samsung SP2504C, büyük dosyalarla çalışırken ve oyunların açılış sürelerinde önemli avantajlar sağlıyor. 500 GB'lık disk kapasitesi de cabası.
Kasa: Artan güç tüketimine paralel olarak daha verimli bir güç kaynağına ihtiyacınız var. En az 400 watt böyle bir sistem için şart. Enermax Chakra (**www.firebal.net**) estetik ve başarılı tasarımıyla overclock PC'si için uygun bir kasa.

kullanımı için en önemli koşulları yerine getiriyor. Gerekli dosya sistemini ve codec'leri destekliyor. Blu-Ray içinse bu temeller eksik olsa da, bu medyalar da sürücü güncellemeleriyle hemen veya yakında kullanılabilir hale gelebilir.

USB disk veya bellek kartı (CF, Memory-Stick, MMC ve SD): Bunlarla Vista altında uygulamaların okuma ve yazma erişimlerini hızlandırabilirsiniz. Bunun için bellek medyasının Vista işlevini Readyboost için gerekli koşulları yerine getirmesi gerekiyor (**45'**deki kutuya bakınız). Bir bellek medyasının Readyboost uyumlu olabilmesi için en az 256 MB veriyi 4 KB'lık porsiyonlar halinde en az 2,5 MB/s hızında okuyabilmesi ve en az 1,75 MB/s hızında yazabilmesi gerekiyor. Readyboost maksimum 4 GB'lık bir kapasite kullanabiliyor. Satın almadan önce, Microsoft'un şart koştuğu bu verilerin rasgele erişimler için geçerli olduğuna dikkat edin. Üreticiler genelde sıralı erişim değerlerini veriyorlar.

Burada Vista logosuna güvenmeyin, belleğin Readyboost desteğine sahip olup olmadığını üreticinin web sitesinden veya belleğin üzerindeki "Readyboost" etiketinden öğrenebilirsiniz.

MONTAJ

Hassas bileşenlere dikkat!

Küçük çaplı elektrostatik yüklenmeler bile PC bileşenlerine hasar verebilir. Bu yüzden parçaları monte edene kadar koruma kapaklarının ve kılıflarının →

içinde tutun. Ayrıca parçaları çıkarmadan önce ve montajdan önce biraz gezindiyseniz kendinizi topraklayın. Bunun için kalorifer peteği gibi bir metale dokunmanız yeterli.

İşlemci

Hazırlık: Anakartı yatay olarak biraz yüksek bir zemin (3-4 tane dergi olabilir) üzerine yerleştirin. Intel işlemcide önce yuvanın üzerindeki koruma kapağını kaldırmalısınız. Socket 775'te ayrıca ek olarak yuvayı açmak için önce bir koruma çerçevesini kaldırmanız gerekiyor. Tüm işlemciler için şu geçerli: Yuvanın yan tarafındaki kolu aşağıya doğru bastırın ve yana doğru çekerek çentikten kurtarıp yukarıya kaldırın, böylece yuvaya işlemcinizi takabilirsiniz.

İşlemci montajı: İşlemcinin pinleri sadece belirli bir pozisyonda yuvaya takılabiliyor. Hem yuvada hem de işlemcide küçük bir çentik arayın. İşlemciyi yuvaya monte ettiğinizde bu çentikler kuvvet uygulamadan üst üste gelmeli. Şimdi varsa koruma çerçevesini kapatın. Daha sonra soket kolunu indirin ve yuva çentiğinin altına sabitleyin.

Fan: İşlemcinin fazla ısınmaması için soğutulması gerekiyor. Yeni işlemcilerde işlemci çekirdeği, Heat Spreader adı verilen küçük bir plakayla örtülüyor. İşlemci fanı bu plakanın üzerine yerleştiriliyor. Bu plakanın üzerine süreceğiniz bir termal macun, her iki yüzey arasında hava boşluğu kalmasını engelliyor ve ısı iletimi tam olarak gerçekleşiyor. Fanın üzerinde dikdörtgen bir termal tampon varsa bunun koruma kapağını çıkartın. Aksi halde Arctic Silver, Zalman veya Thermaltake gibi markalı bir termal macuna ihtiyacınız var. Küçük bir damlayı heat spreader üzerine damlatın ve macunu dikkatli bir şekilde (mesela eski bir kredi kartıyla) işlemcinin üstünü çok ince bir tabaka kaplayacak şekilde sürün. İşlemci fanını, kablosu anakartın üzerindeki fan bağlantısına mümkün olduğunca yakın olacak şekilde yerleştirin. Daha sonra klipsleri dikkatlice aşağıya doğru bastırın. Son olarak fan kablosunu anakart üzerindeki uygun "CPU Fan" bağlantısına takın (gerekirse anakartın kitapçığından yardım alın).

GÜÇ KAYNAĞI BAĞLANTILARI Ekran kartı, disket sürücüleri, SATA, IDE (soldan sağa).

BENCHMARK Overclock sonrası sistem performansını PCMark ile test edin.

Anabellek

Bellek yuvalarını doldurma: Güncel anakartlarda bellek modülleri için dört adet yuva bulunuyor. Hızlı çift kanal (dual channel) modunu kullanmak istiyorsanız, aynı renkteki iki bellek yuvasına aynı model iki modül takmalısınız. Sadece bir bellek modülünüz varsa bunu Slot 1'e takmalısınız. Modülü takmadan önce yuvanın iki yanındaki sabitleyicileri dışarı doğru açmalısınız. Bellekler de bellek üzerindeki girintiyle yuvanın üzerindeki çıkıntı üst üste gelmeli. Şimdi bellek modülünü başparmağınızla sabitleyiciler modüle geçene kadar aşağıya doğru bastırın, geçme sesi geldiğinde bırakın. Sabitleyiciler geçmezse biraz kuv-

CHIP HTPC

Oturma odanızda her işi başarabilen bir ev sineması PC'si (Home Theatre PC) ister misiniz? LCD veya plazma TV'nize bağlayabileceğiniz bu becerikli mini PC'lerle her türlü medyayı oynatabilir ve oturma odanızı şenlendirebilirsiniz.

Uygun fiyata HTPC

Uygun fiyatlı ve doğru bileşenlerle çok ucuza, çok özel bir medya PC'niz olabilir. LCD ekrana doğrudan en yüksek görüntü kalitesiyle bağlantı sağlayan HDMI çıkışını sunan AMD'nin yeni 690G yonga seti, böyle bir PC için en doğru tercih. MSI'ın micro ATX biçimindeki K9AGM2-FIH modeli ilk başarılı örneklerden. İşlemci olarak önerimiz AM2 soketli ve çift çekirdekli Athlon 64 X2-4200+. Vista yüklü HTPC'de 2 GB RAM size fazlasıyla yetecektir. HTPC'nize çok sayıda video ve müzik dosyası depolayacağınız için disk kapasitesini yüksek tutmalısınız. Samsung Spinpoint T166 (HD501LJ), 500 GB kapasitesi, sessizliği ve düşük güç tüketimiyle HTPC için ideal bir sabit disk. Optik sürücü olarak önerimiz fazla gürültü çıkarmayan DVD yazıcı LG GSA-H42N. HTPC'nin en önemli bileşeniyse hiç kuşkusuz kasa. Burada estetik beğeninize ve salonunuzun tasarımına uygun bir seçim yapmalısınız. Tavsiye edebileceğimiz kasalar küçük yapısı ve uygun fiyatıyla Foxconn DH153A ve daha çok profesyonel ihtiyaçlara cevap veren Silverstone LC17. HTPC'nize ekleyeceğiniz bir dijital/analog TV kartıyla tam anlamıyla bir multimedya sisteme sahip olabilirsiniz. Hem dijital uydu yayınlarını, hem de analog anten ve kablolu yayınlarını alabilen FlyDVB Trio veya Avermedia DVB-S Hybrid TV kartlarıyla HTPC'nizin yeteneklerini (TV yayını veya harici cihazlardan video kaydetme gibi) daha da artırabilirsiniz. Son olarak HTPC'niz için kablosuz ağ ve internet bağlantısı için wireless USB modülü ve kablosuz klavye/fare seti de satın almalısınız.

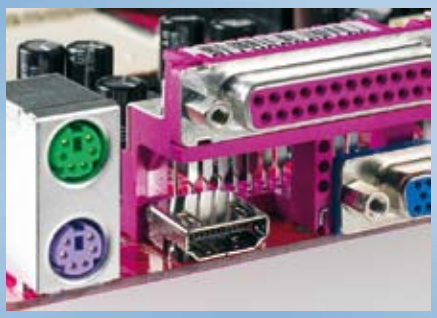

HDMI DESTEĞİ 690G anakartların üzerindeki HDMI yuvasıyla HTPC'yi LCD TV'ye bağlayabilirsiniz.

vet uygulayarak çentiklere geçmesini sağlayın.

Anakart

Anakarta işlemci ve bellekleri taktıktan sonra anakartı kasaya monte edebilirsiniz.

Hazırlık:
ATX yapıdaki bir kasada anakartın üzerinde harici bağlantılar bulunan ön panelini kasanın arkasına gelecek şekilde yerleştirmelisiniz. Kasanın üzerindeki vida yerleri anakarttaki ilgili deliklerin altına gelmeli; gerekirse vidaların yerini uygun şekilde değiştirin.

Montaj: Kasanın arkasındaki paneli, anakartınızla gelen panelle değiştirin. Burada anakart üzerindeki bağlantıların panelin üzerindeki ilgili deliklerden geçmesine dikkat etmeniz gerekiyor. Artık anakartı vida yerlerinden kasaya vidalayabilirsiniz. Kasanın ön panelindeki bağlantıları (güç ve reset düğmesi gibi) kitapçığa bakarak anakart üzerindeki ilgili pinlere bağlayın.

Güç kaynağı: Güç kaynağını genelde dört vidayla kasaya monte etmeniz gerekiyor. Her bir güç kablosunu uygun bileşene bağlamaksa biraz daha zor. 24 pin'lik güç fişi anakart üzerindeki güç girişine bağlanmalı. Dört pinli güç kabloları ise IDE ve SCSI sürücüler için, bunlardan daha küçük olan güç bağlantısı ise varsa disket sürücüsü için tasarlanmış. SATA sürücüler özel bir güç bağlantısına ihtiyaç duyuyor. Altı pin'li PCI Express bağlantısı ise ekran kartını yeterli güçle beslemek için.

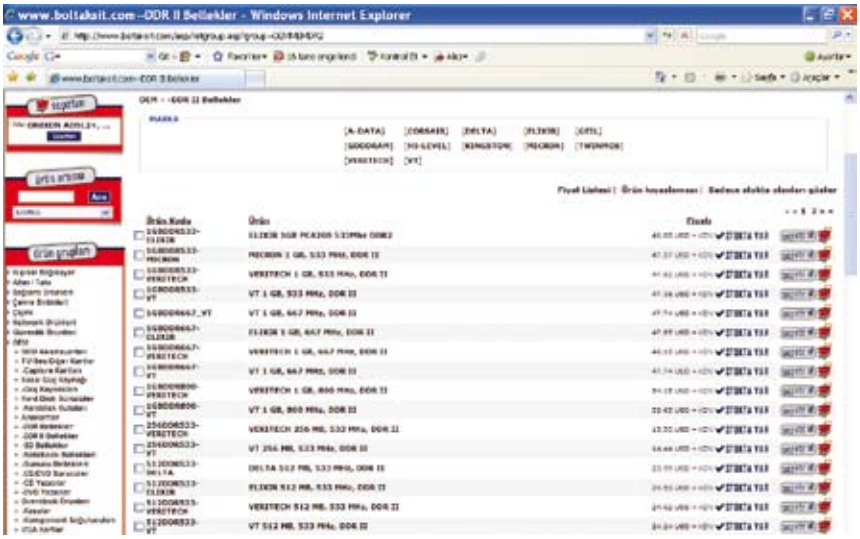

ONLINE ALIŞVERİŞ İnternette fiyat araştırması yaparak donanım bileşenlerini daha ucuza satın alabilirsiniz.

Ekran kartı

Hazırlık: Ekran kartını monte etmeden önce kitapçığa bakarak anakart üzerindeki PCI Express yuvasının yerini öğrenin. Daha sonra buna karşılık gelen kasa slot kapağını sökün. Ekran kartı yuvasının yanında küçük bir kol varsa kartı takmadan önce bunu yana doğru çekin.

Montaj: Ekran kartını kenarlarından tutun ve altın bağlantıları yuvaya girecek şekilde, dikey olarak kartı yuvaya takın. Kartın üzerinde güç girişi varsa uygun güç fişini buraya takmanız gerekiyor. Kasayı kapattıktan sonra ekran kartının DVI veya D-Sub çıkışını monitörünüzün uygun girişine bağlamanız gerekiyor. Kartınızda iki tane çıkış varsa paralel olarak iki ekran da kullanabilirsiniz.

Tümleşik grafiği kapatma: Anakart üzerinde tümleşik (onboard) bir grafik yongası bulunuyorsa bunu iptal etmelisiniz. Bunu çoğunlukla BIOS Setup, PC ilk açıldığında otomatik olarak halledi-yor. Yine de BIOS'ta bunu kontrol etmeyi unutmayın.

Sürücü kurulumu: Vista'yı ilk çalıştırdığınızda yeni ekran kartını veya grafik yongasını tanıyacak ve sürücüsünü soracaktır. Bu sürücü ekran kartınızla veya anakartınızla birlikte CD üzerinde gelir. Ekran kartınız çift ekran desteğine sahipse, sürücü ayarlarında ilgili seçenekleri bulabilirsiniz.

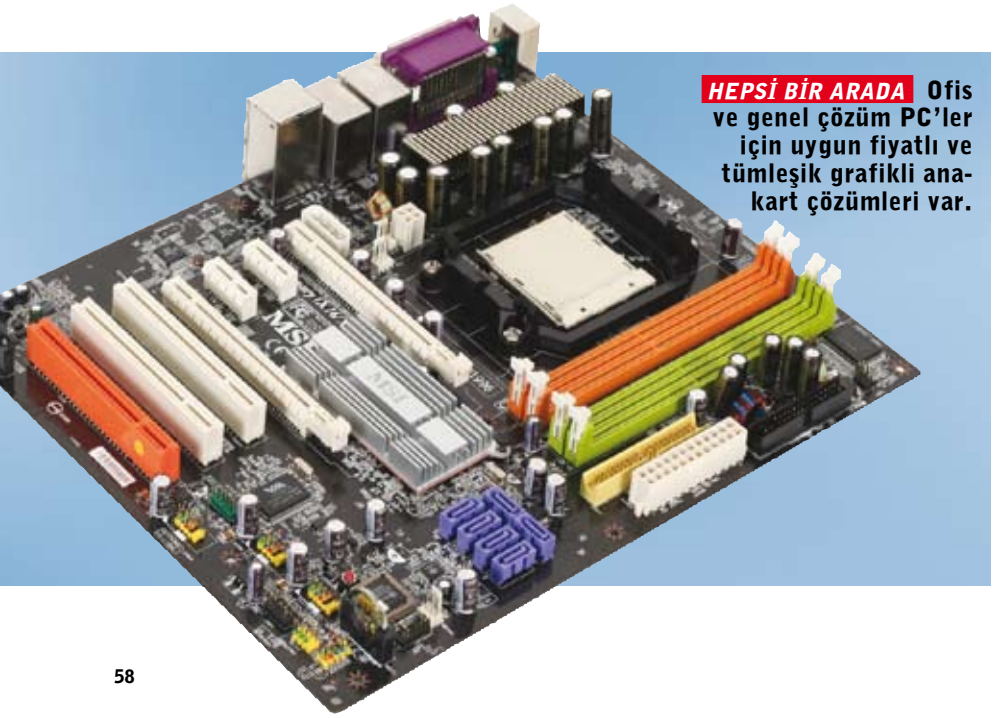

HEPSİ BİR ARADA Ofis ve genel çözüm PC'ler için uygun fiyatlı ve tümleşik grafikli anakart çözümleri var.

Sürücüler

Her sürücüyü boş bir yuvaya takın ve vidalayın. Daha sonra güç kablosunu bağlayın.

SATA sürücüler: Bunlar bir veri kablosuyla anakart üzerindeki bir SATA yuvasına bağlanıyor. Bunların fişleri kodlanmış durumda, dolayısıyla ters takma imkânınız yok.

IDE sürücüler: Eski cihazları kullanmaya devam etmek istiyorsanız, biraz daha zahmete katlanmanız gerekiyor. Bir IDE kablosuna iki cihaz bağlamak istiyorsanız, birini Master, diğerini de Slave ola-

BELLEK TAKMAK Bellek modülünü, klipsler modüle geçene kadar yuvanın içine doğru bastırın.

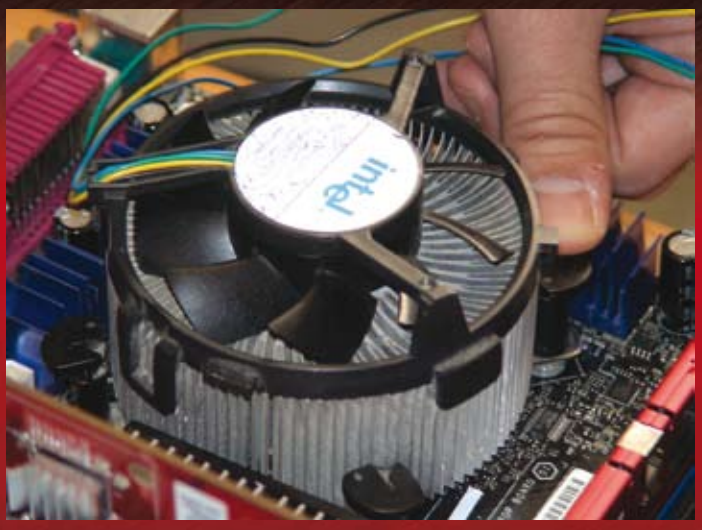

FAN MONTAJI İşlemci fanını bacaklarını aşağıya doğru dikkatlice bastırarak anakartın üzerindeki deliklerden geçmesini sağlayın.

rak yapılandırmanız gerekiyor. Öncelikle IDE kablosunun mavi fişini anakart üzerinde IDE denetleyicisine bağlayın. Master sürücü (denetleyiciden bakıldığında) IDE kablosunun sonundaki yuvaya takılmalı. Slave sürücü ise ortaya gelmeli. Tek bir sürücü ise "Master" veya "Single Drive" olarak ayarlamalı ve kablonun diğer ucundaki fişe takılmalı.

BIOS'ta tanıtma: BIOS genelde sürücüleri ilk açılışta otomatik olarak tanır ve sisteme entegre eder. Aksi bir durumda BIOS Setup'a girin ve "Main" veya "Standard CMOS Setup" altında otomatik sürücü tanımayı çalıştırın.

Vista'ya hazırlık: Vista'yı eski bir sürücüye kurmak istiyorsanız, bunun NTFS dosya sistemiyle biçimlendirilmiş olması gerekiyor. Vista kurulum sürücüsü olarak FAT32 diskleri kabul etmiyor.

Melez sabit diskler: İleride sisteminize melez bir sabit disk takmayı düşünüyorsanız, bununla Readydrive adlı Vista işlevini kullanabilirsiniz. İlgili sekmeyi Vista Explorer'da sürücüyü işaretleyip *Özellikler*'e tıkladığınızda ulaşabilirsiniz.

GEFORCE 8800 GTS Bu ekran kartları DirectX10 ve Shader Model 4 desteğine sahip.

Sürücü güncellemeleri önemli

Montajdan sonra en iyisi aygıtlarınızın sürücülerini güncelleyin. Vista çok yeni olduğu için, çoğu Vista sürücüsü (çok yeni parçalarda bile) optimize edilmemiş durumda. Özellikle yonga seti, tümleşik grafik veya kart okuyucularda belirgin sürücü geliştirmeleri olabilir. Örneğin yeni bir ekran kartıyla gelen nVidia Forceware 100.65 sürücüsü Şubat 2007'den kalma. Bu sürücüde GeForce 6, 7 ve 8 serisi grafik yongaları için SLI desteği bulunmuyor. Sorunun çözümü için kısa zaman önce duyurulan sürücü güncellemelerini beklemek öneriliyor. Microsoft'un sitesinden yaptığımız otomatik bir güncellemeden sonra Vista Explorer, Lite-On Blu-Ray yazıcımızın yeniden yazılabilir diskini tanıdı ve biçimlendirdikten sonra bunu bir sabit disk gibi kullanabilmemizi sağladı. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Özetle

■ Yaptığımız ilk Vista testlerinde yeni hızlandırma teknolojilerinden sadece Superfetch bizi etkileyebildi. Bunun uygulamadaki etkisi ise testlerimizdekinden daha düşük seviyede. Vista PC'ler ve dizüstüler için bunun anlamı şu: Daha fazla bellek daha fazla performans sağlıyor, zira Superfetch bu durumda daha fazla veriyi önbelleğinde hazır tutabiliyor.

Readyboost ise testlerimizde hiçbir etki göstermedi; belki daha performanslı USB belleklerle daha iyi sonuçlar alınabilir. Ancak Readyboost'un sadece 512 MB anabelleği olan sistemlerde hissedilebilir bir avantaj sağlayacağını tahmin ediyoruz. Yine de bu durumda da daha fazla bellek satın almak daha mantıklı.

Oyuncular için Vista, DirectX10 uyumlu donanımlar yaygınlaştığında ve ucuzluğunda, uygun oyunlar çıktığında ilginç olacak: Vista'nın bu özel avantajından günümüz sistemleri pek yararlanamıyor. Burada beklemek en mantıklısı, Vista için daha iyi ekran kartı sürücüleri de yolda. Vista'nın avantajlarından faydalanmayı uman dizüstü sahipleri de aynı şekilde bekleme kuyruğundaki yerlerini alabilirler: Melez sabit diskli ve Robson'lu dizüstü PC'ler Mayıs ayı içinde piyasada olacak.

Pekin'de Intel fırtınası

Intel'in Pekin'de düzenlediği Intel Geliştiriciler Forumu (IDF), teknolojinin geleceğine yön verecek önemli gelişmelere sahne oldu.

Ülkemizden sadece CHIP dergisinin davet edildiği IDF'te, Intel'in geniş ölçekteki vizyonu hakkında yeni bilgiler hatta benchmark sonuçları anons edildi. Özellikle Intel'in merakla beklenen 45 nm işlemcisi Penryn'e ait detayları ve karşılaştırmalı test sonuçlarını, davetli editörlerin gözleri önünde testleri tekrarlayarak açıklaması, sürpriz oldu. Test sonuçlarına geçmeden önce, gelin Penryn'i mevcut Intel işlemcilerden farklı kılan özelliklerin neler olduğuna kısaca bir göz atalım.

45 NM Rattner, yeni teknolojinin son 50 yılın en büyük gelişmelerinden biri olduğunu söyledi.

Intel'in çekilmeye hazır kılıcı: Penryn

Penryn, yeni ve etkileyici özelliklere sahip bir işlemci ve kuşkusuz çok ses getirecek. Fakat öncelikle şunu belirtelim ki, Intel'in merakla beklenen yonga seti Bearlake ailesi ile Pekin'de tanışamadık. Oysa Bearlake kullanan anakartları Cebit fuarında görmüştük. Intel'in Penryn için hazırlanan Bearlake'i görücüye çıkarmaması, "acaba firma, AMD'nin Barcelona işlemcisine karşı elinde bir koz saklamak mı istiyor" sorusunu aklımıza getirdi. Öyle ya da değil Intel, hâlihazırda çalışan Penryn'i 45 nm teknolojisi ile üretiyorken, AMD'nin henüz ortaya çıkarmadığı Barcelona (yaz aylarında çıkması bekleniyor), 65 nm teknolojisi ile üretilecek. Penryn, her ne kadar mevcut 65 nm Core 2 Duo mimarisini temel alsa da aslında pek çok yeni özellikle donatıldığını görüyoruz.

Bunların başında 45 nm ile üretiliyor olması geliyor ki bu, Intel'in çok çekirdekli işlemcilerde 3 GHz'in üzerine çıkmasını garanti edecek. Nitekim testlerde kullanılan 2 ve 4 çekirdekli Penryn işlemciler 3.33 GHz hızındaydı. Penryn'in 3 GHz barajının ne ölçüde geçilebileceği henüz belli değilse de, mimarideki bu gelişmenin avantajlarını Intel'in sonuna kadar kullanacağından şüphe yok. Sürekli nanometre'lerden bahsedip duruyoruz. Örneğin 45 nm'nin ne anlama geldiğini bir örnekle anlatmak gerekirse; Intel'in 400 adet 45 nm transistörünün, tek bir kırmızı kan hücresinin yüzeyine sığabileceğini söyleyebiliriz.

Penryn'in özellikleri saymakla bitmiyor

Transistör teknolojisinin küçülerek gelişmesi sayesinde işlemci çekirdeği de doğal olarak küçüldüğünden aynı alana farklı işlevleri olan daha fazla yarı iletken grubu eklemek mümkün oluyor. Bunların başında da tabii ki önbellek gelmekte. Penryn ailesinde çift çekirdekte 6 MB, 4 çekirdekte ise 12 MB'a kadar önbellek bulunuyor. Bunun dışında Core 2 Duo mimarisinde olduğu gibi Geliştirilmiş Akıllı Önbellek (Advanced Smart Cache) özelliği sayesinde her çekirdek çiftinin paylaşımlı L2 önbelleğe birbirinden bağımsız olarak erişebilmesi mümkün. Ayrıca klasik Core 2 Duo mimarisinde 16 yollu olan Associativity özelliği, Penryn'de 24'e çıkarılmış. Bunun anlamı sistem belleği ve önbellek arasında gerçekleşecek veri akışının daha hızlı olacağı ve sık kullanılan verilerin daha düşük bir gecikmeyle okunabileceği.

Penryn'in mobil sürümünde bulunan ve Deep Power Down adı verilen yeni bir güç yönetim özelliği sayesinde, dizüstü PC'lerde pil kullanımı daha ma-

Transistörde yeni bir adım

Penryn, Core 2 Duo mimarisinin basitçe 45 nm'ye küçültülmüş hali değil. Zira 45 nm'ye geçilmesi, High – k + Metal Gate adında transistör içindeki Kaynak (Source) ve Drenaj (Drain) arasına yüksek yalıtım özelliği koyarak, sızıntıyı önleyen yeni bir teknolojiyi de beraberinde getirmiş.

IDF'te Intel'in mevcut CMOS teknolojisinin ardındaki isim olan Mark Bohr, sunumunda bu yeni transistör teknolojisini detaylı bir şekilde bizlerle paylaştı. Bu teknoloji ile işlemci içindeki transistörlerin en büyük problemi olan güç kaybını ya da güç sızıntısını (power leakage) minimuma indirmek mümkün. Böylece işlemci daha az ısındığı gibi hem güç tüketimi azalıyor hem de daha yüksek saat hızlarına çıkmak mümkün oluyor. Intel bu teknolojinin temelini 2003 yılında atarak ilk defa 2006 yılında 153 Mbit 45 nm SRAM yongasıyla (1 milyardan fazla transistör barındırıyor) uygulamaya geçirmiş. Firmanın yaklaşık 2 yıl sonra 32 nm üretim sürecine geçebilmek için High – k + Metal Gate teknolojisine çok güvendiğini söylemeye sanırız gerek yok.

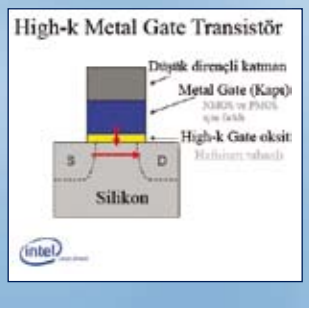

45 NM'NİN ANAHTARI **High – k + Metal Gate teknolojisi sayesinde elde edilen transistör içi bileşenler arası yüksek yalıtım özelliği sayesinde Intel'in geleceği parlak.**

kul seviyelere düşecek. Bu teknolojide sistem boştayken işlemcinin mevcut güç yönetim modlarından çok daha derin bir uykuya dalması mümkün. Bu özellik de aslına bakarsanız High – k Metal Gate transistör teknolojisi sayesinde pratiğe geçebilmiş.

Mobil Penryn işlemcilerindeki bir diğer özellik olan Enhanced Intel Dynamic Acceleration ise aslında mevcut Core 2 Duo ailesinde kısmen kullanılıyor. Bu özellik kısaca çekirdeklerden biri tam olarak kullanılmadığında o çekirdeğin kapatılmasını ve çalışan çekirdeğin yükü üstlenmesini kapsıyor. Yani iki yarım dolu bardak varken bardaklardan biri diğerine boşaltılarak bir tam dolu ve bir boş bardak elde ediliyor. Yeri gelmişken belirtelim, iki çekirdekli Penryn işlemcilerin güç tüketimi 65 W TDP civarındayken, dört çekirdekli Penryn 95 W- 130 W TDP civarında güç gerektiriyor.

Penryn ile gelen komut seti: SSE4

Intel, hızlı Radix-16 bölme özelliğiyle işlemci kayar nokta ve tam sayı hesaplamalarında Penryn'e ek güç sağlamış. Core 2 Duo işlemcilerinde döngü başına iki bit bölme işlemi yapılırken, Penryn'de bu iki katına çıkarılmış. Bu bir yana kayar nokta hesaplamalarında hızlanma sağlayacak bir diğer özellik olan Super Shuffle Engine de Penryn'in kozları arasında. Özellikle 128 bit Super Shuffle Engine sayesinde SSE2, SSE3 ve hatta SSE4 komutlarının çok daha verimli ve hızlı kullanılması müm-

CANI SIKILANA MACERA OYUNU

Kod: GLOST

LOST

Nedeni belirsiz bir uçak kazası, ıssız tropikal bir ada ve 48 kişi... Maceranın tam ortasında senden yardım bekliyorlar. Lost'un mistik ortamı seni de saracak.

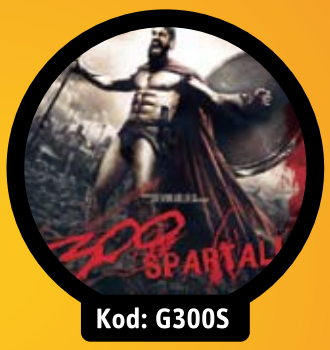

Kod: G300S

300 SPARTALI

Zafere hazırlan! Pers ordusunu 300askeriyle yenmeye çalışan Sparta ordusunun aksiyon dolu mücadelesini cebinde yaşa!

İstediğin oyunu indirmek için cebinin **WEB/Internet** menüsünden **wap.turkcell-im.com.tr**'ye gir ya da **oyunun kodunu** yaz **7777**'ye gönder. (Örnek: GLOST) Lost ve 300 Spartalı oyunları 9,82 YTL/108 kontördür.

Hemen indir Sıkıldıkça oyna

turkcell-im

turkcell-im'e girip sayfalar arasında dolaşmak sadece 1 kısa mesaj/2 kontördür. 1 kısa mesaj/2 kontör turcell-im'e her girişte geçerlidir. turkcell-im'den içerik alımları ve paket abonelikleri ayrıca sayfada belirtildiği şekilde ücretlendirilir. Bu ücretlendirme sadece turkcell-im'de geçerlidir. turkcell-im dışına çıkıldığında cepten internet tarifesi üzerinden ücretlendirilir. Ayrıntılı bilgi www.turkcell.com.tr'de.

45 NM DİZÜSTÜ Intel Penryn'li Santa Rosa'yı IDF Pekin'de göstererek büyük sükse yaptı.

kün olabilecek. "SSE4 mü?" dediğinizi duyar gibiyiz. Evet, doğru duydunuz. Penryn, toplam 47 adet komuttan oluşan SSE4 komut setiyle geliyor. Bu yeni set, özellikle video encoding, oyun ve diğer multimedya uygulamalarında ciddi bir performans artışı yaratacak.

3 GHz'in üzerinde saat hızlarına sahip olan Penryn ailesi işlemcilerde sunucu tarafında FSB hızı 1.600 MHz'e kadar çıkabilecek. Masaüstü sistemlerde ise 1.333 MHz'lik FSB söz konusu. Çift çekirdekte 410 milyon, dört çekirdekte ise 820 milyon transistöre sahip olan Penryn ailesine ait işlemcileri, sunucu, iş istasyonu, masaüstü ve dizüstü PC'lerde önümüzdeki aylardan itibaren (2007'nin ikinci yarısında) görebileceğiz. Virtualization açısından baktığımızda Penryn'de yapılan geliştirmelerle Core 2 Duo ailesine göre %25 ile %75 arasında bir performans artışı gözlenmiş. Intel Sanallaştırma'nın gittikçe daha önemli olacağını düşünüyor.

Kristal küre neler söylüyor neler

Yol haritasında Penryn'den sonra gelen Nehalem hakkında pek fazla bigi yok. Fakat bu işlemcinin HyperThreading'in gelişmiş bir sürümünü kullanacağı ve sekiz hatta üzeri fiziksel çekirdeği destekleyeceği söyleniyor. Bunun dışında Nehalem ile ilgili söylentiler, AMD'nin gelecekteki planlarıyla paralellik gösteriyor. Yani dahili bellek kontrolörü ve çoklu-seviyeli önbellek paylaşımına ek olarak entegre grafik birimi gibi.

Yol haritasında turuncu ile gösterilen Penryn, masaüstü ve dizüstü sistemlerde aynı anda, sunucu tarafında ise (Xeon) biraz daha sonra piyasaya girecek. İşlemcinin önümüzdeki aylarda piyasaya sürülecek olan Santa Rosa Platformu'na dâhil olması aslına bakarsanız 2008'i bulacaktır.

Penryn'in performans testleri

Intel'in davetli editörlere gruplar halinde benchmark oturumları düzenlemesi boşuna değil. Zira firma Penryn'e oldukça güveniyor. Bizzat katıldığımız bu oturumlarda elde edilen sonuçlara bakılırsa henüz çok genç olmasına rağmen Penryn, kesinlikle gelecek vaat eden bir tablo çizmeyi başarıyor. Tablodan da görebileceğiniz gibi iki ve dört çekirdekli 1.333 MHz FSB'ye sahip 3,33 GHz saat hızındaki iki Penryn, şu anda piyasada bulabileceğiniz en hızlı işlemci olan ve 2,93 GHz saat hızındaki Core 2 Extreme QX6800 ile karşı karşıya getirildi.

İDEAL BOY Ultra mobil PC'ler, 2008'den itibaren yaygın kullanıma kavuşabilir.

3D Mark CPU testinde çekirdek sayısı öne çıkarken, aynı yazılımın toplam skorunda iki çekirdekli Penryn, QX6800 ile başa baş bir mücadele verdi. SSE4 optimizasyonu olmayan Mainconcept H.264 encoding testinde QX6800 iki çekirdekli Penryn'i geçti. Öte yandan henüz beta aşamasında olsa da SSE4 desteği sunan DivX encoding testlerinde Penryn işlemciler QX6800'i açık arayla geride bıraktılar. Çekirdek kullanımı konusunda başarılı bir yazılım olan Cinebench testlerinde dört çekirdekli katılımcıların üstünlüğü söz konusuyken, Half-Life 2 testinde Penryn işlemcilerin parıldadığını söyleyebiliriz.

Test sonuçlarını değerlendirirken, Intel'in Penryn'in özelliklerinin tam anlamıyla kullanılmasını sağlayacak yazılım desteği için gerekli derleyicileri çoktan yazılım geliştiricilere verdiğini dikkate almak gerek. Zira SSE4 destekli uygulamalarda sonuç ortada. Bu bir yana yazılım desteği gerektirmeyen bazı

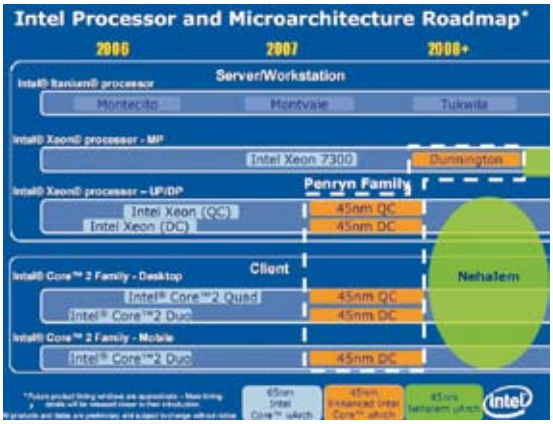

INTEL'İN VİZYONU Intel'in önümüzdeki iki yılın planlarında 45 nm, anahtar role sahip.

Intel'in 45 nm işlemcileri 65 nm QX6800'e karşı

Test System Configuration	System A	System B	System C
PROCESSOR	Pre-production 45nm Hi-k Intel® **dual** core processor (6MB cache, 3.33GHz, 1333MHz FSB)	Pre-production 45nm Hi-k Intel® **quad** core processor (12MB cache, 3.33GHz, 1333MHz FSB)	Intel® Core™2 Extreme Processor QX6800 (8MB Cache, 2.93GHz, 1066MHz FSB)
MOTHERBOARD	Pre-Production Intel® BadAxe 2 Desktop Board D975XBX2 (Rev 505)		Intel® BadAxe 2 Desktop Board D975XBX2 (Rev 505)
BIOS	Pre-Production BIOS		
CHIPSET INF	Intel® Chipset INF 8.1.1.1010		
GRAPHICS CARD	ASUS* nVidia* Geforce* 8800GTX		
GRAPHICS DRIVER	nVidia* 100.65 graphics driver (http://www.nvidia.com/object/winvista_x86_100.65.html)		
MEMORY	2x1GB Corsair* TWIN2X2048-8500C5 set to DDR2 800 5-5-5-15 in BIOS		
HARD DRIVE	Seagate* Barracuda* 320GB 7200.10 7200RPM		
STORAGE DRIVER	Intel® Matrix Storage Driver 6.2.1.1002		
AUDIO DRIVER	Sigmatel* Audio Driver 6.10.5275		
OPTICAL DRIVE	Sony* DVD-ROM DDU1615		
POWER SUPPLY	Antec* TruePower Trio* 650		
OPERATING SYSTEM	Microsoft* Windows* Vista Ultimate 32bit		

Benchmark (or) Software Application	Test Results on System A	Test Results on System B	Test Results on System C
3DMark*06 V1.1.0 Pro - CPU (score)	3061	4957	4070
3DMark*06 V1.1.0 Pro - Overall (score)	11015	11963	11123
Mainconcept* H.264 Encoder (seconds)	119	73	89
Cinebench* R9.5 (CPU Benchmark)	1134	1935	1549
Cinebench* R10 Beta (CPU Benchmark)	7045	13068	10416
Half-Life* 2 Lost Coast Build 2707 (frames per second)	210	210	153
Divx* 6.6 Alpha with VirtualDub 1.7.1 (seconds)	22	18	38

uygulamalar da Penryn'in örneğin ön bellek avantajından yararlanarak performans artışı yaratabiliyor (Half-Life gibi).

UMPC'lere destek tam hız sürüyor

Daha önce Cebit 2007 izlenimlerimizde belirttiğimiz gibi UMPC'lerin (Ultra Mobile PC) geleceği parlak. Intel'den Anand Chandrasekher'in tanıttığı McCaslin platformu ve 45 nm'lik çift çekirdekli Silver Thorn işlemcisi sayesinde UMPC'lerde Vista çalıştırmak problem olmaktan çıkacak. Chandrasekher, telefon hatlarının yaygınlaşması 100 yıl sürdüyse de, kablosuz telefonların ne kadar hızlı yayıldığının altını çizdi ve kablosuz internetin de benzer bir tablo çizerek yayılacağını, WiMax'in de burda katalizör görevini üstleneceğini belirtti. Chandsekher ayrıca 2008 yılı içinde binlerce insanın UMPC'lerle youtube.com'dan video izleyeceğini ve bu cihazların genel olarak PC'leri aratmayacağını anlattı.

Santa Rosa ve sunumlarda dikkat çekenler

IDF açılış konuşmasında sahne alan Justin Rattner, Time dergisinin yılın insanı olarak sizi (You) seçmesinin, bireylerin aslında interneti ve bilgiyi kullanarak çok büyük bir güce erişebileceğini vurgulamak adına yapılmış bir hamle olduğunu belirtti. 45 nm teknolojisinin işlemci alanında son 50 yıl içindeki en büyük gelişmelerden biri olduğunu belirten Rattner, diğer yanda 2007 yılı itibariyle 1 milyon 4 çekirdekli işlemci satıldığını söyledi. Solid State disklere övgü yağdıran Justin Rattner, Pat Gelsinger ile 80 çekirdekli Polaris işlemcisiyle ilginç bir demo yaptı. 2 teraflop işlem gücüne (6,26 GHz) erişilen bu ilginç sunumun ardından ikili epey alkış aldı. Pat Gelsinger ise Centrino Pro'dan ve dizüstü PC'lerde sanallaştırma uygulamalarından bahsettikten sonra daha geniş kitlelere yayılabilecek daha az güç tüketen spesifik amaçlar için hazırlanmış PC'lere ihtiyaç duyulduğunu belirterek, bu doğrultuda Little Valley platformunu anlattı.

Intel'deki en ilginç kişiliklerden biri olan Mooly Eden ise dizüstü segmentinde 2007'ye damgasını vuracak olan Santa Rosa platformuna ait detayları bizle paylaştı.

4 MB L2 önbellekli Core 2 Duo işlemcilerle donatılacak olan Santa Rosa'da daha sonra Penryn'e geçilecek. Intel Mobil GM, PM 965GL Express yonga setleri üzerine kurulu olan Santa Rosa'da gelişmiş grafik desteği, 802.11n, düşük pil tüketimi ve Intel Turbo Memory adında oldukça ilginç bir özellik var. Intel Turbo Memory sayesinde dizüstü PC' içinde bulunan dâhili belleğe sık kullanılan veriler yüklenerek hız artışı sağlanıyor. Bu aslında prensip olarak Ready Boost özelliğini dahili bellekle kullanmak gibi. Zaten Intel Turbo Memory sadece Windows Vista'da kullanılabiliyor. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

CANI SIKILANA FUTBOL OYUNU

Kod: GSUPERLIG2

TURKCELL SÜPERLİG 2006-2007

Turkcell SüperLig heyecanını desteklediğin takımın şu anki kadrolarıyla cep telefonunda yaşamak istemez misin?

Kod: GFA07

EA SPORT™ FIFA 07

Avrupa'nın en zorlu ligleri cebine geliyor! 32 farklı takımdan birini seç, ister dostluk maçı yap, istersen zorlu ve heyecanlı maçlardan sonra şampiyonluğun tadını çıkar.

İstediğin oyunu indirmek için cebinin **WEB/Internet** menüsünden **wap.turkcell-im.com.tr**'ye gir ya da **oyunun kodunu** yaz **7777**'ye gönder. (Örnek: GMOH) TSL ve EA Sport Fifa 07 oyunları 9,82 YTL/108 kontördür.

Hemen indir Sıkıldıkça oyna

turkcell-im

turkcell-im'e girip sayfalar arasında dolaşmak sadece 1 kısa mesaj/2 kontördür. 1 kısa mesaj/2 kontör turcell-im'e her girişte geçerlidir. turkcell-im'den içerik alımları ve paket abonelikleri ayrıca sayfada belirtildiği şekilde ücretlendirilir. Bu ücretlendirme sadece turkcell-im'de geçerlidir. turkcell-im dışına çıkıldığında cepten internet tarifesi üzerinden ücretlendirilir. Ayrıntılı bilgi www.turkcell.com.tr'de.

Müzikli cepler testte

En ucuzundan en lüksüne, hafıza kartlısından sabit disklisine sizin için en uygun 20 müzik telefonunu test ettik.

Test laboratuvarına elimizde 20 adet müzikal cep telefonu ile girdik. Adayların, iPod ve diğer benzeri MP3 çalarları test ettiğimiz kriterlerde kendilerini kanıtlamaları gerekiyordu. Ürünlerle gelen donanımları ayrıntılı bir şekilde değerlendirirken cep telefonlarının testi de doğal olarak önemli bir rol oynadı.

Test esnasında çok farklı durumlarla karşılaştık. Testin en zayıf telefonu ile en güçlü telefonu arasındaki çalışma süresinin üç kata ulaşması buna ilginç bir örnek. Yine testteki iyi ve kötü telefonlar arasındaki sinyal/gürültü oranını ölçtüğümüzde, 26 desibel gibi bir sonuç çıktı ve bu değer gerçek yaşamda kesinlikle çok büyük bir fark.

Sony Ericsson, Walkman telefonu W950i ile liderliği göğüslerken, Nokia'nın N91 ve N91 8 GB sabit diskli telefonları bu cihazı takip etti. Sevilen W880i'nin nasıl kasıp kavurduğunu ve Samsung'un stil sahibi SGH-X830 modelinin ise neden ancak onaltıncı sırada yer bulduğunu testimizde açıklıyoruz.

Nokia N91 8 GB

Eğer seyahat esnasında gerçekten fazlasıyla müziğe ihtiyaç duyuyorsanız N91'in yeni sürümünü müzik arkadaşı olarak yanınızda taşımanız isabetli olacaktır. N91 8GB aynı zamanda sinyal kalitesinde de testin en yüksek değerini alan telefon oldu: Cihaz iyi sinyal/gürültü oranı, düşük akustik bozulma ve iyi dengelenmiş frekans tepkisi ile temiz ve güçlü bir ses vaat ediyor. Bu arada testte N91'in sadece yüksek sinyal seviyesi sunduğunu belirtmek istiyoruz. Bu da, ürüne yüksek sesli kulaklıklar bile bağladığınızda kulağınızda duyacağınız sesin kalitesinden bir şey kaybetmeyeceği anlamına geliyor ki, bu özellik çok az telefonda bulunuyor. N91'in çalma süresinin iyi olmasını umuyorduk ama 8,5 saat ile maalesef orta sınıfa girmekten kurtulamıyor.

Nokia N91

Donanım, kullanım ve sinyal kalitesi; bu üç kriterden N91 tam not aldı. 4 GB hafızası cihaza, 66 saat kaliteli MP3 müzik oynatma imkânı tanıyor. N91'in standart bir MP3 çaların yerini alabilmesi ise tek becerisi değil. Daha da önemlisi ürünün ses sinyal kalitesi neredeyse iyi bir MP3 çalarınkine eşit ve N91 testte nadir telefonların sahip olduğu, büyük kulaklıları tam sesle beslemek için gereken güce de sahip. Ayrıca seste oluşabilecek bozulmalardan da endişe etmenize gerek yok zira bozulma seviyesi duyulamayacak kadar düşük. N91'in 10 saatlik çalma süresi ise pek tatminkâr değil.

Sony Ericsson W880i

Eğer testimizde en ince olan ürüne ödül veriyor olsaydık, kazanan kesinlikle W880i olurdu. 10 milimetrelik kalınlığı ile W880i, testin en ince telefonu olma özelliğini taşıyor. Ürünün diğer artıları ise şıklığı ve test esnasında ortaya sunduğu 16 saatin üzerindeki çalma süresi. Karşılaştırma testimizde elde ettiği yüksek değerin yanında W880i, cep telefonu özellikleri ile de beşinci sıraya yerleşti. Karşılaştırma testimizde bir de N73 Music Edition bu kadar yüksek bir telefon değeri elde edebildi.

Nokia N73 Music Edition

N73 testte kendine has kullanım kolaylığı ile ön plana çıkmayı başardı. Birçok açıdan donanımlı olan yeni N73 ile müziğinizi her zaman kontrol altında tutabilir ve görece yüksek çalma süresinin tadını çıkarabilirsiniz. Yine iyi olmasa da düşük ses çıkış seviyesi bizi memnun etti. Ürünle verilen kulaklığı kullanmanızı tavsiye ediyoruz zira ürün, büyük kulaklıları beslemekte zorluk çekiyor. Buna ek olarak derin bas'lardaki temiz zayıflık memnun edici. N73'ün sinyal gürültü oranı o kadar düşük ki, ancak çok sessiz durumlarda arka plan seslerini duymak mümkün fakat bu ayırt edici bir özellik değil.

Sony Ericsson W810i

Aslında W810i kendini W300i kadar iyi sunan ve ilginç bir şekilde daha fazla donanıma sahip bir telefon. Örneğin W810i teste, W300i'den iki kat daha fazla olan 544 MB hafıza ile geldi. W810i yine W300i'nin aksine WAV dosyalarını da çalabiliyor ve daha iyi tekrar işlevine sahip. Fakat W810i'nin puanlarını, çal-

Test birincisi: Sony Ericsson W950i

Değerler yeterli değildir ama yardımcı olabilir. W950i, iyiden en iyiye dört test kategorisinden üçünde elde ettiği sonuçlarla liderlik koltuğunu kaptı.

Test ettiğimiz 20 telefondan sadece dördü hafıza alanında sabit disk teknolojisine sahipti, 4 GB'lık belleği ile W950i bunlardan biri. Ve bir kez daha değerler: 16 saat kesintisiz müzik çalan W950i bu değer ile çok iyi bir sonuç ortaya koydu.

W950i testin lideri olarak, sadece MP3 çalarlarda bulunan bir özelliğe de sahip: Telefon ID3-Tag'leri ve albüm kapaklarını desteklemekle beraber, isteğe bağlı olarak sadece dosya adını gösteriyor ki, bu birçok müzik çalar telefonda bulunmayan bir özellik. Cep telefonlarında nadir bulunan giriş/önizleme (Intro/Preview) özelliğinin yanında W950i, bir müzik çalarda bulunması gereken tüm özellikleri barındırıyor. Şık dokunmatik ekranı ve çalma tuşlarının ayrı olması ise W950i'ye ekstra puan kazandıran özellikler arasında.

W950i ses değerlendirmesine girdiğinde ses çıkış seviyesinin düşük olması nedeniyle puan kaybediyor. Bundan dolayı açıkçası yüksek ses değerine sahip kulaklıklardan pek bir şey beklememeli ve ürünle gelen kulaklığı tercih etmelisiniz. Diğer taraftan ses kalitesi oldukça başarılı: Dip gürültüsü duyulamayacak kadar az, hışırtı %0,052 ile duyulamayacak kadar düşük, frekans geçişi de görece başarılı, sadece düşük frekanslarda biraz zayıf, ancak bu da pek duyulabilir bir seviyede değil.

NOKIA N91 | NOKIA N91 (8GB)

NOKIA N73 MUSIC EDITION

SONY ERICSSON W950i | SONY ERICSSON W810i

SONY ERICSSON W950i

Fiyat performans birincisi: Sony Ericsson W300i

Mükemmel çalma süresi, kolay kullanım, düzgün sinyal kalitesi ve bunların dışında çok iyi özelliklere sahip olan bu cep telefonu 170 Euro'luk fiyatıyla açık bir fiyat/performans tavsiyesi.

Eğer uzun yolculuklar yapıyorsanız W300i tam size göre bir telefon. Test esansında 18,5 saatlik kesintisiz müzik çalma süresinin yanında W300i GSM bekleme süresi ile en iyi değeri sundu. Fakat W300i ile kesintisiz müzik dinleyebilmek için fazladan bir hafıza kartı satın alma hesapları yapmanız gerekiyor zira ürün ile gelen hafıza kartı sadece 4,5 saat kaliteli müzik keyfi sunabiliyor. Tabii ki bu eksiklik de ürüne donanım konusunda puan kaybettiriyor.

İş müzik çalmaya gelince W300i, memnun edici tuşları, kullanım kolaylığı ve hızlı tepki süresi ile rakip tanımıyor. Tasarımı ve ses seçenekleri ile W300i birçok MP3 çalar ile aynı ölçütlere sahip. W300i'nin bir başka güzel özelliği ise müzikleri ID3-Tag'ler yardımı ile veya veri tarayıcısı ile seçebilmeniz.

Sinyal kalitesi konusunda W300i karmaşık bir tablo çiziyor: Çıkış seviyesi, beraberinde gelen kulaklık için yeterli ve teste katılan birçok telefon ile aynı. Cep telefonu burada oldukça düzgün bir frekans tepkisine sahip, sadece yüksek seslerde pek duyulamayacak seviyede hafif bozulmalar meydana geliyor. Sinyal/gürültü oranı düzgün bir MP3 çalar ile aynı seviyede, bozulma oranı ise duyulamayacak kadar düşük.

W300i'ye daha güçlü bir kulaklık bağladığınızda kulağınıza gelen sesten dolayı hayal kırıklığına uğrayabilirsiniz, zirâ telefonun ses çıkış seviyesi büyük kulaklıkları beslemeye yetmiyor.

W300i'nin kapaklı olması ve bu kapak üzerinden birçok bilginin telefonu açmadan görülebilmesi de ürüne ayrı bir hava katıyor.

ma süresi ve belirgin bir şekilde kötü sinyal gürültü oranı düşürüyor. Ses çıkış seviyesinin de W300i'ye oranla düşük olduğunu belirtmek gerek.

Sony Ericsson W900i

W900i, cep telefonu olarak çok amaçlı özelliklere önem veren birçok kişi için en üst sıralarda yer alan adaylardan. Fakat W900i, iş MP3 çalmaya geldiğinde çelişkili bir izlenim bırakıyor. Kullanım kolaylığı ve çalma süresi -yaklaşık 18 saat- gerçekten iyi bir durumda. W900i'nin bas seslerdeki frekans tepkisi ve yüksek seviyelerdeki hafif kayıpları açıkça bizi hayal kırıklığına uğrattı. Bu iki sorunu ekolayzır yardımı ile ayarlamak mümkün. Fakat sesin son seviyesinde oluşan hafif bozulma eğilimini ayarlamak mümkün değil.

Sony Ericsson W200i

W200i, Sony'nin Walkman serisi telefonlarından en ucuzu olma özelliğine sahip. W200i özelikle kullanım kolaylığı ve iyi çalma süresi ile puanları topladı. 14 saat kesintisiz müzik keyfi sunması ile W200i testte ilk 10'da tutunmayı başarabildi. Üründe yer alan ve büyük bir eliniz varsa nispeten zor alışacağınız Mini-Joystick az da olsa bizi memnun etmeyi başardı. Sesteki %0,4'lük bozulma oranı yüksek ve sessiz sakin ortamlarda arka plan seslerini duymanız içten bile değil.

Sony Ericsson W550i

W550i çalma süresi ve kullanım kolaylığı ile ön plana çıkıyor. GSM bekleme süresi ile aynı anda 17 saatlik çalma süresi W550i'yi ayakta tutuyor ve rakiplerinden öne çıkarıyor. Ürünle beraber gelen donanımlar ve çoklu ortam seçenekleri de bizi memnun etti. Böylece ister dosyalar arasında gezinerek isterseniz de ID3 Tag'ler yardımı ile müziklerinize ulaşmanız mümkün. Fakat konu ses olduğunda W550i'den fazla bir şey beklemek mümkün değil. Ürünün frekans tepkisi yaklaşık 10 Kilohertz ile duyulabilir artan zayıflıklarda kullanıcıyı rahatsız edebilecek, kuvvetli bir düşüş gösterdi. Buna ek olarak en yüksek ses seviyesinde duyabileceğiniz bozulmalar eğlencenizi yarıda kesebilir.

SONY ERICSSON W300İ

SONY ERICSSON W900İ

SONY ERICSSON W200İ

MOTOROLA RAZR V3

SAMSUNG SGH-X830

Samsung SGH-X830

X830 gerçekten çok egzotik. Ürünü birçok farklı renkte bulmak mümkün. Dikkat çekici ince tasarımının yanında nümerik tuş takımının standart üç kolon yerine iki kolondan oluşması, X830'a ayrı bir hava katmış. Fakat bütün bunların yanında kullanıcıların başını ağrıtacak bir durum söz konusu: X830'un MP3 çalma özelliğini kullanmak istiyorsanız telefonu kapatmanız gerekiyor. Ufak ve düşük hassasiyetli tıklama/döndürme tuşu daha çok sezgisel çalışıyor ve alışmak gerekiyor. X830'un puan aldığı noktalar ise görece yüksek ses çıkış seviyesi, iyi gürültü performansı ve nadir alanlarda zayıflık gösteren iyi dengelenmiş frekans tepkisi.

Samsung SGH-i300

50 saatlik müziği yanınızda taşımanıza olanak tanıyan ürün 3 GB'lık hafıza ile geliyor. Ses kalitesine baktığımızda, SGH-i300'ün güçlü bir bas'a sahip olduğunu söylemek gerekiyor. Ürünün frekans tepkisine bakıldığında bas'ları fazlasıyla vurguladığını ve üst seviyelerde de düşürdüğünü görüyoruz. Buna rağmen sesteki bozulmalardan korkmak zorunda kalmadan otomatik ses kontrolcüsünü devre dışı bırakabilirsiniz. Fakat kontrolcü ister devrede ister devre dışı olsun, i300 büyük kulaklıklar için pek bir şey vaat edemiyor. Bu arada i300'ün veri aktarımında, testteki hızlı telefonlardan olduğunu belirtelim zira diğer telefonlara 100 saniyeden daha uzun bir sürede aktardığımız 16 MB'lık veriyi i300'e 24 saniye gibi bir sürede aktarmayı başardık.

Motorola ROKR E1

Eğer Apple iTunes kullandıysanız ROKR'a dikkatlice bakmanızı öneriyoruz zira bu telefon RAZR V3im ile iTunes-Player yazılımının bir uyarlamasını da beraberinde getiriyor. Ürün ne yazık ki tuşlara bastığınızda ve menülere girmek için verdiğiniz komutlara bir kaplumbağa gibi yavaş tepki veriyor. ROKR'ın puan kazandığı nokta ise ses: Sinyal/gürültü oranı 91 desibel ile aygıt iyi bir MP3 çaların değerini sunmakla kalmıyor, sesteki bozulmalar da yüksek seviyelere çıkmıyor. Düşük bas'lardaki hafif zayıflığının dışında ROKR, memnun edici dengeli bir frekans tepkisine sahip. Telefonun bir başka zayıf noktası ise çalma listesini sadece PC ile düzenleyebilmeniz, yine test esnasında ürün sadece 100 adet şarkının yönetimine olanak sağladı.

Motorola RAZR V3im

RAZR V3im de iTunes ile çalışıyor ve maalesef ROKR'da tespit ettiğimiz zayıflıkların ikisine de sahip. Ürünün ses karakteristiği de ROKR'ınkine çok benziyor. Fazla bir şey vaat etmiyor zira iki aygıt da aynı yazılım ve donanımı kullanıyor. Zaten ikiliyi sıralamada birbirinden ayıran şey tamı tamına bir puan.

NOKIA 5300 XPRESS MUSIC

NOKIA 3250

SIEMENS S75

BENQ-SIEMENS S88

SAGEM MY215X

SAMSUNG SGH İ300

Sonuç: Hafızanın ve sesin yükselişi

20 adet telefonu MP3 çalarlar için oluşturduğumuz test parkurundan geçirdik. Sonuçta Kendini MP3 diye adlandıran her şeyin kulağa hoş gelmediği ortaya çıktı.

4 GB hafızası ile test lideri Sony Ericsson'u kayıtsız şartsız MP3 telefonu olarak tavsiye edebiliriz. Ürün nerdeyse bütün testlerde en yüksek seviyeye ulaştı. Nokia N91, N91 8GB ve SGH-i300 de testteki diğer sabit diskli telefonlardı.

Fiyat Performans birincisi Sony Ericsson W300i, testte sergilediği çalışma süresi, kullanım kolaylığı ve güzel sesi ile - biraz düşük güçte de olsa- bizi cezp etmeyi başardı.

İlk beş, çekinmeden tercih edebileceğiniz, 8 GB'lık telefon Nokia N91 8GB ve süper zarif Sony Ericsson W880i gibi iyi MP3 telefonlarından oluşuyor. Bu beş telefonun hepsinin yanında en az 1 GB bellek geliyor. Diğer birçok modelde ise telefonu aldığınızda yanında bir de hafıza kartı satın almak zorundasınız. Kısacası bu telefonlar bir MP3 çaların yerini rahatça alabilecek kapasitedeler.

Altıncı sıradan onuncu sıraya kadar olan yerler tamamen Sony Ericsson tarafından işgal edilmiş durumda ve düşük fiyatlı W300i de burada bulunuyor. Yine eski kral W900i'de burada yer alıyor.

Onbirinci sıradan onbeşinci sıraya kadar olan telefonlar sadece özel amaçlı: Örneğin her ikisi de iTunes ile kullanılabilen ROKR ve RAZR V3im gibi. Yine 3 GB sabit diskli ve uygun fiyatlı SGH-i300'ün yanında modaya uygun Nokia 3250'de bu sıralamada. Sıralamamızın son çeyreğine geldiğimizde ise sıradan müzik çalmanın yanında donanıma ve yüksek sese fazla önem vermeyen kullanıcılara hitap eden ürünleri görüyoruz.

Eğer ID3-Tag'leri yerine tamamen normal bir şekilde şarkılarınıza ulaşmak istiyorsanız iTunes ile yanlış adreste olduğunuzu ve eski oynatıcınıza geri dönmeniz gerektiğini belirtmek istiyoruz. Fakat eski oynatıcınızın iTunes ile aktardığınız şarkıları çalmayacağını da belirtelim. Gerçekten kafa karıştırıcı bir durum.

Nokia 5300 Xpress music

290 dolar verip satın alacağınız 5300, çok amaçlı bir telefon ve hafif özellikli bir MP3 çaların memnun edici birleşimini sunuyor. Nokia, ürünü fabrikadan 256 MB'lık hafıza kartı ve kulaklıklar için 3,5 milimetrelik bir adaptör ile gönderiyor. Gerçek bir müzik telefonu olarak 5300'ün çalma tuşları ayrı tasarlanmış ve kullanıcı olarak da düzenine ilk alışmanız gerekenin bu tuşlar olduğunu belirtmekte fayda var. Ürünün sekiz saatlik kesintisiz müzik çalma süresi ve akustik ayarların seste meydana gelen bozulmalarda başarısız olması etkili değil. Düzgün bir sinyal seviyesi sağlamasına karşın testteki en kötü yüksek ses performansına sahip olması ve dengesiz bir frekans tepkisi, ürünün orta sınıfın altında kalmasına neden oldu.

SONY ERICSSON W950İ Dokunmatik ekranlı test lideri kesintisiz müzik keyfi sunuyor.

Nokia 3250

Nokia'nın 3250'si, özellikle alışık olmadığımız çalışma prensibinden dolayı alt sıralara geriledi. Tuş takımını çevirdiğinizde büyük bir MP3 çalar tuş takımı gün ışığına çıkıyor ve bununla birlikte MP3 çalar da devreye giriyor. Tuş takımını diğer yöne çevirdiğinizde ise dijital kamera devreye giriyor. Test laboratuvarında özellikle ses çıkış seviyesi N91'inkine ulaşamasa da ürün, testteki diğer rakiplerinden daha iyi bir sonuç çıkardı. 3250'nin frekans tepkisi bazı düzensizlikler sergiliyor. Fakat cihazın duyamayacağınız, tam yüksek seslerde bozulmaya uğramayan iyi dengelenmiş bir sesi olduğunu belirtmek gerekiyor. 3250'nin düşük çalma süresi, nispeten ufak hafızası ve düşük sinyal gürültü oranı dolayısıyla sıralamada gerilerde kalıyor.

Nokia 6280

6280 Avrupa'da en çok satılan cihazlardan biri olmasına karşın testimizde alt sıralarda yer alıyor. Telefonun hafızasını genişletmek mümkün fakat ürün sadece bir saatlik kaliteli MP3'e izin veren 70 MB'lık hafıza ile geliyor. Ürünün dosya yönetim sisteminin karmaşıklığı yüzünden bütün hevesiniz kaçabilir zira karşınızda başlıklarla dolu uzun bir liste bulabilirsiniz. Aygıta çalma listesi eklemek mümkün değil. Test esnasında sesteki bozulma iyi yönlü olarak düştüğü için bu konuda şanslısınız. Öte yandan aygıtın sinyal gürültü oranı o kadar düşük ki, sesiz yerlerde arka plan seslerini işitmeniz mümkün.

Siemens S75

Eğer müzik arşiviniz az da olsa düzensizleştiyse ve bütün parçalarda ID3 Tag'ler mevcut değilse kendinizi S75'e benzetebilirsiniz. S75'in oynatıcısının yazılımı ID3 Tag'ler'e olduğu kadar veri isimlerinin ve dosya yapısının dolaşımına da çok az destek sağlıyor. S75'in güzel bir özelliği ise, parçaların içeriğini belli bir sırada hızlıca dinlemenizi sağlayan ve testte sadece bu cihazda mevcut olan Intro özelliği. BenQ mobile'ın ürünle beraber USB kablosu vermediğini ve Bluetooth üzerinden veri aktarımının eziyet olduğunu söyleyebiliriz. S75, testteki en sessiz telefonlardan biriydi ve elle ayarlamaya olanak tanımayan açıkça çok zayıf bir bas'a sahipti.

Sagem my215X

Testte my215X'in beğendiğimiz özelliği dayanma süresi oldu: 11,5 saat müzik

MP3'LÜ CEP TELEFONLARI

Sıra	Model	Fiyat	Toplam değer*	Donatılar**
1	Sony Ericsson W950i	655,00 Euro + KDV	87,6	100
2	Nokia N91 8GByte	509,00 Euro + KDV	86,8	93
3	Nokia N91	490,00 Euro + KDV	85,5	86
4	Sony Ericsson W880i	465,00 Euro + KDV	82,6	60
5	Nokia N73 Music Edition	500,00 Euro + KDV	81,2	75
6	Sony Ericsson W300i	165,00 Euro + KDV	79,4	46
7	Sony Ericsson W810i	249,00 Euro + KDV	78,8	51
8	Sony Ericsson W900i	389,00 Euro + KDV	77,8	44
9	Sony Ericsson W200i	159,00 Euro + KDV	74,3	48
10	Sony Ericsson W550i	230,00 Euro + KDV	74,1	46
11	Motorola ROKR E1	140,00 Euro + KDV	71,1	49
12	Motorola RAZR V3im	130,00 Euro + KDV	70,5	50
13	Nokia 5300 XpressMusic	215,00 Euro + KDV	70,4	56
14	Samsung SGH-i300	200,00 Euro + KDV	70,2	78
15	Nokia 3250	289,00 Euro + KDV	67,3	55
16	Samsung SGH-X830	230,00 Euro + KDV	66,6	55
17	Nokia 6280	282,00 Euro + KDV	65,9	43
18	Siemens S75	145,00 Euro + KDV	65,8	34
19	Sagem my215X	90,00 Euro + KDV	58,5	39
20	Benq Siemens S88	159,00 Euro + KDV	56,3	30

* Bu bölümde telefonların bütün özellikleri beraber baz alındı.

** Bu tabloda telefonların MP3 çalar olarak; hafızaları, multimedya özellikleri, ses seçnekleri ve veri aktarım hızları baz alındı.

ÇOKLU ORTAM **Ürünlerin desteklediklerı ortam türleri de testte önemli bir yere sahipti.**

çaldıktan sonra batarya tamamen boşaldı. Ürünün ses çıkış seviyesinin de kulaklıkla yaşamanıza olanak sağlayacak kadar düşük olduğunu belirtmek gerek. Eğer farklı bir kulaklık kullanmak istiyorsanız ayriyeten bir adaptör bağlamanız gerekiyor zira üründe 3,5 milimetrelik giriş mevcut değil. my215x şaşırtıcı bir şekilde MP3, AAC ve nadir kullanılan WAV biçimlerini de okuyabiliyor fakat WMA ve DRM korumalı WMA dosyalarını okuyamadığı için, müziklerini bu biçimlerde sanal mağazalardan satın alan kullanıcılar için uygun değil. Üründe, sadece parça başlıkları arasında geçiş yapabiliyorsunuz ancak bir parçanın içinde ileri geri alamıyorsunuz (sesli kitaplar ve klasik müzik için çok kötü bir özellik bu), yine hazır ses ayarı veya manuel ekolayzır gibi özellikler de yok.

BenQ-Siemens S88

Düşük hışırtı faktörü sayesinde S88'de bozulmalar pek problem değil, buna karşın düşük ses seviyesi ve düzgün gürültü oranı dikkat çekiyor. Buna karşın baslarda açıkça yüksek bir tonlama mevcut. Ürünün desteklediği biçimler ise sınırlı. S88 sadece MP3 ve AAC dosyalarını çalabilirken WAV, WMA, DRM korumalı dosyaları desteklemiyor. Anlaşılamaz bir şekilde müziği ileri ya da geri saramıyor ve bir kere durduğunuzda bir daha devam edemiyorsunuz. Ürünün ID3 desteğinin de daha çok geliştirilmesi gerek. ■

Recep Baltaş, recepbaltas@chiponline.chip.com.tr

CHIP KILAVUZ: MP3'lü Cep telefonları

Nasıl Test Ettik

✔ Sinyal Kalitesi (%15)
Sesin kalitesi sadece ölçülebilir değil birçok bireysel ve psikolojik etkene bağlı olduğu için cihazların sağladığı sinyal kalitesi üzerinde tarafsız konuşmayı tercih ettik. İlk olarak sese göre karar verdiğimiz sinyalin seviyesini ölçtük. Fakat buraya dikkat edilmesi gereken nokta, düşük sinyal seviyesine sahip ürünlerin, beraberinde gelen ufak kulaklıları besleyecek kapasiteyi desteklerken büyük kulaklıklarda sorun çıkartması.

Bir sonraki adım olarak gürültü oranını ölçüyoruz: Teknik nedenlerden oluşan arka plan gürültüsü (her bir oynatıcının) ve müzik sinyali ne kadar uzaklıktalar, buna bakıyoruz. Önemli bir konu da bozulma. Kimi zaman tam güç ile ve çok sessiz çalışma sayesinde MP3 çalarlar seste bozulma eğilimi gösteriyor. Farklı ses çıkış seviyeleri ile bozulmayı ölçtük ve değerlendirmede ortalama değerden, eğer oynatıcıda ses bozulma eğilimi varsa bundan ayrıca bahsettik. Birçok modelde bozulmalar duyulabilecek seviyenin altındaydı.

Frekans tepkisi de testte ölçtüğümüz bir başka değerdi. Bu bölümde ölçü cihazı, oynatıcının ses sinyallerini 20 Hertz'ten 20 kilohertz'e kadar bütünüyle düzenli ve iki kanaldan birden mi dağıttığını veya düzensizlikler gösterip göstermediğini ölçtü.

✔ Çalışma Süresi (%15)
GSM bekleme konumu ile yani anda sesi üçte iki seviyede tutarak ürünlerin dayanma süresini test ettik.

✔ Çalma Servisi (%20)
Bu test kategorisinde ürünlerin yaygın 3,5 milimetrelik girişlerinin olup olmadığına veya en azından beraberlerinde adaptör gelip gelmediğine baktık. Bunların yanında aygıtların ileri geri sarma ve rastgele çalmadan intro'ya, basit özelliklerini değerlendirdik. Ayrıca çalınan parça yarıda kesildiğinde tekrar devam edilebilmesi, ID3 Tag'lerin yanında düzenli yapı, veri isimleri ve çalma listelerinin hakkından gelme de ürünlere ekstra puanlar kazandırıyor. Oynatıcıların tuş takımlarının kalitesi, kullanım hızı ve menülerin çalışma temposu da test ettiğimiz kriterlerdi. Ayrıca ekolayzır'ın yumuşatma etkisini de teste tabi tuttuk.

Test birincileri

1
W950i
Birçok alanda en yüksek değerleri alan W950i bir MP3 çaların sahip olduğu tüm özellikleri barıdırıyor.
Fiyat: 665 Euro + KDV

2
W300i
18,5 saatlik kesintisiz müzik çalma süresi ve kolay kullanımı ile W300i fiyatına göre çok şey vaat ediyor.
Fiyat: 165 Euro + KDV

✔ Donatılar (%20)
Hafıza büyüklüğü (beraber gelen hafıza kartı dâhil), gönderme ve alma oranı ve bunların yanında desteklenen dosya biçimlerinin çeşitliliği de bu alandaki puanlama kriterlerimizdi. Uçuş modu ve telefon kapalı iken müzik dinleme gibi özellikleri de fazladan puan getiren faktörler arasındaydı.

✔ Cep değerlendirmesi (%30)
Testimizde toplam değerin %30'unu standart cep testi oluşturuyor. Fakat burada dikkat edilmesi gereken konu, bu puanların "Cep Değeri" kategorisinde %100 üzerinden değerlendirilecek olması. Yani bu değer göreceli ve bundan dolayı cep sıralamasındaki rakamları teşkil etmiyor.

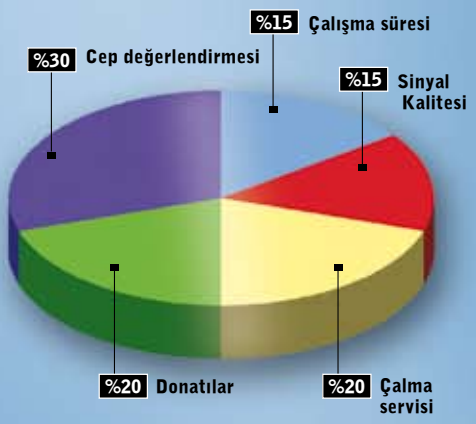

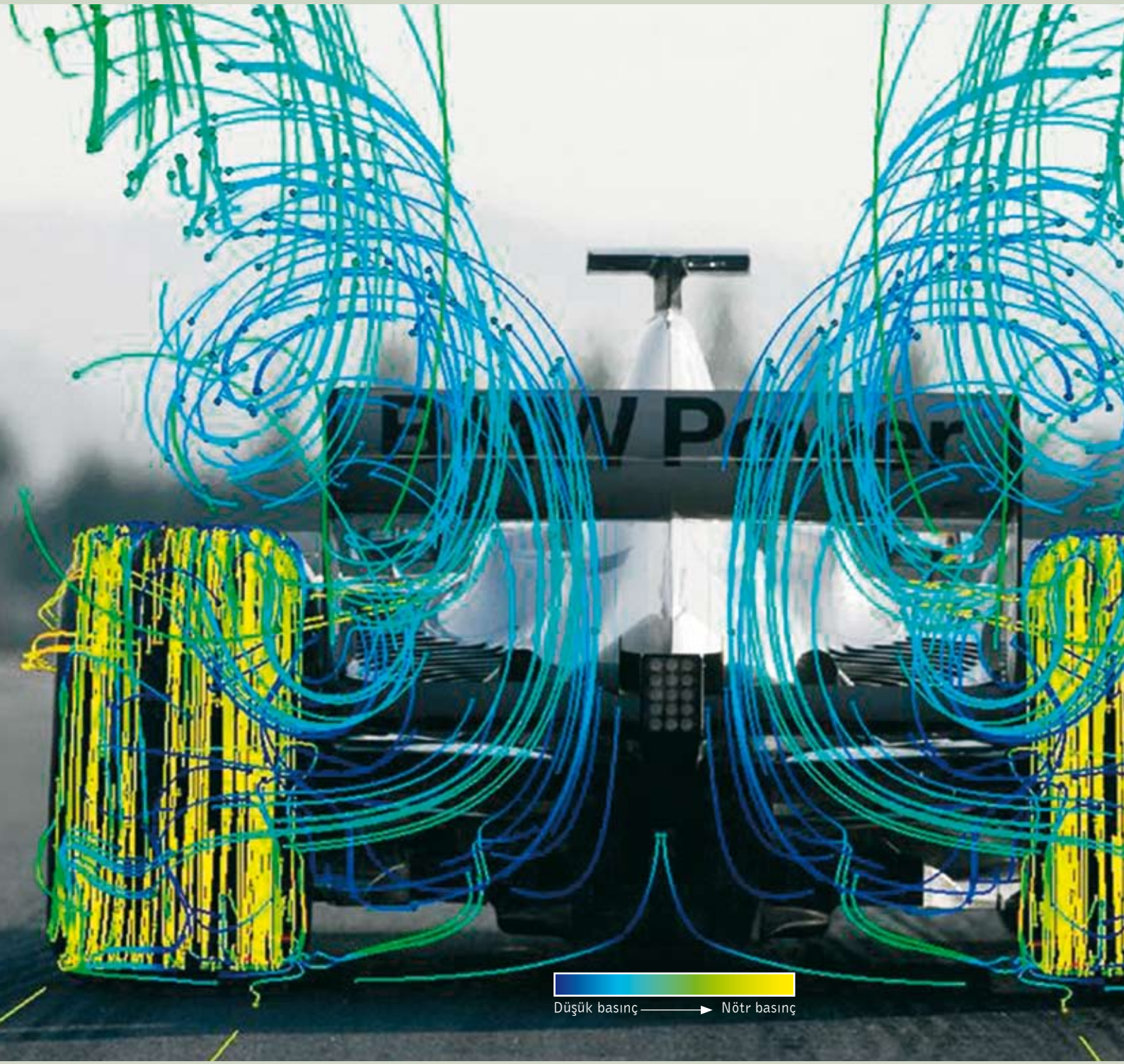

ALBERT² GAZ VERİYOR

BMW Sauber yarış pistindeki bir takoz gibi düşünülebilir. Süper bilgisayar Albert²'nin hesapladığı basınç dağılımı, düşük basıncın en yüksek noktasını difüzerin altında, lacivert renkte gösteriyor. Bu etki giderek zayıflıyor ve türbülansa dönüşüyor. Tekerleklerin arkasında basınç oranı nötr.

Finiş çizgisinde 12 milyar flops

BMW Sauber takımının yepyeni bir üyesi var: Albert². Avrupa'nın endüstriyel kullanımdaki en hızlı süper bilgisayarı, gelecek sezonlarda yarışların kazanılmasında rol oynayacak.

Albert²'de Intel'in 512 adet çift çekirdekli Xeon işlemcisi 256 anakart üzerinde çalışıyor. Bilgisayarın altında soğutma boruları ve veri akışının birleştiği noktalar var.

Melbourne'de 18 Mart'ta mevsim startında kontaklar çevrildiğinde, teknolojik bir mücadele de başladı. Motorların gelişimi sınır noktasına dayandığı ve Bridgestone'dan başka lastik üreticisi kalmadığından, şu anda uzmanlar şasi biçiminden medet umuyor. Aerodinamik özellikler, bu dönem hiç olmadığı kadar önemli.

Bazı takımlar, araba geliştirme sırasında ürettikleri modeller üzerinde oynayabilecekleri ikinci bir rüzgâr tünelini kullanmaya başladılar bile. BMW Sauber, ikinci rüzgâr tüneli fikrini tarihin sayfalarına gömen yepyeni bir fikir peşinde. Takım, geleceğin çağdaş bilgisayar teknolojisine güveniyor. Geliştiriciler, İsviçre Hinwil'de, Sauber merkezine kurulmuş yeni süper bilgisayar Albert² sayesinde bir dizi yarış durumu için karmaşık hesaplamalar yapıyorlar.

Formula 1'in yeni süper beyni, pistte adeta uçan arabalardan geri kalmıyor. 12,288 teraflops maksimum hesaplama performansına sahip olan, yani bir saniyede 12.288.000.000.000 kayan noktalı işlem yapabilen Albert², dünyanın en hızlı 500 süper bilgisayarı listesinde 60. sırada. Bilimsel kurum ve kuruluşların hâkimiyetindeki listede, sadece endüstriyel bilgisayarlar hesaba katılırsa, Albert² dünyanın en hızlı üçüncü, Avrupa'nınsa birinci süper bilgisayarı.

Sezon başlangıcında, bir zamanların dünya şampiyonu Niki Lauda şöyle bir kehanette bulundu: "Aerodinamik açıdan en iyi arabayı üreten, birinciliği alır." BMW motor sporları müdürü Mario Theissen de aynı fikirde ve "Aerodinamik, modern Formula 1 arabalarının performansını büyük oranda etkiliyor," diyor. →

FERRARI'NİN RÜZGÂR TÜNELİ

Rüzgâr tüneli, Formula 1 tasarım mühendislerinin dünyasındaki en muazzam araç. Ferrari'nin tüneli İtalya'da Maranello kasabasında bulunuyor ve yakında bir de kardeşi gelecek. İkinci bir rüzgâr tüneli sırada. Scuderia, ortağı AMD'yle birlikte bilgisayar simülasyonları için BMW Sauber ve Intel'e bel bağlamış.

Formula 1 arabaları, ağır lastikleri yüzünden, hava sürtünmesini sadece bir dereceye kadar azaltabiliyor. Piyasadaki binek arabalarının hepsi de, bu konuda ince yarış arabalarından daha iyi değerler sunuyor. O yüzden hava direncini azaltmaktansa doğru bastırma kuvvetini sağlamak daha mantıklı. Bu, bir uçağın kanatlarında oluşan etkinin tam tersini yapıyor. Araba, deyim yerindeyse piste "bastırılıyor". Arabanın hızı arttıkça, üzerine etkiyen kuvvet de artıyor. Bu destek olmasa, saatte 220 km hıza ulaşıldığında arabanın havalanıp takla atması işten bile değil. Bir yarış sırasındaysa, bu kuvvet virajların keskin dönülmesinden ve fren mesafesinin kısalmasından sorumlu. Bu etki yarışta, %20'ye varan avantaj sağlayabiliyor.

Çoğu zaman, motor ve hatta fren sorunlarının bile altında aerodinamik nedenler yatıyor. Hız optimizasyonu bir yana, hava akışının yük altındaki aracın tümü için yeterli soğutmayı sağlaması lazım.

"Aerodinamik açıdan en iyi arabayı üreten, birinciliği alır."

Niki Lauda, eski dünya şampiyonu

Unutulmaması gerekiyor ki, bu kuvvetli hava borusu 9.40 metre çapında ve saatte 300 km'ye varan rüzgârlar yaratabiliyor. Saniyede 1 milyon litre havanın hareketi, beş tonluk bir itki üretiyor. Araç maketleri, rüzgârın kısmen çaprazdan gelmesi için 10 dereceye kadar çevrilebiliyor. Hatta rüzgâr kanalında arabaların egzoz dumanı bile simüle edilebiliyor, ancak bunun için 800 derecelik sıcak egzoz çıkışı değil, soğuk ve sıkıştırılmış hava kullanılıyor.

Bilgisayar içinse yüksek sıcaklıklar, asfalt üzerindeki deforme olmuş lastikler ya da yandan gelen rüzgâr çok fark yaratmıyor. Albert², hesaplamalarına her olasılığı katıyor. Süper bilgisayar, rüzgâr tüneliyle aynı alanı paylaşıyor ve ikisinin de soğutma sıvası aynı tanktan geliyor. Rüzgâr tünelinin muazzam borusunun altında, bir köşede duran bilgisayar, neredeyse narin görünüyor. Ancak bu narin şey, aslında on metre genişliğinde, iki buçuk metre yüksekliğinde, 21 ton gelen bir hesap canavarı.

Süper bilgisayarın Formula 1 yarışı: Intel başı çekiyor

İsviçreli üretici Dalco'nun inşa ettiği bilgisayarın kasasının altında Intel teknolojisi yer alıyor. On adet siyah dolabın her birinde, ikişer adet çift çekirdekli Xeon bulunduran 256 bilgisayar düğümü var. 1.024 bilgisayar çekirdeği için toplam 2.048 GB bellek ayrılmış. Düğümleri birbiriyle Quadrics bağımsız ağı üzerinden haberleşen küme için 20 terabyte'tan fazla depolama alanı ayrılmış. Bir diğer ağ dosya sunucusu ise 15 terabyte yer sağlıyor. Simülasyon yazılımı Linux'ta çalışıyor.

BMW Sauber'in Zürih'in yükseklerindeki rüzgâr tünelinde, yeni kanatlar ve spoyler şekilleri gece gündüz deneniyor. Amaç, arabaları saniyenin küçük bir kısmı kadar da olsa, hızlandırmak. Aerodinamik takımının başındaki Willem Toet, "Rüzgâr tüneli, biz koca oğlanların oynayabileceği en güzel oyuncaklardan biri," diyor hevesle.

Rüzgâr tüneliyle çalışmaya gelince, mühendisler sınırları zorluyor. "Hareket eden bir araç, rüzgâr tünelindeki bir maketten farklı davranır," diyor Toet. Onun gözünde, rüzgâr tüneli bir tür kara kutu. Sonuç vermesine veriyor ama arabaların gerçek yarışta ne yapacağını bilmek zor. Oysa bilgisayarda iş tepeden tırnağa farklı. Akış simülasyonunda, hesaplama için kullanılan formüller, etkilerin fiziksel gösterimini hemen sağlıyor. Bu sayede geliştiriciler daha hesaplı adımlar atabiliyor. Willem Toet de işte bu yüzden, çocuklara has bir hevesle, Albert²'nin rüzgâr tünelinden daha fantastik bir oyun- →

YENİ BMW SAUBER

Bilgisayar simülasyonu (aşağıda) yarış arabasının basınç dağılımını, kırmızıdan sarıya, sarıdan yeşile doğru gösteriyor. Bu sonuçlar 2007 sezonu için araba tasarımında kullanıldı.

cak olduğunu düşünüyor.

Bilgisayarların yoğun kullanımı hâlâ stratejik düşünceye yer bırakıyor çünkü Albert²'nin zamanında bile kaynaklar kısıtlı. Büyük zaman baskısı altında, geliştiriciler aynı soruyla tekrar tekrar karşılaşıyorlar: Parçaları teker teker mi test etmeli, yoksa tüm arabayı farklı koşullarda mı denemeli? Formula 1'e süper bilgisayarların girişi, Intel ile AMD arasın-

"Bizim gibi koca çocuklar için en güzel oyuncak bir süper bilgisayar."

Willem Toet, BMW Sauber Aerodinamik

daki mücadelenin yeni raunduna da işaret ediyor. Hinwil'deki 12 teraflop'luk performansı sayesinde Intel, bir adım öne geçiyor. Zira Intel ile Sauber işbirliği yapmadan önce, tüm hesaplamalardan AMD sorumluydu. AMD Opteron işlemcilerle donatılmış Albert'in, yerini kendisinden 5,5 kat daha hızlı olan Albert²'ye devretmesi ancak iki yıl sürmüş.

Intel Avrupa'nın başkanı Christian Morales, "Formula 1'de gereken hesaplama gücü muazzam," diyor. BMW'yle yapılan anlaşma süper bilgisayarlardan fazlasını kapsıyor. Şirket, tüm bilişim altyapısını Intel ürünlerine geçirme hazırlığında.

Simulasyon amacıyla, bilgisayar Formula 1 aracının arabirimini bir milyar hesaplama bölgesine bölüyor. Daha iki yıl önce bile, hesaplanan hücre sayısı yüz milyonlarla ölçülüyordu. Artık sollama manevrası bile çözümlenebiliyor. Geliştiriciler şimdi de yakıtla ilgili bir başka etkinin ayrıntılarını öğreniyorlar. Bilgisayar benzetimleri sayesinde, araba baş döndürücü bir hızla dönemece girdiğinde, pompaların sadece hava değil yakıt da alması sağlanabiliyor.

Geleceğe bir bakış: Rüzgâr tüneli gerçeğe dönüşüyor

Farklı bileşenlerin nasıl etkileştiğini anlatan Willem Toet, "Bazen o kadar küçük parçalar sonucu öyle değiştiriyor ki şaşırıyoruz," diyor. Bunun arkasında yatan fizik kuralları gittikçe daha iyi şekilde anlaşılıyor. Bu yüzden de Toet, birkaç yıl içinde tüm rüzgâr tünellerinin yerlerini bilgisayarlara bırakacağını düşünüyor. Ancak bu aşamada kritik noktalardaki hesaplamaları, gerçek hayatta denemeden de edemiyor.

Öyle bir işbölümü var ki, bilgisayar, arabanın bileşimlerini tasarlamak ve benzetimini yapmakla sınırlı. Bu yüzden, her bir problem için bir seferinde 50 ila 100 düğümden oluşan kümelerde hesaplama yapılıyor. Sonra arabalar tümüyle rüzgâr tünelinde deneniyor. Kanatların çeşitlemeleri geliştiriliyor ve başarılı olanları sayesinde aerodinamik açıdan büyük yol kat edilebiliyor. Dahası, kanatlar her bir pist için özel hazırlanıyor ve takım, yola çıkarken her yarış için özel tasarlanmış kanatları yanına alıyor.

Bununla birlikte her şey simüle edilemiyor. Nihayetinde arabaları insanlar sürüyor. Ancak veri akışının benzetimi için BMW Sauber'in kokpitinde kimin oturduğu çok da önemli değil. Boyu 1,84 metre olan Robert Kubica'nın, sadece 1,65'lik Nick Heidfeld'den daha uzun olmasına rağmen, kaskın arabanın aerodinamiğinde büyük bir etkisi yok. Arabanın üzerindeki küçük vuruklar bile daha önemli. ■

MF / Barış Emre Alkım, balkim@chip.com.tr

BAĞLANTILAR

www.bmw-sauber-f1.com: F1 takımının web sitesi
www.dalco.ch: Albert²'nin üreticisi

Geleceğin teknolojileri

2007, çok sayıda yeni teknoloji ve ürünün piyasaya çıkacağı bir yıl olacak. CHIP, yeni teknolojileri sizler için masaya yatırdı.

İster kablosuz ağ, ister sabit disk, isterse ekran kartı ya da işlemci… Bütün bu kategorilerde piyasaya sürülen yeni teknolojiler nedeniyle, bilgisayar ya da donanım alacak herkesin kafası karışık. Biz de, güncel teknolojilere geçiş yapmaya değer mi, yoksa bir süre beklemek mi daha uygun sorularına yanıt arıyoruz.

Teknoloji bileşenleri piyasasında şu günlerde büyük hareketlenmeler yaşanıyor. Yeni bir donanım almak istediğinizde, eskisine göre daha performanslı ama bir yandan da daha pahalı birçok yeni teknolojiyle karşılaşıyorsunuz. Fakat dört çekirdekli işlemcilere, melez sabit disklere, DirectX10 ekran kartlarına ya da n-WLAN gibi teknolojilere yatırım yapmak, gerçekten de mantıklı mı? İlerleyen sayfalarda yeni teknolojilerin gerçekte hangi avantajlara sahip olduğunu ve bunlara geçiş yapmak için en uygun zamanı tartışıyoruz.

N-DRAFT İLE W-LAN

Intel standartları belirliyor

W-LAN donanım üreticileri, en yeni 802.11n cihazlarını "daha hızlı, daha tutumlu ve daha dengeli" olarak nitelendiriyor. Kulağa hoş geliyor çünkü yeni kablosuz ağ standardı şu aralar hâlâ tasarım aşamasında. Son sürümünü beklemeye değer mi, yoksa hızlı kablosuz dünyaya şimdiden girmek mi daha doğru olur, etraflıca incelemekte yarar var.

En son kablosuz ağ standardı olan 802.11g, yaklaşık dört yıldır bizlerle ve günümüzde 54 Mbit/s hız standartından kimse şikâyetçi değil. Yüksek çözünürlüklü videoların veya ev sunucularının yaygınlaşması, bant genişliğine duyulan ihtiyaçla doğru orantılı olarak artıyor. Kablosuz veri açlığına cevap verebilecek teknoloji ise 802.11n ama şu anda hâlâ emekleme aşamasında Bu düşüncenin temelinde yatan ve teorik olarak 300 Mbit/s'ye kadar ulaşan hızlar sayesinde aynı anda birden çok HD filmi izleyebilirsiniz.

ASUS LAMBORGHINI VX2 Intel'in n-WLAN yongasına sahip ilk Centrino dizüstülerden.

Taşlar henüz yerine oturmadı

Fakat şu anda piyasada satılan kablosuz ağ cihazlarıyla bazı uyumsuzluklar göze çarpıyor. Farklı üreticilerin "n" yeteneğine sahip yönlendiricileri, PC kartları ve USB cihazları beraber kullanıldığında sık sık hız sorunları ortaya çıkıyor. Draft 2.0 ise bunu düzeltmek için geliyor. AVM firmasının ürettiği ve bu teknolojiyi desteleyen ilk cihazları CeBIT fuarında tanıtıldı. Diğer üreticiler kendi donanımlarını güncelleyerek Draft 2.0 ile uyumlu hale getirecek. Geçmişte bu tip sözler verenlerden pek azı bu sözüne sadık kalabildi.

Intel standartları belirliyor

Intel farklı bir yol izliyor. Şirket, piyasadaki mevcut dizüstü bilgisayar platformu olan Centrino Duo'yu deneme mahiyetinde "n" teknolojisiyle donatmış ve bazı yönlendiricilerle uyumluluk testleri yapıyor. Eğer cihaz testi geçerse, "Connect with Centrino" logosunu taşımaya hak kazanıyor. Intel, kablosuz "n" teknolojisini gelecekte üreteceği ürünlerde kullanmak istediği için, "Connect with Centrino"yönlendiricileri Centrino'nun takipçisi "Santa Rosa" ile uyumlu olmak zorunda.

ATI'IN DIRECTX 10 EKRAN KARTI X2x00 ekran kartlarının bu yaz piyasaya çıkması bekleniyor.

2008'de tamamlanması planlanan son "n" standardının bazı değişikliklere uğrayıp uğramayacağıysa hâlâ bir soru işareti. Anlaşılan üreticiler Centrino platformuyla uyumsuz kablosuz aygıtlar piyasaya sürmektense, ilk adımın Intel'den gelmesini bekleyecek.

SONUÇ Alabilirsiniz.

Ağınızı hızlı n-WLAN teknolojisine yükseltmeniz için prensipte bir engel yok. Ama en mantıklı hareket, eğer tamamen yeni bir kablosuz ağ kuruyorsanız bu teknolojiyi tercih etmeniz. Ayrıca almayı düşündüğünüz n-Draft cihazlarının hepsinin aynı üreticiden olmasına dikkat ederseniz, uyumsuzluk sorunları yaşamazsınız. Eğer yakın bir gelecekte n-WLAN teknolojisine sahip bir dizüstü bilgisayar almayı planlıyorsanız, biraz sabredin. Çünkü piyasaya çıkacak ilk "Connect with Centrino" etiketli yönlendiriciler burada görücüye çıkacak.

DIRECTX 10

Destekleyen oyun yok

Windows Vista sayesinde DirectX 10 kullanmaya başladık ve bu standartla uyumlu ekran kartlarıyla tanıştık. Tabii fotoğraf kalitesinde gerçekliğe sahip dünyalarda oyun oynamanın bir bedeli var.

"Yiğidi öldür, hakkını yeme" demişler. Yakında piyasaya çıkacak olan DirectX 10 destekli oyunlardan Microsoft Flight Simulator X'in ilk ekran görüntüleri gerçekten etkileyici. Oyunun görüntü kalitesine baktıktan sonra büyük bir coşkuyla en yakındaki bilgisayar mağa-

CRYSIS DirectX 10'u destekleyen ekran kartı sahipleri dört gözle bu oyunu bekliyor.

NVIDIA 8800 GTX Şu anda piyasada DirectX 10'u destekleyen en hızlı ekran kartlarından biri.

zasına gidip ekran kartı almak isteyenler, artan ekran kartı fiyatlarının yaratacağı şoka hazır olsun. Markalar DirectX 10 grafik yongalarına sahip ekran kartlarını üreten tek firma konumundaki nVidia'ya hatırı sayılır bir ücret ödemek durumunda. Amiral gemisi GeForce 8800 GTX için 600 dolar, biraz daha düşük performanslı GTS için yine en azından 350 dolar civarında bir etiket belirlenmiş. Genel oyuncular için bu miktarlar bir hayli fazla.

Beklentiler yüksek ama...

Fakat en sıkı oyun tutkunları bile harçlıklarını şimdilik bir kenarda saklasın. Çünkü henüz piyasada DirectX 10 destekleyen oyun bulunmuyor. Neyse ki nVidia oyun tutkunlarının ağzına bir parmak bal çalmak için birkaç tane oyun tanıtımı sunuyor. Yaz aylarında piyasaya çıkacak olan, Farcry'ın takipçisi Crysis, yeni nesil kartlarla çalışan ilk oyun olacak.

Sabreden dervişin muradına ereceği bir konu daha var. Piyasadaki uzmanların görüşüne göre, ATI'ın bu yılın ortalarına doğru X2x00 (kod adı R600) isimli kendi DirectX 10 grafik yongasını piyasaya sürmesi bekleniyor. Doğruluğu şimdilik teyit edilmemiş testlere göre bu yongalar, GeForce grafik yongalarından sadece daha hızlı olmakla kalmayıp, DirectX 10 destekleyen ekran kartlarının fiyatlarını da belirleyecek. Doğal olarak rekabet, piyasaya yarıyor.

SONUÇ Bekleyin.

Bekleyin! Hemen şimdi bir DirectX 10 destekli ekran kartı alanlar, yaz aylarına kadar ellerinde hiçbir oyun olmadan oturacak ve karşılığını alamayacakları →

yüksek bir fiyat ödeyecekler. Bugüne kadar herkesin güvendiği yoldan ayrılmamak şimdilik en mantıklı hareket. nVidia'nın GeForce 8800 modeli aynı zamanda DirectX 9'u da destekleyen en hızlı ekran kartı.

ESKİSİNDEN PEK HIZLI DEĞİL

Dört çekirdekli işlemciler

Core2 Quad, Intel'in şu ana kadar ürettiği en hızlı ve en pahalı işlemci. Fiyatların düşmesi için beklemek, her zaman mantıklı bir hareket değildir. Mevcut çift çekirdekli işlemciler, çoğu yazılım için yeterli gücü sağlıyor.

Bir, iki, dört... Intel işlemcilerindeki çekirdek sayısını sürekli arttırıyor. Böylece işlemciler birden fazla işi aynı zamanda yapabiliyor ve verim artıyor. Şu an için en gelişmiş işlemci ise dört çekirdeğe sahip Core2 Quad. Ama büyük paralar ödeyerek en yeni nesil işlemcilere geçenler çoğu zaman hataya düşüyor. Çünkü elinizin altındaki bu dört çekirdekten tam anlamıyla yararlanabilmeniz için, kullandığınız programların dört çekirdeği de çalıştırabilmesi gerekiyor. Görünüşe göre piyasada mevcut yazılımlar bu konuda biraz yetersiz kalmış. Ne yazık ki sadece birkaç adet özel yazılım (rendering yazılımları), kendilerine verilen görevi dört ayrı çekirdeğe dağıtabiliyor. Ev kullanıcıları tarafında Alan Wake gibi oyunlar, çoklu çekirdeğe ihtiyaç duyan ilk oyunlardan.

INTEL CORE2 QUAD Piyasada bulunabilen ilk dört çekirdekli işlemci.

Vista için dört çekirdek

Microsoft'un yeni işletim sistemi Vista ve eski XP de çoklu çekirdeği destekliyor, yalnızca XP için birkaç yama yüklenmesi gerekiyor. Bilgisayarınızdaki tek çekirdekli işlemciyi çift çekirdekli olanla değiştirdiğinizde gözle görülür bir performans artışı elde ediliyor. Ama çift çekirdeği ikiyle çarpıp dört çekirdekli bir işlemciden, tekten çift çekirdeğe geçişte yaşanan performans artışıyla doğru orantılı bir artış beklemek, biraz düz mantığa girer ve sizi hayal kırıklığına uğratabilir. Dört çekirdekli işlemcinin Vista'daki performans artışının birkaç puan olduğunu, Windows XP'de ise her hangi bir performans artışı kaydetmediğimizi belirtmeliyiz. AMD ise, dört çekirdekli işlemci gelişmelerinin şimdilik dışında kalıyor. Çünkü Intel'in ezeli rakibi "Barcelona" kod adlı kendi dört çekirdekli işlemcisi Opteron'u ileriki tarihlere ertelemiş.

SONUÇ Şimdi alabilirsiniz.

Yeni bilgisayar almayı mı düşünüyorsunuz? O zaman tam zamanı. Piyasadaki yazılımlar her ne kadar çoklu çekirdeğe sahip işlemcilerden tam olarak faydalanamasa da, çift çekirdekli işlemcileri her fiyat aralığında bulmanız mümkün. Bu yılın sonlarına doğru piyasaya sürülecek olan AMD'nin dört çekirdekli işlemcisi, fiyatlarda düşüşe neden olabilir.

SAMSUNG HIBRID Testimizdeki referans ürün, flash belleğe sahip olmayan sabit disklere oranla üstün.

HENÜZ OLGUNLAŞMADI

Melez ve katı hal diskler

Sabit diskler piyasası dalgalanıyor: Bir yandan geleneksel manyetik depolama birimleri kapasitelerini arttırırken, diğer yandan bu gelenekselliği değiştirebilme potansiyeline sahip yeni melez (hybrid) ve katı hal (solid state) diskler piyasaya çıkıyor.

Eski ve emektar sabit diskiniz bir yandan MP3 ve filmlerle dolup taşıyor, diğer yandan XP sürekli yetersiz disk alanı yüzünden şikâyet ediyor ve bütün bunların üstüne Vista yüklemek istiyorsunuz. Yeni bir sabit diske şiddetle ihtiyacınız var. Ama hangisine?

Microsoft Vista'yı piyasaya sürmeden önce birçok vaatte bulunmuştu. Ne de olsa melez sabit diskleri, yani flash bellek ile donatılmış yeni sabit diskleri destekleyen ilk işletim sistemi olacaktı. Bunun arkasındaki düşünce, Windows'un en önemli bileşenlerini ve sık kullanılan programları bu yüksek hızlı flash belleğe kopyalayarak daha hızlı açılmalarını sağlamak. Bu sayede sabit disk daha az süre için yüksek hızlarda çalışacağından, güç ihtiyacı da azalıyor. Dezavantajı ise, CHIP testlerinde yorduğumuz Samsung'da olduğu gibi, geleneksel sabit disklere oranla çok da yüksek performans sergilenmemesi. Doğal olarak Samsung'un bu performans düşüklüğü, hem 256 MB gibi ufak bir bütünleşik flash bellekten hem de bu teknolojinin henüz olgunlaşmamasından kaynaklanıyor.

Daha hızlı flash hafızalar

Şu anda piyasada bulunabilen ve gerçekten de etkileyici olanlar ise bildiğimiz flash bellek yapıtaşlarına sahip katı hal

KATI HAL DİSKİ **Samsung'un yeni Solid State Diskleri oldukça başarılı.**

diskler. Samsung'un ilk test ürünü etkileyici performans değerleri sergilemekle kalmayıp hız, güç ihtiyacı ve gürültü düzeyi başlıklarında diğer bütün 2,5 inç'lik sabit diskleri ezip geçti. SSD, hareketli parçalara sahip olmaması sayesinde darbelere karşı son derece dayanıklı ve genel özellikleri itibariyle dizüstü bilgisayarlarda yoğun bir şekilde kullanılacak gibi görünüyor. Fakat şimdilik bazı dezavantajları bulunuyor. O da tüketicilere yönelik piyasadaki en büyük kapasiteli SSD'nin sadece 32 GB depolayabilmesi ve 650 Euro gibi yüksek bir fiyatla satılması. Yıl sonuna kadar bu fiyatın 400 Euro civarına düşmesi bekleniyor.

Geleneksel manyetik sabit disklere baktığımızda aynı fiyata 30 kat daha fazla depolama alanı satın alabilirsiniz. Hitachi firması, 1 terabyte'lık kapasiteye sahip 3,5 inç'lik sabit diskleri yılın ortalarına doğru piyasaya sürecek. Ayrıca dizüstü bilgisayarların geleneksel sabit diskleri bir sonraki kapasite artışına yakın duruyor. CeBIT'te 250 GB kapasiteye sahip 2,5 inçlik sabit diskler piyasaya sürüldü ve yıl sonuna doğru 300 GB sınırına ulaşılacak.

SONUÇ Amaç ucuza büyük kapasiteyse, manyetik sabit disklere devam.

Eğer her şeyden önce büyük kapasiteye ihtiyaç duyuyorsanız, artık her yerde kullanılan ve olgunlaşmış geleneksel sabit disk teknolojisini tavsiye ediyoruz. Yeni teknolojilerle yapılan ilk testlerin sonuçlarına baktığımızda, melez sabit diskleri beklemek anlamsız çünkü bu teknoloji, vaat ettiği performansı şimdilik sergileyemiyor. Geleceğe baktığımızda ise, dizüstü bilgisayarlar açısından katı hal diskler çok büyük potansiyele sahip. Eğer para sorun değilse, şimdiden katı hal disklerden alabilirsiniz. Piyasadaki rekabet arttıkça fiyatlar mutlaka düşecektir ama avantajları düşünüldüğünde, SSD'ler bu yılın sonuna kadar pek de ucuzlayacak gibi gözükmüyor. ■

Mete Pınar, mete@chip.com.tr

5+1 = Eğlence!

Çok kanallı ses sistemleri, sinema salonlarını evinize taşımakla kalmıyor aynı zamanda popüler 3B oyunlardan aldığınız hazzı da ikiye katlıyor.

Bu yazıda

- DolbyDigital ve DTS
- Yerleşim
- PMPO, RMS Nedir?

Günümüzde sinema endüstrisinde özel görüntü efektlerinde ve üç boyutlu canlandırmada muazzam bir ilerleme sağlanmış olsa da, yine de bu filmleri sessiz olarak izlediğinizde aynı zevki alamayacağınız kesin. Ses ve görüntü ancak bir arada ve uyumlu olarak devam ettiği sürece izlediğimiz sinema filmlerinden haz almamız mümkün. İzleyicilerin sinemada film izlerken aldıkları hazzı evlerinde de sürdürme istekleri ve teknolojinin hızla ilerlemesi sonucunda "ev sineması" kavramı doğmuş oldu. Ev sinemasında en büyük çaba her zaman sinemadaki görüntü ve ses kalitesinin mümkün olduğunca bir benzerini evde oluştumak. Biz bu yazımızda işin görüntü kısmını bir kenara bırakarak ev sinemasının ses kısmı ile ilgileneceğiz.

Görüntü ve seslerin film içerisindeki başarısı her zaman gerçeğe olan yakınlıkları ile ölçülür. Dinlediğiniz sesler orjinal hallerine, yani başka bir deyişle gerçek hayattakine ne kadar yakınsa, o kadar etkileyici olur. Sinemalarda kullanılan çok kanallı, etkileyici ses düzenlerinin benzerlerini evde yaratma çabaları, günümüzde ev sineması sistemlerinde en çok tercih edilen iki biçim olan Dolby Digital ve DTS'i geliştirmiştir.

NEDİR?

AC3 ve DTS

Bu iki biçim, sinemadaki ses kalitesini evinize taşımak için geliştirilmiş en popüler biçimlerdir. DTS için sadece →

DolbyDigital'in bazı zaaflarını kapatmak için yaratılmış yeni bir sürüm demek yanlış olmaz. Her iki biçim de aslında DVD teknolojisinin sunduğu imkânlar dâhilinde hayata geçirilebilmiştir. Çünkü 1,5 saatlik bir filmin DolbyDigital biçimindeki ses verisi bile yaklaşık 300 MB yere ihtiyaç duymaktadır.

DolbyDigital (AC-3), 1995 yılında Dolby laboratuvarları tarafından geliştirilen ve standartları belirlenen üçüncü jenerasyon (AC3-Audio Codec3) ses sıkıştırma ve kodlama algoritmasıdır. AC3 aslında 48 KHz/16-20 bit (genellikle 16 bit) çözünürlükte, DVD üzerinde az yer kaplaması amacı ile kodlanmış ve sıkıştırılmış (10:1 sıkıştırma), 5+1 bağımsız kanaldan oluşan sayısal bir ses biçimidir. AC3'de sesler iki ön (sağ ve sol) ve iki arka (sağ ve sol) olmak özere dört kanal efekt, bir kanal ana sesler (konuşmalar gibi) ve ayrıca bir kanal da düşük frekanslı bas sesleri verebilmek için tahsis edilmiştir.

AC3, ses verilerinin daha az yer kaplaması için sıkıştırılmış ve kodlanmış sayısal bir biçimdir. Dolayısıyla bu sayısal biçimi dinleyebilmek için önce sıkıştırılan veriyi açmalı ve daha sonra kodun çözülerek hangi kanallara hangi seslerin gideceğine karar verilmesi gerekiyor. Ancak seslerin hangi kanallara gideceğine ya da seslerin doğru kanallarda olup olmadığını düşünmenize gerek yok. Zaten bu konuda bir müdahale şansına da sahip değilsiniz. Bu kanallardan hangisinde, ne zaman, hangi seslerin olacağına sinema filmlerinin yapım aşamasında karar verilir ve miksaj buna göre yapılır. AC-3 çözebilen sisteminiz sadece bu sayısal veriyi çözecek ve hangi kanala, hangi seslerin gitmesi gerektiğini ayırıp gönderecektir.

DTS'de temel olarak AC-3 ile aynı mantığa sahip bir diğer dijital çok kanallı ses biçimidir. AC-3'de ses bilgisi yaklaşık 10:1 oranında sıkıştırılmış olarak ve bir miktar kalite kaybıyla 320 kbs'lik bir bant genişliğine sahiptir. DTS'in bant genişliği ise 1.411 kbs'dir. Yani DTS AC-3'ye oranla yaklaşık 4,5 kat fazla bir bant genişliğine sahip. Bu sayede DTS, potansiyel olarak AC3'ten çok daha fazlasını sunabilecek bir dijital ses biçimi. Çünkü çok daha az sıkıştırmayla ve değişen algoritmayla detaylarda daha az kayba neden oluyor. Fakat standart giriş seviyesi ev sineması sistemlerinde DTS standardını dinlemek mümkün olsa da, AC-3 ile arasındaki farkı hissetmek neredeyse imkansız. DTS'in (aslında AC3'ninde) gerçek potansiyelini duymak için kayıttan AC-3/DTS çözücüye, kolonlarınızdan, kullandığınız kablolamaya ve hatta kolonlarınızın konumuna kadar bir çok parametreye dikkat etmelisiniz. →

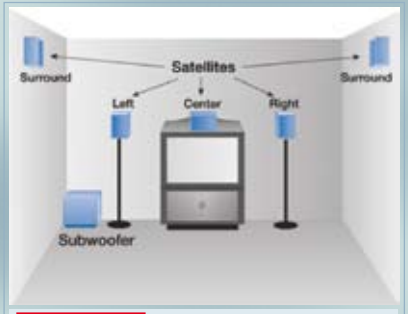

YERLEŞİM 5+1 ses sisteminizden maksimum verim almak için yerleşim çok önemli.

KONUM Merkez hoparlör sağ ve sol hoparlörler ile aynı hizada olmalı.

EV SİNEMASI Modern ev sineması sistemleri eksiksiz paketler halinde tüketici ile buluşuyor.

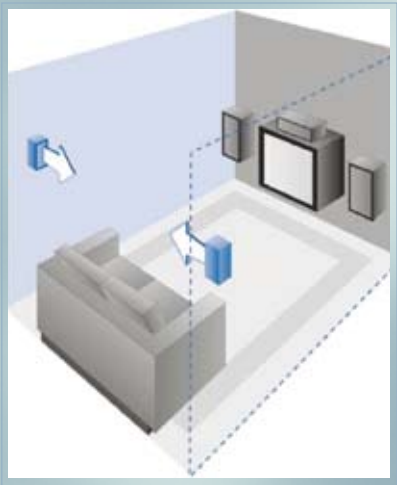

EFEKT Arka sağ ve sol hoparlörler kulak hizanızdan 1 metre kadar yukarıda olmalı.

■ **Subwoofer'ın yeri:** Bas sesleri veren subwoofer'ın konumlandırıldığı yer neden önemsizdir? Çünkü beynimiz iki kulağımız arasındaki mesafeden (yaklaşık 17 cm) kaynaklanan ve seslerin bir kulağa, diğerine oranla birkaç milisaniye gecikerek ulaşmasından faydalanarak sesin geldiği yönü tayin edebiliyor. Ancak düşük frekanslardaki (yaklaşık 50 Hz – 150 Hz gibi) seslerin dalga boyu 17 cm'i aştığı için beynimiz bu seslerin hangi yönden geldiğini ayırt etmekte zorlanıyor. Bu yüzden subwoorfer'ınızı istediğiniz yere koyabilirsiniz çünkü sesin geldiği yönü çoğu zaman büyük ihtimalle algılayamayacaksınız. Ancak maksimum etki için subwoofer'ın odanızın köşesinde durması ve duvardan her iki yönden de 25 - 30 cm mesafe kalacak şekilde yerleştirilmesi tavsiye ediliyor.

HOPARLÖRLERİN KONUMU

Maksimum etki için

AC-3 ve DTS'i dinlemek için beş uydu hoparlör ve bas sesler için de bir Subwoorfer'a ihtiyacınız var demiştik. Bu toplam altı hoparlörün maksimum etki için yerleri ve yönleri çok önemli. Subwoofer'ın konulduğu yer için çok fazla hassas olmaya gerek yok. Ancak maksimum etki için subwoofer'ın odanızın köşesinde durması ve duvardan her iki yönden de 25 - 30 cm mesafe kalacak şekilde yerleştirilmesi tavsiye ediliyor.

Orta hoparlör için daima görüntünün olduğu yere çok yakın ve gerçekten ortada olması önerilir. Ön sağ ve sol hoparlörler ise orta hoparlörden minumum iki metre sağda ve solda olacak şekilde ve aynı yükseklikte yerleştirilmeli.

Arka efekt hoparlörleri ise oturduğunuz yerin hizasında, iki yandan kulaklarınıza doğrudan bakacak şekilde ve yine minumum ikişer metre mesafede olmalı. Ancak kulak hizanızdan yaklaşık 1 m. yukarıda olması gerekiyor. Sanırım bu yerleşim düzenini kutulara bakarak biraz daha rahat anlayabilirsiniz. Yerleşim düzeni biraz zahmetli ancak AC-3/DTS'ten maksimum etkiyi almak için gerekli. Çünkü DVD filmler sizin bu şekilde yerleştirilmiş hoparlörleriniz olduğu düşünülerek hazırlanılıyor. Tabii ki odanızın büyüklüğü, mobilyalarınızın konumları sizi yerleşimde ufak oynamalar yapmaya mecbur edecektir.

SES PAYLAŞIMI

Kullanım yeri önemli

Tamam hoparlörleriniz hazır, peki ya şimdi? Eğer sisteminizi bir DVD oynatıcıya bağlıyorsanız ve ses sisteminizin bir sayıal girişi varsa işiniz kolay. Sadece →

2+1 Stereo sistemler artık demode, moda 5+1 sistemler.

CHIP Sonuç

Alp Özdemir,
alp.ozdemir@chip.com.tr

■ Yine her zaman olduğu gibi tercihlerdeki en önemli parametre ihtiyaçlar. Eğer 5.1 ses sistemini sadece DVD filmlerinizi izlemek için kullanacaksanız ve sadece salonunuzda duracaksa bu işin ucu bucağı yok. Testimize katılan en pahalı 5.1 ses sitemi 500 dolar civarlarındayken ev sineması sistemleri içerisinde sadece bir hoparlörün bile bunun 3 - 5 katı fiyata sahip olduğu modeller var. Ayrıca bu sistemlerde hoparlöleri sürmek için ayrıca bir A/V amfiye ihtiyacınız var ki, fiyatları kolayca binlerce dolara yükselebilir. Bu yüzden ihtiyaçlar doğru belirlenmeli. Testimize katılan modeller daha çok bilgisayar ile kullanılacağı düşünülmüş nispeten makul fiyatlı diyebileceğimiz modeller. Örneğin testimizin birincisi Logitech Z5500 bu yüzden mantıklı bir seçim. Fiyatı ev sineması sistemleri ile karşılaştırıldığında makul. Büyük bir salonda bile gerekli ses yüksekliğini sağlayacak kadar da güçlü. Ses kalitesi ise bu işe çok meraklı olanların bile takdir edeceği kadar iyi. Sahip olduğu giriş/çıkış çeşitliliği onu standart DVD oynatıcılar ile de çalışabilecek bir konuma taşıyor. Bu arada bilgisayarınız ile kullanabileceğiniz kadar da kompakt bir yapıya sahip. Eğer sadece bilgisayar ile kullanacaksanız testimizdeki Creative ProGamer G550W gibi devasa ürünler de mevcut. Ama sadece bilgisayar ile kullanacaklar için daha mütevazi ve fiyaları ortalama 70-150 dolar civarlarında olan birçok ürün tercih edilebilir.

DVD oynatıcınız ile ses sisteminiz arasındaki bağlantıyı yapmanız yeterli. AC3 ya da DTS verisi bu sayısal bağlantı üzerinden 5.1 sisteminize gelecek ve burada çözülerek doğru sesler doğru hoparlör kanallarına paylaştırılacaktır.

Peki ya 5.1 ses sisteminizde sayısal ses girişi yoksa? Örneğin testimize katılan hoparlör setlerinden sadece üç tanesi sayısal ses girişine sahipti. O zaman ses sisteminiz sizden 5+1 kanallarını ayrı ayrı isteyecektir. Bu durumda DVD oynatıcınız bu imkanı sunmalı. DVD oynatıcıların bazı modelleri 5+1 kanalı ayrı ayrı verebiliyor. Bu durumda ses sisteminiz ile DVD oynatıcı arasında altı bağımsız kablo olacaktır. Bunun kablo karmaşası dışında bir sakıncası yok. Eğer sisteminizi bilgisayarınıza bağlayacaksanız durum yine pek farklı değil. Günümüz bilgisayarlarının çok büyük bir kısmı bağımsız altı kanal ses çıkışı sunuyor. Hatta bazı modeller sayısal ses çıkışlarına bile izin veriyor. Hem de buna izin veren sistemler dahili ses çözümü sunan anakartlar. Eğer harici bir ses kartı kullanıyorsanız büyük ihtimalle ses kartınız hem sayısal ses çıkışı hem de bağımsız altı kanal şekilde çıkış sunacaktır. Bilgisayardan yaptığınız bağlantıda DVD filmlerinizi izleyebileceğiniz gibi aynı zamanda oyunlar için de 5.1 ses sisteminizi kullanmanız oyun keyfini arttıracaktır. →

Alp Özdemir, alp@chip.com.tr

İpucu

■ **P.M.P.O (Peak Maximum Power Output):** Hoparlörlerinizin anlık olarak dayanabileceği maksimum gücü gösterir. Ancak hoparlör gücünü ölçmek için çok anlamlı bir ölçü değildir. Sadece anlık olarak kaldırılabilecek yük miktarını temsil eder. Böyle olmasına rağmen bu sayı yine de abartılarak ürün paketlerinde kullanılır. Bazı ucuz hoparlör paketlerinde 10.000 watt P.M.P.O gibi değerler görmek mümkün. O hoparlörler bırakın anlık olarak bu güçe dayanmayı, 10.000 watt'lık güç ile karşılaştıklarında büyük ihtimalle yanar. Ama RMS'den daha büyük rakamlar olduğu için ucuz sistemlerde P.M.P.O değerleri kutuya yazılarak hoparlörler olduğundan daha iyi gösterilmeye çalışılır.

■ **R.M.S (Root Mean Square):** Alternatif salınımları ölçmek için kullanılan bir yöntemdir; alınan ölçümlerin karelerinin ortalamalarının karekökünü ifade eder. R.M.S 'te bir hoparlörün gücünü ölçmek için çok mantıklı bir tanımlama olmasa da P.M.P.O'dan daha fazla gerçeği yansıttığı için kullanılabilecek ölçülerdendir. Çoğu zaman 15 watt RMS'e sahip bir hoparlörün, 250 watt P.M.P.O'ya sahip bir hoparlörden daha güçlü ve kaliteli ses verdiğine şahit olursunuz.

5+1 SES SİSTEMLERİ

» TEST BİRİNCİSİ

Logitech Z5500

Eğer en iyisini istiyorsanız Logitech Z5500 tam size göre.

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS vasat

FİYAT: 513 $+KDV
BİLGİ İÇİN:
www.hs.com.tr

SUBWOOFER 187W bas sesler oldukça etkileyici.

+ Üstün kalite
+ AC3-DTS
- Fiyat

■ İşte size eksiksiz bir paket. Logitech Z5500 birçok kullanıcının hayallerini süsleyen 5.1 hoparlör setlerinden. Standart uydu hoparlörler 61 watt, orta hoparlör ise 69 watt gücünde. Devasa subwoofer da 187 watt. Optik ve koaksiyel sayısal ses girişlerine sahip ve DolbyDigital ile DTS desteği sunuyor. Aynı zamanda THX sertifikasına da sahip. Gerek DVD filmler, gerekse oyunlarda istediğinizden fazlasını bulacağınız garanti. Logitech Z5500 ile tüm ses kaynaklarını maksimum kalitede dinlemeniz mümkün.

5+1 SES SİSTEMLERİ

» UYGUN FİYAT

Frisby FS-5007

69 dolarlık fiyat etiketi ile gerçekten beklenenden fazlasını veriyor.

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS Çok iyi

FİYAT: 69 $ + KDV
BİLGİ İÇİN:
www.comsis.com.tr

EKRAN LCD ekran şık bir görünüm sunuyor.

+ Makul fiyat
+ Kumanda
+ LCD ekran

■ Frisby FS-5007 öncelikle 69 dolarlık satış fiyatı ile oldukça makul bir etikete sahip. Uydu hoparlörler ve orta hoparlör 5 watt, subwoofer ise 40 watt gücünde. Frisby FS-5007'de altı kanalı sisteme ayrı ayrı vermek zorundasınız. Kutuya bir uzaktan kumanda dâhil edilmiş ancak ne yazık ki efekt hoparlörleri için bir ayak ya da duvara monte imkanı yok. Ayrıca Frisby FS-5007'de subwoofer üzerinde şık bir ekran yer alıyor. Sunduğu performans fiyatı ile karşılaştırıldığında Frisby FS-5007 için oldukça başarılı diyebiliriz.

Değerlendirme	SIRA 1	SIRA 2	SIRA 3	SIRA 4	SIRA 5	SIRA 6
Ürün	Logitech Z-5500	Frisby X10/5.1	Creative ProGamer G550W	Everest H5402	Microlab X25	Inca I-G800
Firma	Hızlı Sistem-Penta	Comsis	Kont-Koyuncu	Segment	Segment	Pasifik
	Logosoft	-	Multimedya	-	-	-
Telefon	0212 454 9900	0212 213 3240	0216 528 8888	0212-266 6290	0212-266 6290	0212 212 1211
	0216 528 0000	–	0216 528 5400	-	-	-
	0216 528 6161	–	-	-	-	-
İnternet (www.)	hs.com.tr	sky.com.tr	koyuncu.com.tr	segment.com.tr	segment.com.tr	pasifikbilgisayar.com
	penta.com.tr	-	kont.com.tr	-	-	
	logosoft.com.tr	-	-	-	-	
Yaklaşık fiyat ($ + KDV)	513	299	348	125	335	100
Toplam puan	92	85	84	80	70	68
	■■■■■	■■■■□	■■■■□	■■■■□	■■■□□	■■■□□
Fiyat / Performans	vasat (23)	vasat (36)	vasat (31)	iyi (82)	vasat (27)	iyi (82)
Çıkış gücü (RMS)						
Uydu hoparlörler	4 x 61 W	4 x 25 W	4 x 36 W	4 x 15 W	4 x 36 W	4 x 12 W
Merkez hoparlör	69 W	25 W	36 W	15 W	36 W	15 W
Subwoofer	187 W	100 W	130 W	30 W	70 W	40 W
Giriş/Çıkışlar						
5.1 ses girişi	6 x 3,5 mm mini jack	6 x RCI	6 x RCI	6 x RCI	6 x RCI	6 x RCI
Hoparlör çıkışları	6 x özel klips	6 x özel klips	6 x özel klips	6 x RCI	6 x özel klips	6 x RCI
Sayısal ses girişi (Optik/Analog)	●/●	●/●	–/–	●/●	–/–	–/–
Özellikler						
AC3-DTS çözücü	●/●	●/●	–/–	●/●	–/–	–/–
Uzaktan kumanda	●	●	●	●	●	●
Ayak	Küçük standlar	2 x 75 cm ayak	Küçük standlar	–	Küçük standlar	1 x 1 m
Duvara monte imkanı	–	●	●	●	●	–
Manyetik filtre	●	●	●	●	●	●
Özellikler						
Surround	2 x 5,5 m + 2 x 7 m	25 m toplam	4 x 3 m	2x 3 m + 2 x 5,5 m	4 x 3 m	2 x 1,5 m + 2 x 7,5 m
Center	7 m	-	3 m	3 m	*(30 m toplam)	1,5 m
Ekstralar	AC3/DTS çözücü, THX sertifikası	Subwoofer'da LCD ekran	Wireless arka hoparlör-ler, THX sertifikası	Subwoofer'da LCD	30 m yüksek kaliteli hoparlör kablosu, LCD ekran	Subwoofer'da LCD, 2 x 1 metre ayak

Zirve sınıfı (100–90) Üst sınıf (89–75) Orta sınıf (74–45) Tavsiye edilmez (44-0) ● var – yok

CHIP KILAVUZ 5.1 Hoparlör sistemleri

Kontrol listesi

PMPO
Sakın kutu üzerindeki 3500W PMPO gibi etkileyici değerlere rağbet etmeyin. Bu değerler gerçeği yansıtmaktan uzak pazarlama hilelerinden başka bir şey değildir. Eğer hoparlörün gücü hakkında bilgi edinmek istiyorsanız, RMS değerlerine göz atmanız çok daha mantıklı olacaktır.

Sayısal giriş
Eğer 5.1 hoparlör setini DVD oynatıcınıza bağlayarak kullanacaksanız, mutlaka koaksiyel ya da optik sayısal girişe sahip bir model satın aldığınızdan emin olun. Bu sayede sisteminizi sadece tek bir kablo ile DVD oynatıcınıza bağlayabilirsiniz.

Manyetik filtre
Eğer orta hoparlörü monitörünüz ya da televizyonunuz üzerinde kullanacaksanız mutlaka manyetik filtrelemeye sahip olduğundan emin olun. Çünkü hoparlör içerindeki mıknatıs CRT monitörünüzü bozabilir.

Dinleme
Ses sistemlerinde tercih için en önemli unsur aslında kişisel zevktir. Kutu üzerinde yazan etkileyici özellikler ya da yüksek watt'larda hoparlörler aslında çok fazla anlam ifade etmez. Bu yüzden satın almak istediğiniz hoparlör setini mutlaka bir dinlemeye çalışın. Çünkü ses sistemini dinlediğiniz anda kulaklarınız size doğru sistemi almak üzere olup olmadığınızı söyleyecektir.

Öne Çıkanlar

1
Logitech Z5500
En iyisini arayanlara
Fiyat: 513 $ + KDV

2
Frisby X10/5.1
Mutlaka göz atmalısınız
Fiyat: 299 $ + KDV

3
Creative ProGamer G550W
Oyuncular için en iyisi
Fiyat: 348 $ + KDV

SIRA 7	SIRA 8	SIRA 9	SIRA 10	SIRA 11	SIRA 12	SIRA 13	SIRA 14
Microlab A-6623	Frisby X4/5.1	Logitech X540	Frisby FS-5007	Creative Inspire T6060	Mikado MD-5500	Ozaki Nu916	Trust SP-6250Z
Segment	Comsis	Hızlı Sistem-Penta	Comsis	Kont-Koyuncu	Segment	Hesmak	Despec-Multitec
-	-	Logosoft	-	Multimedya	-	-	-
0212 266 6290	0212 213 3240	0212 454 9900	0212 213 3240	0216 528 8888	0212 266 6290	0216 532 8111	0212 312 0500
-	-	0216 528 0000	-	0212 216 0520	-	-	-
-	-	0216 528 6161	-	-	-	-	-
segment.com.tr	comsis.com.tr	hs.com.tr	comsis.com.tr	koyuncu.com.tr	segment.com.tr	hemak.com.tr	despec.com.tr
-	-	penta.com.tr	-	kont.com.tr		-	multitec.com.tr
-	-	logosoft.com.tr	-	-		-	-
119	99	134	69	89	73	65	65.5
60	56	55	54	47	45	42	40
■■■□□	■■□□□	■■□□□	■■□□□	■■□□□	■■□□□	■□□□□	■□□□□
orta (64)	orta (72)	orta (52)	çok iyi (100)	orta (67)	iyi (79)	iyi (83)	orta (77)
4 x 14 W	4 x 15 W	4 x 7,4 W	4 x 5 W	4 x 8 W	4 x 15 W	4 x 3 W	4 x 6 W
14 W	15 W	15,4 W	5 W	18 W	15 W	3 W	6 W
29 W	45 W	25 W	40 W	22 W	22 W	10 W	100 W
6 x RCI	6 x RCI	6 x 3,5 mm mini jack	6 x RCI	6 x 3,5 mm mini jack	6 x RCI	6 x 3,5 mm mini jack	6 x 3,5 mm mini jack
6 x RCI	6 x özel klips	6 x RCI	5 x RCI	6 x RCI	6 x özel klips	5 x RCI	5 x RCI
– / –	– / –	– / –	– / –	– / –	– / –	– / –	– / –
– / –	– / –	– / –	– / –	– / –	–	– / –	– / –
●	●	Kablolu	●	Kablolu	–	Kablolu	–
Küçük standlar	Küçük standlar	Küçük standlar	–	Küçük standlar	–	–	Küçük standlar
●	●	●	–	●	–	–	●
●	●	–	●	●	●	●	●
2 x 1,5 m + 2 x 5,5m	2 x 5,5 m + 2 x 3 m	2 x 1,5 m + 2 x 3,5 m	2 x 3,5 m + 2 x 1,5 m	2 x 2 m + 2 x 4 m	2 x 1,8 m + 2 x 4,5 m	4 x 3 m	2 x 5,5 m + 2 x 1,5 m
1,5 m	3 m	2,5 m	2 m	2 m	4,5 m	3 m	1,5 m
-	-	Kumanda da kulaklık girişi	Subwoofer'da LCD ekran, spectrum analizatörü	Kumanda da kulaklık ve Aux girişi	Subwoofer'da LCD ekran, Vu-Metre	-	-

Fiyat, performansa karşı

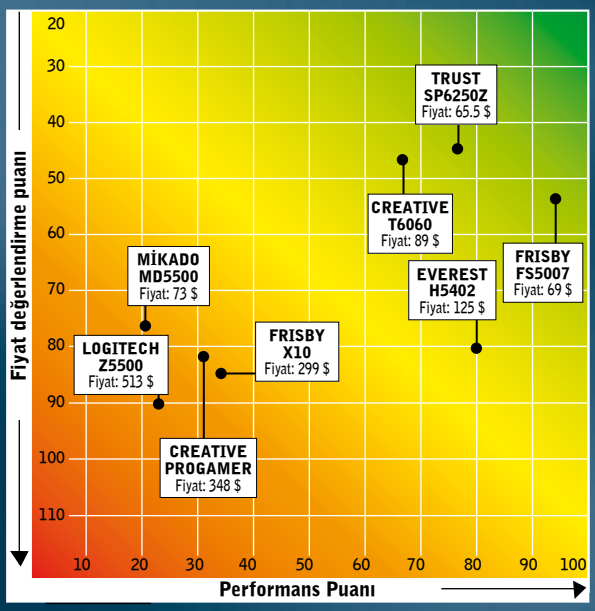

Uzak durun ■ Orta ■ İdeal aygıt ■

NASIL TEST ETTİK?

Öncelikle bir karşılaştırma yapmak amacıyla kulağımızın alışık olduğu orta hoparlör (B&W CC6), ön sağ/sol hoparlörler (Tannoy Saturn8), arka efekt hoparlörleri (B&W DS6) ve Infinity Subwoofer'dan oluşan kendi sistemimizi referans aldık. Bu tarz karşılaştırmalarda mutlaka bir referans noktanızın olması gerekiyor. Kaynak olarak Onkyo SP503E DVD oynatıcısını, kaynağı bilgisayar yaptığımızda ise ses kaynağı olarak Creative Audigy2 ses kartını kullandık. En önemli unsur ses kalitesi olduğu için ses kalitesinin testimizdeki ağırlığını %60 yaptık. Donanım özellikleri ise ikinci büyük kriter ve %30 ağırlığa sahip. Ergonomi ile servis ve dokümantasyon ise %5'er ağırlığa sahip oldu.

✔ Her sistemin karşılaştırma sırasında ses seviyesinin (dB) aynı olmasına dikkat ettik. Çünkü test edilen sistemlerin toplam ses gücü birbirlerinden çok farklı olduğunda, kalitenin algılanması zorlaşabiliyor.

✔ Sistemleri dinlerken seslerin tanımına ve doğruluğuna dikkat ettik. Ayrıca diyaloglar net, efektler temiz ve distorsiyonsuz mu diye bir kere daha dikkatle dinledik.

✔ Subwoofer'ın ön hoparlörlerle aynı karakterde olup olmadığını ve sadece gerektiğinde kendini gösterip göstermediğine baktık. Subwoofer hiçbir zaman bangır bangır bağırmamalı ve kendini öne çıkarmamalı. Bu oldukça önemli bir ayrıntı.

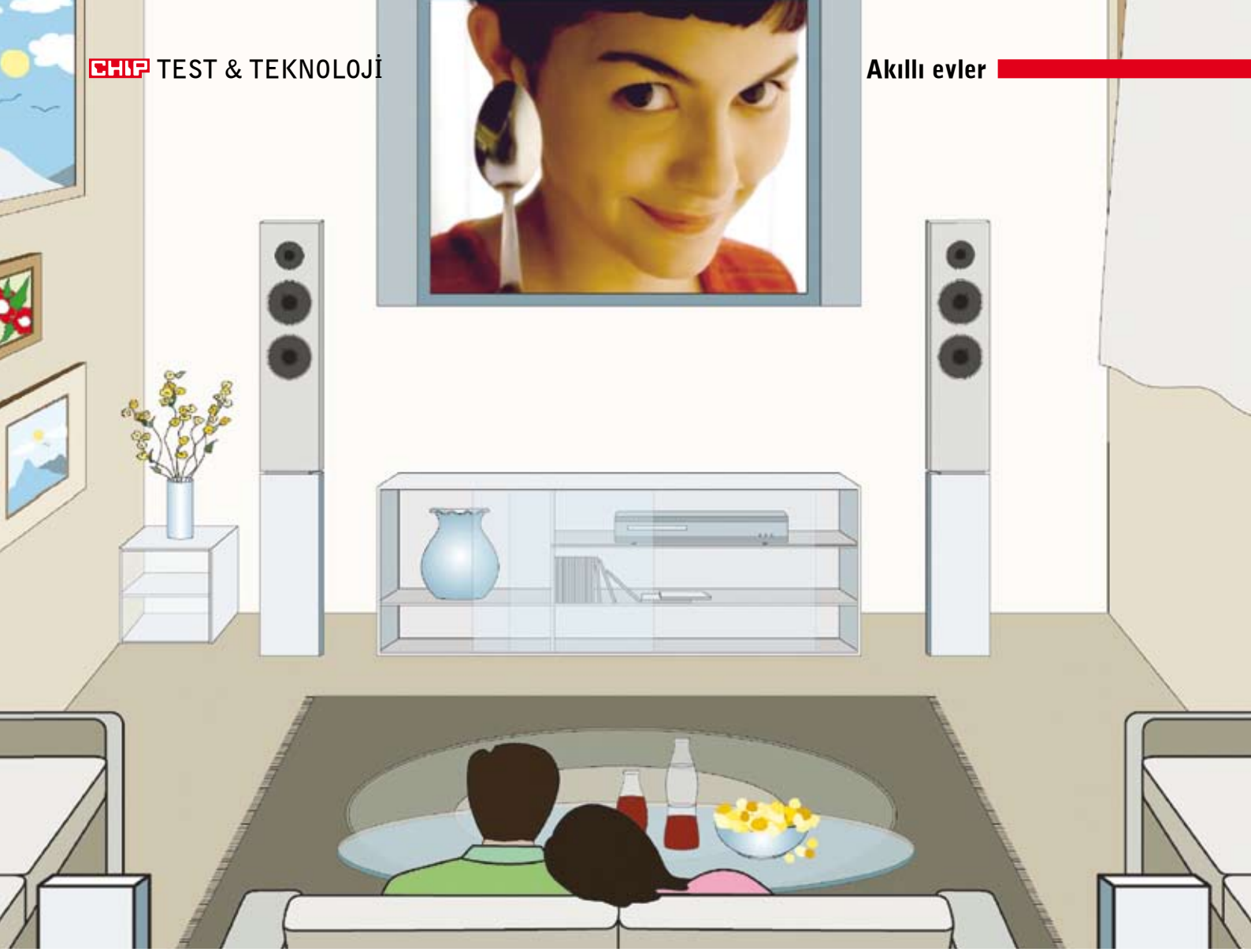

Geleceğin evine hoş geldiniz!

Bill Gates'in var, sizin neden olmasın? Akıllı evleri kurması ucuz ve kolay. Önce eğlenceyle başlayın, ev otomasyonu ve güvenlik modüllerini sonradan ekleyin.

Ev otomasyonuna dair bir şeyler okumuş olabilirsiniz. Hollywood filmlerinde, modern evlerde ışıkların ve diğer ev aletlerinin PDA benzeri bir aygıtla uzaktan denetlendiğini görmüşsünüzdür. Bunun üstüne bir de internetten sebze - meyve siparişi verebilen akıllı buzdolaplarına ilişkin söylentileri ekleyin. Microsoft bize, farklı aygıtlarla donatılmış eHome'unu (elektronik ev) gösterdi. Biz evde bir tur attıktan sonra her şeyi bir saat içinde toparlayıp gittiler. Şimdi, geleceğin evini inşa etmeniz için gerekenleri anlatalım.

Her şeyden önce, nedir akıllı ev ya da eHome dedikleri? Microsoft'a göre, bir akıllı ev eğlenceyi, güvenliği ve otomasyonu ağ üzerinden birleştiriyor. Aygıtlar birbirine bağlanıyor, her biri standart bir kumandayla ya da bir Windows Mobile akıllı telefonuyla da uzaktan denetlenebiliyor.

Microsoft'un elektronik evinde gezinirken iki şey dikkatimizi çekti. İlk olarak, tüm teknik teferruat kablolama için duvarların delinmesi gerekmeden kurulabiliyor. İkincisi, 2.000 dolar'dan ucuza (temel kurulum, LCD ekran fiyatı hariç) mal edilebiliyor. Evet, dalgalanan bağlantı hızına ve yavaş GPRS bağlantılarına rağmen her şey çalışıyordu.

Microsoft bize bir de küçük sır verdi. İlerleyen satırlarda bunu sizinle paylaşacağız. Bu sır, elektrikli aygıtların merkez konsolla iletişimiyle ilgili (hayır, kablosuz değil). Microsoft eHome çözümü, üç ana işlevin kaynaşmasını öngörüyor: Eğlence, güvenlik ve ev otomasyonu.

Ev eğlencesi

Media Center, eğlencenin her dalını tek bir ortak zeminde buluşturuyor: Müzik, video, fotoğraf, radyo, TV, DVD, internetten indirilenler, haberler, sohbetler, arama ve tarama.

Tüm bunlar, ekran üzerindeki menüler ve bir uzaktan kumanda aygıtıyla kontrol edilebiliyor. Arabirim, alt menülere sahip basit bir menü sisteminden ve seçenekler için simgelerden oluşuyor. Başlat menüsü, masaüstü simgeleri, kısayollar ya da klasörler yok. Uzaktan kumandanızdaki küçük yeşil "Start" tuşuna basar basmaz bu basit menü sisteminde gezinmeye başlayabilirsiniz. Media Center arabirimini denemek için **www.microsoft.com/windowsxp/mediacenter/default.mspx** adresine gidip Flash sunumunu izleyebilirsiniz.

Media Center işletim sistemi, donanımla yakın işbirliği içinde çalışarak bilgisayarınızı gerçekten çok yönlü hale getiriyor. Örneğin Live TV seçeneğine bakalım. Eğer beklenmedik misafirleriniz gelirse ya da telefon konuşması yapmanız gerekirse, TV programını 30 dakikaya kadar duraklatabiliyorsunuz. Bu arada, programın içeriği sabit diskinizde tutuluyor. Bu özellik canlı yayınları ağır çekimde izlemenizi de sağlıyor.

MSN online'dan bir elektronik program kılavuzu indirebilirsiniz. Burada 15 gün süreyle tüm kanallarda yayımlanacak programlar listeleniyor. Kılavuzu indirdikten sonra en sevdiğiniz beyaz dizileri, beğendiğiniz oyuncuların yer aldığı filmleri ya da türlerine göre programları izleyebilirsiniz.

Kişisel müzik dolabı özelliği şarkıları altı şekilde aramanıza izin veriyor: Sanatçıya, türe, vb. göre. Eğer internet bağlantınız etkinse, albüm kapakları kendiliğinden internetten indiriliyor.

Media Center PC bazı temel resim işleme özellikleri de sunuyor. Dijital fotoğraf makinenizden aktardığınız fotoğrafları kırpabilir, yeniden boyutlandırabilir ya da kırmızı çıkmış gözleri düzeltebilirsiniz. Üstelik tüm bunları uzaktan kumandayla ve hiçbir resim işleme yazılımı geremeden yapabiliyorsunuz.

Bir diğer artı da çevrimiçi içeriğe ücretsiz erişim, yani Online Spotlight. Bu portal, genel ve spor haberleri, radyo programları, indirilebilir film ve müzik sunuyor. İçerik sağlayıcıları arasında Reuters, ESPN, NPR, NewsGator, MSN Music, Napster, Kodak ve diğerleri var.

Bu içeriği isterseniz bilgisayarınıza indirebilir ve daha sonra dizüstünüzde izlemek üzere DVD'lere yazabilirsiniz.

Extender teknolojisi

Tüm dijital içeriğiniz oturma odasındaki Media Center PC'de olabilir ama siz başka odalardan da erişebilirsiniz. Tek ihtiyacınız Xbox Extender teknolojisini ve kablosuz ağ bağlantısını destekleyen bir Xbox 360. Oturma odasındaki Media Center PC veri akışını kablosuz bağlantıyla, evin herhangi bir yerinde bulunan Xbox'a gönderecek. Dahası, siz yatak odanızda kaydedilmiş bir TV programını izlerken, bir başkası da oturma odanızda canlı yayınları takip edecek.

Güvenlik ve gözetleme

Bu, eHome'un yabancıların izinsiz girişini saptayan ve Windows Mobile akıllı telefonunuza uyarı gönderen seçimlik bir bileşeni. Sistem bir dizi algılayıcı, kablolu ya da kablosuz IP kameralar ve alarmlardan oluşuyor. Telefon yanıtlayıcı (responder) denilen bir cihaz sayesinde uzaktan telefonla yönetilebiliyor.

Media Center PC'den gerekli seçeneği işaretleyerek güvenlik sistemini devreye sokabilirsiniz. Sistem devreye girince hareket algılayıcılar gözle görünmeyen kızılötesi ışınlar yolluyor ve bu ışınların yolu kesilirse bir "olay" gerçekleştiği anlaşılıyor.

Bu olay, sistemi ne yapması için programladığınıza göre değişiyor. Yüksek sesli bir alarm, odanın ışıklarının yakılıp söndürülmesi ya da IP kameraların etkinleştirilmesi olabilir. Kameralar davetsiz misafirlerin varlığını Media Center PC'nizin sabit diskine kaydediyor. Ardından telefon yanıtlayıcısına telefon numaranızı çevirmesini söyleyerek, şüphelilerin akıcı video görüntüsünü ya da fotoğrafını gönderiyor. Kameraları ev dışındayken' de, Windows Mobile akıllı telefonunuzdan hareket ettirebilirsiniz. Bu da işliyor, ancak GPRS bağlantısı yüzünden hantal olduğu söylenebilir. Güvenlik sistemi polisi ya da bir acil durum hizmet hattını da arayabiliyor. →

KABLOSUZ eHome çözümü oturma odanızın dekoruna uyum sağladı. Kablolara elveda.

MERKEZ ÜS Windows Media Center PC, eHome'u tüm yönleriyle kontrol edebilen merkez.

PROGRAM Sevdiğiniz TV programları için elektronik program kılavuzunda arama yapabilirsiniz.

MÜZİK KUTUSU Müzik kutusu şarkı aramaya izin veriyor. Albüm kapakları kendiliğinden indiriliyor.

eHome'da neler var?

Bir akıllı evi gerçekten 'akıllı' kılan bileşenleri mercek altına aldık. Her bir parçanın işlevini ve nasıl bağlandığını da anlatıyoruz.

1 Media Center PC

Microsoft eHome'un kalbinde Windows XP Media Center sürümüyle çalışan bir PC var. PC genellikle bir LCD TV'ye bağlı. Arabirim, bilgisayardan anlamayanların bile kullanabilmesi için sadeleştirilmiş. Tüm işlevlere uzaktan kumandayla erişiliyor.

2 Görüntü ekranı

Eğlence merkezinin kalbindeyse bu parça bulunuyor. Media Center deneyiminin keyfine en iyi şekilde büyük ve geniş ekranlı bir LCD TV ile varılıyor. Uzaktan kumanda aygıtı ve görüntü ekranı sayesinde eHome'un tüm özelliklerini denetleyebiliyorsunuz.

3 Kablosuz yönlendirici

Kablosuz IP kamerası ve Xbox 360 sistemine bakacak olursak, Media Center PC'yle kablosuz ağ üzerinden iletişim kuruyor. Bu yüzden bir kablosuz yönlendiriciye ihtiyacınız olacak.

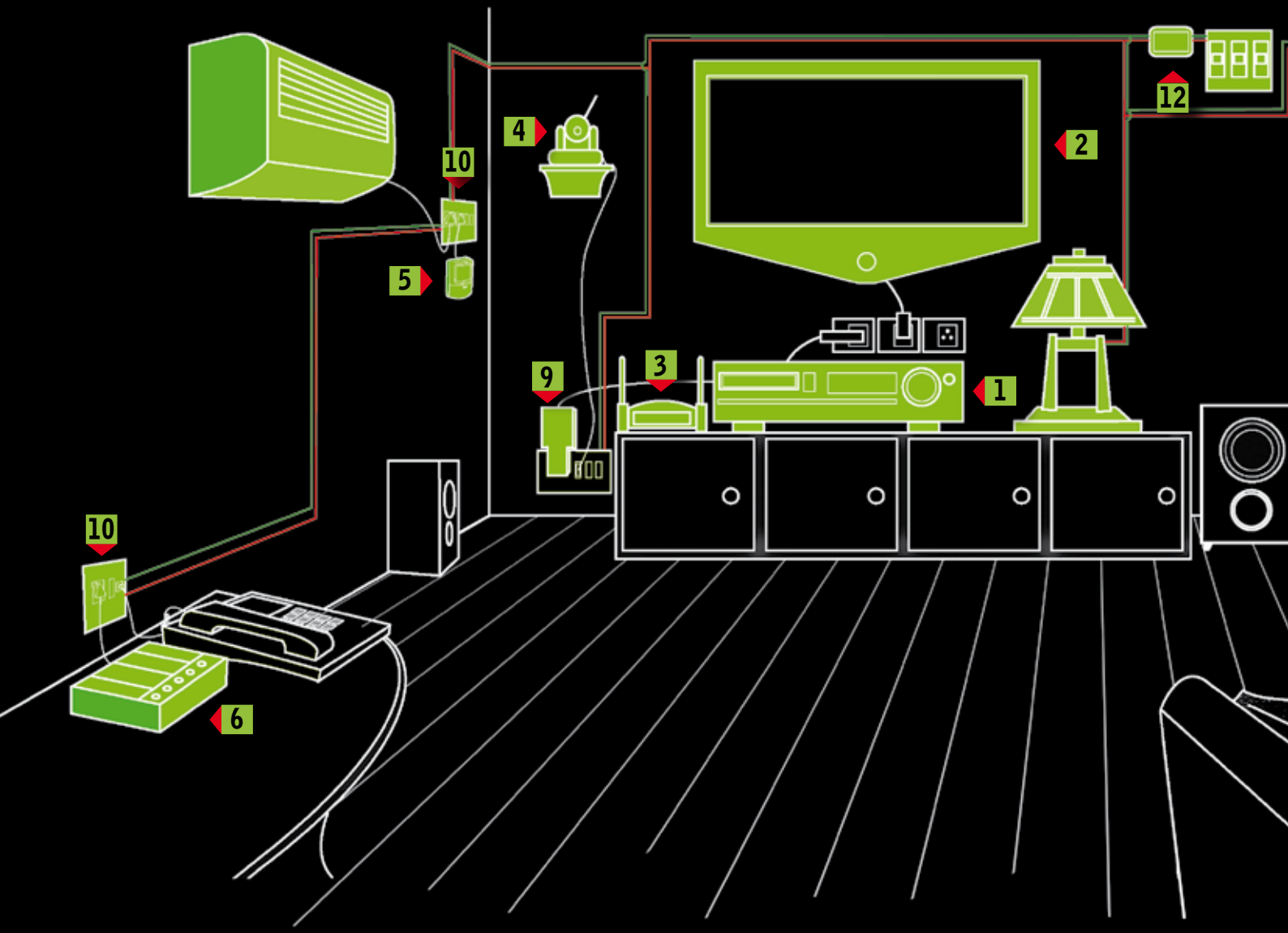

7 Uzaktan kumanda aygıtı

Sıradan bir kumanda gibi gözüken ve işlev gösteren bu aygıt, eHome'un her özelliğini elinizin altına taşıyor. Bu sayede menüler arasında dolaşabiliyor, görüntü tercihlerini belirleyebiliyor. Güvenlik sistemiyle ev otomasyonunu denetleyebiliyorsunuz.

8 Windows Mobile cep telefonu

Evinizi denetlemek veya ev otomasyon sistemini uzaktan yönetmek için kullanabilirsiniz. Işıkları söndürebilir, güvenlik kameralarını hareket ettirebilir, video görüntüleri ve resim alabilirsiniz. Tek gereken, Windows Mobile ile çalışan bir akıllı telefon.

9 CM-11 modem

Media Center PC ile evdeki elektrikli ve elektronik aygıt ağı arasında bağlantıdan bu arabirim sorumlu. CM-11 modem, doğrudan evdeki PLC modülleriyle haberleşiyor. CM-11 modemi Media Center PC'nin yakınındaki herhangi bir prize takılıyor.

4 IP kamerası

Güvenlik kamerası olarak kullanılan bu kamera, hareket algılayıcısı tarafından harekete geçiriliyor ve Media Center PC'nin sabit diskine video kaydı yapıyor. Canlı kamera görüntüleri internet aracılığıyla dünyanın her yerinden izlenebiliyor.

5 Hareket algılayıcı

Bu kızılötesi hareket algılayıcı, güvenlik sisteminin bir parçası. İnsan varlığını saptadığı anda alarmları çalıştırabiliyor, IP kamerayı devreye sokuyor ve odanın ışıklarını yakıp söndürüyor.

6 Telefon yanıtlayıcı

Telefonunuza bağlanan bu aygıt, eHome'unuzu bir Windows Mobile akıllı telefonuyla uzaktan kontrol etmeniz için geçit görevinde. Üzerinde, kodları kabul eden bir IVR sistemi yer alıyor. Resimler ve video görüntüleri akıllı telefona bu aygıtla ulaşıyor.

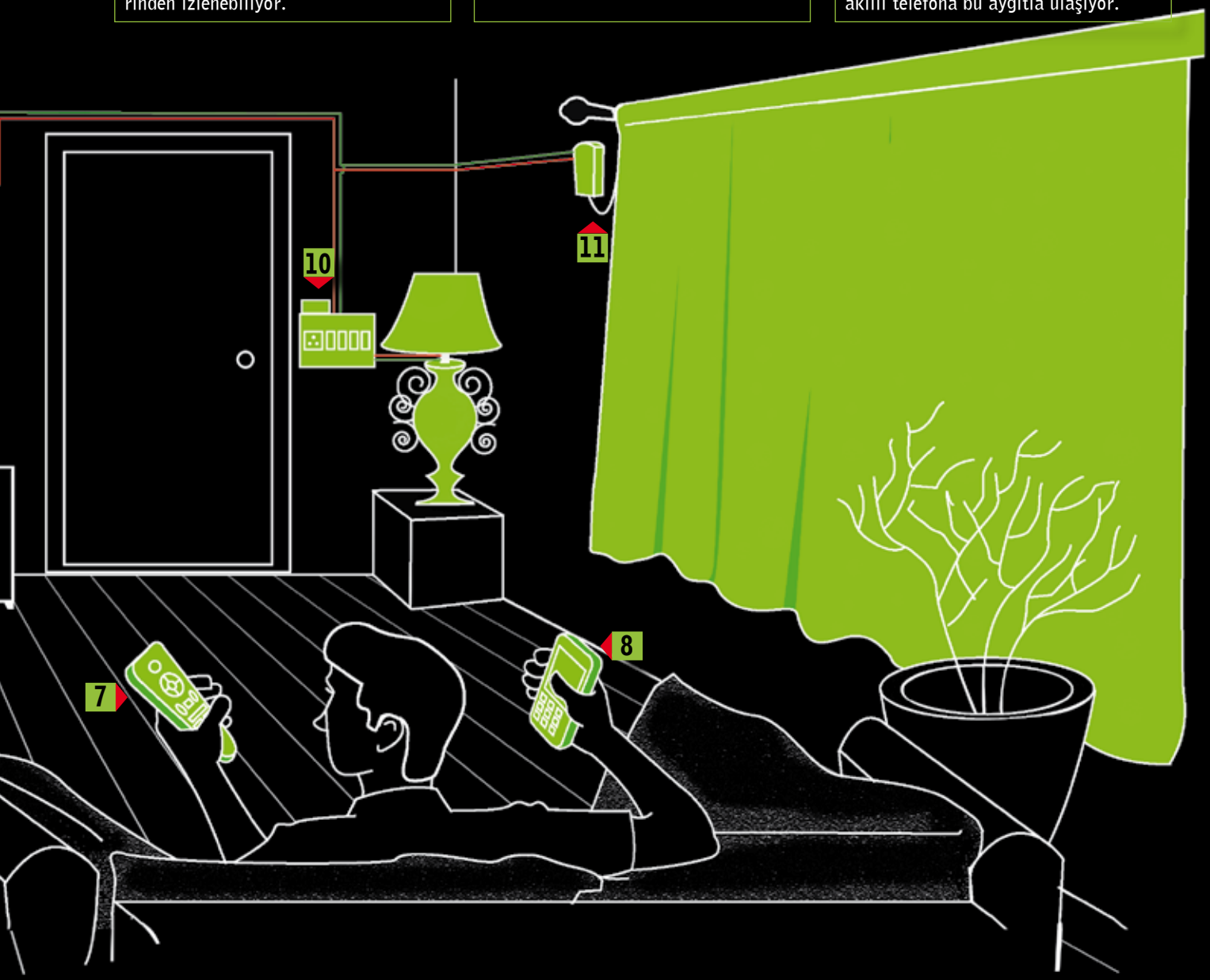

10 PLC modülü

PLC (Programlanabilir Mantıksal Denetleyici) her bir prizin arkasında yer alıyor. PLC modülü kullanıcıdan ve CM-11 modem aracılığıyla Media Center PC'den aldığı sinyallere, elektrikli aygıtları açıp kapatarak yanıt veriyor.

11 Röle

Perdeler gibi motorlu aygıtları denetlemek için, röle adlı özel bir arabirim kurmanız gerekiyor.

12 Engelleyici ve ana şalter

Engelleyici (blocker) evin ana elektrik şalterinin arkasına bağlanan siyah bir kutu görünümünde. Adından da anlaşılacağı üzere, elektrik hattındaki düzensizlikleri engelliyor. Aynı zamanda odanın dışından gelen girişime karşı filtre görevi üstleniyor.

ELEKTRİK PLC modülü anahtarın arkasına sığıyor ve denetlenen aygıtlara elektrik arabirimi sağlıyor.

HARAKET KONTROLÜ Perdelerin ya da kepenklerin hareketini sağlayan elektrikli bileşenin adı röle.

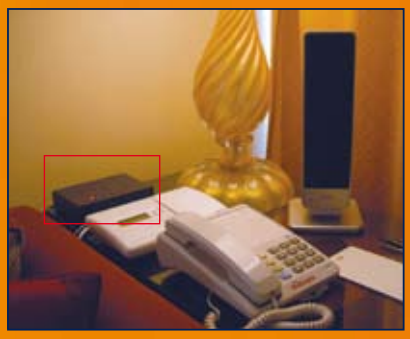

SEKRETER Telefon yanıtlayıcı, eHome'u telefondan yönetmenizi sağlayan arabirim.

MODEM BAĞLATISI CM-11 modemi evinizdeki herhangi bir prize takabilirsiniz.

Tüm bu teknolojiden başka ve yaratıcı bir amaç için de faydalanabilirsiniz. Güvenlik sistemiyle, evde olmadığınız zamanlarda bile evin boş olmadığı izlenimi yaratabilirsiniz. Örneğin TV'nin sesini açıp kapatabilir, ara sıra ışıkları yakıp söndürebilir, perdeleri aralayabilirsiniz. Böylelikle potansiyel hırsızlara evi boş bırakmadığınız sinyali vermiş olursunuz.

IP kamerası da evdeki bakıcının ve çocuğunuzun hareketlerini büroda ya da dizüstü bilgisayarda izlemek için kullanılabilir. Web tarayıcıda kameranın IP adresini girmeniz yeterli, böylece bakıcının çocuğunuza nasıl davrandığını görebileceksiniz. Kapı ve pencerelere (cam kırılmasına karşı) ek algılayıcılar yerleştirmek ve bunları telefonla erişime ve güvenlik sistemine bağlamak olası.

Ev otomasyonu

Daha en başından beri görmek için yanıp tutuştuğumuz özellik işte buydu. Hollywood filmlerinde görmeye alıştığımız ev otomasyon sahneleri artık gerçeğe dönüşüyor.

En büyük sürpriz ise, gösterinin sonunda tanıtımı yapan kişinin cep telefonunu çıkarıp evdeki aygıtları kontrol etmesiydi. Dahası, Microsoft bu ev otomasyon sistemine herhangi bir elektrikli ya da elektronik aygıtın bağlanabileceğini söyledi. Bu, hayal gücümüzü zorluyor. İlerde belki musluklar ya da bahçe fıskiyeleri.

Gördüklerimiz ev otomasyonunun temel unsurları ve pratik şeylerdi. Işıklar açılıp kapatılabiliyor, perdeler çekilebiliyor, şebeke cereyanı kontrol edilebiliyor. Bunda algılayıcıların da rolü var.

Perdeler özel bir kornişe monte ediliyor ve motorla kontrol ediliyor. Motor da röle adında bir elektrikli aygıta bağlı. Dimmer modülleri sayesinde perdeler istenilen ölçüde çekilebiliyor,

Evin farklı odalarındaki ışıklar ve vantilatörler de emrinize amade. Klimaları ve bulaşık makinelerini kontrol edebilecek başka modüller de eklenebiliyor. Sistem profiller hazırlamanıza izin veriyor. Örneğin, 'gündüz' profilinde sistem ışıkları söndürüp pencereleri açıyor. Kişiye özel profiller de yaratabilirsiniz.

Telefon yanıtlayıcı

Bu, telefon hattına bağlanan, kitap boyutunda bir aygıt. Evinizin telefon numarasını çevirdiğinizde, telefon yanıtlayıcıdaki IVR sizden doğrulama bilgilerini istiyor. Sıradan bir bankacılık sisteminde olduğu gibi, kodu giriyorsunuz. Kod onaylanınca, evdeki aygıtları sesle yönlendirildiğiniz bir menü üzerinden kontrol edebiliyorsunuz.

Nasıl çalışıyor?

İşte heyecanla beklenen konu: Tüm bunlar Media Center PC'yle nasıl iletişim kuruyor? İşin en şaşırtıcı yanı, bu sistem için evinize kablo döşemek zorunda olmayışınız. Elektrik prizleri ve bölmeler yeterli oluyor.

İşin sırrı, elektrik sistemindeki nötr hattın iletişim sinyalleri iletmek için kullanılması. Elektriksel iletişim iki aygıt tarafından sağlanıyor: PLC veriyolu aygıtları (programlanabilir mantıksal denetleyiciler) ve CM-11 modem denilen, PC ile PLC veriyolu arasındaki arabirim. X10 powerline teknolojisi, aygıtlarla Media Center PC arasında iletişimi mümkün kılıyor.

PLC modülleri duvarlardaki standart açma kapama anahtarı bölmelerine yerleştiriliyor. Duvardaki boşluğa rahatça sığan aygıtlar ile, her bir priz PLC veriyolu modülü tarafından denetleniyor.

CM-11 modemiyse herhangi bir prize takılabiliyor. Media Center PC'ye de USB ya da seri kabloyla bağladığınızda iş bitiyor. Hepsi bu kadar!

Konutlarda kullanılan elektrik standardında, elektrik kablosunda üç hat bulunur: Canlı, nötr ve toprak. Bir fişi açtığınızda da aynısını görürsünüz. Nötr hat çok nadiren kullanılır ve sadece elektriksel gürültü taşır. Bu, evin ana şalterinin yakınına yerleştirilen engelleyici adında bir cihazla önleniyor. Nötr hat gürültüden arındırılınca, CM-11 modemle PLC veriyolu modülleri arasında sinyal taşıma amaçlı kullanılabiliyor. →

eHOME KURULUMU	
Bileşenlerin fiyatları	
Bileşen	Yaklaşık fiyatı
PLC modülü	100$'dan başlıyor
CM-11 modem	80$
Engelleyici	45$
Perde rölesi	Perde ebadına göre değişiyor
Kablosuz yönlendirici	60-80$
Hareket tespit algılayıcısı	35$
Telefon yanıtlayıcı	90-135$
Uzaktan kumandalı Media Center PC	700$'dan başlıyor
IP kamera	115$'dan başlıyor
Xbox 360	500$

Sistemin programlanması

Elbette her şeyin Media Center PC üzerindeki değiştirilmiş bir arabirimle önceden programlanması gerekiyor. (Bu sayfadaki fotoğraflara bakabilirsiniz.) Arabirimin bu kısmı, Exdomus gibi üçüncü parti firmalar tarafından geliştiriliyor ve Windows XP Media Center sürümüyle tümleşik çalışması için Microsoft .Net Framework 1.1 kullanılıyor.

Aygıtların programlanması şöyle gerçekleşiyor: İlk önce arabirimden odaları tanımlıyor, sonra her bir odadaki aygıtları belirliyorsunuz (lambalar, perdeler, kepenkler vb.) Sırada, aygıtları PLC veriyolu modülleriyle kontrol eden anahtarlara adres atama kısmı var. Bu da Exdomus'un Media Center arabirimiyle bütünleşik çalışan yazılımından yapılıyor. Uzaktan kumandayla yapabileceğiniz bu işlemde, metin girmek için kablosuz bir klavye kullanabilirsiniz.

Fiziksel bir işlem olan adres atama, uzun sürmüyor. Elektrik anahtarlarını söküp arkasındaki PLC modülüne ulaşmanız ve arkasındaki düğmeye beş saniye basmanız bekleniyor. Küçük, mavi bir ışık yanıyor ve modül, Media Center PC'ye sinyal gönderiyor. Bu anahtara bir adres (örneğin A1) veriliyor ve Media Center arabirimindeki aygıtlardan biri bu adresle eşleştiriliyor. Sonra mavi ışık sönerek atama işleminin tamamlandığını bildiriyor. Bu anahtarı Media Center arabiriminde "Açık" ya da "Kapalı" seçenekleriyle yönetebiliyorsunuz.

Bu şekilde, ev otomasyonunda kullanılacak tüm araçlara adres atayabilirsiniz. A1-A16'dan P1-P16'ya kadar toplam 256 adres kullanıma açık.

Ne kadara patlıyor?

İştahınızı yeterince kabarttığımıza göre, şimdi tüm bu düzeneğin ne kadara çıktığını bilmek istiyorsunuzdur. Microsoft'a göre, eHome'un fiyatı 1.000$'dan başlayıp 5.000$ ve üstüne kadar gidebiliyor. Oda sayısı fiyatı etkiliyor. PLC modüllerinin, CM-11 modemin ve kameraların fiyatı cebinizi yakmayacak türden (tablodan görebilirsiniz). Yatırımın büyük kısmı Media Center PC'ye, Xbox 360'a, LCD ekrana ve ev sineması sistemine gidiyor. Eğer LCD paneli ve ev sineması sistemini fiyattan düşerseniz, nispeten iyi bir yapılandırma için 2.000$ ödemek mümkün.

Microsoft eHome'un modülerliği, kullanıcıların eğlence, güvenlik ve otomasyon bileşenlerini ihtiyaçlarına göre belirlemelerini sağlıyor.

Her bir bileşenin maliyetini görmek için bu sayfadaki tabloyu inceleyebilirsiniz. Belirtilenler yaklaşık fiyatlardır ve değişebilir.

Nerede görebiliriz?

Microsoft eHome'u kurmadan önce birinci elden deneyimleyip hangi modüllere ihtiyaç duyduğunuzu belirlemeniz en iyisi. Çeşitli iş ortaklarıyla çalışan Microsoft, dünyanın bütün büyük şehirlerinde deneyim alanları ve salonları açmayı düşünüyor.

Microsoft'a göre, eHome ciddi uğraş gerektiren, deneysel bir yatırım kararı. Ekosistem geliştikçe, BT, yaşam tarzı ve tüketici elektroniği alanlarından da çok sayıda ortak katılacak.

Microsoft bu proje için sistem entegratörleriyle ve teknoloji ortaklarıyla da işbirliği kurmuş. Bu firmalar arasında Samsung (çeşitli aygıtlar), iRiver (ses aygıtları) ve HP (Media Center PC) de var. ■

Barış Emre Alkım,
balkim@chip.com.tr

eHome'a ilişkin gerçekler

Ev otomasyon sistemlerinin geçmişi Microsoft eHome'dan çok öncesine dayanıyor. Ancak tüketicilerin ya da sistem entegratörlerinin parçaları teker teker alıp birbirine uydurması gerekiyordu. eHome ile Microsoft otomasyonu, eğlenceyi ve güvenliği anahtar teslim bir çözüme dönüştürüyor. Microsoft, Samsung ve iRiver gibi teknoloji ortaklarıyla, Exdomus ve Homes Digital gibi entegratörlerle işbirliği içinde.

eHome projesi Windows XP MCE üzerine kurulduğundan, Microsoft'a tüm donanım ve yazılım ürünlerini (Zune, Xbox ve Windows Mobile) tek çatıda birleştirme imkanı tanıyor.

Üçüncü parti bileşen seçimi, ortaklık atmosferinin gelişimiyle alakalı. Windows XP platformunu destekleyen her üretici eHome'a katkıda bulunabilir. Yazılımların .Net ile hazırlanması gerekiyor.

Microsoft, Xbox 360 oyun konsolunu eHome kurulumuna katmanıza izin veriyor. Şu anda Media Center PC için bir istemci olarak çalışan Xbox'ın, ileride PC'yi eleyerek eHome'un tahtına oturabileceğini düşünüyoruz.

Artık beta aşamasına gelen Windows Home Server da gelecekteki eHome kurulumlarını etkileyecek.

Peki, Microsoft'un eHome projesine yatırım yapmaya değer mi? Kesin bir "evet" ya da "hayır" yanıtı verebilmek için önce bunun neler sunduğuna daha yakından bakmalısınız. Biz LiveTV özelliğinden, içerik seçiminden, TV yayınlarını ağır çekim izleyebilme, duraklatma ve kayıt imkanlarından memnun kaldık. Peki, ya perdeleri uzaktan kumandayla açıp kapamaya ne demeli? Gelecekte daha da tembelleşeceğimizin göstergelerinden yalnızca biri!

DVD'ler hâlâ bir numara

Yeni teknolojilere inat, optik depolama çözümü olarak hâlâ tahtını koruyan DVD yazıcıların en iyilerini sizler için seçtik.

Bu yazıda

- Çoklu biçimleri destekleyen DVD'ler
- LabelFlash ve LightScribe teknolojileri
- DVD-RAM ve Mount Rainier

Blu-ray ve HD-DVD son aylarda ağızlardan düşmeyen iki teknoloji. Yine de depolama cihazı olarak DVD yazıcılar halihazırda en pratik ve ekonomik çözüm. Zira hem sürücülerin hem de beraberinde kullanılan yazılabilir medyaların fiyatları çok uygun. Dahası, artık DVD yazıcılar medya biçimi açısından eskisi kadar seçici değil ve yine eskisinden çok daha hızlı bir şekilde verilerinizi yazabiliyorlar. Veri saklamak dışında, DVD'lerin en popüler kullanım alanları video ve müzik arşivi oluşturmak olarak gözümüze çarpıyor. Dolayısıyla bu medyaların dayanıklı olması önemli. Yine de birçok kullanıcının, arada ciddi bir fiyat farkı olmasa da, markalı ürünler yerine daha ucuz çözümleri yeğlediğine tanık oluyoruz. Özellikle yıllar sonra tekrar verilerinize ulaşabilmek istiyorsanız markalı medyaları kullanmanızı şiddetle tavsiye ederiz.

FORMAT DERDİ BİTTİ

Hepsi için bir sürücü

Bir iki sene öncesine kadar en hararetli dönemini yaşayan +R ve –R biçim mücadelesi, üreticilerin her iki biçimi de destekleyen yazıcıları çıkarmasıyla sona erdi. Artık tek bir sürücü ile DVD+R/-R medyaları yazıp okuyabilirsiniz. Dahası, önceden sadece okuma desteği sunulan çift katman medyalara artık veri yazmak da mümkün. Film endüstrisinin yüzde 80'i çift katman medyalarda satılan orijinal filmlerin kopyalanması konusundaki endişeleri, çift katman DVD yazma desteğinin önünü biraz kesse de, sonunda kullanıcı talepleri üstün geldi. İlk çıktığında 15-20 YTL civarında satılan çift katmanlı medyalar artık çok daha ucuz.

UFAK FARKLAR VAR

Mount Rainier ve DVD-RAM

Her ne kadar çift katman desteği oturmuş olsa da Mt. Rainier ve DVD-RAM biçimleri için aynısını söylemek müm-

kün değil. Bildiğiniz gibi, bu biçimler sayesinde optik sürücünüzü uygun medya ile sanki bir sabit diskmiş gibi kullanabiliyorsunuz. DVD-RAM Windows XP'nin servis paketleriyle yaygınlaşırken, Vista'yla gelen destek sayesinde durum Mount Rainier'ın lehine dönebilir.

LABELFLASH VE LIGHTSCRIBE

Yak, çevir, yak

Diğer bir tartışma konusu ise LightScribe ve LabelFlash. Bu teknolojiler, disklerin üst yüzeyine de baskı yaparak etiketleme imkânı sağlıyor. "Yak, çevir, yak" sloganıyla piyasaya sürülen LightScribe uzun zamandır var olan bir teknoloji. Başta Sony, NEC, Optiarc ve Fuji'nin desteklediği LabelFlash ise yavaş yavaş yerini buluyor. Buna karşın mavi arka plan ve 256 ton farkı ile daha yüksek kontrast sunan LabelFlash'in çok geçmeden piyasada en az LightScribe kadar pay kapması beklenebilir.

Türkiye piyasasına baktığımızda ise her iki tip medyayı da ancak birkaç büyük mağazada bulabildiğimizi görüyoruz. DMS ile yaptığımız görüşmede ürünlerin düşük talepten dolayı genellikle az sayıda getirildiğini öğrendik. Fiyatlandırma konusunda ise LabelFlash DVD'ler tanesi 2,75 YTL civarında satılırken LightScribe DVD'lerin tanesi 1,70 YTL'ye satılıyor. Fiyatlar bu seviyedeyken üstüne mürekkep püskürtmeli yazıcıyla baskı yapılabilen DVD'leri tercih etmek uzun vadede daha mantıklı gözüküyor. Zira 50'li paketleri yaklaşık 30 YTL'ye satılan bu medyalar çok daha kısa sürede çok daha kaliteli sonuçlar verebiliyorlar. Seçim size kalmış.

ARŞİVİNİZİ DÜZENLEYİN

Kataloglama programları

Hangi veriyi nereye yazdığınızı artık takip edemiyorsanız iyi bir CD/DVD katalog programı yükleme zamanı gelmiş demektir. İnternette kolayca bulabileceğiniz birçok yazılım var. Bu yazılımlardan DVD Profiler'ı özellikle DVD video arşivi tutanlar için tavsiye edebiliriz. İnternetten DVD'nizin tüm bilgilerini indiren program, bu bilgileri dünyanın dört bir yanındaki kullanıcılardan toplayarak derliyor. Eğer video haricinde veri CD/DVD'lerinizdeki bilgileri de kataloglamak istiyorsanız CDTree 3, Where is it ya da Advanced Disk Catalog gibi programlardan yararlanabilirsiniz.

FIRMWARE GÜNCELLEME

Yeteneklerini artırın

Firmware güncellemeleri, DVD yazıcınızdaki sorunları gidermek dışında donanımın yeteneklerini de artırabilir. Hangi tür medyaya ne hızla yazılacağı, medya desteği gibi önemli bilgilerin bulunduğu firmware'i güncel tutmak bu yüzden önemli. Üreticilerin sunduğu firmware'ler dışında bazı programcılar da bu resmi firmware'ler üzerinde oynayarak özel çözümler sunabiliyor. Bu çözümler arasında bölge korumasını kaldırma, bitsetting açma gibi cazip birkaç özellikle de karşılaşabilirsiniz. **http://forum.rpc1.org** internette bu konudaki en popüler sitelerden biri. Fakat özellikle üretici firma tarafından hazırlanmamış firmware'leri kullanmamanızı tavsiye ediyoruz. Dahası, amaç sadece bölge korumasını kaldırmaksa yazılımsal çözümler mevcut. Yine de özel firmware'leri kullanmak isterseniz mutlaka daha önceki kullanıcıların yorumlarını okuyun.

LIGHTSCRIBE Tek bir baskı için 20 dakika bekleyebiliyorsunuz.

CHIP Sonuç

Gökhan Bodur,
gokhan@chip.com.tr

■ Testimize katılan yazıcılar büyük oranda birbirine yakın performans gösterdiler. Bu yüzden seçiminizi yaparken kullanım ihtiyacınıza göre test sonuçlarına da göz atmanızı tavsiye ediyoruz. Philips 2411BD özellikle çift katman medyaları okumadaki performansı sayesinde rakiplerini geride bıraktı. DVD yazma performansıyla göz dolduran LG GSA-H42N ise ikinciliğe yerleşti. Uygun fiyata piyasaya sürülen Samsung'lar fiyat / performans açısından başarılılar. Sony ve NEC'in ortaklığıyla kurulan Optiarc markası ise LabelFlash desteğini ilk sunan ürünler arasında yer alıyor. Asus'un beklenenin altında performansının sebebi ise test sisteminde kullandığımız Verbatim DVD+R medyalara 18x yerine 16x hızında yazmasıydı. Bu, firmware güncellemesiyle çözülebilecek bir sorun olarak gözüküyor.

DVD YAZICILAR

LG GSA-H42N: Eğer amacınız DVD yazmaksa sizin için test birincisi LG GSA-H42N biçilmiş kaftan. Zira DVD+R, DVD-R ve DVD+R DL yazmada LG GSA-H42N'den hızlısı yok. Ürünün 2. olmasındaki en büyük etken ise DVD DL medyaları okumada biraz geride kalması. Diğer yandan, ürünün DVD-ROM okuma performansı eşsiz. Eğer LightScribe veya LabelFlash kullanmayacaksanız ve "DVD DL medyaları biraz daha yavaş okusam da olur," diyorsanız seçiminizi LG'den yana kullanabilirsiniz.

Samsung SH-183L: S-ATA bağlantısı ile hem bilgisayarın içindeki kablo karmaşasına son veren hem de anlık veri aktarımını en yükseğe çıkaran ürün, donanım özellikleri açısından da beğenimizi kazandı. LightScribe özelliğine sa-

hip üründe ayrıca Mount Rainier desteği bulunuyor. CD okuma ve yazma performansıyla dikkat çeken SH-183L, ürün kutusundan çıkan gümüş ve siyah ön panellerle her renk kasaya uyum sağlıyor.

Sony NEC Optiarc Labelflash AD-7173S: Sony ve NEC'in ortaklığıyla kurulan Optiarc, S-ATA arabirimi kullanan yazıcılardan bir diğeri. LabelFlash desteği ile benzerlerinden ayrılan ürünün kutusundan Ahead Nero Express 6.6 ve InCD yazılımları çıkıyor. Ayrıca iki adet 8x hızında DVD-R ve iki adet CD-R yazılabilir medya pakete dahil. Bunlara ihtiyacım yok diyorsanız, ürünü kutusuz olarak biraz daha ucuza alabilirsiniz.

Sony NEC Optiarc Labelflash AD-7173A: Aslına bakarsanız AD-7173A'nın bir üst modelden tek farkı PATA arabirimini kullanması. Test sonuçlarına baktığımızda da okuma ve yazma performanslarının aynı olduğunu görüyoruz. Bunun bir sonucu da paralel ATA'nın DVD yazıcılar için hala yeterli bant genişliğini sunduğu ve darboğaz yaratmadığı anlaşılıyor. Bilgisayarınızda SATA desteği olmasa bile IDE sürücüleri gönül rahatlığıyla kullanabilirsiniz. Tabii kalın IDE kablosunun kasa içinde yarattığı karmaşaya katlanmanız gerekiyor.

MEDYALAR Testlerin tamamında Verbatim medyaları kullandık.

Sony NEC Optiarc AD-7170A: Optiarc'ın uygun fiyatlı çözüm olarak piyasaya sürdüğü AD-7170A, üst modelleri ile aynı kutu içeriğine sahip olarak geliyor. Elbette yine isterseniz ürünü kutusuz olarak daha ucuza almanız da mümkün. Üst modellerden farklı olarak üründe LabelFlash desteği yok.

ASUS DRW-1814BLT: Performans açısından DRW-1814BLT'nin geride kalmasının sebebi normalde DVD-R/DVD+R medyaları 18x hızda yazabilmesine karşın kullandığımız medyalara ancak 16x ile yazmasıydı. Hangi marka medyaya kaç hızda yazılacağını bir ölçüde firmware'in belirlediğini düşünürsek, ufak bir güncelleme ile üründen daha çok performans alma olasılığının yüksek olduğunu söyleyebiliriz. SATA arabirimini kullanan ürün kutu içeriği bakımından da en az Philips ve Samsung SH-183L kadar zengin. LightScribe özelliği de ürünün artılarından.

TEAC DV-W516GB: Testimizde son sırada yer almasına karşın TEAC DV-W516GB CD okuma ve yazma konusunda yüksek puanı aldı. 16x yazıcının diğer 18x DVD'ler ile karşılaştırdığımız için DVD performansının geride olması aslına bakarsanız normal. Ön panelde ses çıkışı ve ses seviyesi düğmesi olan yazıcı DVD+R DL medyalara yazabilmesine karşın DVD-R DL yazma ve DVD-RAM desteği yok. ■

Gökhan Bodur, gokhan@chip.com.tr

DVD YAZICILAR

» TEST BİRİNCİSİ

TEST BİRİNCİSİ CHIP TEST MERKEZİ 05/2007

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS orta

FİYAT: 49 $+KDV
BİLGİ İÇİN:
www.philips.com.tr

GÜNCEL Yazılım firmware'i otomatik olarak güncelliyor.

+ Çift katman okuma
+ Otomatik güncelleme
+ Kutu içeriği

Philips 2411BD

Çift katman medyaları okuma performansıyla rakiplerinden ayrılıyor.

■ Çift katman DVD'leri okuma performansıyla bizleri şaşırtan Philips, diğer okuma yazma özelliklerini de hesaplamaya kattığınızda test birincisi olarak karşımıza çıkıyor. LightScribe/LabelFlash desteği olmaması donanım özelliklerini puanını düşürse de, kutu içeriğini beğendik. Beraberinde gelen Philips Intelligent Agent internetten güncel firmware'i indirip kurarak mümkün olan en yüksek performansı almanızı sağlıyor. Türkçe kurulum kılavuzuna ek olarak Nero Burning ROM 7 Essentials da diğer kutulardan çıkanlardan daha güncel sürüm.

DVD YAZICILAR

» UYGUN FİYAT

UYGUN FİYAT CHIP TEST MERKEZİ 05/2007

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS çok iyi

FİYAT: 33 $ + KDV
BİLGİ İÇİN:
www.samsung.com.tr

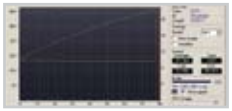

CD YAZMA Okuma ve yazma performansı üst seviyede.

+ Uygun fiyat
+ LightScribe
+ Mount Rainier

Samsung SH-182M

Uyumluluk ve hızda üst sıralarda yer alırken bütçenize de uyumlu.

■ 4. sıraya yerleşmesine karşın performans açısından Samsung SH-182M ve daha üstündeki yazıcılar arasında çok fazla bir fark olmadığını görüyoruz. Fiyatta ise durum tersine. 33 $'lık yazıcı testimizdeki en ucuz çözüm. Ürünün kutusuz gelmesi de elbette fiyatı aşağı çeken bir etken. LightScribe medyalara yazabilmenin donanım özellikleri arasında yer alması da güzel. Donanım özelliklerine katkıda bulunan başka bir etken ise yazıcının günümüzde çok fazla kullanım alanı bulunmasa da Mount Rainier desteğini sunması.

Değerlendirme	SIRA 1	SIRA 2	SIRA 3	SIRA 4	SIRA 5	SIRA 6	SIRA 7
Ürün	Philips SPD2411BD/00	LG GSA-H42N	Samsung SH-S183L	Samsung SH-S182M	Sony NEC Optiarc Labelflash AD-7173S	Sony NEC Optiarc Labelflash AD-7173A	Sony NEC Optiarc Labelflash AD-7170A
Firma	Philips	Ufotek	Kont-Koyuncu	Kont-Koyuncu	Arena-SKY-Ufotek	Arena-SKY-Ufotek	Arena-SKY-Ufotek
Tel	(800) 261 3302	(216) 418 5842	(216) 528 5400	(216) 528 5400	(212) 360 0707	(212) 360 0707	(212) 360 0707
	-	-	(212) 528 2828	(212) 528 2828	(216) 422 7505	(216) 422 7505	(216) 422 7505
	-	-	-	-	(216) 418 5842	(216) 418 5842	(216) 418 5842
İnternet (www)	philips.com.tr	ufotek.com	kont.com.tr	kont.com.tr	ufotek.com.tr	ufotek.com.tr	ufotek.com.tr
	-	-	koyuncu.com.tr	koyuncu.com.tr	sky.com.tr	sky.com.tr	sky.com.tr
	-	-	-	-	arena.com.tr	arena.com.tr	arena.com.tr
Yaklaşık fiyat ($ + KDV)	49	38	34.5	33	44	41	37
Toplam puan	96	93	92	92	91	90	90
DVD okuma performansı puanı	100	83	79	79	80	80	80
CD okuma performansı puanı	99	99	100	100	98	97	97
DVD yazma puanı	90	100	91	94	92	89	93
CD yazma puanı	100	98	100	100	96	96	96
Donanım özellikleri	91	91	100	100	96	96	91
Servis / Dokümantasyon	100	90	100	90	95	95	95
Fiyat / Performans	orta (70)	iyi (87)	çok iyi (96)	çok iyi (100)	orta (74)	iyi (79)	iyi (87)
Teknik veriler							
Firmware sürümü	BP01	RL00	SB00	SB03	1-00	1-01	1.02
Arabirim	E-IDE	E-IDE	S-ATA	E-IDE	S-ATA	E-IDE	E-IDE
Tampon bellek (MB)	2	2	2	2	2	2	2
CD erişim süresi (ms)	160	125	110	110	140	140	140
DVD erişim süresi (ms)	160	145	130	130	160	160	160
LightScribe / LabelFlash	– / –	– / –	● / –	● / –	– / ●	– / ●	– / –
Yazma ve okuma hızları							
DVD-R / DVD+R	18 / 18	18 / 18	18 / 18	18 / 18	18 / 18	18 / 18	18 / 18
DVD-RW / DVD+RW	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8
DVD-R DL / DVD+R DL	8 / 8	10 / 10	8 / 8	8 / 8	8 / 8	8 / 8	8 / 8
DVD-RAM	12	12	12	12	12	12	12
CD-R	48	48	48	48	48	48	48
CD-RW	32	32	32	32	32	32	32
CD-ROM okuma	48	48	48	48	48	48	48
DVD-ROM okuma	16	16	16	16	16	16	16
Tampon bellek koruması	●	●	●	●	●	●	●
CD/DVD yazma yazılımı	●	●	●	●	●	●	●
Garanti süresi	2	2	2	2	2	2	2
Test sonuçları							
CD-ROM okuma (x)	35,42	35,35	35,7	35.81	34,97	34,89	34,94
DVD-ROM okuma (x)	11,92	12,08	11,93	11.94	11,72	11,71	11,70
DVD DL ROM okuma (x)	8,93	3,6	6,26	6.26	3,35	3,36	3,3
DVD-RW okuma (x)	9,21	10,02	6,21	6.21	9,78	9,78	9,78
CD yazma (x)	37,31	36,75	37,34	37.38	36,05	35,98	35,81
DVD+R yazma (x)	13,56	13,66	13,4	13.38	13,31	13,28	13,26
DVD-R yazma (x)	12,07	13,67	13,42	13.39	13,36	13,24	13,31
DVD+R DL yazma (x)	6,79	8,7	6,35	6.36	6,1	5,32	6,52
DVD-RW yazma (x)	5,74	6,02	5,65	5.65	6,22	6,19	6,21
CD rastgele erişim (ms)	100	128	110	112	155	154	186
DVD-ROM rastgele erişim (ms)	94	121	100	100	161	138	146
CD burst rate (KB/s)	29,412	36.799	45.135	22.043	51.966	42.307	42.895
DVD-ROM burst rate (KB/s)	38.798	45.592	76.094	28.496	55.684	46.618	46.281
Toplam CD algılama (s)	12,3	9,3	10,11	9,51	12,18	11,73	11,89
Toplam DVD-ROM algılama (s)	12,75	8,09	9,53	9,23	13,27	11,79	12,12
Diski çıkarma süresi (s)	1,22	2,85	1,71	1,63	1,84	1,93	1,7

Zirve sınıfı (100–90) · Üst sınıf (89–75) · Orta sınıf (74–45) · Tavsiye edilmez (44-0) · ● var · – yok · en iyi değer · en kötü değer

SIRA 8	SIRA 9
Asus DRW-1814BLT	Teac DV-W 516GB
Boğaziçi-Çizgi Elek.	Panpa Elektronik
(212) 331 1000	(216) 428 1120
(212) 444 2944	-
-	-
bogazici.com.tr	elektronikaksesuar.com
cizgielektronik.com.tr	-
-	-
49	49
89	83
79	78
93	100
85	75
96	100
96	78
100	90
orta (65)	orta (61)
1.04	J4S2
SATA	E-IDE
2	2
140	160
150	160
● / –	– / –
18 / 18	16 / 16
6 / 8	6 / 8
8 / 8	0 / 4
14	-
48	48
32	24
48	48
16	16
●	●
●	●
2	2
33,44	35,85
12,06	11,86
6,03	5,98
6,21	6,09
35,92	37,37
11,28	11,91
11,3	11,91
6,66	2,44
5,94	6,04
95	123
101	117
59.301	33.944
75.920	36.742
11,74	10,88
11,77	14,06
2,16	0,91

CHIP KILAVUZ: DVD YAZICILAR

Satın alırken

✔ Seri ATA ve PATA
Veri aktarımında PATA arabirimi SATA'ya göre bir eksiklik göstermiyor, ancak ince kablolar ve kurulum kolaylığı bakımından SATA yazıcıları tercih edebilirsiniz. İnce kabloların kasanın gereksindiği hava dolaşımı açısından da önemli bir ayrıntı olduğunu da hatırlatalım. Eğer anakartınız seri veri yolunu destekliyorsa SATA sürücüleri tercih edebilirsiniz.

✔ Medya uyumluluğu
DVD yazıcınızın hangi biçimleri desteklediği önemli. Hem yazma hem de okuma bakımından seçim özgürlüğü istiyorsanız optik sürücünüzü alırken medya uyumluluğuna dikkat etmelisiniz. Özellikle sıklıkla kullanacağınız medya türündeki performansı dikkate alın.

✔ Firmware
Sürücünüzde yaşadığınız sorunları çözmek dışında yeni firmware'ler yeni yetenekleri ve uyumluluğu da beraberinde getiriyor. Ayrıca satın almadan önce internette bulunan özel firmware'ler ile yazıcınızın yeteneklerini ne ölçüde artırabileceğinize bakmakta fayda var. Tabii bu resmi olmayan firmware'lerin riskli ve garanti kapsamı dışında olduğunu da unutmayın.

✔ LightScribe/LabelFlash
İki teknoloji için de medya fiyatları yüksek. Fakat kullanım arttıkça bu tablo değişebilir. LightScribe daha yaygın ve ucuz olmasına karşın LabelFlash daha yüksek kontrast sunuyor. Tabii çok teknolojik gözükmese de arkasına yazıcıyla baskı yapılabilen medyalar hala daha kaliteli ve ucuz.

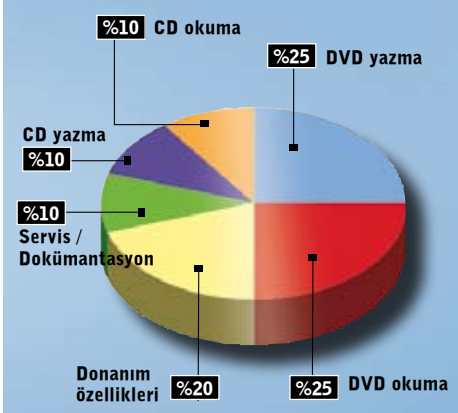

Test birincileri

1
Philips 2411BD: Hem okuma hem de yazma performansı açısından beğenimizi kazanan ürün kutu içeriğiyle de tatmin ediyor. Özellikle ürün beraberinde gelen Philips Intelligent Agent yazılımı internete bağlanarak otomatik olarak firmware'i güncelliyor. Böylece yazıcınıza firmware ile eklenen özelliklerden faydalanabiliyorsunuz.
Fiyat: 49 $ + KDV

4
Samsung SH-182M: Fiyat performans birincimiz 33$'lık fiyatı ile ödediğiniz her kuruşun hakkını veriyor. E-IDE arabirimini kullanan ürün satın alabileceğiniz en ucuz 18x DVD yazıcı. Dahası yazıcı tüm yaygın DVD ve CD medyaları destekliyor. LightScribe özelliğinin de ürüne dâhil olduğunu seçiminizi yaparken aklınızda bulundurun.
Fiyat: 33 $ + KDV

NASIL TEST ETTİK?

Intel 975X Express yonga setini ve ICH7R güney köprüsünü kullanan platformumuzda IDE kanalının boş durması için Seagate'ten gelen 750 GB'lık Barracuda 7200.10 SATA sabit diski kullandık. Yazma testinde Verbatim'in CD-R / DVD+R / DVD-R / DVD+R DL ve DVD-RW medyaları kullanıldı. Okuma testlerinde ise orijinal film ve oyun DVD'leri dışında CHIP beraberinde verdiğimiz CD ve çift katman DVD'ler ile kullanıldı.

Okuma performansı: Nero CD-DVD Speed ile yaptığımız testlerde sürücülerin CD ve DVD okuma performansını CHIP beraberinde verdiğimiz medyalarla yaptık.
CD ve DVD yazma performansı: CD-R / DVD-R / DVD+R / DVD+R DL ve DVD-RW olmak üzere dört farklı medya kullanarak yaptığımız testlerde, yazma puanı ortalama alınarak ortaya çıktı.
Donanım özellikleri: Sürücülerin medya uyumu her bir farklı biçim için puan verilerek belirlendi. Donanım özellikleri puanına LightScribe ve LabelFlash teknolojileri az da olsa etkide bulundu.

Sadece oyun konsolu değil

Altı ay gecikmesine rağmen Playstation 3 nihayet Türkiye'de.

Bu yazıda

- Yeni oyun konsolunun getirdikleri
- Tüm multimedya uygulamalar birarada
- İnternete PS3 ile bağlanın
- PS3'e Linux yüklemek

Playstation 3 nihayet aramızda. Tek bir platformda oyun konsolu, ev sineması ve bilgisayar görevi ile PS3, üç işlev birden vaat ediyor. Sony'nin sihirli kutusu için beklediğimize değip değmediğini ise testimiz gösterecek. PS3'ü, beş gün boyunca tepeden tırnağa teste tabi tuttuk. Testimizde, konsolun neler yapabileceğine ve işini nasıl iyi yaptığına şahit olacaksınız. Ayrıca bir Linux sistemini nasıl kolayca yükleyebileceğinizi ve konsolu nasıl PC olarak da kullanabileceğiniz açıklıyoruz.

Eğer PS3'ü sadece bir konsoldan ibaret görüyorsanız, Sony yanıldığınızı söylüyor. DVD'nin takipçisi olan Blu-ray sürücüsü, W-LAN ve Bluetooth arabirimlerinin yanında Linux işletim sistemini çalıştırabilmesi ile konsol adeta ev eğlencesine uygun bir süper bilgisayara dönüşüyor.

PlayStation 3'ün sunduğu özellikler

Şurası açık ki, Playstation 3'ten başka hiçbir elektronik alet, alıcıya bu kadar özelliği bir arada sunamaz. Tabii ki konsolun neler sunduğunu kendi gözünüzle görmek hakkınız.

Oyun konsolu: Sony'nin ileri teknolojisi özellikle bilgisayar oyunları hayranlarının ilgisini çekiyor. Yüksek güçte bir işlemci, yüksek çözünürlüklü görüntü ve sinema kalitesinde ses ile konsol, rakipsiz bir oyun deneyimi vaat ediyor. Oyunlara koltuğunuzdan hükmetmeye yarayan kablosuz kontrolcü de cabası.

Ev sinema sistemi PS3: Yeni sürücü sayesinde PS3, DVD'nin takipçisi olan Blu-ray disklerle de uyumlu. Blu-ray diskler üzerinde, yüksek çözünürlüklü görüntülere sahip sinema filmleri yer alıyor. Bunlara ek olarak Sony, Playstation 3'e yüksek çözünürlüklü projektörünüzü ve 7.1 çevresel ses sisteminizi bağlamanıza olanak tanıyan gerekli arabirimleri eklemeyi de ihmal etmemiş.

Herhangi bir hafıza kartı okuyucusu veya USB arabirimi üzerinden bağlanan depolama aygıtı ile resim, müzik ve videolarınızı konsola aktarmak mümkün. Tatil fotoğraflarınızı göstermek için konsol büyüleyici Diashow'lar hazırlarken müzik çalar da en sevdiğiniz şarkıları renkli arka planlar ile süslüyor.

İletişim merkezi PS3: Eğer konsolun tüm nimetlerinden yaralanmak istiyorsanız konsolu kablo veya evinizdeki yönlendirici (Router) aracılığı ile internete bağlayabilirsiniz. Bu sayede PS3'ünüz ile artık internette gezinebilir, Sony'nin çevrimiçi mağazasından konsola yeni içerikler indirebilir, internet üzerinden arkadaşlarınızla oyun oynayabilir, sohbet edebilir ve hatta diğer PS3 sahipleri ile görüntülü konferans gerçekleştirebilirsiniz.

Bilgisayar PS3: Sony, Playstation 3'ün donanımlarını diğer işletim sistemleri için de açık bıraktı. Bu sayede konsola bir Linux işletim sistemi kurmak basit iken Windows'un konsolun işlem çekirdeğini desteklemediğini de belirtelim. Bu sayede Playstation 3 ofis uygulamaları çalıştırabileceğiniz, resimlerle çalışabileceğiniz ve çevrimiçi servisleri kullanabileceğiniz hızlı bir bilgisayarı da temsil ediyor.

Kara kutudaki teknoloji

Sony, Playstation 3 ile yeni yollara yöneldi ve yalnızca bir oyun konsolu olmaktan öte PS3'ün bir "Süper Bilgisayar"ın yerini almasını isteyerek konsolu en son teknoloji parçalarla donattı. Tabii ki biz de bu parçaları yakından incelemek için kara kutuyu açtık.

8 çekirdekli işlemci: Konsolun kalbini oluşturan çok çekirdekli işlemciyi Sony, IBM ve Toshiba ile birlikte geliştirdi. Cell işlemcisi, altısı oyuncunun hizmetinde olan, sekiz çekirdek ve bir de PowerPC kontrol birimi (3,2 GHz) su-

nuyor. Bilgisayar oyunlarının gerektirdiği hesaplamalarda işlemci muazzam bir güce ihtiyaç duyuyor. Microsoft'un ve Nintendo'nun konsolları bu güçle rekabet etmekten çok uzakta. Konsoldaki bellek miktarı ise 256 MB (XDR, 400 MHz) ile tasarruflu bir seviyede.

Sadece orta sınıf grafik: Konsolun grafik işlemcisi "Reality Synthesizer" (RSX) adını taşıyor ve nVidia tarafından geliştirilmiş. Kartın yongası GeForce 7 serisini temel alıyor ve 256 MB GDDR3 hafızaya sahip. Yonga, Shader Model 3.0'ı desteklerken yeni Shader Model 4.0 ve DirectX 10 desteği mevcut değil. Performans ise orta sınıf bir grafik kartının performansına eşdeğer.

Konsolun hedef kitlesi

Şurası açık ki, eğer PlayStation 3 almayı düşünüyorsanız ilk amacınız oyun oynamaktır. İşte bu yüzden de ilk olarak konsolun en önemli görevini test ettik:

PS3 elektriğe aç: PlayStation, yük altında olmadan prizden 165 watt emiyor. Tam yük altında ise adeta gövde gösterisi yaparak 195 watt tüketiyor. Saatlerce oyun oynanan, sinema zevki sunan, yüksek sesli müzik sağlayan bir çoklu ortam oynatıcısı için bu değer gerçekten çok fazla.

Kısa mesafeden ölçülen 2 - 3 sone değeri ile PlayStation 3 gürültülü bir makine değil. Buna karşın konsola bağlanan bileşenler konsoldan daha çok ses çıkartıyor. Bu sebepten dolayı konsol "fısıltı kadar sessiz" tanımına sahip olamıyor. Yüksek kaliteli Blu-ray sürücüler daha sessiz.

Bileşenler ve arabirimler: Depolama ortamı olarak Sony, Blu-ray sürücü kullanmayı tercih etmiş. Blu-ray diskler DVD'ye nazaran daha fazla veri depolayabiliyor (tek katman 25 GB, Çift katman 50 GB). Disklerdeki veri yoğunluğu çok yüksek olduğu için de diskler az dönüyor ve bu sayede daha az gürültü ortaya çıkıyor. Konsolda yine bütünleşik olarak CompactFlash (CF), Secure Digital Memory Card (SD, miniSD) ve Memory Stick biçimlerini destekleyen bir kart okuyucu mevcut. Bileşenleri bağlamak için ise USB 2.0 arabirimi kullanılıyor. Ağ bağlantısı için PS3'te LAN ve W-LAN bağlantısı var.

Konsolda çıkış bağlantısı olarak, PS2'den aşina olduğumuz MultiAV çıkışı, sayısal optik ses çıkışı (SPDIF) ve bir de yüksek çözünürlüklü çoklu ortam verileri için HDMI çıkışı bulunuyor.

Şimdilik grafik mucizesi yok: Şu an piyasada bulunan oyunların birçoğu tanınmış oyunların ya konsola uyarlaması ya da devamı ve konsolun potansiyeli için piyasaya sürüldükleri açık. Sadece MotorStorm, rakip Microsoft'un moralini bozuyor. PS3'e maalesef piksel harikası diyemiyoruz. Şu anda aldığınız oyunlardan nefes kesen grafikler beklememeniz, beklentilerinizi de pek yakında gelecek oyunlara saklamanız gerektiğini de belirtelim.

Alışmanız gereken kontrolcü: Özellikle de PlayStation 2'den yeni Playstation 3'e geçiyorsanız ilk olarak yeni altı yönlü kontrolcüye alışmanız gerekecek. Kontrolcünün hafifliğinin ona ayrı bir hava katmasının yanında, gözden geçirilmiş alt kısım tuşları da (R2/L2) parmaklarınızın daha kolay kaymasını sağlıyor. Öte yandan konsolun uzak mesafeden bile girdilere anında tepki vermesi kontrolcünün veri aktarımında da gayet iyi olduğunu gösteriyor. Tabii buna altı yönlü hareket algılayıcılarının da dâhil ol-

Sony PlayStation 3 teknik veriler ve değerler

Teknik veriler	Model
İşlemci	Cell 3,2 GHz, 512 KB L2-Cache; 6+1 SPUs)
Grafik	nVidia RSX, 550 MHz, 256 GDDR3 RAM
Bellek	256 MB XDR-DRAM, 400 MHz
Sabit disk	60 GB (5.400 RPM)
Optik Sürücü	2x Blu-ray, 8x DVD, 24x CD
Arabirimler	Kart okuyucu, 4x USB 2.0, Gigabit-LAN, WLAN, Bluetooth
AV çıkışları	HDMI1.3, Multi-AV, sayısal optik ses çıkışı (SPDIF)
Çözünürlükler	576i/p, 720p, 1080i/p
Video biçimleri	MPEG-1, MPEG-2, MPEG-4 (SP), MPEG-4 AVC (H.264)
Ses biçimleri	MP3, AAC, WAV, ATRAC
Resim biçimleri	JPG, PNG, BMP, GIF, TIFF
Değerler	
Güç tüketimi	1,6 watt (Beklemede), 165 watt (Açıkken), 170 watt (Linux), 195 watt (Yük altında)
Gürültü	2 sone (DVD içerik), 3 sone (oyun); kısa mesafe ölçümü

PLAYSTATION STORE Bu portal üzerinden konsola yüksek çözünürlüklü içerik indirmek mümkün.

duğunu söylemek gerekiyor. Yine kontrolcünün konumunu değiştirerek araçları kullanabilir veya rakiplerinizi böcek gibi ezebilirsiniz. Fakat oynadığımız test oyununda eğlencenin sınırlı kaldığını belirtmek istiyoruz. Denenmiş ve test edilmiş olmasına karşın, geri besleme (Force-Feedback) özelliğinin oyun keyfini gölgelediğini söylemeliyiz.

Yazı işleri kıyasıya yarışta: PS3 ile oynamak gerçekten de çok eğlenceli olacak ki, geniş bir test için kara kutuya 720p projektör ve 5.1 ses sitemi bağladık ve sonuç olarak MotorStorm oyunu, tamamen editörlerden oluşan bir grubun uyumak için sabah saat dört civarında yola koyulmasına neden oldu. Kısacası PlayStation partide kendine düşen görevi yerine getirdi.

PS3 oyunları

Şu an piyasada bulabileceğiniz üst seviye oyunların ufak tanıtımları:

MotorStorm: Bilgisayara veya en fazla onbir çevrimiçi rakibe karşı oynayabileceğiniz, grafik açısından cüretkâr ve hızlı bir Offroad koşusu MotorStorm. Oyunda Amerika'nın Monument Valley'inden seçebileceğiniz sekiz adet parkur mevcut. Yedi araçtan birinin direksiyonundaki yerinizi alın. Motosikletlerin, kamyonların ve diğer dört çekerlerin nasıl detaylı modellendiklerini göreceksiniz.

Resistance: Fall of Man: Aksiyon severler satış rekorları kıran "Resistance: Fall of Man"i satın alarak işe başlayabilirler. First Person oyununda, cephenin ön saflarında, Avrupa ve Rusya'yı yerle bir etmiş uzaylı ırk "Chimera"ya karşı savaşıyorsunuz. İyi grafikleri ve sıra dışı silahlarının yanında oyun, çoklu oyun modunda da 40 oyuncuya kadar destek vermesi ile de olumlu bir hava yaratıyor.

Formula One Championship Edition: Sekiz dünya şampiyonluğunda Schumacher ile Ferrari'ye hükmettiğiniz oyunda bir önceki sezonun verileri kullanılıyor: Oyunda Räikkönen McLaren Mercedes için yarışıyor ve dünya şampiyonu Fernando Alonso hala Renault kullanıyor. PlayStation 2 ile karşılaştırıldığında oyun, grafikler açısından evrim geçirmiş diyebiliriz.

Multimedya PC'si

Greenpeace'in bir an önce PS3'e el atması gerekiyor. Konsolun şu andaki güç tüketimi yüksek boyutlarda. Tüketilen bu enerjinin, kendisini multimedya merkezi olarak sunan PS3'ün toplam değerinin ve cebinizdeki paranın üzerinde kara bulutlar gibi dolaştığı açık.

Yüksek çözünürlüklü sinema keyfi: Mağazalar vitrinlerini yavaş yavaş Blu-ray filmlere ayırıyor ve PlayStation bölge kodu uyduğu zaman bütün filmleri oynatabiliyor. Avrupa'da 25 - 30 Euro fiyat etiketi ile satılan HD filmler nispeten ucuz ve açıkçası şu anda PS3 fiyatına alabileceğiniz bir Blu-ray oynatıcı yok.

Tam 7.1 sinema kalitesinde ses desteği ve en üst seviye 1080p çözünürlük için bir HDMI kablosu satın almak gerekiyor. PS3 kontrolcüsü ile menülerde dolaşmak pek de eğlenceli olmadığı için yine opsiyonel Bluetooth uzaktan kumandaya 30 Euro vermeniz gerekiyor. Konsol ayrıca Blu-ray oynatıcılar ile karşılaştırıldığında çok fazla enerji tüketiyor. Kısa mesafeden ölçülen iki sone gürültü değeriyle PlayStation 3 rahatsız etmiyor fakat fısıldamıyor da.

Müzik kutusu ve dia projektör PS3: Konsol şu anda piyasada bulunan birçok ses ve resim verilerini; sabit diskten, USB veya kart okuyucu gibi depolama birimlerinden doğrudan açabiliyor. Slideshow grafikleri başarılı ve yine müzik çalar da şarkıları renk oyunlarıyla zenginleştiriyor.

Konsolun yük altında olmadan harcadığı 165 watt enerji kabul edilebilir değil. Eğer konsolun başından hiç kalkmadan oynayacaksanız elektrik fatura-

MOTORSTORE Amerika'nın vahşi çöllerinde birbirinden farklı araçlarla aksiyon dolu yarışlara hazır olun.

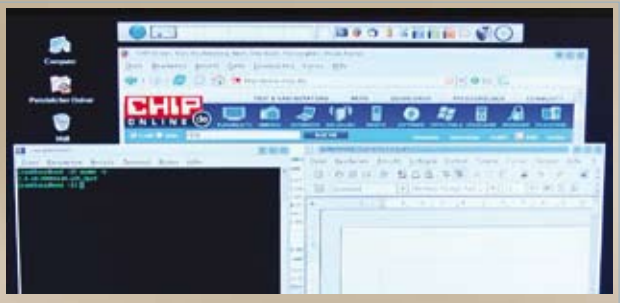

SÜPER PC Yellow Dog Linux sayesinde PS3'ü süper bilgisayara çevirebilirsiniz.

ARKA TARAF Konsol zengin bağlantı olanakları sayesinde gerçek oyun keyfi yaşatıyor.

nıza bunun yıllık en az 300 YTL olarak yansıyacağını da hatırlatalım. Açıkçası konsol ile parti vermek ve sabaha kadar oyun oynamak size pahalıya patlayabilir.

PS3 ile iletişim

LAN arabirimi, Bluetooth ve W-LAN adaptörü ile PlayStation 3 bütün iletişim imkânlarını elinizin altına getiriyor.

PS3 ile sörf ve iletişim: Eğer evinizde hâlihazırda bir yönlendirici (router) bulunuyorsa, konsolu kablo veya W-LAN üzerinden ağa bağlamak mümkün. Ayrıca kablosuz ağ bağlantınızı WPA-PSK (AES) ile de şifreleyebilirsiniz. Daha sonra PS3'ün kendi internet tarayıcısı ile sörf yapmak mümkün. Eğer sanal klavyeyi pek sevmiyorsanız farenizi ve klavyenizi de bulundurmalısınız. Tarayıcı Mozilla türevi gibi gözüküyor ve flash içeriği sorunsuz bir şekilde görüntüleyebiliyor. Kayıp adres satırına ise alışmak gerekiyor.

PlayStation ile ağ üzerinden diğer oyuncularla iletişim kurmak mümkün. Kısa bir kayıt işleminden sonra mesajlaşmaya başlayabilir ve video konferansa katılabilirsiniz. Tam teşekküllü bir e-posta istemcisi veya haber okuyucu ise konsolda bulunmayan özellikler.

Çevrimiçi mağaza: PlayStation için daha fazla içerik arıyorsanız PlayStation-Store bu amaçla yapılmış. Buradan farklı oyunlar ve eklentiler satın almak mümkün. Bazı oyunlar ve film fragmanları ise Sony tarafından ücretsiz olarak sunuluyor. PlayStation'ın yeni Firmware güncelleme sürümü 1.6 ile Sony satışlara start verdi. İndirmeler arka planda gerçekleştiği için bu esnada oyun keyfinize ara vermek zorunda kalmıyorsunuz ve eğer indirmeyi unutup konsolu kapatırsanız tekrar açtığınızda indirme işlemi kaldığı yerden devam ediyor. İleride PlayStation-Store üzerinden müzik indirmek de mümkün olacak.

Filmlerinizi PSP'ye gönderin: Remote Play özelliği sayesinde PlayStation 3, videoları kablosuz bir şekilde kardeşi PSP'ye gönderebiliyor. Bu özellik sadece sabit diskte bulunan filmler için geçerli. İleride Remote Play, internet üzerinden de çalışabilecek ve bu sayede kablosuz bağlantının olduğu her yerde PSP'nize filmlerinizi aktarmak mümkün olacak. Bu servisin dezavantajı ise PS3'ün çalışıyor olması gerektiği ve bundan dolayı aşırı elektrik tüketeceği.

Playstation'da Linux

Bir Linux sisteminin yüklenmesinden sonra PlayStation3 adeta bir bilgisayara dönüşüyor. Her ne kadar Sony bu sistemi "Açık Platform" olarak adlandırsa da tam açık olmadığını belirtmeliyiz. Bu yüzden PS3'ü PC olarak kullanmayı nadir durumlarda öneriyoruz.

PS3'e Linux yüklüyoruz: Eğer PS3'e Linux yüklemek istiyorsanız, işe sabit diskli biçimlendirerek başlamayın. Önce verilerinizi yedekleyin zira bu işlem sırasında kaybolan oyun kayıtlarınız başınızı ağrıtabilir. Bu işlemi yapmak için menüden *Settings/System Settings/Back-Up Utility/Back-Up* 'a gelerek verilerinizi USB belleğe veya herhangi bir depolama birimine yedekleyebilirsiniz. Yine aynı menüdeki *Format Utility* seçeneği ile sabit diski Linux kurulumuna hazırlayabilirsiniz. Linux için 10, PS3 için ise 50 GB alan tahsis etmenizi öneriyoruz.

Şimdi Bootloader'ı yüklemek gerekiyor. Burada gerekli olan otheros.bld ve otheros.self dosyalarını **http://www.chip.com.tr/download/Linux.rar** adresinden indirebilirsiniz. Daha sonra verileri yedeklemek için kullandığınız USB bellekte "PS3" adında bir klasör oluşturuyor ve onun içine de "otheros" adlı başka bir klasör oluşturup indirdiğimiz iki dosyayı buraya kopyalıyoruz. Daha sonra USB belleği konsola takarak tekrar PS3'ün *Settings* menüsüne giriyoruz ve buradan *System Settings / Install Other OS* seçeneğini seçiyoruz ve *OK'e* tıklıyoruz. Bu işlem ile Bootloader dosyaları PS3'e yükleniyor ve işlem bittiğinde konsolun ana menüsüne otomatik olarak geri dönüyoruz. Bir sonraki işlem olarak ise *Settings / System Settings / Default System* menüsüne giriyoruz ve *Other OS* seçeneğini işaretleyerek PS3'ün açılışta yükleyeceği işletim sistemini değiştirmiş oluyoruz.

İnternette birçok Linux dağıtımı için farklı kurulum rehberleri bulunmakta. Fakat "Yellow Dog Linux 5.0" özellikle PS3 için yapıldığından bu dağıtımı kullanmanızı tavsiye ediyoruz.

http://www.terrasoftsolutions.com/resources/downloads.shtml adresinden edineceğiniz bu ISO kalıbını boş bir DVD' ye yazın. Daha sonra konsolu yeni yazdığımız DVD ile açın. PlayStation sadece Linux ile açılıyor ve yüksek çözünürlüklü grafik arabirimine sahip yükleyici başlıyor. Diğer kullanıcılar "installtext" komutundan "kboot" →

ÖN YÜKLEYİCİ Başarılı bir kurulumdan sonra işletim sisteminiz hazır.

ile Text-Installer'ı çalıştırmak zorunda iken Yellow Dog Linux'u standart ayarları ile güvenle yüklemek mümkün.

Eğer eski PS3 sisteminize dönmek istiyorsanız, kboot-Prompt ekranında "boot-game-os" komutunu girmeniz gerekiyor. Bu işlem için bir menü bulunmaması içe üzüntü verici.

Bu zahmete değer mi? Yellow Dog Linux'un yüklemesi görece basit. Eğer Linux altında uygun ses ve video biçimlerini oynatmak istiyorsanız, Linux sistemlerine aşina olmanız gerekiyor. Temelde problem sadece burada değil, sistem için gerekli paketleri ve sürücüleri bulmak da ayrı bir dert zira tüm bunlar için PowerPC mimarisine uyumluluk gerekiyor.

Şayet sörf, resim işleme, ofis uygulamaları, e-posta ve benzeri uygulamaları dışında bir işlem yapmayacaksanız Yellow Dog Linux'un standart yüklemesi sizin için fazlasıyla yeterli.

LOGITECH DINOVO EDGE Bütünleşik Touchpad sayesinde fareye gerek kalmıyor.

Ne yazık ki Sony, "Open Platform"unu çok fazla kısıtlamış durumda. Tıpkı sanal makinelerde olduğu gibi sistem, Linux'un donanımlara doğrudan erişimine izin vermiyor. Bu yüzden de donanım gücünü kullanmak mümkün olmadığı için OpenGL nimetlerinden ve 3 boyutlu masaüstünden yaralanamıyorsunuz.

Gelecekten umutluyuz: İleride Sony'nin konsoldaki kısıtlamaları kaldırıp gerçek bir Süper PC'ye geçmesi olası. Şurası kesin ki, PS3 firmware sürüm 2.6.20'den sonra Linux çekirdeğini destekleyecek (tamamen olmasa da). Tabii ki burada en önemli konulardan biri de Linux topluluğunun konsola uyumlu yazılım geliştirip geliştirmeyeceği.

Kabloları döşeyin, koltuğunuza yaslanın

PlayStation 3 birçok bağlantıya sahip. Fakat sadece doğru kablolama ve uygun donanımlar ile yüksek çözünürlüklü resimler ve sinema keyfinde sesi yakalamak mümkün. Bu konuda nelere dikkat etmeniz gerektiğini ve hangi donanımlara ihtiyaç duyacağınızı açıklıyoruz.

Bağlantıları yapıyoruz: Eski bir standart olan Multi-A/V çıkışı için konsolla beraber bir kablo geliyor. Fakat bu arabirim üzerinden aktarılan içerik tüplü TV'ler için, PAL görüntü ve analog stereo sesleri taşıyor.

Çok kanallı ses için ise bir alıcı veya uygun amplifikatöre sahip bir ses sistemine ihtiyacınız var: Optik sayısal çıkış (SPDIF) 5.1 kanal sesin taşınmasına izin veriyor. PS3, 7.1 çevresel sesi ise sadece HDCP-HDMI çıkışı üzerinden sağlıyor. Güncel sürüm 1.3 ile bu arabirim, çevresel sesin yanında tam HD TV veya projektör gibi konsola bağlı aygıtlara aktarabiliyor.

En iyi görüntü ve en iyi ses: Yeni nesil bir sistemin hissini algılamak için tüplü televizyon ve stereo ses maalesef yeterli değil. 720 standardında HD-Ready logolu bir TV ve uygun alıcıya bağlanmış 5.1 ses sistemi ise eğlenceyi ayağınıza getiriyor. Eğer gerçek bir ses ziyafeti istiyorsanız size 370 dolar fiyatı ile Teufel Concept E Magnum'u öneriyoruz.

DEVASA PS3 şimdiye kadar üretilmiş en büyük konsol.

Yine uygun fiyata HD-Ready görüntü alabileceğiniz 870 dolarlık fiyatı ile 23 inç LCD TV Samsung LE-23R32B iyi bir ürün. Tabii eğer 32 inç sınıfına geçmek istiyorsanız, yaklaşık 1.000 dolarlık fiyatı ile Acer'ın AT3220 modelini kullanabilirsiniz. Ürün, ikna edici resim kalitesi ve hızlı tepki süresi ile konsol için iyi bir oyun arkadaşı.

Nefesinizi tutun: PS3'e projektör bağlıyoruz: Eğer bir kere de olsa, Motorstorm'u karanlık bir odada 720p projektörden yansıyan tam tamına iki metrelik görüntülerle izlerseniz, elinizi hemen cebinize atacağınız kesin.

Sessiz çalışması ve çizgisiz keskin resimleri ile Panasonic PT AX-100E LCD projektör, geniş görüntülü oyun keyfiniz için ideal. Eğer daha uygun fiyatlı bir ürün arıyorsanız, Panasonic kadar hızlı olan Sanyos PLV-Z5'i tercih edebilirsiniz. Sadece oyunlardan değil, Blu-ray filmlerden de en iyi görüntü kalitesini elde etmek istiyorsanız, tam HD destekli bir projektör edinmelisiniz. 32 inç LCD ekran Acer AT3705, 1.300 Euro'luk fiyata sahip. Dev ekran, en yüksek çözünürlükte tam HD 1080p'nin üstesinden gelirken, odayı karartmanız da gerekmiyor. →

Kullanabileceğiniz donatılar

600 Euro para ödedikten sonra Sony'nin konsolla beraber verdiği ürünler pek de memnun edici değil. Eğer PS3'ü hissetmek istiyorsanız, kesenin ağzını açmalısınız. İkinci bir kontrolcü, HDMI kablosu ve Bluetooth kumanda gerekli donatılar arasında

Ek kablosuz kontrolcü: PS3'ün paket içeriğinde sadece bir adet kontrolcü mevcut. Eğer evinizdeki monitörün önünde arkadaşlarınıza meydan okumak istiyorsanız, 50 Euro'yu gözden çıkartıp ikinci bir kontrolcü satın almanız gerekiyor. Kablosuz kontrolcü konsol ile Bluetooth üzerinden iletişim kuruyor.

HDMI kablsou: Eğer HDMI girişli bir televizyonunuz varsa PlayStation 3 ile birlikte gelen AV kablosu sizin için hiçbir şey ifade etmiyor ve bundan dolayı da bir HDMI kablosu almanız gerekiyor. Bu sayede olabilecek en kaliteli görüntüyü elde etmiş olacaksınız. PS3'ün standart bir HDMI çıkışı olduğu için de özellikle Sony'nin orijinal HDMI kablosunu satın almak zorunda değilsiniz. Eğer TV'nizin DVI girişi bulunuyorsa (HDCP korumalı) bu durumda dönüştürücü bir adaptöre ihtiyacınız var.

Uzaktan kumanda: Playstation 3'ün Blu-ray oynatma özelliklerini konsolun kontrolcüsü ile yönetmek mümkün. Fakat kullanım kolaylığı açısından bakıldığında da bu pek de iç açıcı değil. Bu durumda devreye Sony tarafından sunulan Bluetooth uzaktan kumanda giriyor. Bu kumandanın en seveceğiniz özelliği ise kızılötesi teknoloji kullanmadığı için konsolu birebir görme zorunluluğunun olmaması. Tabii ki bu konforun 30 Euro'luk bedelini de unutmamak lazım.

BLUETOOTH KUMANDA İşlem yapmak için konsolu görmesi gerekmiyor.

ÖN TARAF BD diskler ve USB depolama birimi gibi aygıtlar konsola ön yüzden takılıyor.

Logitech diNovo Edge: Yardımınıza bir klavye koştuğunda PlayStation 3 ile internette sörf yapmak çileden eğlenceye dönüşüyor. Özellikle Logitech'in Cordless diNovo Edge modeli bu iş için biçilmiş kaftan. Klavye otuma odası için birebir ve kullandığı Bluetooth teknolojisi ile hiçbir optik kabloya sorun çıkartmıyor. Ürünün üzerindeki touchpad de sizi fazladan fare masrafından kurtarıyor.

Kimlerin PS3'e ihtiyacı var?

Bir oyun konsolu için yaklaşık 600 Euro para az buz bir miktar değil. Konsolun devasa güç tüketimi de göz ardı edilemez bir durum. Tüm bunlara karşın kimin PS3'ü alabileceğini ve kimin uzak durması gerektiğini açıklıyoruz.

Grafik harikası değil: PS3'ün oyunlarının eğlenceli olduğu kesin. Buna rağmen grafikler şu anda pek de mucizevî değil. Şu an piyasada bulunan oyunların hiçbiri konsolun tam performansını kullanmazken yine birçok oyun da XBOX 360 üzerinde gözüktüğünden farksız.

Satın alacak olanların bu nedenle hâlihazırda bir HD projektörü ve uygun ses sitemine sahip olan katı PlayStation hayranı ve kullanıcısı olmaları gerekiyor. Eğer bu cihazlar şu anda elinizde bulunmuyorsa, piyasadaki oyunların sizi zor tatmin edeceği bir yatırım yapıp kesenin ağzını iyice açmanız mecburi.

Blu-ray oynatıcı yüksek güç küketiyor: Sony'nin PlayStation'ı şu anda bir Blu-ray oynatıcı edinmek için başvurulabilecek en ucuz yol. Fakat burada da elinizde gerekli aygıtlar yoksa konsolu almanın bir mantığı yok. PS3 alarak; devamlı güç tüketen, iki sonelik gürültü seviyesiyle orta düzey gürültülü bir Blu-ray oynatıcı edinmiş oluyorsunuz.

Eğer konsolu sadece Blu-ray sürücüsü için satın alacaksanız ileride çıkacak olan Blu-ray oynatıcıları beklemenizi tavsiye ediyoruz. Ayrı alacağınız Blu-ray oynatıcının amacına daha iyi hizmet edeceğini ve zaten şu anda piyasada bulunan Blu-ray içeriğin kısıtlı olduğunu belirtmekte fayda var.

Süper PC yeterli değil: Oyun konsolunu bilgisayar gibi kullanmak kulağa hoş geliyor. 600 Euro'ya edinilen donanımlar da makul düzeyde.

Fakat Sony, konsolun korunması için, eğlenceli özellikler sağlayan bileşenlere erişimi kısıtlamış durumda. Sörf yapmak ve e-postalarınıza bakmak istiyorsanız PS3 sizi memnun edecektir. Fakat tam bir PC bekleyenler kısıtlamalardan dolayı şaşkına dönebilirler.

Hepsi bir arada: Sony'nin çok amaçlı konsol yaratma yaklaşımı başarıya ulaşmış gibi gözüküyor. Fakat sonuç buna karşın ikna edici değil. PlayStation 3 ne üst uç oyun konsolu, ne iyi bir Media-Center ve ne de iyi bir PC.

Bu kategorilerin hiçbirinden konsol tam not alamadı. Ayrıca konsolun yüksek güç tüketimi ve bunun yol açtığı masraf da genel olarak ürünün imajını zedeliyor.

Yine de şu an piyasada PS3'ün sunduğu tüm özellikleri bir arada sunan, karşılaştırma yapabileceğimiz bir ürün yok. 600 Euro'luk fiyatı ve devasa güç tüketimini gözden çıkaran ve gerekli teçhizatlara sahip olan PlayStation hayranları PS3 edinebilirler. ■

Recep Baltaş, recepbaltas@chiponline.chip.com.tr

Donanım & Yazılım TESTLERİ

CHIP Test Merkezi olarak, piyasadaki yeni ürünleri test ediyor ve sizlerle tanıtıyoruz. Bu sayfalarda en ilginç ürünlerin incelemelerini bulabilirsiniz.

Bu ayki donanım inceleme bölümümüzde ürün çeşitliliği gözünüze çarpıyordur. Sony'nin minik dizüstü bilgisayarı tüm dergimizin ilgi odağı olurken Datron'un 32 inçlik LCD televizyonu uygun fiyatıyla dikkatimizi çekti. Fotoğraf meraklıları için Praktica ve HP'nin ürünlerini inceledik. Eğlenceyi sevenlerin tercihlerinde rol oynayacak Zen Vision ve COWON marka çoklu medya oynatıcılar, Laccess ve Plantronics kulaklıklar ve Genius oyun klavyesi sizin de hoşunuza gidecektir. BenQ'nun 24 inçlik monitörü ise gayet iddialı bir ürün. Overclock'la ilgilenenler içinse OCZ ve ASUS'un ürünlerini inceledik. İleri ve orta seviye ekran kartları sizi bütçenizde yeni düzenlemeler yapmaya zorlayabilir. Bilgilerini yanında taşımayı sevenler için Corsair ve Seagate'in ürünlerini sınavdan geçirdik. Nisan ayında hem donanım incelemeleri hem de testlerimizdeki ürün çeşitliliği yüzünden test merkezine sığamadık desek yeridir.

Burak Akmenek, *akmenek@chip.com.tr*

DEĞERLENDİRME

Test & Teknoloji sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "Toplam CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı". Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Kullandığımız bu puan sistemini ürünleri daha kolay değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Diğer taraftan, ürünlerin teknik verilerini ayrı bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırma yapmayı daha kolay hale getirmek. Burada test edilen donanım ürünleri, yeterli puanı alırlarsa CHIP TOP 10 bölümünde ilgili listede de yer alıyorlar.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 puan)
iyi	■■■■□	(89–75 puan)
orta	■■■□□	(74–60 puan)
vasat	■■□□□	(59–45 puan)
kötü	■□□□□	(44–20 puan)
çok kötü	□□□□□	(19–0 puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 puan)
iyi	■■■■□	(89–75 puan)
orta	■■■□□	(74–60 puan)
vasat	■■□□□	(59–45 puan)
kötü	■□□□□	(44–20 puan)
çok kötü	□□□□□	(19–0 puan)

İÇİNDEKİLER

Donanım

121 **Anakart:** Asus M2N32-SLI Premium
121 **Dizüstü bilgisayar:** Asus W7J
121 **USB bellek:** Corsair Flash Voyager
122 **LCD monitör:** BenQ FP241VW
124 **Multimedya oynatıcısı:** Cowon D2
124 **Kablosuz adaptör:** Edimax Signal Detector
124 **Oyun klavyesi:** Ergomedia 500
126 **LCD televizyon:** Datron N32W551T
128 **PC kasası:** GMC AVC-K1
128 **Ekran kartı:** HIS ATI Radeon X1950 PRO
128 **Dijital fotoğraf makinası:** HP Photosmart R837
130 **Dizüstü Bilgisayar:** Sony Vaio VGN-UX230P
132 **USB bellek:** Weeny ID Stick
132 **Modem:** Krypton A81W
132 **Kulaklık:** Laccess LH-991
134 **Ekran kartı:** MSI NX 8800 GTX OC Liquid
134 **Bluetooth kulaklık:** Pulsar 590A
134 **RAM:** OCZ DDR2 ATI Crossfire Dual Ch
136 **IP kamerası:** 3GPP/ISMA Network Cam
136 **Multimedya oynatıcısı:** Zen Vision W
136 **Dijital fotoğraf makinası:** Praktica Luxmedia 7103
138 **Harici sabitdisk:** FreeAgentGo
138 **Ekran kartı:** Sapphire Radeon X1950 Pro Ultimate
138 **DVD/DIVX oynatıcısı:** Kiss DP558

Yazılım

140 **İnternet filtreleyici:** Webjini
140 **Authoring aracı:** DIVX Author
140 **Web editörü:** Microsoft Expression Web

ANAKART
ASUS M2N32-SLI PREMIUM

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA	Boğaziçi Bilgisayar-Çizgi Elektronik
BİLGİ İÇİN	(212) 331 10 00 (212) 444 29 44
WEB	www.bogazici.com.tr-www.cizgi.com.tr
FİYAT	258 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Form faktör	ATX
Yonga seti	nVIDIA nForce 590 SLI MCP
İşlemci yuvası	Soket AM2
FSB hızı	2 GHz
Bellek yuvası	4 x DDR2 DIMMS
Yuva sayısı	2 x PCIe16X, 1 x PCIe4x, 1 x PCIex1, 2 PCI

Windows Vista için: ASUS'un Deluxe sürümünden sonra piyasaya sürdüğü modeli, önceki model gibi sessizlik sağlayan bir pasif soğutma sistemine sahip. Birinci PEG yuvasının yanına yerleştirilen 512 MB'lık minik bellek, Vista kullanıcılarına kolayca ready boost yapabilme imkânı tanıyarak onları USB bellek satın alma zorunluluğundan kurtarıyor. Bu özelliğe başka hiçbir ana kartta rastlamadık. 7 x SATA yuvasıyla rahatça RAID yapabilmenize olanak tanıyan anakart, ayrıca bir adet harici SATA yuvasına sahip. 8 kanal ses çıkışı bulunan ana kart oldukça yetenekli BIOS'u ile ince ayarlar yapabilmenize imkân tanıyor. Ürünle beraber gelen ve dış sesleri engelleyen super beam array mikrofon ve Vista'nın çoklu medya özelliklerini kullanmanıza yardımcı olan Screen Duo ise kartın hediyeleri. Screen Duo üzerinde görmek istediğiniz bilgileri değiştirebiliyorsunuz. ASUS'un Premium modeli içerdiği özellikler ve performansı ile piyasadaki en iyi anakartlardan biri.

SONUÇ Vista kullanıcıları için üzerinde USB bellekle gelen, yüksek performanslı bir anakart

- ⊕ Yetenekli BIOS
- ⊕ Pasif soğutma
- ⊖ USB bellek artırılamıyor

DİZÜSTÜ
ASUS W7J

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA	Boğaziçi Bilgisayar-index-Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN	(212) 331 10 00
WEB	www.bogazici.com.tr-www.hs.com.tr
FİYAT	1.999 $ + YTL

TEKNİK ÖZELLİKLER

İşlemci	Intel T5600 (1,83 GHz)
Bellek	2 x 512 MB DDR2 (533 MHz)
Sabit disk	100 GB
Ekran	13.3 inç / 1.280 x 800
Boyut	31.5 x 22 x 3
Ağırlık	1.9 Kg

İş adamlarına: Asus, gösterişten daha çok işleve önem veren, derli toplu bir tasarımla ortaya çıkıyor. Klavye ve touchpad birbiriyle uyum halinde çalışılabilecek optimum düzeyde konuşlandırılmış. Klavye rahat bir kullanım sunarken aynı şeyi touchpad hassasiyeti için söylemek biraz zor. Intel T5600 işlemcisi ile iş için kullanabileceğiniz tüm programları rahatlıkla çalıştıran üründe, iki adet 512 MB'lık modülden oluşan hafıza performansa katkıda bulunuyor. Geforce Go 7400 grafik işlemcisi ile gelen ürün, bu güçlü yanını çoklu medya uygulamalarında gösteriyor. 3DMark03 testinden benzerlerine göre yüksek bir puan alırken genel performans olarak ürün PCMark05'ta ortalama bir puana imza attı. Ürünün üstünde bulunan web kamerası ve yan tarafındaki ses ayar düğmesi, multimedya uygulamalarında ve görüntülü sohbet programlarında kolaylık sağlıyor. Oldukça sessiz çalışan Asus'un yanında bir de kablosuz fare veriliyor.

SONUÇ Benzerleri arasından sıyrılan, uygun fiyat-performans oranına sahip bir dizüstü.

- ⊕ Tasarım, rahat klavye
- ⊕ 3 farklı yöndeki USB yuvaları
- ⊖ Zayıf touchpad

USB BELLEK
CORSAIR FLASH VOYAGER

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA	Corsair
BİLGİ İÇİN	Dijital Trend (212) 266 87 70
WEB	www.dijitaltrend.com
FİYAT	157 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Kapasite	8 GB
LCD gösterge	Yok
İşletim sistemi	ME, 2000, XP, Win. Vista, Mac.
Ağırlık	18 gr
Boyut	23 x 74 x 14 mm
Diğer	True Crypt yazılımı

Hızlı ve güvenli: Corsair Flash Voyager ilk bakışta tasarımıyla benzerlerinden ayrılan bir ürün. GT serisinin hızı çağrıştıran renklerine sahip bellek, yumuşak plastikten bir koruma kılıfıyla tamamen kaplanmış. Bu kılıf sayesinde, ürün dışarıdan gelebilecek herhangi bir darbeye karşı oldukça güvenli. Aynı zamanda su geçirmeyen koruma şimdiye kadar hiçbir USB bellekte görmediğimiz bir özellik. 8 GB'lık kapasiteye sahip bellek HD Tach testimizde 32,7 MB/s okuma hızıyla neredeyse bir rekor kırdı. Üstelik işlemci kullanma oranıyla ile belleğin okuma hızının oldukça tutarlı olduğunu gözlemledik. Ürünle beraber gelen ve dilediğiniz takdirde kurabileceğiniz True Crypt programı ise kendi sanal disklerinizi oluşturmanıza ve dilediğiniz şifreleme biçimiyle koruyabilmenize yarıyor. Program sayesinde oluşturduğunuz sanal diskleri gizleyebilmeniz de mümkün.Ready boost özelliğine sahip flash voyager, hem kullanım hem de görünüm olarak dört dörtlük bir ürün.

SONUÇ Özellikle zor doğa şartları altında çalışanların dikkatini çekecek, hızlı ve güvenli bir USB bellek.

- ⊕ Güvenilir koruma kılıfı
- ⊕ Hızlı veri okuma
- ⊕ True Crypt yazılımı

LCD MONİTÖR
BENQFP241VW

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Koyuncu Elektronik-Penta
BİLGİ İÇİN	Koyuncu Elektronik (216) 528 88 88
WEB	www.koyuncu.com.tr www.penta.com.tr
FİYAT	1.095 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	LCD TFT
Görüntü alanı	24 inç
Maksimum çözünürlük	1.920 x 1.200
Tepki süresi	6 ms
Parlaklık	500 cd/m²
Kontrast	1.000:1 ms

- ⊕ Düşük tepki süresi
- ⊕ Estetik tasarım
- ⊖ Yüksek fiyat

ESTETİK TASARIM Monitörün yanına yerleştirilen kontrol tuşları hem estetik hem de işlevsel.

Devasa HD monitör

BenQ'nun 24 inç monitörü ile film seyretmenin ve oyun oynamanın tadına varacaksınız.

CRT monitörlerden vazgeçmemizin en büyük sebeplerinden biri masamızda kapladıkları yerdi. Onların yerini alan LCD monitörler ise büyüdükçe yer işgal etmeye başlıyor. İnce yapılarından dolayı monitörler büyüdükçe ister istemez LCD televizyonlarla karşılaştırılmaya ve hatta doğru donanımların yardımıyla LCD televizyonların yerini almaya aday oluyor. BenQ FP241VW modelini, bahsini duyduğumuz günden bu yana merakla bekliyorduk. Test merkezimize kurduğumuzda gözümüz ilk önce estetik tasarımına takıldı. Monitör sağlam bir çerçeve içerisine oturtulmuş ve kontrol tuşları sol tarafa kolayca ulaşılabilecek bir şekilde yerleştirilmiş. Üzerinde bir hoparlör bulunmayan monitörün sol yanında ise iki USB ve bir kulaklık çıkışı bulunuyor. Bu sayede USB bellek veya MP3 çalar gibi devamlı olarak bilgisayarınıza takıp çıkarttığınız aygıtlar için bilgisayar kasanızın arkasına eğilmeniz gerekmiyor. Monitörün üstüne yerleştirilen büyük bir sehpacık ise web kamerası ya da ufak tefek oyuncaklarınızı koymanız için ideal, ama ortasında bir destek olmadığından esniyor ve ağır nesnelere göre değil.

Gümüş renkli canavar

En yüksek 1.920 x 1.200 çözünürlüğe sahip olan bu canavarın tadını çıkartmak için öncelikle aynı çözünürlüğü destekleyen bir ekran kartına sahip olmalısınız. 1000:1 ms kontrast oranıyla videolarda başarılı bir performans sergileyen ürün HDMI girişi sayesinde 1.920 x 1.200 çözünürlükte 1080 full HD desteği sağlıyor. Bunun en büyük avantajı ise ürünü yalnızca PC değil, HD DVD oynatıcılar için de kullanabilmeniz. Tabii ki oyun konsollarının keyfine varmak için de BenQ monitörünüzü kullanabilirsiniz. PC'nize bir TV kartı bağlayıp televizyon olarak da kullanabildiğiniz düşünüldüğünde, yüksek fiyatına karşın bu ürünle bir taş atıp birkaç kuş vurmanız mümkün. DVI, D-Sub, S video, composite ve component girişlerini de unutmamak gerek. Yani monitöre birçok çoklu ortam aygıtını rahatlıkla bağlayabilirsiniz. Büyüklüğünden dolayı hareketli bir pivot ayağa sahip olmayan ürün, aşağı 5 yukarı ise 12 derece eğilebiliyor.

Görsel keyif

Video seyrederken görüntüyü tam ekran büyülttüğünüzde, monitörün büyüklüğünden dolayı geri çekilme ihtiyacı duyuyorsunuz. Çünkü filmi sinemada en ön koltuktan seyreder gibi, ister istemez görüntünün tamamına hâkim olamıyorsunuz. Fakat grafikerler veya çizim programlarıyla uğraşanlar ya da sunum hazırlayanlar için bu monitör rüya gibi. Aynı şeyi birçok doküman üzerinde aynı zamanda çalışmak zorunda kalanlar için de söyleyebiliriz. Biraz sıkıştırarak, 12 fontla yazılmış 3 hatta 4 dokümanı aynı ekrana sığdırabiliyorsunuz. Fakat konu oyunlar olduğunda durum tamamen değişiyor. FPS oynarken en uzaktaki düşmanlarınızı bile vurmak daha kolay oluyor. Fakat bir yarış oyunu oynayacaksanız bu monitörün başına sakın bir direksiyon satın almadan geçmeyin. BenQ FP 241 için yüksek fiyatı dışında yazılabilecek hiçbir eksiklik yok. Ancak monitörlerin boyut olarak 24 inçten daha yukarı çıkmasının ne gibi bir yarar sağlayacağını tartışmanın zamanı da yavaş yavaş geliyor.

SONUÇ Full HD destekli, estetik bir monitör.

MULTİMEDYA OYNATICISI
COWON D2

CHIP PUANI	■■■□□
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Panatel
BİLGİ İÇİN	(212) 211 69 11
WEB	www.panatel.com.tr
FİYAT	509 YTL + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Kapasite	2 GB
Arabirim	USB 2.0
Pil	Li-Ion
Boyutlar	16 x 76 x 55 mm 16 x 76 x 55 mm
Ağırlık	91 g
Diğer	Mikrofon, SD kart yuvası

Müzik sevenlere: Cowon'un minik multimedya oynatıcısı ilk bakışta üzerindeki tuş sayısının azlığıyla sizi şaşırtıyor. Bunun sebebini ise ürünü kullanmaya başladığınızda anlıyorsunuz. Tüm kontrolleri 2,5 inç'lik dokunmatik ekranı üzerinden yapılan ürün, bir kalemcik (stylus) yardımıyla rahatlıkla kullanılabiliyor. Bu güzel özellik aynı zamanda bir sorun kaynağı. Çünkü parça atlamak ya da kanal değiştirmek istediğinizde yalnızca elinizi cebinize sokarak tek tuşla kontrol etmek yerine, her seferinde ürünü elinize alıp ekranı kullanmak zorunda kalıyorsunuz. 2 GB'lık hafıza SD/MMC kart yuvasıyla genişletilebiliyor. 320 x 240 çözünürlüğü destekleyen ürün, fotoğrafları ekrana göre tekrar boyutlandırıyor. Ürünün ekranı çizilmelere karşı koruyucu bir kapağa sahip değil. USB 2.0 ve harici adaptörü ile şarj edebileceğiniz Cowon, oldukça hızlı bir arayüze sahip. Radyodan kayıt yapabileceğiniz ürün sadece kulaklık ile kullanılabiliyor.

SONUÇ Yüksek ses kalitesine sahip fakat kullanımı pratik olmayan bir multimedya oynatıcısı.

- ⊕ Yüksek ses kalitesi
- ⊕ Hızlı menü
- ⊖ Pratik olmayan kullanım

KABLOSUZ ADAPTÖR
EDIMAX SIGNAL DETECTOR

CHIP PUANI	■■■□□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Mascom
BİLGİ İÇİN	(212) 321 17 00
WEB	www.mascom.com.tr
FİYAT	48 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Bağlantı	USB 2.0
Frekans	2.4000 – 2.435 GHz
Aktarım gücü	16 dBm
Anten	Dâhili
Boyut	14 x 28.5 x 91 mm
Ağırlık	31 g

Kablosuz ağ avcısı: Edimax, kablosuz ağ bağlantılarını bulmak için, tıpkı çomakla su arayanların kullandığı çubuk gibi, kullanımı basit bir bağdaştırıcı geliştirmiş. Ürünün üzerindeki arama tuşu ile o an bulunduğunuz mekandaki kablosuz bağlantı sayısını, adını, tipini ve bağlantı güçlerini görebiliyorsunuz. Bu sayede dizüstü bilgisayarınızı ya da diğer kablosuz bağlantı kullanan aygıtlarınızı açmanıza gerek kalmıyor. Adaptör bilgisayarınızdan bağımsız olarak çalışıyor. Wi-Fi uyumlu olan adaptörü USB 2.0 üzerinden dizüstü bilgisayarınıza veya masaüstü bilgisayarınıza bağladığınızda ise kablosuz olarak internete erişmeniz mümkün. USB üzerinden şarj olan ürün lityum polimer pil kullanıyor. 64/128/256 – bit WEP, WPA/2 şifreleme standartlarını destekleyen ürün IEEE 802.11 b/g uyumlu. Kablosuz bağlantı kurmak için, ürünle gelen yazılımı bilgisayarınıza yüklemeniz gerekiyor. Bu ürün ile kablosuz bağlantı kurmak için gereken tüm içerik sunuluyor.

SONUÇ Kablosuz ağları kolayca bulmak ve bağlanmak için pratik bir kablosuz adaptör.

- ⊕ Hızlı veri aktarımı
- ⊕ Ayrıntılı bilgi veren ekran
- ⊖ Uzun şarj süresi

OYUN KLAVYESİ
ERGOMEDIA 500

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■□□□
FİRMA	Kont
BİLGİ İÇİN	(216) 528 55 00
WEB	www.genius.com
FİYAT	28 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	USB
Tuş sayısı	11
Boyut	13 x 22 x 3
Ağırlık	3 kg
Türkçe arabirim	Yok
Diğer	Kulaklık ve mik. girişi, arka aydınlatmalı

Rakiplerinizi korkutun: Özellikle Quake, Counter Strike gibi oyunları sevenler için hızlı olmak önemlidir. Genius FPS sevenler için çok pratik bir çözüm öneriyor. ErgoMedia 500 sol elinizin altında, istediğinizin gibi yerleştirebileceğiniz ve performansınızı artıran bir klavye. Klavye bileğinize destek oluyor. Uzun oyun seanslarından sonra bile, ergonomik tasarımı sayesinde elinizi kesinlikle ağrıtmıyor. Programlanabilir tuşları ve tek tuşla rahatlıkla değiştirilebilen üç farklı ekstra modu sayesinde sadece tek bir tuştan değil maksimum sekiz vuruştan oluşan makroları da kabul ediyor. Bu da 4 x 11 tuşa ve 33 makroya hükmedebileceğiniz anlamına geliyor. Üstünde bulunan mikrofon ve kulaklı girişleri ile kablo karmaşasından sizi kurtarırken, isteğiniz göre açıp kapayabileceğiniz aydınlatmalı tuş takımı ile geceleri de rahatlıkla oyun oynamanızı sağlıyor. Genius şimdiye kadar gördüğümüz en iyi oyun klavyelerinden birini tasarlamış.

SONUÇ Hızınıza hız katan, her oyuncunun sahip olmak isteyeceği bir oyun klavyesi.

- ⊕ Kulaklık ve mikrofon bağlantısı
- ⊕ Programlanabilir tuş takımı
- ⊖ Varsayılan mod değiştirilemiyor

LCD TELEVİZYON
DATRON N32W551T

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	Datron
BİLGİ İÇİN	Ufotek (216) 528 88 88
WEB	www.koyuncu.com.tr
FİYAT	479 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Görüntü alanı	32 inç
Maksimum çözünürlük	1.366 x 687
Tepki süresi	8 ms
Parlaklık	550 cd/m²
Kontrast	1.000:1
Boyut / Ağırlık	810 x 615 x 300 mm / 21 kg

- ⊕ HDMI desteği
- ⊕ Uygun fiyat
- ⊖ Yavaş uzaktan kumanda

UYGUN TASARIM Datron'un 7w gücündeki hoparlörleri ön kısımda bulunuyor.

Uygun fiyatlı LCD

Oturma odasına yeni bir televizyon almayı düşünenler için iyi bir fırsat.

Salonlarımızda veya oturma odalarımızda bulunan eski televizyonlarımız tahtlarını yavaş yavaş plazma veya LCD televizyonlara terk etmeye başladı. Bu geçiş sürecinde en büyük engellerden biri olan yüksek fiyatlar ise Datron'un N32w551T modeli ile makul bir seviyeye çekiliyor. Oldukça sade bir görünüme sahip olan ürünün ön tarafında herhangi bir kontrol mekanizması yok. Eğer uzaktan kumanda dışında televizyonunuzu kontrol etmek isterseniz televizyonun üst kısmında bulunan açık paneli kullanabilirsiniz. Bu tuşlara rahatça erişmek istiyorsanız televizyonu yüksek bir yerde konuşlandırmamalısınız. Bu da televizyonun genel kullanım alanını nispeten kısıtlayan bir özellik. Ürünün ön yüzünde, ekranın hemen altında bulunan 2 x 7w gücündeki hoparlörler tatmin edici bir ses düzeyi sağlıyor. Fakat komşularınızı ya da evdekileri rahatsız etmek istemezseniz ürünün sağ tarafında bulunan kulaklık çıkışına uzun kablolu veya kablosuz bir kulaklık takarak televizyon izleyebilirsiniz. Hem kumanda tuşlarının hem de kulak çıkışının ürünün ön yüzünde olmaması ürünün genel görünümünü bozmadığı için doğru bir tasarım gibi görünse de, bir yandan ürünün ergonomik yapısını olumsuz etkiliyor.

PC ve oyun keyfi

Tüm girişleri arka tarafında toplanan televizyona ilk bakışınızda anten, D-sub, ses ve HDMI girişlerini görebiliyorsunuz. Artık tüm LCD TV'lerde standart hale gelen D-SUB sayesinde televizyonu bilgisayarınıza bağlayarak monitör olarak kullanmanız mümkün. Ayrıca evinizdeki oyun konsollarını televizyonunuza bağlayarak keyfinize keyif katabilirsiniz.

Ürünün diğer tüm çıkışları ise sağ arka kapağının içine gizlenmiş. Ürünün Türkçe el kitapçığında belirtilmeyen bu gizli kapağı ancak kendi çabanızla veya yabancı dille yazılmış el kitapçığını okuyarak keşfedebilirsiniz. AV1 ve AV2 SCART, AV3, AV3-S ses, S-video, bileşen video yuvaları ise burada bulunuyor. Bu girişler sayesinde ürüne VCR, DVD player, uydu alıcısı, oyun konsolları, video kamera vb birçok aygıtı bağlayabilirsiniz. Girişlerin arkada olması ise ürünün önünde bir kablo kalabalığı olmasını engelliyor.

Oturma odanızı kontrol edin

32 inç'lik bir televizyonu kullanmak istediğinizde en iyi performansı alabilmek için belli bir uzaklıktan seyretmeniz gerektiğini hesaba katmalısınız. Bu yüzden televizyonu almadan önce yerleştireceğiniz odanın uygunluğunu da göze almalısınız. Yatay ve dikey olarak 176 dereceye kadar sağlıklı bir görüntü veren ürün oldukça yetenekli. Uygun fiyatıyla piyasadaki tek örnek olan ürünü dilerseniz duvara da sabitleyebilirsiniz. Benzerlerine baktığımızda rakiplerinden geri kalmayan fakat rakiplerinden bariz üstün özelliklere de sahip olmayan Datron N32W551T'yi ayın ürünü yapmamızın en büyük sebebi fiyatı. Açıkçası piyasada bu fiyata ve bu kadar özelliğe sahip benzer bir LCD televizyon bulmak pek mümkün değil.

Ürünle ilgili söyleyebileceğimiz tek eksik uzaktan kumandanın yüksek tepki süresi. Bu yüzden testlerimizde genellikle ürünün üstündeki paneli kullanmayı tercih ettik.

SONUÇ Datron N32w551T, rakiplerinden özellikle uygun fiyatıyla ayrılan çok yetenekli bir LCD televizyon.

PC KASASI

GMC AVC-K1

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Vektron Elektronik
BİLGİ İÇİN	(212) 211 80 65
WEB	www.vektron.com.tr
FİYAT	269 $ + KDV (Güç kaynağı hariç)

TEKNİK ÖZELLİKLER

Renk	Siyah-Gümüş
Genişleme yuvaları	7
Çoklu portlar	USB 2.0 x 4, Ses ve Mikrofon
Fan	Arka 140 mm, yan 120 mm
Boyut	ATX, 200 x 510 x 440 mm
Ağırlık	Net 9,16 g

Havalı PC sevenlere: GMC, evlerimizde bulunan ve çoğu kez içeriğine ağırlık verip kalite olarak atladığımız bilgisayar kasaları için havalı bir çözüm geliştirmiş. Çoklu kart yuvası, fan kontrol düğmesi, ayarlanabilir LCD ekran, multimedya tuşları gibi özelliklerle kasa zenginleştirilmiş. Bir uzaktan kumandayla tamamlanan kasa böylece bilgisayarlarını sadece iş ve oyun değil, salonunda multimedya PC olarak kullanmak isteyenler için de kolaylık sağlıyor. Kendi bilgisayarını toplayacak kadar bilgisi olan kullanıcıların başını ağrıtabilecek kablo karmaşası ayrıntılı bir el kitapçığıyla giderilmeye çalışılmış. Kasa, hava dolaşımı için ideal bir tasarıma sahip. Artık pek bir işlevi kalmayan 3,5 sürücü için kasada yer ayrılmamış. Ayrıca tüm özelliklerine güç veren ATX kablosu 24 pin olduğu için, 20 pin'lik anakartları ve güç kaynaklarını bu kasayla kullanmak mümkün değil. Eğer bilgisayarınızın dış görünüşüne de önem veriyorsanız K1 sizin için uygun bir tercih olabilir.

SONUÇ Evinde gösterişli bir oyun ve multimedya PC'si isteyenler için uygun bir kasa.

- ⊕ Çok işlevli ön panel
- ⊕ Ayarlanabilir multimedya yazılımı
- ⊖ Bazı DVD yazıcılar uymuyor

EKRAN KARTI

HIS ATI RADEON X1950 PRO

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Metro Elektronik
BİLGİ İÇİN	(216) 528 10 00
WEB	www.metroelektronik.com.tr
FİYAT	239 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Yonga	Radeon X1950 Pro
Bellek	512 MB DDR3
GPU frekansı	620 MHz
Bellek frekansı	1.480 MHz (Turbo)
Arabirim	PCI Express
Diğer	HDTV çıkışı

Sessiz ve güçlü: DirectX 9 destekli X1950 Pro IceQ3, bütünleşik soğutma sistemi sayesinde hem etkili bir soğutma sağlıyor hem de oldukça sessiz. HIS, önceki kartlarında bulunan soğutma sistemini bırakıp bu kartla beraber üçüncü nesle geçmiş. Daha etkili olan sistemde fan, kartın ek çok ısınan bölümlerin tam üstüne konuşlandırılmış ve hava dolaşımı sayesinde sıcak havanın kartın önünden atılması sağlanmış. 37 derecede çalışan kartın sıcaklığı, yoğun işlemlerde 55 dereceye çıkıyor. Çift DVI çıkışları HDCP uyumlu. Crossfire destekli olan kart, bütçeniz de elverirse ikinci bir X1950 ile performansınızı katlamanızı sağlıyor. Soğutma sistemi ve yüksek performansıyla öne çıkan kartın Turbo etiketi taşıyan sürümü, artırılmış bellek frekansına sahip. Ürünü satın alırken kutusunun üzerinde Turbo sürümü olduğunu belirten etiketin olup olmadığına dikkat etmelisiniz. Ürünle beraber Dungeon Siege oyunu ve üç adet video montaj programı veriliyor.

SONUÇ Etkili soğutma sistemine sahip yüksek bellek frekanslı bir ekran kartı.

- ⊕ Sessiz çalışıyor
- ⊕ Etkili soğutma sistemi
- ⊖ Yüksek fiyat

DİJİTAL FOTO. MAKİNASI

HP PHOTOSMART R837

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Hp
BİLGİ İÇİN	(212) 444 7171
WEB	www.hp.com.tr
FİYAT	279 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı	1/ 2,5 inç 7,2 MP CCD
Çözünürlük	3.072 x 2.304 piksel
Bağlantılar	USB 2.0
Bellek	32 MB / SD kart
Boyut	99,3 x 65,1 x 26,7 mm
Ağırlık	150 g

Sivilcelere son: Attığımız başlık, bir fotoğraf makinesi için tuhaf görünebilir, ancak HP, beraberinde gelen rötuşlama programı sayesinde görüntüyü yanlardan inceltme ya da sivilce gibi kusurları bilgisayara gerek kalmadan düzeltme özelliklerine sahip. Kayan kapağı sayesinde objektifi güvencede olan fotoğraf makinesi, son derece kullanıcı dostu bir menüye sahip. USB'den de şarj edebileceğiniz ürünün en büyük ikinci artısı olan "Anti-shake" özelliği, eliniz titrese bile düzgün fotoğraf çekebilmenizi sağlıyor. Bu, özellikle hareket halindeyken fotoğraf çekmeyi kolaylaştırıyor. Makinenin üç inçlik ekranı çektiğiniz fotoğraflar kadar videoları da rahatlıkla izleyebilmeniz için ideal. "Adaptive lighting" teknolojisi ile karanlık ve aydınlık bölgeler arasındaki dengeyi sağlayarak net görüntü almanızı sağlayan R837, 5 kareye kadar çektiğiniz panoramik pozları otomatik olarak birleştirebiliyor. 0,37 saniyelik gecikme süresi ile hareketli konularda da iyi bir performans gösteriyor.

SONUÇ Kullanımı kolay ve amatör kullanıcıların yapabileceği tüm hataları kapatan bir ürün.

- ⊕ Objektif koruma kapağı
- ⊕ Titreşim engelleme
- ⊕ Düzeltme efektleri

DİZÜSTÜ BİLGİSAYAR
SONY VAIO VGN-UX230P

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	İstanbul Bilisim A.Ş
BİLGİ İÇİN	(212) 217 30 40
WEB	www.istanbulbilisim.com.tr
FİYAT	1.399 Euro + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

İşlemci	Core Solo 1,06 GHz
Bellek	512 MB PC2-3200
Sabit Disk	22.4 GB, 4200 rpm, Ultra ATA
Ekran	4,5 inç SVGA LCD, dokunmatik, 128 MB paylaşımlı bellek
Boyut	15 x 10,5 x 4 cm
Ağırlık	537 g

- ⊕ Rahat taşınabilme
- ⊕ Yaratıcı tasarım
- ⊕ Port çoğaltıcı

MİNİ KLAVYE Ürünü daha rahat kullanabilmek için harici bir klavye tercih edebilirsiniz.

Geleceğe hoşgeldiniz

Teknolojik ürünlerin yetenekleri her geçen gün artarken boyutları da hızla küçülüyor.

■ Dizüstü bilgisayarda tasarım söz konusu olduğunda özellikle Viao serisiyle ön plana çıkmayı başaran Sony bu kez oldukça büyük bir "küçük" adım atmış. Sony Vaio VGN-UX230P ilk bakışta çok uç ve ancak aşırı teknoloji meraklılarına hitap edebilecek bir dizüstü (hatta avuçiçi desek daha doğru olabilir) mini bilgisayar gibi görünüyor. Küçük olduğu için ancak oyuncak gibi kullanılabilen ve ergonomik olmayan bir tasarımla karşı karşıya kaldığınızı düşünüyorsunuz. Fakat kullanmaya başladıktan sonra hızla alışıyorsunuz ve özellikle gün içerisinde hareketliyseniz bu bilgisayarın oldukça işinize yarayabileceğini anlıyorsunuz.

Bel çantasında bir bilgisayar

Ürünün özelliklerini sıralamadan önce ürünle gelen çevre birimlerinin azlığından bahsetmek istiyoruz. Bu bir eksik değil, tam tersine, bir avantaj. Ürünü yanında gelen ek bir aparatla harici bir monitöre bağlamanız da mümkün. Yalnız cihazın sürücülerini içeren bir CD'nin verilmemesi büyük bir eksiklik.

Dokunmatik 4,5 inçlik SVGA LCD ekranını ürünün arkasında bulunan kalemle veya sol tarafında bulunan fare tuşlarıyla kolayca kullanabilirsiniz. Dilerseniz kalemcik yerine, sağ taraftaki fare imlecini yönlendiren tuşu da kullanmanız mümkün ama kalemcikle her şey daha kolay oluyor. Ürünün ekranını tıpkı bir cep telefonu gibi yukarı kaydırdığınızda klavyesi ortaya çıkıyor. Q klavyede yazı yazmak için iki elinizin baş parmaklarını kullanabilirsiniz. Ama özellikle hızlı yazı yazmanız gerekiyorsa bir harici klavye kullanmanızı tavsiye ederiz. Ürünün üzerinde bulunan tek USB portu size yetmediğinde cihazlagelen port çoğaltıcıyı kullanarak fazladan üç USB portuna kavuşabilirsiniz. Sağ tarafta bulunan zum tuşlarıyla 3x zum yapmanız mümkün. Bu sayede küçük yazıları rahatlıkla okuyabilirsiniz.

Hafıza yetmediğinde

22,4 GB kapasiteli 4.200 rpm'lik Ultra ATA HD ihtiyacınızı karşılamadığında ürünün üst tarafında bulunan kart okuyucu ile biraz daha bellek eklemek mümkün. Intel Graphics Media hızlandırıcı 950, 128 MB DDR2 SDRAM paylaşımlı ekranı en fazla 1.024 x 600 çözünürlüğü destekliyor. Bu çözünürlük film seyretmek için yeterli. 512 MB bellek ile biraz eski strateji oyunlarını da bu bilgisayarda oynayabilirsiniz. Özellikle kablosuz ağlar için üretilen ürünün arkasında bir adet anten bulunuyor. Ürün Bluetooth bağlantıya da açık. Ürünü hızlı kullanmak için bir adet harici klavye neredeyse şart. Fakat bu kadar küçük bir bilgisayarla yapabileceklerinizin listesi ise oldukça yüksek. Ürünü harici bir GRPS bağlantısı ile bir yön bulma aleti olarak kullanabilir, bir ağ sorumlusuysanız tüm ağı istediğiniz yerden kontrolünüz altında tutabilir, hatta çantanıza koyup bir kulaklık ile MP3 oynatıcı olarak bile kullanabilirsiniz. Üzerinde bulunan parmak izi okuyucusu sayesinde yalnız yazılımla değil fiziksel olarak da korunan ürün, bilgisayarların gelecekte hangi noktaya gittiğine dair bize şimdiden bir fikir veriyor.

SONUÇ Sony, UX232P ile her zaman hareket halinde olan ve dizüstü bilgisayarlarının ağırlığından şikayet edenler için oldukça yaratıcı ve pratik bir çözüm sunuyor.

USB BELLEK
WEENY ID STICK

CHIP PUANI	■■■□□
FİYAT/PERFORMANS	■■□□□
FİRMA	Pasifik Bilgisayar
BİLGİ İÇİN	(212) 212 12 11
WEB	www.pasifikbilgisayar.com-www.incatech.net
FİYAT	102 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Kapasite	8 GB
LCD gösterge	Yok
İşletim sistemi	ME, 2000, XP, Mac.
Ağırlık	6,5 g
Boyut	58,5 x 19,2 x 8,6 mm
Diğer	Yazılım, güç ışığı

Yüksek kapasite arayanlara: Artık neredeyse anahtarlıklarımızda dahi bulunan USB belleklerde gittikçe artan kapasiteler son kullanıcının işine yarıyor. INCA'nın 8 GB'lık Weeny ID Stick adlı ürünü kişiye özelleştirilerek eğlenceli hale getirilmiş. USB belleğinize özel bilgilerinizi tanımlayabiliyorsunuz ve ürün bilgisayarınıza taktığınızda dilediğiniz bir MP3 müzik parçasını çalabiliyor. Hatta JPG biçiminde bir resminizi açılışa yerleştirebiliyor ve 200 karakterlik bir açılış mesajı yazabiliyorsunuz. MD5 şifrelemesi yapabilen ürün Windows Vista için ready boost özelliğine sahip değil. HD Tach testimizde ortalama 22,8 MB/s okuma hızına erişen ürün, oldukça tutarlı bir grafik çiziyor. Darbelere karşı düşük bir koruma sağlayan USB bellek kolayca kırılabilir bir taşıma kancasına sahip. Ürünü bilgisayardan çıkarırken yazılımın kapanması için 38 saniye beklemeniz gerekiyor. Küçük boyutları sayesinde pantolonunuzun çakmak cebine dahi rahatlıkla sığabiliyor.

SONUÇ Tutarlı bir performansa eğlenceli yazılımlara sahip bir USB bellek.

- ⊕ Özelleştirilebilir açılış menüsü
- ⊕ Hızlı veri okuma
- ⊖ Darbelere dayanıksız

MODEM
KRYPTON A81W

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Nisan Bilgisayar
BİLGİ İÇİN	(312) 212 96 96
WEB	www.nisanbilgisayar.com.tr
FİYAT	109 $ + YTL

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	4 x Ethernet
Kablosuz ağ	802.11 b\g
ADSL standardı	ADSL2+
Kablosuz güvenlik	WPA, WPA-2, 64/128 bit, MAC
Türkçe arabirim	Var
Diğer	140 Mbps kablosuz ağ (özel şartlarda)

Hızlı ve güvenli: Krypton A81W, üzerindeki dört adet Ethernet bağlantısı ile beş adet bilgisayarın internet erişimini sağlayabiliyor. ADSL+2 standartına destek veren ürün, eğer karşı tarafta da aynı standardı destekleyen bir modem varsa ve Geek'in USB ya da PCMCIA ağ bağdaştırıcılarını kullanıyorsanız, kablosuz ağ hızını 140 Mbps'a kadar artırabiliyor. Ürünün üzerinde yer alan iki adet 5 Dbi gücünde anten ile kablosuz ağınızın kapsama alanınızı üç katına kadar çıkartabilirsiniz. WPA, WPA-2, 64/128 bit şifreleme ve MAC kimlik kontrollü erişim sistemi ile güvenliği sağlayan Krypton A81W, tak-çalıştır desteği ile kolayca kuruluyor. Kota yönetim yazılımı sayesinde internet trafiğinizi rahatlıkla gözlemleyebiliyorsunuz. Tamamen Türkçe arayüz ve kitapçıkla gelen ürün, günümüzde yavaş yavaş iş yerlerine girmeye başlayan VoIP uygulamalarını ise desteklemiyor. A81W, evinizde veya işyerinizde bulunan orta ölçekli ağınızı internete bağlamak için ideal bir ürün.

SONUÇ Bağlantı hızınızı arttıran kolayca kurulabilir güvenli ve tamamen Türkçe içeriğe sahip bir modem.

- ⊕ Yüksek güvenlik standartları
- ⊕ Türkçe arayüz ve içerik
- ⊕ 140 Mbps kablosuz ağ

KULAKLIK
LACCESS LH-991

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	Mascom
BİLGİ İÇİN	(212) 321 17 00
WEB	www.mascom.com.tr
FİYAT	31 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	USB 2.0
Kulaklık frek. Aralığı	20 Hz – 20KHz
Mikrofon frek. Aralığı	20 Hz – 16 KHz
Mikrofon duyarlılığı	-58 dB +/- 3 dB
Kablo uzunluğu	2 m
Diğer	Ayarlanabilir kulaklık

Kulaklarınızda sinema keyfi: Laccess tam anlamıyla bir işitsel şenlik sunuyor. Yalnızca USB 2.0'dan bağlanan ve üzerinde bulunan ses kartı sayesinde tüm yeteneklerini rahatça sergileyen kulaklık, bir adet kumandaya sahip. Kumanda üzerinden mikrofonu açıp kapatabiliyor ve ses ayarını yapabiliyorsunuz. Dış sesleri oldukça iyi yalıtan kulaklık 5+1 özelliğiyle kendinizi sinemada gibi hissetmenizi sağlıyor. Kaliteli mikrofonu dış sesleri elimine ederken kullanıcının konuşmasına odaklanıyor ve etraftaki seslerin konuşmanızı etkilemesini engelliyor. İki metrelik kablosuyla kullanıcıya ihtiyacı olan hareketlik serbestliğini rahatça sunan kulaklığın taç kısmında bulunan yumuşak kaplama ürünü rahatça taşımanızı sağlıyor. Genelde gözlükle kullanılan kulaklıklar kulaklarımızı rahatsız eder. Fakat bu ürünü uzun süre kullanmamıza karşın herhangi bir sorunla karşılaşmadık. Laccess'in bu modelini sadece film ve müzik meraklılarına değil, oyunculara da tavsiye ediyoruz.

SONUÇ Kaliteli kulaklık arayanların mutlaka göz önünde bulundurması gerekli.

- ⊕ Yalıtım kalitesi
- ⊕ 5+1 özelliği
- ⊕ Rahat kullanım

EKRAN KARTI
MSI NX 8800 GTX OC LIQUID

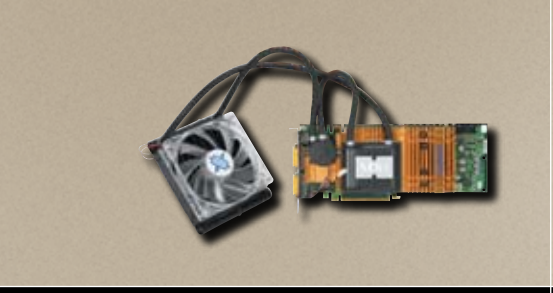

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■□□□
FİRMA	Koyuncu-Datagate
BİLGİ İÇİN	(216) 528 88 88 (212) 332 15 00
WEB	www.koyuncu.com.tr-www.datagate.com.tr
FİYAT	779 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Yonga	GeForce 8800 GTX
Bellek	768 MB DDR3 (400 MHz)
GPU frekansı	575 MHz
Bellek frekansı	1.200 MHz
Arabirim	PCI Express
Diğer	HDTV çıkışı

Oyun meraklılarına: Direct X 10 ile performans canavarı ekran kartları da boy göstermeye başladı. MSI'ın NX 8800 GTX ekran kartı, 12 cm'lik bir fanla, su soğutmalı olarak geliyor. Bunun en büyük sebebi kartın standart saat hızlarının üzerinde çalışması kısaca bu kart 8800'ler arasında en hızlı model. 28 santim uzunluğa sahip bu kartı çalıştırmak için en az 450 watt'lık bir güç kaynağına sahip olmalısınız. 2.560 x 1.600 çözünürlüğü destekleyen kart en fazla 150 watt elektrik tüketiyor. 3D Mark 05 testinde 18.699 puan alan 8800, gücünü açıkça ortaya koyuyor. Tabii ki böyle bir kartı SLI olarak kullanmak hepimizin rüyası. Fakat en üst seviye işlemciyle ve en az 800 Watt'lık bir güç kaynağıyla erişebileceğiniz bu performans, aynı zamanda müthiş bir elektrik tüketimine yol açıyor. Dinamik overclock teknolojisine sahip olan kart iki adet güç girişine ihtiyaç duyuyor. 16 x Anti Aliasing ve HDR teknolojisi ile 8800, özellikle oyun ve performans meraklılarının rüyası.

SONUÇ EMSI NX8800 GTX, performans meraklılarına uygun bir ekran kartı.

- ⊕ Yüksek ve kararlı performansı
- ⊕ Dinamik overclock
- ⊖ Yüksek sesle çalışıyor

BLUETOOTH KULAKLIK
PULSAR 590A

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Multimedya Bilgisayar
BİLGİ İÇİN	(212) 479 46 46
WEB	www.multimedya.com
FİYAT	115 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Bağlantı	Line in
Şarj / Bekleme / Kullanım süresi	2 / 130 / 10 saat
Kulaklık frek. aralığı	20 – 20.000 Hz
Sürüm	Bluetooth 2.0
Kapsama alanı	10 m
Diğer	Taşıma kılıfı

Kablosuz özgürlük: Kaliteli bir kablosuz kulaklığın keyfi hiçbir şeye değişilmez. İster oyun oynayın, ister sohbet edin ya da telefonda konuşun, bir yandan da elinize kolunuza takılan kabloyu düzeltmek veya kablonun sınırladığı yarıçap içerisinde hareket etmek can sıkıcıdır. Plantronics'in kulaklığı yalnızca kablosuz özgürlük sağlamıyor, bunu oldukça havalı ve kaliteli malzemeden yapılan bir ürünle destekliyor. Bağımsız bir kaide üzerinde kulaklığı ve alıcıyı beraber şarj edebiliyorsunuz. Sadece hoparlör girişine bağladığınız alıcı, kulaklıkla kolayca eşleşiyor. Katlanabilme özelliği ve tüm aksesuarlarının rahatça taşıma çantasına sığması sayesinde, ürünü her yere götürebilirsiniz. Mikrofon olarak ses tüpü kullanan ürün, tizlerde düşük bir performans sergiliyor. Üzerinde bulunan kontrol tuşları ile hem multimedya uygulamalarının hem de çağrıları kontrol edebiliyorsunuz. Cep telefonunuzla da kullanabileceğiniz kulaklığın mikrofonu yüksek hassasiyete sahip.

SONUÇ Özgürlüğüne düşkün kullanıcılar için ortalama ses kalitesine sahip kaliteli bir ürün.

- ⊕ Ergonomik yapı
- ⊕ Kısa şarj, uzun kullanım süresi
- ⊖ Tizlerde performansı düşük

BELLEK
OCZ DDR2 ATI CROSSFIRE DUAL CH

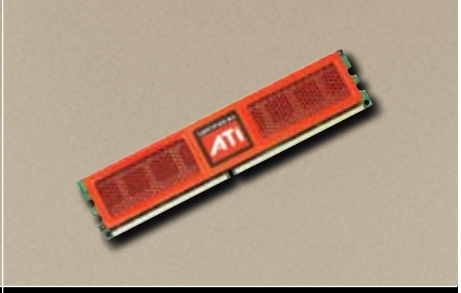

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	OCZ
BİLGİ İÇİN	Eksa Elektronik (216) 5418 92 00
WEB	www.eksa.com.tr
FİYAT	239 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Bellek tipi	DDR2
Bellek kapasitesi	1 GB
Pin sayısı	240
Frekans	800 MHz
Gecikme süresi	4-4-4-15
Voltaj	1,9 V -2,1 V

ATI meraklılarına: Test merkezimize ulaşan, 2 x 1 GB'lık bellek seti, ATI uyum sertifikasını taşıyor. DDR2 bellekler için standart sayabileceğimiz 1,8 V yerine daha yüksek enerji tüketen bellekler, şık görünümlü ve kırmızı renkli pasif soğutuculara sahip. Standart olarak 4-4-4-15 parametreleriyle çalışan belleklerin asıl performansı tabii ki overclock edildiklerinde ortaya çıkıyor. Standart olarak 400 MHz'de çalışan belleklerin hızı iki katına kadar çıkartılabiliyor. Firmanın benzer ürünlerine ve rakiplerine bakıldığında performans bakımından rahatlıkla yarışabilecek olan bellekler, overclock sırasında voltaj arttırımı için esnek bir tablo çiziyor. Daha yüksek bir soğutma sistemiyle performansını çok yukarılara çıkartabileceğiniz bellek seti, benzerlerinin karşısında fiyat olarak daha yukarıda kalıyor. Fakat kasanızdaki ATI ekran kartının yanında aynı renkte bir bellek bulundurmanın keyfini yaşamak istiyorsanız, bu fark sizi hiçbir şekilde rahatsız etmeyecektir.

SONUÇ Benzerlerine göre daha pahalı ve asıl performansını overclock'la gösteren bir bellek seti.

- ⊕ Pasif soğutma
- ⊕ Overclock için uygun
- ⊖ Yüksek fiyat

IP KAMERASI
3GPP/ISMA NETWORK CAM

CHIP PUANI	■■■□□
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Çözüm
BİLGİ İÇİN	(216) 540 64 74
WEB	www.cozum.com.tr
FİYAT	215 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı	1/ 4 inç renkli CMOS
Çözünürlük	640 x 480 piksel
Bağlantılar	USB 2.0
Mikrofon	50 – 16.000 Hz
Boyut	35 x 107 x 76 mm
Ağırlık	170 g

24 saat izlemede kalın: Eskiden sadece profesyonel güvenlik firmaları tarafından kurulabilen IP kameraları bugün son kullanıcılar tarafından da kolaylıkla idare edilebiliyor. Bir IP kamera yalnızca evinizin ya da işyerinizin güvenliği için, değil yuvadaki ya da evde bakıcı nezaretindeki çocuğunuzu iş yerinizden gözlem altında tutabilmeniz için de kullanılıyor. Vivotek'in IPCam'i böyle bir çözüm için ideal. TCP/IP, SMTP, HTTP, FTP, DDNS, UpnP, Telnet, NTP, DNS, DHCP ve RTSP protokollerini destekleyen ürün MPEG4 biçiminde, 640 x 480 çözünürlükte görüntü veriyor. IP kameraları için iyi seviyede olan bu çözünürlük, ürünün ses kaydı yapabilme özelliğiyle tamamlanıyor. Ara yazılımı ile istediğiniz saatler arasında otomatik kayıt yapabilme olanağı sağlayan kamera dilerseniz fotoğraf almanızı da sağlıyor. En hassas hareketi dahi algılayarak harekete geçen ürüne istediğiniz zaman web tarayıcınız üzerinden ulaşarak kolayca kontrol edebilirsiniz.

SONUÇ Ara yazılımı sayesinde kullanıcıları güvenlikle ilgili birçok çözüm sunan bir IP kamera.

- ⊕ Hareket algılayıcı
- ⊕ Kullanıcı dostu yazılım
- ⊖ Plastik kasa

MULTİMEDYA OYNATICISI
ZEN VISION W

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Multimedya Bilgisayar
BİLGİ İÇİN	(212) 479 46 46
WEB	www.tr.creative.com
FİYAT	525 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Kapasite	30 GB
Arabirim / Pil	USB 2.0 / Li-Ion
Desteklediği biçimler	AVI,WMV9,MPEG1,2,4-MJPEG,DivX4.x/5.x,XviD-SP,MP3, WMA,WAV,JPEG
Boyutlar / Ağırlık	20 x 133 x 75 mm / 275 g
Diğer	Mikrofon, kompakt flaş yuvası

Eğlenceyi yanınızda taşıyın: Film, MP3 ve fotoğraflarınızın hepsini yanınızda bulundurup dilediğiniz zaman yanınızdakilerle paylaşabileceğiniz kaliteli bir multimedya oynatıcısını kim istemez ki? Creative'in Zen Vision W ürünü test merkezimizde editörlerimizin elinden düşmeyen bir multimedya oynatıcısı oldu. 640 x 480 çözünürlüğü destekleyen ürün kaliteli 256 renk tanımlı, 4,3 inç'lik TFT LCD ekranıyla rahatlıkla ihtiyaçlarınıza cevap veriyor. MP3 dinlemenin yanı sıra radyodan kayıt yapma imkânı da sağlayan ürünün üzerinde bulunan mikrofon ile ses kaydı da yapabiliyorsunuz. Ara yazılımları sayesinde Outlook'unuzla eşleştirebileceğiniz ürünün belleği, üzerinde bulunan kompakt flaş kart yuvası ile genişletilebiliyor. Dahili Li-Ion piliyle sizi kolay kolay yarı yolda bırakmayacak ürün AV Out ile televizyona bağlanabiliyor. Zen Vision W, desteklediği biçim çeşitliliği sayesinde sizi çeşitli yazılımlar ve codeks havuzunda boğulmaktan da kurtarıyor.

SONUÇ Multimedya oynatıcılar arasında ilk sıraya yerleşebilecek kadar kaliteli.

- ⊕ Kaliteli ekran
- ⊕ Yardımcı yazılımları
- ⊕ Zengin biçim desteği

DİJİTAL FOTO. MAKİNASI
PRAKTICA LUXMEDIA 7103

CHIP PUANI	■■■□□
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Natural Elektronik
BİLGİ İÇİN	(212) 526 52 22
WEB	www.praktica.com.tr
FİYAT	375 YTL + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı	1/ 2,5 inç 7.0 MP CCD
Çözünürlük	3.072 x 2.304 piksel
Bağlantılar	USB 2.0, AV Out
Bellek	9 MB / SD kart
Boyut	89 x 60 x 28 mm
Ağırlık	140 g

Pratik çözüm: Praktica'nın kullanıcı dostu ürünlerinden olan Luxmedia 7130 modeli, 7 megapiksel çözünürlüğüyle yüksek bir performans sergiliyor. 2 saniyede otomatik odaklama yapan ürün 3x optik ve 4x dijital zum yapabiliyor. Sesli video kaydı için azami çözünürlük 640 x 480. Işığın yetersiz olduğu durumlar için üzerinde flaş bulunan ürün, harici olarak şarj edilebilen bir lityum iyon pille çalışıyor. Flaş modlarından kırmızı göz önleme özelliği özellikle ilgimizi çekti. SD kart yuvasına kapalı olan pil kapağından ulaşabiliyorsunuz. Ürün USB'den şarj edilemiyor. Farklı çekim modlarıyla çekeceğiniz poza göre en iyi kaliteyi yakalamanıza izin veren 7130, çekim sırasında seçebileceğiniz efektleriyle aynı zamanda eğlenceli bir ürün. Ürünün pratik ve Türkçe arayüzü sayesinde ürüne kolayca alışıyor ve rahatça kullanabiliyorsunuz. Kaliteli 2,5 inç'lik ekranına ve yüksek çekim kalitesine karşılık, yetersiz bellek kapasitesiyle sizi SD kart almaya zorluyor.

SONUÇ Kırmızı göz önleme özelliği ve eğlenceli efektleriyle amatör kullanıcılar için ideal bir ürün.

- ⊕ Türkçe arayüz
- ⊕ Uzun şarj süresi
- ⊖ Ortalama ses kalitesi

HARİCİ SABİT DİSK
FREEAGENTGO

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Datagate-Arena
BİLGİ İÇİN	(212) 332 15 00- (212) 364 64 64
WEB	www.datagate.com.tr-www.arena.com.tr
FİYAT	182 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	USB 2.0
Kapasite	160 GB
Sabit disk desteği	2,5 inç PATA
Güç gereksinimi	USB
Boyut	129 x 99 x 17,7 mm
Ağırlık	179 g

Bilgisayarınızı cebinizde taşıyın: Aslında işlev bakımından, harici bir sabit diskin hiçbir özelliği yoktur. Verilerinizi aktarırsınız, yanınızda taşırsınız, o kadar. Fakat Seagate'in ürünü, yazılımı ile bu sıkıcılığı tamamen ortadan kaldırıyor. FreeAgentGo'nun içinde gelen Ceedo yazılımı sayesinde, diski başka bir bilgisayara taktığınızda bile kendi bilgisayarınızdaymış gibi çalışabiliyorsunuz. Çünkü bu uygulama, kullandığınız tarayıcıdan e-posta istemcisine ve ofis yazılımlarına kadar tüm programlarınızı kopyalamanıza izin veriyor. Üstüne elbette dosyalarınızı, MP3'lerinizi ve filmlerinizi alabiliyorsunuz. Ceedo bilgisayarınızda kalmıyor ve herhangi bir bilgisayarda işiniz bittiğinde, diski çıkarınca geride hiç iz bırakmıyor. HD Tach testimizde 21,9 MB/s aktarım hızına erişen ürün, hem hızlı hem küçük hem de çok işlevli. Harici bir güç kaynağına gerektirmemesi de cabası. Hafifliği ve tasarımıyla FreeAgentGo benzerleri arasında öne çıkan bir ürün.

SONUÇ Yüksek miktarda veri taşımayan kullanıcılar için dört dörtlük bir ürün.

- ⊕ Hızlı veri aktarımı
- ⊕ İşlevli yazılım
- ⊕ Hafif ve kompakt tasarım

EKRAN KARTI
SAPPHIRE RADEON X1950 PRO ULTIMATE

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Arena-Datagate-Penta
BİLGİ İÇİN	(212) 364 64 64
WEB	www.arena.com.tr
FİYAT	249 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Yonga	Radeon X1950 Pro
Bellek	256 MB DDR3
GPU frekansı	580 MHz
Bellek frekansı	1.600 MHz
Arabirim	PCI Express
Diğer	HDTV çıkışı

Sessiz performans: Küçük ayarlarla büyük farklar ortaya konabileceğini kanıtlayan Sapphire Radeon X1950, Zalman'ın VF900-CU model GPU soğutucusu kullanıyor. Piyasadaki en iyi soğutuculardan olan bu model geniş yaprakları ve 92 mm'lik kaliteli fanı ile hem sessiz hem de etkili bir soğutma sağlıyor. Overclock edilmemiş diğer 1950'ler gibi 580 MHz hızında çalışan Sapphire Radeon X1950, üzerinde kullanılan RAM'ler normalden 200 MHz daha hızlı çalıştığından %5'lik bir performans artışı sağlıyor. Bu performasın üzerine Sapphire Radeon X1950'u overlock ettiğinizde %10 daha performans kazanıyorsunuz ki toplamda elde edilen performans artışı hatırı sayılır değere ulaşıyor. Alışıla gelen ekran kartlarına nazaran oldukça gösterişli bir kutuyla beraber gelen Sapphire Radeon ile X1950 Just Cause oyunu da hediye ediliyor. Ultimate olmayan modelinden GPU üzerindeki bakır soğutucuları ve daha hızlı RAM'leriyle ayrılan ürün, cazip bir tablo çiziyor.

SONUÇ Sessiz ve etkili soğutmaya sahip yüksek bellek frekanslı bir ekran kartı.

- ⊕ Sessiz çalışıyor
- ⊕ Etkili soğutma sistemi
- ⊕ Daha hızlı bellekler

DVD/DIVX OYNATICISI
KISS DP558

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Kiss
BİLGİ İÇİN	Multimedya (212) 479 46 46
WEB	www.multimedya.com
FİYAT	998 YTL + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Desteklediği biçimler	DVD, MPEG4, MP3, CD, DIVX, XviD, JPG, Ogg Vorbis
Sabit disk	200 GB
Ses çıkışları	Analog, coaxial, optik analog
Görüntü çıkışları	Scart, kompozit, S-Video
Ethernet / Uzaktan kumanda	Var

DVD ve müzik keyfi: Salonlarımızda ya da oturma odalarımızda kaliteli bir DVD oynatıcının keyfi bambaşkadır. Özellikle kaliteli bir hoparlör seti ve televizyonla tamamlandığında hiçbir şeye değişilmez. Ürünün desteklediği format çeşitliliği keyfini çıkartabileceğiniz medya sayısını arttırırken güncellenebilir yazılımı sayesinde yeni biçimlere de uyumlu hale getirilebiliyor. Çıkış çeşitliliği sayesinde birçok aygıtı bağlayabileceğiniz ürün maalesef DVD yazmıyor. Bunun yerine ürünün sabit diskine kaydedebileceğiniz programları daha sonra ethernet çıkışı üzerinden bilgisayarınıza aktarıp izlemeniz mümkün. Ürünün hem dijital hem de analog ses çıkışlarına sahip. Analog çıkış sadece stereo olduğundan bağlayacağınız ses sisteminin dijital çevresel ses girişine sahip olmasına dikkat edin. Görüntü içinse Component çıkışının olması kalite açısından bir artı. Yetenekli uzaktan kumandası sayesinde Kiss DP558'i yönetmek oldukça kolay.

SONUÇ Kiss DP558'i çoklu biçim desteği ve çeşitli giriş çıkışlarıyla ideal bir DVD / DivX oynatıcı.

- ⊕ Güncellenebilen yazılım
- ⊕ Ethernet çıkışı
- ⊖ DVD yazmıyor

İNTERNET FİLTRELEYİCİ
WEBJİNİ

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
SİSTEM	Windows 2000 / XP
BİLGİ İÇİN	www.webjini.com.tr
FİYAT	**19,90 YTL** (KDV dâhil)

Kontrolü ele alın: Özellikle ev kullanıcıları için geliştirilen ve kurumsal sürümü de bulunan Webjini, evinizdeki bilgisayarın kontrolünü elinizde bulundurmak için ideal bir program. Tanımlı kullanıcıların internete hangi gün ve saatler arasında çıkabileceğini ayarlayabileceğiniz programda, 500.000 adet yasaklı site tanımlanmış durumda. Program yalnızca siteleri değil anahtar kelimeleri de tanıyarak, içeriğinde bu kelimenin bulunduğu sitelere erişimi engelleyebiliyor. Fakat yasaklı kelimenin arama motorlarında taranmasını engelleyemiyor. Yalnızca yöneticinin girebileceği ayarlar kısmından istenen yeni siteler ve kelimeler eklenebiliyor.

Programın ikinci artısı ise dilediğiniz .exe dosyalarını engelleyerek çalışmasını önleyebilmesi. Ayrıca detaylı raporlama kısmı, tüm kullanıcıların internette bulunduğu süre boyunca yaptığı tüm etkinlikleri kayıt altına alarak yöneticiye gösterebiliyor. Program yalnızca yönetici şifresi ve lisans numarası bir arada kullanılarak kaldırılabiliyor. Yani çifte güvenlik söz konusu. Otomatik olarak güncellenen program tamamen Türk yazılımcıların eseri. Eğer çocuğunuzun güvenliğini önemsiyorsanız, Webjini sizin için iyi bir tercih olabilir.

SONUÇ WebJini, internet güvenliği konusunda hassas kullanıcılar için güvenilir bir filtreleme programı.

- ⊕ Türkçe arayüz
- ⊕ Geniş veritabanı
- ⊕ Otomatik güncelleme

AUTHORING ARACI
DIVX AUTHOR 1.0

CHIP PUANI	■■■□□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
SİSTEM	Windows 2000 / XP/ Vista
BİLGİ İÇİN	www.divx.com
FİYAT	40 $

Menülü DivX hazırlayın: DivX 6 (.divx), DVD'lerdeki seçim menüsü, çoklu dil ve altyazı desteği gibi konforlu özellikleri destekleyen bir medya biçimi. Bu biçimle uyumlu yazılımlar ve DVD oynatıcılar uzun süredir piyasada. Ancak performanslı DivX 6 hazırlama araçları için aynısını söylemek mümkün değildi. Bu boşluğu doldurmak için geliştirilen DivX Author sunduğu çok sayıda sihirbazla kullanıcılara yardımcı oluyor. Çok sayıdaki kişiselleştirilebilir menü şablonları ise kullanıcılar açısından zaman kazandırıcı.

Diğer özelliklere gelince: DivX Author, DVD, MPEG1/2, AVI, WMV ve QuickTime dosyalarını alabiliyor. Video başlıklarının her birine iki ses ve altyazı ekleyebilirsiniz. SRT ya da DivX'in kendine özgü biçimindeki altyazılar kullanılabiliyor. Dolby Digital 5.1 biçimli sesleri yalnızca Dolby Digital 2.0 olarak kullanabiliyor. Kırpma modülü üzerinden hassas bir şekilde çalışmak mümkün. Ancak Smart Rendering özelliğinden yoksun yazılımda videoların her defasında zaman alıcı ve kalite kaybıyla sonuçlanan yeniden kodlanmaya tabi tutulması, testlerimizde zaman zaman çöken DivX Author'a puan kaybettiriyor.

SONUÇ DivX Author stabilite sorunlarını aştığında eksiksiz bir authoring aracı halini alacak.

- ⊕ Sade arayüz, çok sayıda şablon
- ⊕ Çoklu dil ve altyazı desteği
- ⊖ Smart rendering desteklemiyor

WEB EDİTÖRÜ
MICROSOFT EXPRESSION WEB

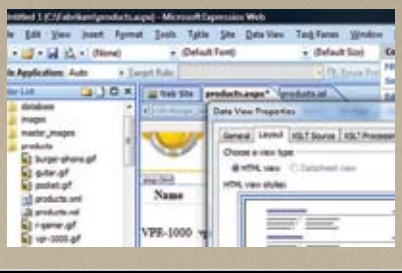

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
SİSTEM	Windows XP (SP2) / Vista
BİLGİ İÇİN	www.microsoft.com/expression
FİYAT	300 $

Modern web editörü: Expression Web, standart desteği konusunda yerini aldığı Frontpage'den çok daha başarılı bir web editörü. W3C Validation Service'in test sayfalarında herhangi bir hatayla karşılaşmaması bunun kanıtlarından biri. Expression Web'in beraberinde gelen CSS şablonları giriş düzeyi kullanıcıların bile kısa sürede web tasarımına adım atmasını sağlayacak düzeyde. Yazılımın bir diğer artısı RSS feed'ler için de önemli olan XML dosyalarını web sayfalarına şık bir şekilde entegre edebilmesi. Öte yandan PHP'yi tercih eden kullanıcılar Dreamweaver'dan daha fazla yararlanabilir. Microsoft yardım metinlerinde bile PHP'ye yer vermiyor ve kendi ürünü olan ASP.Net'in üzerinde duruyor.

Sayfalar taslak modu ya da doğrudan kaynak kod üzerinden düzenlenebiliyor. Expression Web, kaynak kodu farklı renklerle işaretleyerek onu daha anlaşılır bir şekilde görüntüleyebiliyor. Uyumluluk denetimi özelliği ise web sayfasındaki hataların izini sürüyor ve hatalı ya da eksik bitiş etiketlerini (end-tag) anında tespit ediyor. Sihirbaz kaynak koddaki gereksiz yorum ve boşlukları silerek kodu kısmen sıkıştırabiliyor.

SONUÇ Kullanıcı gereksinimlerini neredeyse tümüyle karşılayan başarılı bir web düzenleyicisi.

- ⊕ Standart CSS ve XML desteği
- ⊕ Kullanım kolaylığı
- ⊖ Secure FTP desteği yok

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.
esahin@chip.com.tr, www.chip.com.tr/blog/sahin

Küçük ve becerikli PC'ler

PDA'ler yavaş yavaş ölürken, ultra mobil PC'ler dizüstü PC'leri gizliden gizliye tehdit edercesine piyasaya giriyor. VIA da bu trende dahil olma peşinde.

HOŞÇAKAL AXIM **5 yıldır üretimde olan Dell Axim cep bilgisayarlarının üretimine son verilmesinin sebebi, cep telefonu/PDA melezi cihazlar.**

12 Nisan Dell Axim PDA'lerin üretimini durdurdu

Ülkemizde pek bilinmese de Dell, Axim PDA'lerle (Cep Bilgisayarı) oldukça sükse yapmıştı. Hatta ben de Amerika'dan bir Axim X5 almıştım. Fiyat/performans oranı çok iyi olan bu cihazlar, kısa zamanda iyi bir satış grafiği yakalamıştı. Fakat PDA'ler artık cazip ürünler değil. Zira telefon/PDA melezi cihazlar çoktan yaygınlaştı ve tek başına PDA özelliği için kimse yanında böyle bir cihaz taşımak istemiyor. Kısaca doğal seleksiyon PDA'leri de vurdu.

13 Nisan Google'ın dev satın alması

Google, elimiz kolumuz gibi oldu. Bu beni biraz korkutuyor açıkçası. Google'sız bir internet kesinlikle daha iyi olmazdı ve alıştığımız bu rahatlık biraz tehlikeli. Pek çok kişi için Google basit bir web arama motoru olabilir fakat kazın ayağı öyle değil. Tüm internet trafiği, web sitelerinin işleyişi (hem teknik, hem içerik olarak), reklamlar ve daha pek çok şey Google'a göre, Google'ın istediği gibi yapılıyor. Beni korkutan bir süre sonra internette değil de Google'da sörf yapıyor olma senaryosu. Bütün bunları bana bir anda düşündüren haberse firmanın, internet reklam şirketi DoubleClick'i tam 3.1 milyar dolara satın alması. Evet yanlış okumadınız 3.1 milyar dolar!

Sadece yaptığı dev satın almalarla (youtube.com'u hatırlarsınız) değil, uyguladığı oldukça özel iş modeliyle ve çalışanlarının imrenilecek şartlarıyla adından sürekli söz ettiren Google, internetin tartışmasız hakimi.

20 Nisan Intel Geliştiriciler Forumu - Pekin

Yaklaşık 11 saatlik bir uçuşla vardığım Pekin'de Intel Geliştiriciler Forumu, iki gün sürdü. Etkinlikte farklı platformlara ait yeni gelişmeler ve duyurular anons edildi. Hatta Intel'İn yeni işlemci ailesi 45 nm'lik Penryn'e ait benchmark oturumlarına bile katıldım. 64. sayfada bu konuda detaylı bir yazımı bulacaksınız.

22 Nisan VIA'nın iskambil kağıdı PC'si

VIA eski gücünden çok uzak. Hatırlarsınız anakartlarda uygun fiyatlı modellerde en sık gördüğümüz yonga seti genelde SiS ya da VIA üretimi olurdu. Gerek Intel Core 2 Duo gerekse AMD Opteron ve Athlon için hala VIA üretimi yonga setleri mevcut. Fakat firma son 2-3 yıl içinde epey macera yaşadı ve odaklandığı ürün grubu ve vizyonu da gittikçe değişiyor. Daha önce günlüğümde birkaç defa konuk ettiğim VIA'nın Mini ITX anakartlarını belki hatırlarsınız. Bu işlemcisi üzerinde minik anakartlar o zamanlar gerçekten de etkileyiciydi. Fakat artık Mini ITX biçiminde Intel ya da AMD işlemci destekleyen anakartlar üretilebiliyor. Bu arada boş durmayan VIA, 12 x 12 cm

KOLLAR VE ÇEKİRDEKLER **Açılıştaki dansçıların kollarına bakılırsa, Intel çekirdek sayısı konusunda gözünü budaktan sakınmayacak.**

İSKAMBIL KAĞIDI PC **Piko ITX anakartlar, başınızı ağrıtmadan, düşük güç tüketimiyle hayatınızı epey kolaylaştırabilecek ürünler.**

boyutlarındaki (Mini ITX 17 x 17 cm boyutlarındaydı) Nano ITX form faktöründeki anakartı piyasaya sürdü. Bununla da yetinmeyen firma şu sıralar 10 x 7,2 cm'lik Piko ITX anakartı görücüye çıkarttı. Anakart üzerinde lehimli olan işlemci 1,5 GHz'e kadar çıkabilen VIA C7 ya da Eden işlemcisinde 128 KB L1, 128 KB L2 önbellek bulunuyor.

Dâhili görüntü birimi olarak kullanılan UniChrome Pro II AGP'de MPEG2, MPEG4 ve WMW9 donanımsal hızlandırma özelliklerine ek olarak seçeneğe bağlı TV çıkışı bulunuyor. Anakarttaki ses çözümünü ise VIA'nın kalitesi kanıtlanmış Vinyl Audio VT1708A yongası oluşturuyor. 8 kanal ses ve SPDIF çıkış sunan dâhili ses, oldukça başarılı. Ultra DMA 133 PATA ve 3 Gb SATA yuvalarıyla donatılmış anakartta dâhili ağ bağlantısı ve 4 port USB mevcut ayrıca bellek olarak 1 adet 1 GB'a kadar SO-DIMM DDR2 400-533 bellek kullanabiliyorsunuz.

Peki tüm bunları neden yazdım. Son zamanlarda Ultra Mobil PC'lerin gittikçe daha fazla gündeme geldiğini, sıkça dile getiriyorum farkındaysanız. VIA bu konuya çok daha etkileyici bir çözüm sağlıyor. Zira her türlü işletim sistemini çalıştırabilecek, video ve ses özellikleri gelişkin fakat iskambil kağıdından biraz büyük bir PC yapılabilecek şeyler tamamen hayal gücünüze kalmış. PDA gibi yanınızda taşıyabilir, katlanabilir tam boy klavyeninizi açıp istediğiniz zaman çalışabilirsiniz. Böyle bir PC ile kolayca evinizde multimedya üssü, dosya sunucusu hatta hırsız alarmı bile oluşturabilirsiniz. Yazık ki ürünün fiyatı henüz belli değil.

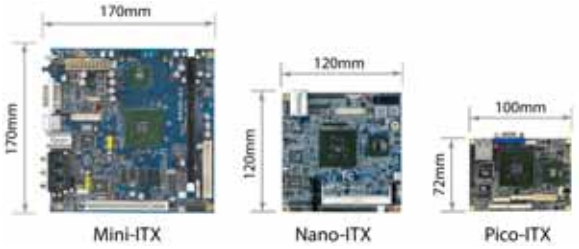

PC'LER NEREYE? **VIA'nın işlemcisi üzerinde anakart konsepti, küçülerek gelişiyor ve kullanıcılara yeni, bir o kadar da ilginç olanaklar sunuyor.**

CHIP TOP 10

DONANIM LİSTELERİ

145 1.000 $ altı dizüstüler

145 1.000 $ üstü dizüstüler

145 PCIe ekran kartları 150 - 300 $ arası

145 PCIe ekran kartları 300 $ üstü

146 DVD yazıcılar

146 17 inç LCD monitörler

146 19 inç LCD monitörler

146 PATA sabit diskler

148 SATA sabit diskler

148 Dijital fotoğraf makineleri

148 Çok işlevli baskı cihazları

148 Cep telefonları

TEST CİHAZLARI

Donanımların performanslarını ölçmek için hazırlanan cihazlar sayesinde birçok ürünü test etmek mümkün.

11 YILDIR CHIP TEST MERKEZİ TECRÜBELİ, GÜVENİLİR, TARAFSIZ

CHIP TOP 10

En başarılı donanım ürünleri CHIP TOP 10 tablolarında her ay listeleniyor. TOP 10 tabloları satın alma kararınıza yardımcı olacak.

CHIP TOP 10 tablolarında her ay kendi kategorisinde en iyi on donanımı yayınlıyoruz. Her ay gerçekleştirilen testlerde birçok ürün inceleniyor ve test prosedürümüz doğrultusunda değerlendiriliyor. Değerlendirdiğimiz ürünleri bir veritabanında toplayarak sizlerle paylaşıyoruz. Burda önemli olan bu ürünleri güncel ve doğru olarak yayınlamak. Hazırladığımız bu tabloların en büyük farkı her ay güncellenmesi. CHIP TOP 10 tabloları test tablolarından biraz farklı. TOP 10 tablolarında önemli ve kısa bilgiler yer alıyor. Donanım inceleme bölümümüzde yer alan ürünleri ve piyasaya yeni çıkan ürünleri aynı kriterlerle ölçüp TOP 10 tablolarındaki yerlerine koyuyoruz. Testi veya incelemeyi kaçıran okurlarımız ürünleri TOP 10 tablolarından takip edebiliyorlar. Böylece aylar önce çıkan bir ürün ile yeni çıkan bir ürünü kıyaslayabilme şansımız oluyor. Ürünleri ayırırken kategorilerine ve performanslarına göre değerlendiriyoruz. Kategori seçimi çok önemli. Eğer bir ürün yanlış bir kategoride yer alıyor ise bu tüm tabloyu etkiliyor bunun için tabloları tekrar tekrar kontrol ediyoruz.

TOP 10 tablolarında fiyat performans oranlarına da yer verdiğimiz için bu bilgileri satın alma rehberi olarak da kullanabilirsiniz. Bu oran yalnızca o ayki tablodaki ürünler arsındaki bir oran olduğunu unutmayın. Yani performansı iyi olan bir ürünün fiyatı da uygun ise tüm diğer ürünlerin fiyat performans puanını değiştirebilir. Ürünlerin performans değerlerini bir bakışta görebilmeniz için renk kodları kullanıyoruz. Yeşil renk test ve incelemede çok iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Sarı renk, test ve incelemede iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Turuncu renk, ortalama performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor.

Değerlendirme:

- Zirve sınıfı: 100-90 puan
- Üst sınıf: 89-75 puan
- Orta sınıf: 74-45 puan

Her ay ürünlerin son kullanıcı satış fiyatlarını güncelliyoruz. Ürünleri, ay içerisindeki değişiklikler nedeniyle daha uygun fiyatlarla da temin etmeniz mümkün. Fiyat/Performans puanını 5'lik not sistemine göre hesaplıyoruz. Tek tek değerlendirmelerdeki en iyi değerler sütunlarda kalın yazı tipleriyle gösteriliyor.

1.000 $ altı dizüstüler

Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat ($ + KDV)	Performans	Taşınabilirlik	Donanım	Ergonomi	Servis / Dokümantasyon	İşlemci	Yonga seti	Bellek	Grafik işlemcisi	Sabit disk (GB)	Ekran boyutu	Ağırlık (g)
		Test değerleri								Teknik veriler						
1	Monster C43W1511	66	■■■■■	999	75	57	98	74	70	Celeron M 430 1.73 GHz	Intel 945PM	1.024 MB	GeForce Go 7600	120	15,4 inç	2873
2	Datron TWM16M56W85L	66	■■■■■	939	57	79	74	61	100	Core2 T5500, 1.66	Intel 945GM	512 MB	GMA 950	80	15,4 inç	2740
3	Datron TWM16M56WA5D	65	■■■■■	975	62	77	80	63	80	Core2 T5500, 1.66	Intel 945GM	512 MB	GMA 950	100	15,4 inç	2731
4	Datron WA16M56W65D	65	■■■■■	969	59	68	91	75	80	Core2 T5500, 1.66	Intel 945GM	512 MB	GMA 950	100	15,4 inç	2832
5	CBOX Despina D600-S	63	■■■■■	999	58	69	87	76	70	Core2 T5500, 1.66	Intel 945GM	512 MB	GMA 950	80	15,4 inç	2853
6	Casper Nirvana CPD1730	62	■■■■■	949	53	84	64	63	80	Core Duo T2250, 1.73	Intel 945GM	512 MB	GMA 950	80	15,4 inç	2742
7	HP NX6325	56	■■■■■	864	59	66	51	59	80	Turion 64 X2 TL-52, 1.60	ATI Xpress 200	512 MB	ATI Xpress 1150	80	15 inç	2734
8	Benq Joybook A51	54	■■■■□	999	49	55	66	68	80	Core2 T5500, 1.66	SiS M662 MXZ+966LZ	512 MB	SiS Mirage	80	15,4 inç	2720

Monster T2-Rex C43W1511

Oyunsuz kalamam diyenlere uygun fiyatlı çözüm.

1.000 $ üstü dizüstüler

Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat ($ + KDV)	Performans	Taşınabilirlik	Donanım	Ergonomi	Servis / Dokümantasyon	İşlemci	Yonga seti	Bellek	Grafik işlemcisi	Sabit disk (GB)	Ekran boyutu	Ağırlık (g)
		Test değerleri								Teknik veriler						
1	Sony Vaio VGN-V190P/H	76	■■□□□	1999	63	100	73	68	100	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 GM	1.024 MB	GMA 950	120	13,3 inç	2307
2	HP DV2172 EA	73	■■■□□	1499	58	65	44	56	80	Core2 T5500, 1,66	Intel 945 PM	1.024 MB	GeForce Go 7200	120	14,1 inç	2494
3	MSI S262	72	■■■■□	1369	61	93	70	71	80	Core2 T5600, 1,83	Intel 945 GM	1.024 MB	GMA 950	100	12,1 inç	2010
4	Monster T2-REX C43M575U1	70	■■□□□	1999	100	45	83	100	70	Celeron M 430 1,73 GHz	Intel 945 PM	1.024 MB	GeForce Go 7950 GTX	120	17 inç	4196
YENİ 5	VAIO VGN SZ4XTN/C	69	■■□□□	3115	85	51	100	89	80	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 GM	2,048 MB	GeForce Go 7400	120	13,3 inç	1721
6	Casper Nirvana CPM2000-8E05B	68	■■■■□	1299	52	83	54	60	80	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 GM	1.024 MB	GMA 950	160	15,4 inç	2721
7	Datron TWA20M86WA5X	67	■■■□□	1369	83	62	68	59	80	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 GM	1.024 MB	GeForce Go 7400	100	15,4 inç	2743
8	Casper Nirvana CPM2000-8E85B	66	■■■□□	1499	70	73	77	61	80	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 PM	1.024 MB	GeForce Go 7400	160	15,4 inç	2797
YENİ 9	ASUS W7J	63	■■■□□	1999	79	48	85	73	80	Core2 T5600, 1,83	Intel 945 PM	1.024 MB	GeForce Go 7400	100	13,3 inç	1948
YENİ 10	VAIO N250E/B	61	■■■■□	1314	61	65	70	74	80	Core2 T2250 1,73 GHz	Intel 945 GM	1.024 MB	GMA 950	100	15,4 inç	2880

HP Pavilion DV2172EA

Şık bir tasarıma sahip olan ürün uzaktan kumandasıyla tam bir eğlence merkezi.

PCIe ekran kartları 150-300 $ arası

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat / Perf.	Fiyat ($ + KDV)	Sentetik prf.	Oyun performansı	Donanım özellikleri	Servis dök.	Bellek / Veriyolu	İşlemci / Bellek frks.	Grafik yongası
		Test değerleri							Teknik veriler		
YENİ 1	Sapphire Radeon X1950 Pro U.	59	■■■■□	249	42	50	89	90	256 MB/ GDDR3 / 256 bit	580/1600	Radeon X1950 Pro
2	Sapphire X1900 GT	56	■■■□□	219	41	45	86	87	256 MB/ GDDR3 / 256 bit	575/1.200	Radeon X1900 GT
3	Leadtek PX7800 GT TDH	54	■■□□□	219	35	42	83	100	256 MB/ GDDR3 / 256 bit	275/1.000	GeForce 7800 GT
4	Sapphire X1800 XL	51	-	-	35	44	74	87	256 MB/ GDDR3 / 256 bit	540/1.000	Radeon X1800 XL
5	Sapphire X1650 XT	50	-	-	31	42	77	87	256 MB/ GDDR3 / 128 bit	600/1.400	Radeon X1650 XT
6	MSI NX7600 GT Diamond Plus	49	■■■□□	199	28	41	83	74	256 MB/ GDDR3 / 256 bit	560/1.400	GeForce 7600 GT
7	GeCube X1800 GTO	48	■■□□□	225	30	39	87	61	256 MB/ GDDR3 / 256 bit	500/1.000	Radeon X1800 GTO
8	Leadtek PX7600 GT TDH	48	■■□□□	199	28	39	70	100	256 MB/ GDDR3 / 128 bit	560/1.400	GeForce 7600 GT
9	Gigabyte GeForce 7600 GT	48	■■□□□	231	28	39	79	81	256 MB/ GDDR3 / 128 bit	560/1.400	GeForce 7600 GT
10	Sparkle GeForce 7600 GT	44	■■■□□	163	28	39	58	74	256 MB/ GDDR3 / 128 bit	560/1.400	GeForce 7600 GT

Tul X1650 PRO

ATI'ın orta seviyede iyi performans elde eden grafik yongası olan 1650 PRO, ekonomik bir çözüm sunuyor.

PCIe ekran kartları 300 $ üstü

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perf.	Fiyat ($ + KDV)	Sentetik prf.	Oyun performansı	Donanım özellikleri	Servis dok.	Bellek / veriyolu	İşlemci / bellek frks.	Grafik yongası
		Test değerleri							Teknik veriler		
YENİ 1	MSI NX8800GTX	99	■■□□□	779	100	100	100	90	768 MB GDDR3/384 bit	575/2.000	GeForce 8800 GTX
2	ASUS N8800GTX	89	-	-	94	95	84	61	768 MB GDDR3/384 bit	575/1.800	GeForce 8800 GTX
3	Sapphire X1950 XTX Toxic	78	■■□□□	645	58	80	100	87	512 MB GDDR4/256 bit	510/1.200	Radeon X1950 XTX
4	Leadtek PX9750 GX2 TDH	76	■■□□□	659	67	70	87	100	1.024 MB GDDR3/512 bit	500/1.200	GeForce 7950 GX2
5	Gigabyte 7950 GX2 TDH	74	■■□□□	707	69	73	80	81	1.024 MB GDDR3/512 bit	500/1.200	GeForce 7950 GX2
6	ASUS EAX1950 Crossfire	71	■■□□□	661	59	80	75	61	512 MB GDDR4/512 bit	500/1.200	Radeon X1950 XTX
7	Sapphire X1900 XTX Toxic	70	■■□□□	543	54	68	91	87	512 MB GDDR3/256 bit	675/1.600	Radeon X1900 XTX
8	Leadtek 7900 GTX TDH	69	■■□□□	492	55	66	81	100	512 MB GDDR3/256 bit	650/1.600	GeForce 7900 GTX
9	Sapphire X1900 XTX	67	■■■□□	319	51	66	82	87	512 MB GDDR3/256 bit	650/1.550	Radeon X1900 XTX
10	Powercolor X1900 XTX	66	■■□□□	625	49	67	80	87	512 MB GDDR3/256 bit	650/1.550	Radeon X1900 XTX

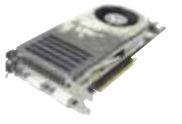

ASUS EN8800 GTX:

nVidia GeForce 8800 GTX yongasını kullanan ASUS, DirectX 10'a hazır süper hızlı ekran kartını piyasaya sürdü.

DVD yazıcılar

	Sıra	Marka	Toplam puan	Fiyat / Performans	Fiyat ($ + KDV)	DVD Okuma p.	CD okuma p.	DVD yazma puanı	CD yazma puanı	Donanım özellikleri	Servis ve dok.	Arabirim	DVD-R / DVD+R	DVD-RW / DVD+RW	DVD-R DL / DVD+R DL	Garanti süresi
						Test değerleri						Teknik veriler				
YENİ	1	Philips SPD2411BD/00	96		49	100	99	90	100	91	100	E-IDE	18 / 18	6 / 8	8 / 8	2
YENİ	2	LG GSA-H42N	93		38	83	99	100	98	91	90	E-IDE	18 / 18	6 / 8	10 / 10	2
YENİ	3	Samsung SH-S183L	92		35	79	100	91	100	100	100	S-ATA	18 / 18	6 / 8	8 / 8	2
YENİ	4	Samsung SH-S182M	92		33	79	100	94	100	100	90	E-IDE	18 / 18	6 / 8	8 / 8	2
YENİ	5	Sony NEC Optiarc AD-7173S	91		44	80	98	92	96	96	95	S-ATA	18 / 18	6 / 8	8 / 8	2
YENİ	6	Sony NEC Optiarc AD-7173A	90		41	80	97	89	96	96	95	E-IDE	18 / 18	6 / 8	8 / 8	2
YENİ	7	Sony NEC Optiarc AD-7170A	90		37	80	97	93	96	91	95	E-IDE	18 / 18	6 / 8	8 / 8	2
YENİ	8	Asus DRW-1814BLT	89		49	79	93	85	96	96	100	SATA	18 / 18	6 / 8	8 / 8	2
YENİ	9	Teac DV-W516GB	83		49	78	100	75	100	78	90	E-IDE	16 / 16	6 / 8	0 / 4	2

PHILIPS SPD2411BD
Okuma ve yazma performansında oldukça başarılı

17 inç LCD monitörler

Sıra	Marka	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat ($ + KDV)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Teknik özellikler	Servis dök.	Alan büyük. (inç)	Maks. çözünürlük	Piksel aralığı	Maks. kontrast	Maks. parlak. cd/m²	Video girişler	Tepki süresi (ms)
					Test değerleri				Teknik veriler						
1	Samsung Syncmaster 770P	95		341	98	100	80	100	17	1.280 x 1.024	0.264	500:1	280	DVI, D-sub	6
2	Acer AL1751	89		339	100	81	80	85	17	1.280 x 1.025	0.264	500:1	400	DVI, D-sub	8
3	BenQ FP71V+	88		319	96	88	83	69	17	1.280 x 1.026	0.264	500:1	300	DVI, D-sub	8
4	Samsung Syncmaster 760BF	87		318	80	94	87	100	17	1.280 x 1.027	0.264	700:1	300	DVI, D-sub	4
5	LG L1780Q	83		330	80	94	80	69	17	1.280 x 1.028	0.264	500:1	250	DVI, D-sub	8
6	Samsung Syncmaster 740BF	83		272	84	75	100	69	17	1.280 x 1.029	0.264	700:1	300	DVI, D-sub	2
7	Samsung Syncmaster 731BA	81		261	84	69	83	100	17	1.280 x 1.030	0.264	600:1	300	DVI, D-sub	6
8	Acer AL1717	80		229	82	81	77	77	17	1.280 x 1.031	0.264	500:1	300	D-sub	8
9	Samsung Syncmaster 740N	80		225	83	75	70	100	17	1.280 x 1.032	0.264	600:1	300	D-sub	8
10	Philips 170X6FB	77		296	66	88	80	85	17	1.280 x 1.033	0.264	600:1	250	DVI, D-sub	8

Samsung 770P
Esnek ayaklarının yardımıyla her konumda kolayca çalışabiliyor.

19 inç LCD monitörler

	Sıra	Marka	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat ($ + KDV)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Teknik özellikler	Servis dök.	Alan büyük. (inç)	Maks. çözünürlük	Piksel aralığı	Maks. kontrast	Maks. parlak. cd/m²	Video girişler	Tepki süresi (ms)
						Test değerleri				Teknik veriler						
YENİ	1	Samsung Syncmaster 931C	96		356	100	90	75	70	19	1.280 x 1.023	0.294	2.000:1	250	DVI,D-Sub	2
	2	Fijutsu Siemens P19-2	93		511	96	90	77	70	19	1.280 x 1.024	0.294	550:1	270	DVI,D-Sub	8
	3	HP 1955	90		578	92	94	72	62	19	1.280 x 1.024	0.294	1.000:1	250	DVI,D-Sub	16
	4	Hyundai ImageQuest L90+	87		410	84	94	72	69	19	1.280 x 1.024	0.294	700:1	300	DVI,D-Sub	8
	5	Xerox XA7-192i	85		435	71	100	75	62	19	1.280 x 1.024	0.294	500:1	300	DVI,D-Sub	8
	6	Philips 190G6	85		680	72	94	72	70	19	1.280 x 1.024	0.294	700:1	420	DVI,D-Sub	8
	7	BenQ FP93GX	83		449	92	75	94	77	19	1.280 x 1.024	0.294	700:1	300	DVI,D-Sub	2
	8	Philips 190S7	82		293	84	75	88	92	19	1.280 x 1.024	0.294	700:1	300	DVI,D-Sub	8
	9	Samsung Syncmaster 920N	81		284	76	81	60	85	19	1.280 x 1.024	0.294	700:1	250	D-sub	8
	10	LG L1970H	80		384	79	75	66	100	19	1.280 x 1.024	0.294	1.600:1	300	DVI,D-Sub	2

Fujitsu Siemens P19-2
Ürünün en başarılı yanı sahip olduğu yüksek parlaklık değeri.

PATA sabit diskler

Sıra	Ürün	Toplam puan	Fiyat / Performans	Fiyatı ($ + KDV)	Performans (%60)	Aktarım hızı MB/s (Okuma / Yazma)	Erişim süresi (3:2 yazma / Okuma)	Gürültü - sone (3:1 atıl / Erişimde)	Aabirim	Kapasite (Verilen / Kullanılabilir)	Önbellek	UDMA arabirimi	Dönüş hızı (rpm)
					Test değerleri				Teknik veriler				
1	Hitachi HDT725025VLAT80	94		80	95	47,6	10,2	1,9	1,9	250/233	8	133	7.200
2	Hitachi HDT722525DLAT80	94		80	96	48,5	10,2	2,0	2,0	250/233	8	133	7.200
3	Samsung SP2514N	92		78	100	58,0	11,0	2,2	2,2	250/228	8	133	7.200
4	Hitachi HDT725050VLAT80	92		215	99	53,2	10,3	2,2	2,2	500/466	8	133	7.200
5	Seagate ST3750640A	87		440	91	54,2	12,8	2,2	2,2	750/699	16	100	7.200
6	Samsung HD400LD	86		129	92	51,4	12,1	2,3	2,3	400/373	8	100	7.200
7	Seagate ST3500630A	86		287	92	53,2	12,6	2,3	2,3	500/466	16	100	7.200
8	WD Caviar WD3200JB	84		99	96	54,0	11,0	3,0	3,0	320/305	8	100	7.200
9	Samsung SP2014N	83		71	91	46,3	11,0	2,6	2,6	200/282	8	133	7.200
10	Samsung SP1614N	82		66	94	50,7	11,1	2,9	2,9	160/149	8	133	7.200

Seagate ST3750640A
PATA arabirimi kullanan ve büyük bir disk isteyenlere tavsiyemiz.

SATA sabit diskler

Sıra	Ürün	Toplam puan	Fiyat / Performans	Fiyatı ($+KDV)	Performans (%60)	Aktarım hızı MB/s (Okuma / Yazma)	Erişim süresi (3:2 yazma / Okuma)	Gürültü - sone (3:1 atıl / Erişimde)	Arabirim	Kapasite (Verilen / Kullanılabilir)	Önbellek	UDMA arabirimi	Dönüş hızı (rpm)
					Test değerleri				Teknik veriler				
1	Samsung T133 HD401LJ	81	■■■■■	132	72	57,3	12,0	1,9	1,9	400/364	16	300	7.200
2	WD Raptor WD1500ADFD	81	■□□□□	266	100	71,4	6,8	3,7	3,7	150/140	16	150	10.000
3	WD Caviar RE2 WD5000YS	80	■■■■■	229	78	57,0	10,6	2,1	2,1	500/466	16	300	7.200
4	Samsung SP1614C	79	■□□□□	64	69	45,0	11,8	1,9	1,9	160/146	8	150	7.200
5	Seagate ST3500630AS	78	■■■■□	300	77	60,5	11,4	2,4	2,4	500/466	16	300	7.200
6	WD Raptor WD740ADFD	78	■□□□□	184	93	62,3	7,2	3,6	3,6	74/68	8	150	10.000
7	Hitachi HDS728080PLA380	77	■■■□□	50	72	44,5	10,8	2,2	2,2	80/77	8	300	7.200
8	Samsung SP2504C	76	■■■■■	85	77	58,0	10,8	2,3	2,3	250/233	8	300	7.200
9	Samsung SP2004C	76	■■■■■	78	69	45,4	11,2	2,1	2,1	200/186	8	300	7.200
10	Seagate ST3400620AS	76	■■■■□	177	77	60,7	12,0	2,4	2,4	400/373	16	300	7.200

Western Digital WD1500ADFD

10.000 rpm dönüş hızı ve yüksek performansıyla birçok rekoru tarihe gömdü.

Dijital fotoğraf makineleri

Sıra	Marka	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat (Euro + KDV)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Beraber gelen	Servis dok.	AV out	USB	Optik zum	Çözünürlük
					Test değerleri				Teknik veriler			
1	Sony Cyber-shot DSC-R1	89	□□□□□	1000	100	71	99	43	var	2.0	5	10.0 megapiksel
2	Panasonic Lumix DMC-FZ50	89	■■□□□	719	89	93	92	71	var	2.0	12	10 megapiksel
3	Sony Cyber-shot DSC-H5	88	■■■□□	610	83	96	96	43	var	2.0	12	7.1 megapiksel
4	Panasonic Lumix DMC-FZ30	84	■■□□□	749	78	90	94	71	var	2.0	12	8 megapiksel
5	Sony Cyber-shot DSC-H2	84	■■■□□	500	82	83	96	43	var	2.0	12	5.9 megapiksel
6	Sony Cyber-shot DSC-N2	83	■■■■■	360	93	57	94	86	var	2.0	3x	10.0 megapiksel
7	Fujifilm FinePix S9500	83	■■□□□	800	91	80	82	71	var	2.0	10.7	9.1 megapiksel
8	Fujifilm FinePix F30	82	■■■■■	350	96	68	87	57	var	2.0	3	6.1 megapiksel
9	Panasonic Lumix DMC-LX2	81	■■■□□	611	84	81	81	71	var	2.0	4	10.2 megapiksel
10	Samsung Pro 815	81	□□□□□	799	77	100	67	86	var	2.0	15	8.0 megapiksel

Sony Cyber-Shot DSC-R1

Gelişmiş birçok özelliği cebinizde taşımanıza olanak sağlayan Sony, tasarımıyla dikkat çekiyor.

Çok işlevli baskı cihazları

Sıra	Marka	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat (+ KDV)	Office baskı hızı	Grafik baskı hızı	Resim baskı hızı	Grafik kalitesi	Resim kalitesi	Çözünürlük (dpi)	Arabirim	Baskı hızı r. (s / dk)
					Test değerleri					Teknik veriler		
1	Canon Pixma MP830	90	■■■□□	364 €	100	91	100	98	100	9.600 x 4.800	USB 2.0	24
2	Epson Stylus Photo RX700	88	■■□□□	339 €	99	100	100	71	95	5.760 x 1.440	USB 2.0	20
3	HP Photosmart 3310 Ai0	86	■■□□□	447 $	91	100	92	85	49	4.800 x 1.200	USB 2.0	31
4	Canon Pixma MP810	85	■■■■□	260 €	94	90	96	98	48	9.600 x 2.400	USB 2.0	31
5	Epson Stylus Photo RX640	81	■■■■□	270 €	97	95	90	50	50	5.760 x 1.440	USB 2.0	21
6	Epson Stylus Photo RX520	80	■■■■■	143 €	92	97	93	82	64	5.760 x 1.440	USB 2.0	18
7	Epson Stylus Photo RX620	79	■■■■■	213 €	95	100	100	100	76	5.760 x 1.440	USB 2.0	18
8	Canon Pixma MP530	79	■■■■□	270 €	93	93	95	63	58	4.800 x 1.200	USB 2.0	18
9	HP OfficeJet 6210	71	■■■■■	200 €	93	70	92	30	25	4.800 x 1.200	USB 2.0	20
10	Canon Pixma MP170	71	■■■■■	80 €	88	90	85	45	35	4.800 x 1.200	USB 2.0	22

Canon Pixma MP830

Profesyonel çözüm arayan kullanıcılar için oldukça başarılı bir seçenek.

Cep telefonları

Sıra	Marka	Toplam puan	Fiyat/Perf.	Fiyat	Telefon işlevselliği	Multimedya	Veri / Mesaj	Partik	Ağırlık (g)	Boyut (mm)	Dijicam	E-posta	BT	IR	USB
					Test değerleri					Teknik veriler					
1	Nokia N93	97	■■□□□	799 €	96	100	95	98	180	55 x 28 x 118	var	var	var	var	var
2	Nokia N73	97	■■■■□	440 €	98	93	95	98	116	49 x 19 x 11	var	var	var	var	var
3	Sony Ericsson W900i	97	■■■□□	549 €	98	97	95	97	148	49 x 24 x 109	var	var	var	var	var
4	Nokia 6280	96	■■■□□	359 €	95	94	95	98	115	46 x 21 x 99	var	var	var	var	var
5	Sony Ericsson K800i	95	-	-	97	92	99	94	115	47 x 22 x 105	var	var	var	var	var
6	Nokia N90	95	■■□□□	565 €	96	95	89	96	173	51 x 24 x 112	var	var	var	yok	var
7	Nokia N71	95	■■■□□	422 €	98	96	98	91	139	51 x 26 x 99	var	var	var	yok	var
8	Nokia N80	94	■■□□□	645 €	92	100	99	91	133	50 x 23 x 95	var	var	var	var	var
9	Sony Ericsson W850i	94	■■■□□	450 €	96	95	98	92	116	47 x 21 x 98	var	var	var	var	var
10	Sony Ericsson W810i	93	■■■■□	309 €	92	88	93	96	89	45 x 17 x 102	var	var	var	var	var

Sony Ericsson W810i

Sony Ericsson yeni Walkman telefonuyla, müzik dışındaki özelliklerini de geliştirerek, yılın telefonu olma yolunda başarılı bir adım atıyor.

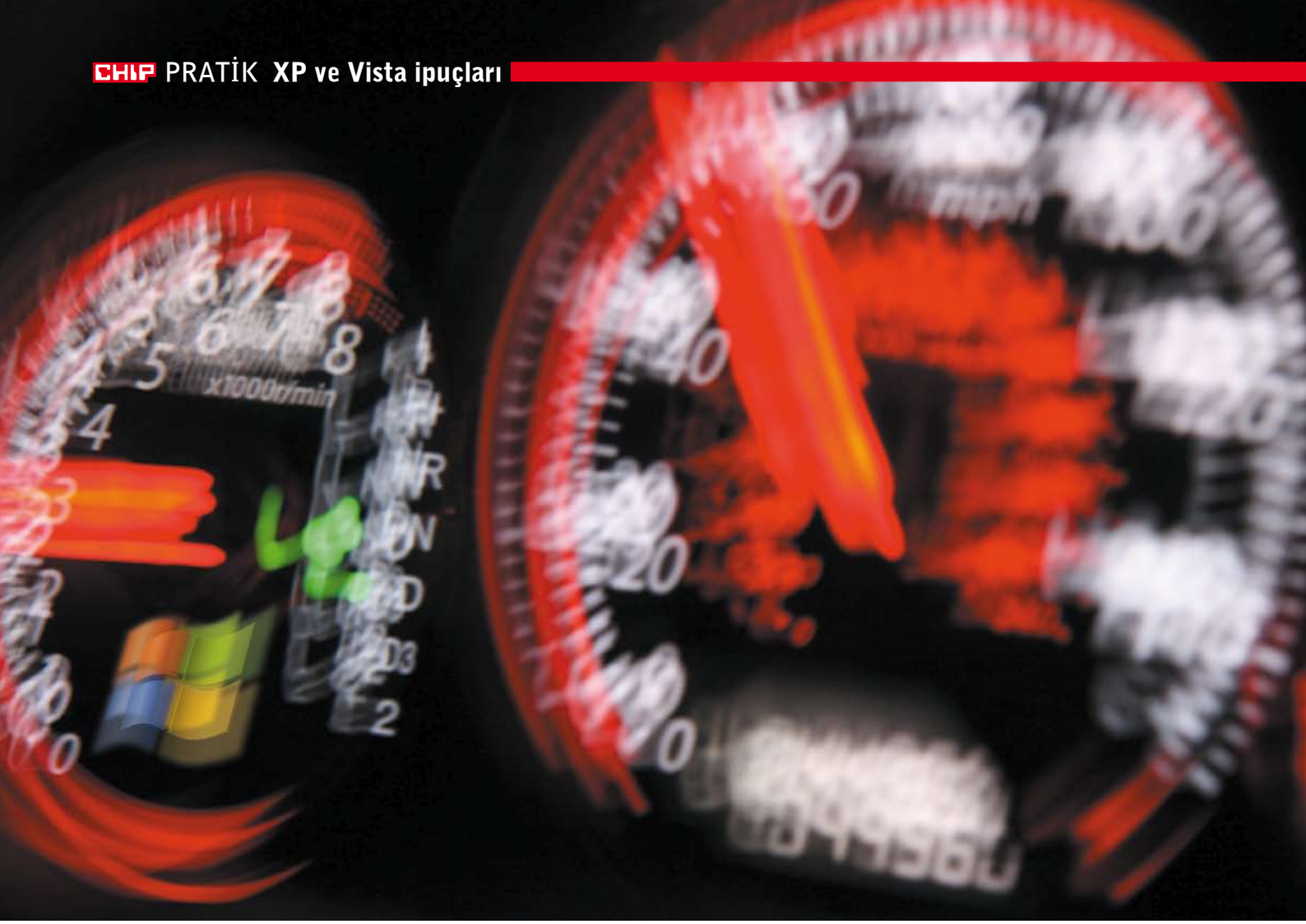

Vista'ya doping

Küçük bir müdahaleyle büyük bir etki yaratabilirsiniz. Hem XP hem de Vista ile çalışan bu ipuçları PC'nizin gerçek gücünü ortaya koymasını sağlayacak.

Bu yazıda

- Vista başlangıcının optimizasyonu
- Gereksiz hizmetleri kapatmak
- Performans azaltıcı etkilerden kurtulmak

Vista'yı piyasaya çıktığı ilk gün tereddütsüzce bilgisayarına kuran kullanıcılardan mısınız? Yoksa bu terfi için henüz erken diyor ve XP'yle yola devam mı ediyorsunuz. CHIP en etkili XP ipuçlarını Microsoft'un yeni işletim sistemi üzerinde test ediyor ve küçük bir çabayla her iki sürümden de maksimum performans elde etmenin yollarını açıklıyor. Windows'unuz artık çok daha hızlı açılacak, daha hızlı çalışacak ve gerektiğinde her zamankinden daha hızlı kapatılabilecek.

Sistem başlangıcını hızlandırmak

Tıpkı Windows XP'de olduğu gibi Vista'da da sistem başlangıcını optimize edebilirsiniz. Çünkü önyükleme süresinin uzamasına neden olan etkenler hala aynı. Gerekmediği halde çalışan işlemlerin ve aşırı dolu bir Başlangıç klasörünün her iki Windows sürümünün de büyük ölçüde yavaşlamasına yol açması kaçınılmaz.

1 Sürücüleri ve DLL dosyalarını düzenleyin

Uzman kullanıcılar için Başlangıç klasörüne çeki düzen vermek başlı başına yeterli değil. Yazılımlarla birlikte gereksiz sürücü ve DLL'ler de otomatik olarak başlatılıyor. CHIP DVD'sinde yer alan Autoruns adlı araçtan ya da Vista'nın yeni özelliklerinden yararlanarak Windows'u hızlandırma yolunda ilk adımı atabilirsiniz.

Araçlar CHIP DVD'de

Yazıda adı geçen tüm araçlar için
CHIP-Code ◎ XPTIPPS

WINDOWS İNCE AYAR ARAÇLARI

1 **Autoruns** ◎
Gereksiz başlangıç dosyalarını buluyor

2 **Buzzsaw** ◎
DirMS'le birlikte On-the-Fly Defrag olanağı tanıyor.

3 **Superfast Shutdown** ◎
XP ve Vista oturumunu hızla kapatıyor

XP çözümü: Aracı kurduktan ve başlattıktan sonra *Everything* sekmesinde Windows'la başlatılan yüzlerce dosya göreceksiniz. Aradıklarınızı daha kolay bulabilmek için KnownDLL gibi özel sekmelerden birine tıklayabileceğiniz gibi, *Hide Microsoft Entries* seçeneğini de etkinleştirebilirsiniz.

IEAK Branding (Internet Explorer ve Messenger) gibi kullanmadığınız özellikleri doğrudan devre dışı bırakmanızı öneriyoruz. Hangi işlevleri devre dışı bırakmanız gerektiğini bilmiyorsanız aracı çalıştırmadan önce Sistem Geri Yükleme adlı aracı kullanarak bir geri yükleme noktası oluşturun.

İPUCU Autoruns adlı aracı yeterince etkin bir biçimde kullanamadığınızı düşünüyorsanız, internette *http://forum.sysinternals.com* adresindeki *autoruns* bağlantısı üzerinden İngilizce yardım dosyasına ulaşabilirsiniz.

Vista çözümü: Autoruns, Windows'un yeni sürümüyle de uyumlu. Ancak Vista'nın sunduğu işlevlerin sayısı XP'dekinden çok daha fazla olduğundan, *Everything* sekmesinde yer alan kayıt sayısı da on binleri bulabiliyor. Bu nedenle temizlik işlemi çok daha uzun sürüyor. Yine de bu işlemi yapmakta yarar var. Aracın tespit ettikleri arasında Vista altında kesinlikle ihtiyaç duymayacağınız ve Windows Me için tasarlanan USB sürücüleri de bulunuyor. Hizmetler ve Kayıt Defteri anahtarları söz konusu olduğunda **www.speedyvista.com** adresinden yardım alabilirsiniz. *Service Guide* bağlantısına tıklayarak farklı Vista hizmetleri için önerilen ayarlara ulaşabilirsiniz. *Registry Services* bağlantısına tıkladığınızda da karşınıza farklı seçenekler çıkacak: Buradaki yapılandırma dosyalarıyla hız, güvenlik ve sistem kararlılığı arasında seçim yapabilirsiniz.

İPUCU Vista, sistem başlangıcını hızlandırmaya yönelik ek özellikler sunuyor: Uyumlu bir USB belleğe sahipseniz ReadyBoost özelliğinden yararlanabilirsiniz. Bu özelliği etkin hale getirdiğinizde Vista sık sık ihtiyaç duyulan verileri yalnızca belleğe değil, ayrıca USB belleğe de yazıyor. Bu durum sabit diske erişim gereksinimini azalttığından sistem performansına olumlu etki yapıyor. ReadyBoost'u etkinleştirmek için USB belleği yuvasına taktığınızda karşınıza çıkan menüyü kullanabilirsiniz. Özelliği daha sonradan etkinleştirmek istediğinizde, Windows Gezgini'nden üzerine sağ tuşla tıkladığınızda ekrana gelen menüdeki *Özellikler* seçeneğine başvurabilirsiniz.

Melez disk teknolojisiyle daha şimdiden tanışmış olan kullanıcılar ReadyDrive özelliğini kullanabiliyor. Bu özellik sayesinde sık kullanılan veriler, ReadyBoost'a benzer şekilde söz konusu diskteki flash bellekte saklanıyor.

2 İşletim sistemine ait olmayan hizmetleri kapatmak

Farklı araçlar da işletim sistemiyle otomatik olarak başlatılmalarını sağlamak için kendilerini Windows hizmetleri gibi tanıtıyor. Bu, anti virüs yazılımları ve çeşitli otomasyon araçları için mantıklı bir çözüm. Ancak QuickTime gibi uygulamaları gerektiğinde kendiniz de başlatabilirsiniz. Söz konusu hizmetleri dâhili sistem yapılandırma aracı üzerinden devre dışı bırakabilirsiniz.

XP çözümü: *Başlat / Çalıştır* menüsü üzerinden

```
msconfig
```

komutunu çalıştırın ve Sistem Yapılandırma Yardımcı Programı penceresinden *Hizmetler* sekmesine geçin. Buradan *Tüm Microsoft Hizmetlerini Gizle* seçeneğini etkinleştirin. Daha sonra hizmetler listesini olabildiğince kısaltmaya çalışın. Genellikle anti virüs yazılımı dışındakileri devre dışı bırakmak sorun yaratmayacaktır.

Vista çözümü: Windows'un yeni sürümünde Çalıştır penceresine ihtiyaç duyulmuyor. *Başlat*'a tıkladıktan sonra hemen üstünde beliren arama satırında

```
msconfig
```

komutunu girin. Sistem Yapılandırması penceresine ulaşmak için [Enter]'a ya da sonuç listesindeki kayda tıklayın. İhtiyaç duymadığınız hizmetleri tıpkı XP'deki gibi devre dışı bırakabilirsiniz. →

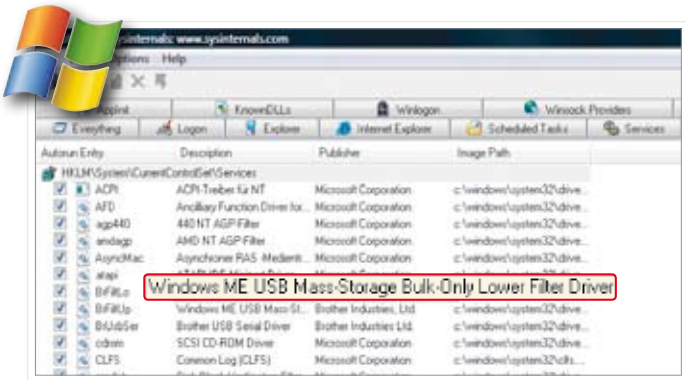

1 KURTULUN Vista'yla başlatılan Windows Me USB sürücüsü, başlangıcı gereksiz yavaşlatıyor.

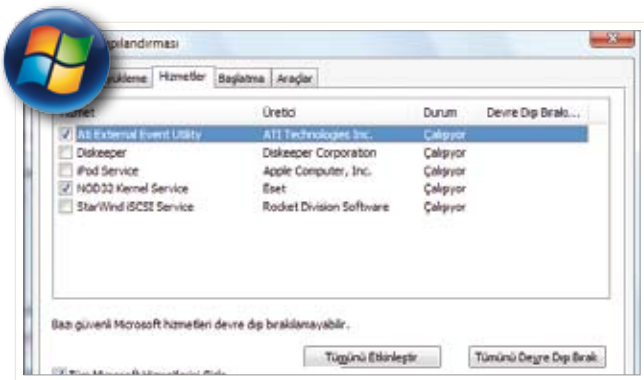

2 HİZMETLERİ KAPATMAK Anti virüs dışındaki yabancı hizmetleri devre dışı bırakabilirsiniz.

3 Gereksiz araçları başlangıç klasöründen çıkarmak

Yazılımlar, kendilerini hizmetler listesinin dışında başlangıç klasörüne de ekleyebiliyor. Bu klasörde geniş çaplı bir temizlik yapmak performans artışı sağlayacaktır.

XP çözümü: Sistem Yapılandırma Yardımcı Programı'ndan henüz çıkmadıysanız *Başlangıç* sekmesine geçin. Mümkün olan en fazla sayıda hizmeti devre dışı bırakın. Örneğin Acrobat Reader gibi araçları gerektiğinde, yani sonradan da başlatabilirsiniz. Listelenen hizmetlerin ne işe yaradıklarını bilmiyorsanız **www.file.net/process** adresini ziyaret edebilir ve adını arama satırına girebilirsiniz.

Vista çözümü: Başlangıç klasörünü tıpkı XP'de olduğu gibi temizleyebilirsiniz. Vista'da işletim sistemine ait olmayan hizmetler arasında Microsoft'a ait farklı kayıtlar da bulunuyor. Güvenlik nedeniyle Windows Defender'ı devre dışı bırakmanızı önermiyoruz. Kenar Çubuğu ve Karşılama Merkezi konusunda ise seçim size kalmış. Bu iki özelliği devre dışı bırakmak herhangi bir sorun yaratmayacaktır.

Daha hızlı çalışmak

İşletim sisteminiz çok hızlı açıldığı halde günlük işlerinizi tamamlarken aynı performansı gösteremiyorsa bu size bir fayda sağlamayacaktır. Ücretsiz araçlarla ve Kayıt Defteri'nde yapacağınız değişikliklerle sisteminizi hızlandırabilirsiniz.

4 Disk birleştirmeyi otomatik hale getirmek

Sabit diskinizin kullanımda olduğu süre arttıkça hızı azalacaktır. Yavaşlamadan etkilenmemek için disk birleştirme (defragmentation) işlemini gerçekleştirmeniz şart. Bu işlemi her defasında manuel olarak yeniden başlatmak son derece zahmetli bir iş.

XP çözümü: DirMS ve Buzzsaw ikilisi başarılı, ücretsiz, otomatik ve kaynak kullanımı düşük bir çözüm sunuyor. CHIP DVD'sinde yer alan bu iki aracı **www.dirms.com** adresinden de indirebilirsiniz. Söz konusu araçlar Windows hizmetleri listesine ekleniyor ve işletim sistemiyle otomatik olarak başlatılıyor.

Öncelikle DirMS'i ardından Buzzsaw'ı kurup başlatmalısınız. Araçlardan ilki disk birleştirmeyle görevli, ikincisi ise bu işlemin siz bilgisayar başında çalışmaya devam ederken arka planda çalışmaya devam etmesini sağlıyor. Aracın ayarlarında herhangi bir değişiklik yapmanıza gerek yok. Ancak işletim sistemini yeniden başlattıktan sonra, yazılımların Hizmetler listesine eklenip eklenmediğini kontrol etmelisiniz. Bunun için öncelikle *Başlat / Çalıştır* menüsüne tıklayın ve sonrasında

```
services.msc
```

komutunu çalıştırın. Hizmetler sekmesine Buzzsaw_Defragmentation ve DirMS_Defragmentation kayıtlarının eklendiğinden emin olun.

Vista çözümü: Bu işletim sistemi disk birleştirmeyi zaten arka planda otomatik olarak gerçekleştiriyor. İşlemin ne zaman başlatıldığını öğrenmek ya da ön tanımlı ayarlarda değişiklik yapmak istiyorsanız *Başlat* menüsündeki arama satırına

```
defrag
```

komutunu girin. Kullanıcı Hesabı Denetimi penceresi ekrana geldiğinde *Devam*'a tıklayın. Daha sonra *Zamanlamayı değiştir*'i seçerek Vista'nın sabit disk birleştiricisini ne zaman çalıştıracağını belirleyebilirsiniz.

5 Master File Table'ı büyütmek

Master File Table (MFT) sabit disk üzerindeki dosya ve klasörler hakkında tüm bilgileri içeren bir tablo. Maalesef Microsoft MFT için gerekenden küçük bir alan atamış durumda. Windows sabit disk üzerindeki dosya sayısı arttıkça yavaşlıyor. Çünkü bu durumda MFT'ye yeni kayıtlar eklemek için eskilerinin çıkarılması gerekiyor. MFT'nin boyutunu büyüterek bu engeli ortadan kaldırabilirsiniz. Bu ipucunun yalnızca NFTS sabit disklerde çalıştığını unutmayın.

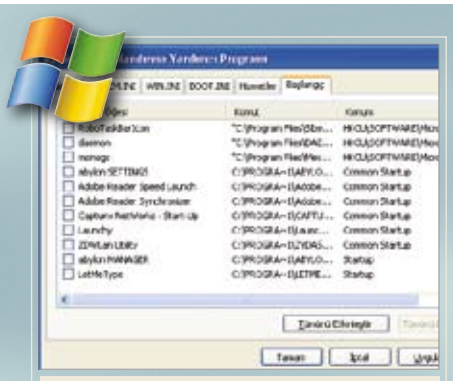

3 TEMİZLİK Acrobat Reader gibi araçların Başlangıç klasöründe hiç işi yok.

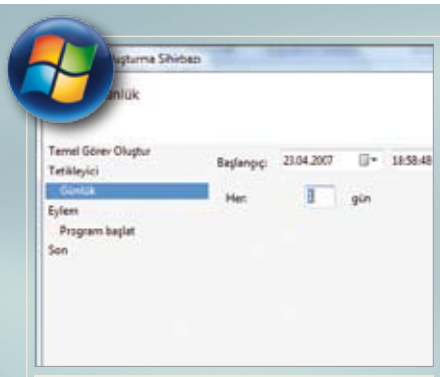

4 ZAMAN PLANI Vista'nın sabit diski ne zaman birleştireceğini belirleyin.

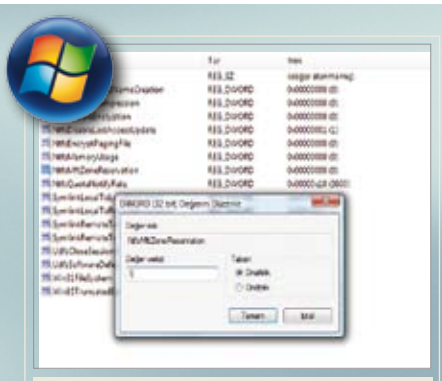

5 SABİT DİSK Çoğu kez NtfsMftZoneReservation değerini 1 yapmak yeterli.

Uzman ipucu: Vista altında donanım ve yazılım sorunlarını tespit etmek

Vista'nın yeni özelliklerinden biri de, Windows'a entegre edilen tanılama aracı Perfmon. Bilgisayarınızı gözden geçirmek için *Başlat*'a tıklayın ve arama satırına

```
perfmon.exe·/report
```

komutunu girin. Güvenilirlik ve Performans İzleyicisi penceresini simge durumuna küçülttükten sonra, bilgisayarınızla her zamanki gibi çalışmaya devam edin. Windows bilgisayardaki işlemleri bir dakika boyunca izleyecek ve sonrasında size bir sistem tanılama raporu sunacak. Tanılama sonuçları başlığı altında yer alan *Uyarı, Bilgilendirici* ve *Performans* alanları son derece ilgi çekici. Buradan PC üzerine binen yükle birlikte sürücü ve yazılım sorunlarından haberdar olabilirsiniz.

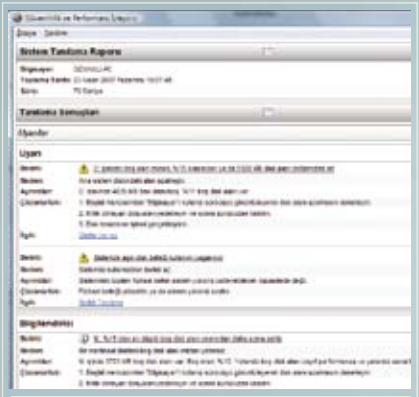

TESTİ GEÇTİ Vista performans izleyicisi test sistemimizde herhangi bir sorun tespit etmedi.

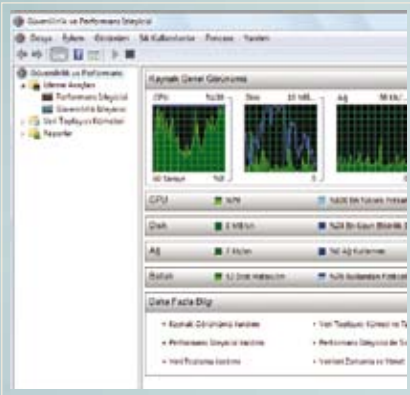

FARKLI GÖRÜNÜM Herhangi bir parametre girmediğinizde standart arayüz açılacak.

XP çözümü: Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırmak için Başlat menüsünden Çalıştır'a tıklayın ve

```
regedit
```

komutunu girin. *HKEY_LOCAL_MACHINE\System\CurrentControlSet\Control\FileSystem* anahtarına geçin. Daha önceden oluşturulmamışsa NtfsMftZoneReservation adlı bir DWORD değeri tanımlayın. Bu kaydı 1 değerini atamanız yeterli olacaktır. Sabit diskteki dosya ve uygulama sayısı binlerle ifade ediliyorsa değeri 2'ye yükseltebilirsiniz.

Vista çözümü: Başlat menüsündeki arama satırına

```
regedit
```

komutunu girerek Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni başlatın. XP çözümünde adı geçen anahtar Vista'da da aynı adla yer alıyor. Microsoft NtfsMftZoneReservation adlı anahtarı listeye kendiliğinden dâhil etmiş. Ancak değer olarak 0 seçildiğinden özellik devre dışı bırakılmış durumda. Onu 1 ya da 2 olarak değiştirin ve PC'nizi yeniden başlatın.

6 Hatalı sürücüleri kaldırmak

İşletim sisteminin çökmesine neden olan etkenlerden biri, işletim sistemiyle birlikte yüklenen hatalı sürücülerdir. Windows'un kendi Sürücü Doğrulama Yöneticisi sayesinde sorunun kaynağına inebilirsiniz.

XP çözümü: *Başlat / Çalıştır*'a tıklayın ve açılan pencerede

```
verifier
```

komutunu çalıştırarak Sürücü Doğrulama Yöneticisi'ni başlatın. *Standart ayarları oluştur*'u seçin. Sürücülerin herhangi birinden özellikle şüpheleniyorsanız bir sonraki pencereden *Sürücü adlarını bir listeden seç*'i işaretleyin. Diğer durumda *Bu bilgisayara yüklenen bütün sürücüleri otomatik seç*'i tercih etmelisiniz. Sonraki pencereleri *İleri*'ye tıklayarak geçin ve sihirbazın adımlarını tamamladıktan sonra bilgisayarınızı yeniden başlatın. Masaüstü ekrana geldiğinde *Sürücü Doğrulama Yöneticisi*'ni yeniden başlatın ve *Onaylanmış sürücülerle ilgili bilgileri görüntüle*'ye tıklayın. Bu sayede tüm sürücülerin başarıyla yüklenip yüklenemediğine dair bilgileri içeren Log dosyasına ulaşabilirsiniz. Mavi ekranla karşılaşıyorsanız Windows'u güvenli mod'da başlatın ve mavi ekrana neden olan hatalı sürücüleri kaldırın. Daha sonra Sürücü Doğrulama Yöneticisi'ni

```
verifier.exe·/reset
```

komutunu çalıştırın. Artık XP'yi yeniden başlatabilirsiniz.

Vista çözümü: Microsoft'un bu kullanışlı aracı yeni işletim sisteminde de kullanıcılara sunması sevindirici. Aracın kullanımı XP'deki ile aynı.

Kapanışı hızlandırmak

Günlük işlerinizi tamamladınız ve sıra Windows oturumunun sonlandırılmasında. Ancak bilgisayarınızın kapanması çok uzun sürüyor ve hata mesajları ekrana geliyor. Oysa küçük bir müdahaleyle bu işlemi hızlandırabilirsiniz.

7 Sistemin en hızlı şekilde kapanmasını sağlamak

Bekleyecek bir saniyeniz bile yok mu? O halde bu araçla işletim sisteminin birkaç saniye içerisinde kapanmasını sağlayabilirsiniz. Herhangi bir veri kaybı yaşamak istemiyorsanız bu işlemin öncesinde tüm dosyalarınızı kaydettiğinizden emin olmalısınız.

XP çözümü: CHIP DVD'sinde yer alan Super Fast Shutdown'ı masaüstünüze kopyalayın. Bu araca ait simgeye çift tıklayarak XP oturumunu en kısa sürede sonlandırabilirsiniz.

Vista çözümü: Vista'nın kurulu olduğu disk bölümünü riske atmak pahasına bu aracı yeni işletim sisteminde de test ettik ve işe yaradığını gördük. Bilgisayarı kapatırken XP'deki kadar zaman kazanmak mümkün. Vista'da da tüm dosyalarınızı kaydedip kaydetmediğiniz sorulmuyor. Aracın son derece sıkı kullanıcı hesabı denetimlerine rağmen çalışması aslında şaşırtıcı. ■

MH/ Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

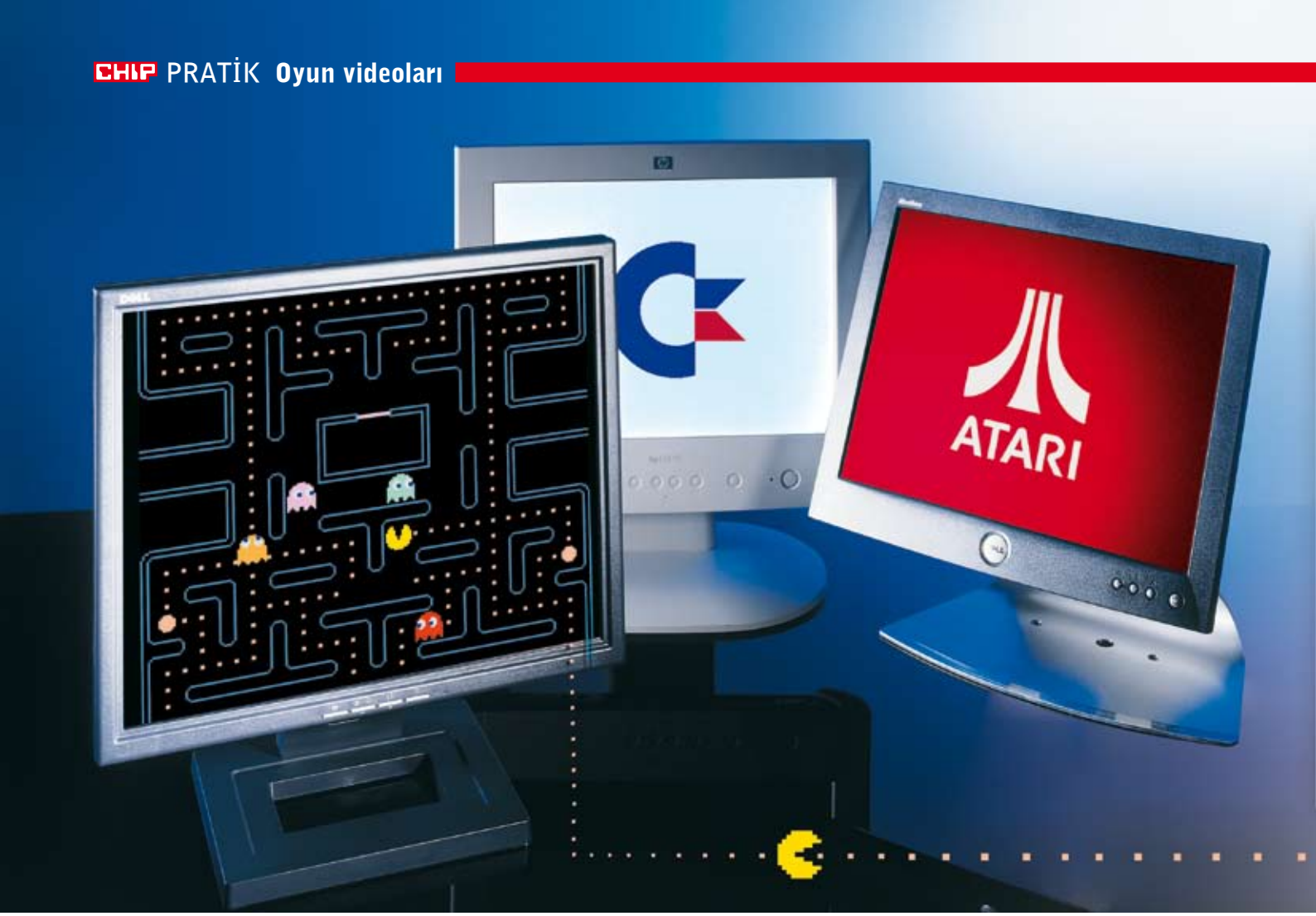

Oyun videoları emrinizde

Videolar gittikçe yayılıyor, üstelik oyun alanında da. Kendi videolarınızı oluşturmak istiyorsanız, ihtiyaç duyacağınız her şey bu yazıda.

Gerekli yazılımlar

- **Windows Media Encoder 9**
  Bu araçla ücretsiz video kaydedebilir, düzenleyebilir ve izleyebilirsiniz.
  CHIP-Code ⊙ WMENCODER
- **Fraps:**
  Gerçek zamanlı oyun videosu kaydetmek ve oyun performansınızı ölçmek için kullanabileceğiniz bir araç.
  CHIP-Code ⊙ FRAPS

Bu yazıda

- Oyuniçi videoları kaydetmek
- En iyi kaliteyi yakalamak
- Sıkıştırarak yer kazanmak
- Videoları yayınlamak

İnternette video çılgınlığı her geçen gün artıyor. YouTube'un ve Google'ın uyandırdığı izlenim o ki, videolar artık daha çok tanıtım için kullanılıyor. Yeni trend'e artık oyun videoları da dahil olmuş durumda. Bu yazıda Fraps Videos ile kendi görüntülerinizi ve oyun videolarınızı nasıl oluşturabileceğinizi ve bu sırada kullanabileceğiniz araçlarda nelere dikkat etmeniz gerektiğini öğreneceksiniz.

İPUCU 1: Video kaydetmenin faydaları

Çok yönlü bir yazılım olan Fraps'in belirgin özelliklerinden biri de video kaydı yapabilmek. Aklınıza "iyi de neden bir oyunun videosunu kaydediyim?" sorusu takılabilir. Aslında bunun birçok nedeni var. Örneğin, oyunlarda bir seviyeyi atlamak için yapılması gerekenlerin anlatımlarından tutun da, bir seviyeyi ya da bütün oyunu mümkün olduğunca çabuk geçmek için "Speed Runs" olarak adlandırılan görüntülere kadar pek çok

WMPRO Arşiviniz için bir ad ve tanım oluşturduktan sonra, diğer detaylar için *Add*'e tıklayın.

olasılık sayılabilir. Clan, turnuva ya da gerçek zamanlı strateji oyunların PvP (person vs person) müsabaka analizleri için de videolar kullanılmaya çok uygun. Oyunlardaki unutulmaz sahnelerin saklanması, daha sonra değiş tokuş yapma olanağı da sağlıyor.

İPUCU 2: Kendi oyuniçi videolarınızı hazırlayın

Video yaratmak için öncellikle CHIP DVD sinde bulabileceğiniz "Fraps" adlı araca ihtiyacınız olacak. Bu yazılım benchmark ve ekran resmi özelliklerinin yanı sıra gömülü bir codec aracılığıyla video işlevlerine sahip. Öntanımlı olarak [F9] tuşu ile bu özelliği kullanabilirsiniz ya da kısayol tuşlarını kendiniz ayarlayabilirsiniz. Tabii bunu yaparken *hızlı yükleme/saklama* özellikleriyle bir çakışma yaratmamaya dikkat etmelisiniz. Videonun yaratılması, kurulum sırasında Fraps ile gelen codec üzerinden gerçekleştiriliyor. Fraps videolarınızı, başkalarına ileteceksiniz bu codec'in bilgisayarınıza mutlaka yüklenmiş olması gerekiyor. DVD'imizdeki sürümü 1.280 x 800'ten daha yüksek çözünürlüğü desteklese de, dönüştürme işlemi sırasında işlemciyi hayli yormakta.

Şu noktayı da hatırlatmakta yarar var; yazılımın shareware sürümünde videolarda Fraps imzası bulunuyor ve çekim süresi ne yazık ki 30 saniye ile kısıtlanmış durumda.

İPUCU 3: Kayıtta dikkat etmeniz gerekenler

Fraps programında *Movies* başlığında video kaydını başlatıp durdurabileceğiniz kısayol tuşunu da kendiniz atayabilirsiniz. Ayrıca filminizin kalitesini de belirleyebileceğiniz *fps-rate* seçimi size kalmış ancak çift çekirdekli bir DualCore işlemciniz ve 2 GB'dan fazla sistem belleğiniz yoksa 25 ya da 30 fps'den yukarı değerleri seçmemeniz gerekiyor. Aynı menüde *Half-size* seçeneğini işaretlemeniz durumunda görüntünüz, ekran çözünürlüğünüzün yarısına denk gelecek şekilde kaydediliyor. *Full-Size* ise tam çözünürlük kaydı sağlıyor.

Fraps'in 2.80 sürümünü kullanıyorsanız *No VSync* maddesini işaretlemeyi ihmal etmeyin. Aksi halde dikey eşleme sağlamak adına görüntü kalitesinden haddinden fazla feragat etmiş olacaksınız. Oyuniçi kayıtlara ses eklemek isteyip istemediğinize de bu aşamada karar verebilirsiniz.

İPUCU 4: Donanım kalitesinin en önemli belirleyicisi

Hali hazırdaki PC oyunları çok yüksek donanımlar gerektiriyor. Ayrıca görüntü tazeleme oranlarıyla da ilgili ciddi sorunlar yaşanıyor. Buffer memory'deki son görüntülerin PCI ya AGP üzerinden işlemciye gönderilmesi, neden son model donanımlara ihtiyaç olduğunu açıklıyor. Fraps'in üreticisi olan "beepa", bu nedenle güncel bir çift çekirdek işlemci öneriyor.

Yaptığımız testlerde 1.920 x 1.200

VİDEO KAYDI Oyunun içindeki etkileyici videoları Fraps ile kolayca kaydedebilirsiniz.

AYARLAR Çözünürlüğü değiştirmeyin. Aksi halde kalite için yüksek bitrate bile yetmez.

piksel ve üzeri çözünürlükler sorunlara yol açtı. Denemelerimizden yalnızca biri başarıya ulaştı. İki dakikalık bir oyun sahnesinin çekiminin ardından sabit diskimizde 3,4 GB'tan fazla Fraps videosu bulunuyordu. "Half-Size" çekimler ve 1.920 x 1.200'e kadar çözünürlükler ise çift çekirdekli bir işlemciye başa çıkmayacağı zorluklar yaşatmıyor. Tabii sabit diskin izin verdiği ölçüde. Zira işlenmesi gereken veri miktarı oldukça büyük.

İPUCU 5: Dosya büyüklüğünü azaltarak yer kazanın

Daha önce de belirttiğimiz üzere, Fraps videoları fazla sıkıştırılmamış olduklarından çok yer kaplıyor. Sabit diskinizdeki boş alan GB cinsinden ifade edilse de, taşınabilir belleklerde ya da internette yer sorunu yaşanacağı kesin. Windows Movie Maker gibi programla bu videoları yerden tasarruf eden WMV9 biçimine dönüştürerek bu sorundan kurtulabilirsiniz. İnternette çok sık kullanılan Flash biçimli küçük görüntüler web sayfalarına daha kolay eklenebiliyor ve yayımlanabiliyor.

İPUCU 6: Yazılım çeşitlerinden yararlanın

Video kesimi ve işlenmesi konusu aslında çok kapsamlı. Üstelik seçim imkânınız pahalı ve profesyonel yazılımlar, ücretsiz araçlar ile sınırlı değil. Windows XP'niz Service Pack2 ile donatılmış →

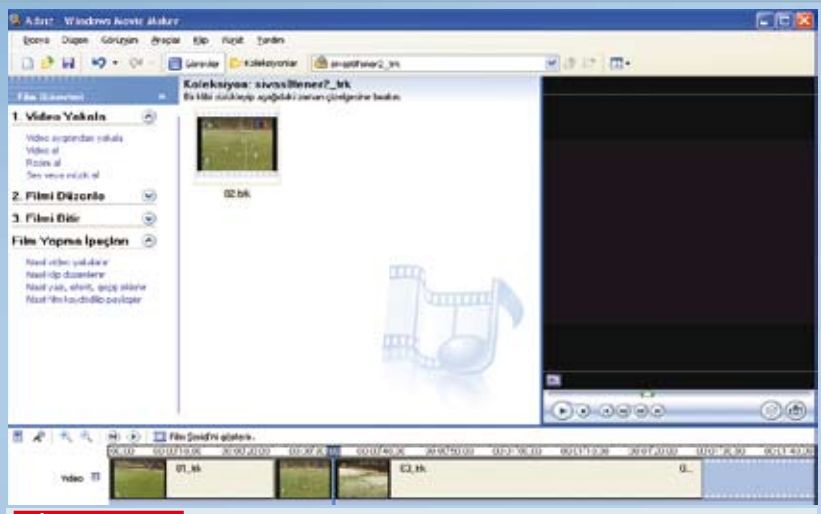

VİDEO ALMAK Zaman çizelgesi modunu kullanarak farklı sahneleri birleştirebilirsiniz.

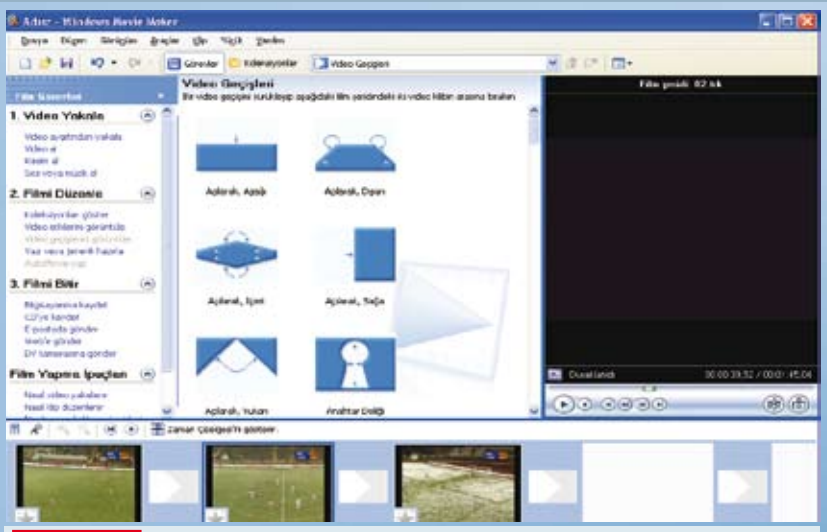

EFEKTLER Film şeridi modunda *Filmi Düzenle*'den geçiş ve efektler ekleyin.

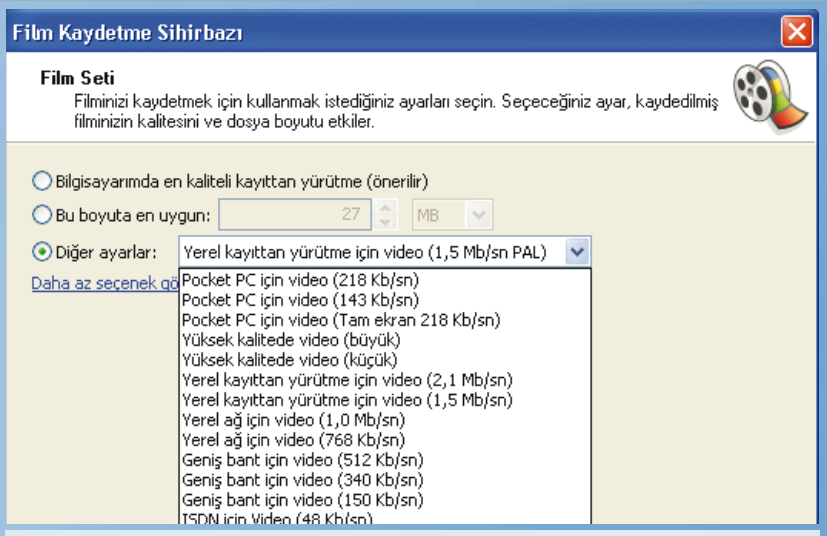

KAYIT *Daha çok seçenek göster* ve *diğer ayarlar*'a tıklayarak WM profilinizi oluşturun.

ise zaten bir video işleme programı olan Windows Movie Maker'ın 2.1 sürümüne sahipsiniz demektir. Ya da güncellemeler yoluyla edinmeniz de bir o kadar kolay! Bu program ile Fraps videolarınızı da işleyebilir, isimlendirebilir, filtre ekleyebilir ve daha başka özelliklerden yararlanabilirsiniz. PAL'ın (phase-alternating line) 2,1 Mb'lık hızından daha yükseğini istiyorsanız, bazı müdahaleler şart. Windows Media Encoder paketiyle, Windows Media Codec için kendi ayarlarınızı uygulayabilir ve bunları Windows Movie Maker'da kullanabilirsiniz. Yüklemeden sonra gereken belgeleri, *C: \ Program Files \ Windows Media Components \ Encoder \ WMProEdt.exe*'de bulabilirsiniz. Yüksek hızlı aktarımlarda bile kalite kaybı yaşamamak için Fraps videolarınızın orijinal çözünürlüğünü değiştirmemenizi öneriyoruz. WMProEdt.exe ile hazırladığınız profili *C: \ Program Files \ Movie Maker \ Shared \ Profiles*'a kaydederek, Movie Maker'ın bu dosyayı görmesini sağlayabilirsiniz. Hazırladığınız profili Movie Maker'da bulamıyorsanız, codec'lerden biri doğru yüklenmemiş ya da parametrelerden en az biri yanlış girilmiş demektir. Birkaç değişiklik yapmanız size yardımcı olabilir.

İPUCU 7: Hazırladığınız video ile ne yapmalı?

Yukarıda anlattığımız video oluşturma yöntemleriyle artık siz de sanal dünyaya oluşturduğunuz videolarla hazırsınız. Böylelikle, koleksiyonculuk güdünüzü tatmin etmenin yanı sıra çok beğendiğiniz, ilginç, komik sahneleri arkadaşlarınız ve tüm dünya ile paylaşabilirsiniz. Bunun için My Video, Clipfish, Sevenload, Google Video ya da YouTube gibi ücretsiz hizmetlerden yararlanabilirsiniz. Videolarınızda, yasaların getirmiş olduğu sınırlamalara dikkat etmeniz gerekiyor. Örneğin arka planda çalan müziğin üreticileri, bu yeni iletişim yoluyla pek barışık değil. Kısa bir süre önce YouTube bu nedenle otuz binin üzerinde video'yu sunucularından kaldırdı. ■

Bilgin Koşucu, bilgin@chip.com.tr

Donanımcıların araçları

Hiçbir şirket bir ürünü üreticisinden daha iyi tanıyamaz. Üreticilerin, ürünleri için geliştirdiği yazılımlarla donanım sorunlarını engelleyin.

Bilgisayarınız olmayacak sorunlar çıkardığında, problem genellikle donanım kaynaklıdır. Ama bu demek değildir ki, herhangi bir sorun yaşadığınızda hemen üretici firmanın kapısını çalmanız gerekiyor. Önce, sorunlu aygıtın gerçekten gerektiği gibi çalışıp çalışmadığını kontrol etmelisiniz. Gerçekten de, üreticilere gönderilen ürünlerin büyük bir kısmı "NTF" (No Trouble Found) kategorisine girmektedir. O yüzden de bozuk olduğundan şüphelendiğiniz ürünü iyice denetlemenizde yarar var. Sade inceleme araçlarının yanı sıra üreticiler genelde belirli işlevlerin gözden geçirebileceği ya da hızın arttırılabileceği araçlar da sunuyor. Size uyan bir araç bulacağınızdan eminiz.

Sabit diskler

Samsung

Hutil **www.samsung.com/Products/HardDiskDrive/utilities/hutil.htm** aracı ile sabit diskinizi işletim sisteminden bağımsız olarak hatalara karşı test edebilirsiniz. Tabii disk bilgisayara takılı durumdaysa. Doğal olarak yazılım Samsung sabit diskleri için çalışacaktır. Önemli tüm dosyalarınızı programı çalıştırmadan önce yedeklemenizi tavsiye ederiz zira bu programda diske yazım işlemi olduğundan, önemli bilgilerin silinmesine yol açabilir. Samsung bu tür durumlarda sorumluluk almayacağını bildiriyor.

Anakartlar ve ekran kartları

nVidia

nTune: CHIP DVD'de bulabileceğiniz nTune, sıcaklık ve gerilim gibi kritik sistem değerlerini izleyebilmenizi sağlayan çok yararlı bir araç. Ayrıca, pek çok sistem parametresi kolay anlaşılır arabirimler üzerinden değiştirilebiliyor. Böylece sisteminizi daha fazla performans için hızlandırabiliyor ya da fandan çıkan sesleri engellemek için yavaşlatabiliyorsunuz. En iyi sistem performansı ya da sessiz sabit disk gibi olasılıklardan hangisini seçerseniz, program buna göre gerekli ayarları yapıyor. Yazılım, oluşturduğu referans kriterlerine göre daha sonra sisteminizi sınıyor. Bu arada tüm bu yapılandırma, BIOS'ta zahmetli değişiklilklere girmeden, basit bir pencerede ve sisteminiz çalışrıken gerçekleştiriliyor. nTunes, hata ile karşılaşılması durumunda yapılan değişiklikleri geri almayı sağlayan özel güvenlik işlevleri ile donatılmış. İşlevler sayesinde yalnız-

NTUNE Nvidia'nın nTune aracı ile sisteminize ince ayar yapabilir ve PC'nizi hızlandırabilirsiniz.

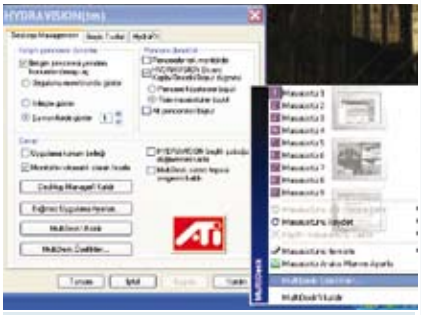

HYDRAVISION Çift ekranla çalışanlar için ATI'nin aracı zengin seçenekler sunuyor.

ca bir oyun, DVD oynatıcı ya da sistem kaynaklarını tüketen herhangi bir program için ayrı ayrı ayarlamalar kaydedilebiliyor.

nVSwap: CHIP DVD'de yer alan nVSwap, nForce anakart ses ayarlarını değiştirmeye yarayan bir program. Yazılımın temel işlevi, Line-in ve mikrofon girişlerini arka ve merkezi hoparlör/subwoofer-kanalına hızlı bir biçimde aktarması. nVSwap 4 ya da 5.1 hoparlör özellikli sistemleri denetleyip düzenlemeler yapabiliyor. Tabii bunun için SoundStorm'lu nForce2, MCP ya da MCP-D ile nForce, MCP ya da MCP-T ile nForce2 ya da nForce destekli hernagi bir AC'97-ses codec'li nVidia sertifkalı ses ürününün bulunması gerekiyor.

nVidia PureVideo Decoder: **http://www.nvidia.com/object/dvd_decoder_1.02-223-trial.html** adresinde bulabilecğiniz bu çoklu ortam oynatıcısı, GeForce 6 serisi için sürücü hızlandırıcısı sağlıyor. Bu deneme sürümü ile 30 gün programı deneyebilirsiniz. Aynı sayfada gerekli lisans numarası, kullanıcı adı gibi gerekli bilgiler de yer alıyor. Ürün 20 dolardan başlayan fiyatlarla satılıyor.

MAXtreme: **http://www.nvidia.com/object/maxtreme_4.00.28.html** adresinden indirip bilgisayarınıza kurabileceğiniz MAXtreme, 3ds max4, 3D Studio MAX 3.x ya da 3D studio VIZ 3.x gibi 3B uygulamarı ile her türlü 3B uygulamayı gerçekleştirebiliyor. MAXtreme 3B sürücüsü ise nVidia-Quadro-kartları ile uyumlu ekran kartları için optimize edilmiş.

ATi Ekran kartları

ATi

Hydravision: **www.ati.com** adresindeki sürücüler başlığı altında bulabileceğiniz Hydravision ile birden fazla monitörü yönetmeniz çocuk oyuncağı. Yazılım, kolay çoklu arayüz denetimi için temel olan işlevleri sağlıyor. Multidesk-Feature sayesinde dokuz masaüstü durumu ayarlanabiliyor ve üzerlerine yazılabiliyor. Aynı anda birden çok uygulama ile çalışanlar için uygun olan bir özellik de, ortak bir masaüstü arabiriminde bu uygulamaları başlatıp başka arayüzlerde diğer uygulamaları açmak. Üstelik bu uygulamalar, masaüstü pencereleri arasında sürükle-taşı özelliğiyle de aktarılabiliyor. Görev çubuğundaki simgesinden ya da önceden ayarladığınız kısayol tuşu ile pencereler arasında geçiş yapabilirsiniz.

ATi Multimedia Center: CHIP DVD'deki Mltimedia Center ile dosya, CD, VideoCD, DVD (yalnızca Radeon 9x00 serisi) oynatmanın yanı sıra, ekran kartının video-in girişini kullanma özelliği de kullanıma açılıyor. Eazyshare ile kullanıldığında, ekran kartı adeta bir video sunucusuna dönüşüyor.

ATi DVD oynatıcısı: CHIP DVD'de bulabileceğiniz ücretsiz ATi DVD oynatıcısını, tüm ATi ekran kartlarında kullanabilirsiniz. Ama bunun için ATi Multimedia Center'ın bilgisayarınıza kurulmuş olması gerekiyor. Eğer daha eski sürümleri sisteminizde mevcutsa, kurulumdan önce bunları kaldırmanız şart.

intel İşlemci ve çekirdek

Intel

Intel çekirdek tanıma programı: Intel Chipset Identification Utility Yazılım, anakart üzerindeki Intel yongalarının belirlenmesini sağlıyor. Edineceğiniz veriler sayesinde, sisteminizin belirli programlara ya da sürücülere uygun olup olmadığını anlayabilirsiniz. Yazılımın kullanımı ise son derece basit: **http://downloadcenter.intel.com/scripts-df-external/Detail_Desc.aspx?ag**

YONGASETİ Intel Chipset Identification Utility ile anakartınızın yongasetini öğrenebilirsiniz.

r=Y&DwnldId=11691&lang=eng adresinden programı indirin ve çalıştırın. Kurulum gerektirmeyen bir uyguluma olduğundan başlat menüsüne bir kısayol ayrıca eklenmiyor. Programın boyutu yalnızca 124 KB olduğundan, istediğiniz ortama aktarabilmeniz mümkün. Ne var ki yazılımın Intel 900 serisi yongalara uyumlu olmadığını belirtelim.

Intel Processor Identification Utility: Bu yazılım, Intel Pentium 4, Pentium D, Pentium Extreme Edition, Pentium 4 Extreme Edition, Pentium M, Intel Core Duo, Intel Core Solo, Celeron D, Celeron M, Pentium notebook ve Xeon işlemcileri doğru tanıyabiliyor. Eski işlemciler ise saat hızlarının ölçümlerini veren programlar ile belirlenebilir. Uygulamalar için **www.intel.com/support/** adresini ziyaret edebilirsiniz.

CPU'NUZU TANIYIN Intel'in özel aracıyla işlemciniz hakkında ayrıntılı bilgilere ulaşabilirsiniz.

AMD İşlemciler

AMD

AMD Clock Version: Bu program ile her türden AMD işlemci çekirdeğin saat hızı ölçülebiliyor ve güncelleme süresi ayarlanabiliyor. Bu küçük yazılım tüm K8 işlemcilerde çalşabiliyor. Diğer tüm programlarda olduğu gibi yazılımı, **www.amd.com** adresinde bulabilirsiniz.

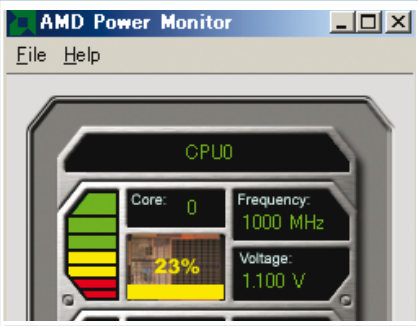

CPU BİLGİSİ AMD işlemciler hakkında ayrıntılı bilgilere bu araçla ulaşabilirsiniz.

AMD Dashboard Demosoftware: Bu araç ile Cool'n'Quite ya da PowerNow! Destekleyen AMD işlemcilerin saat hızını ve çekirdek sıcaklığını ölçebilirsiniz. Aynı zamanda Dashboard Demosuyla elektrik tasarruf modunun açık olup olmadığını kontrol edebilirsiniz.

AMD Power Monitor Version: Program, işlemcinin frekansını, ısısını, elektrik yükünü, kullanım oranını veriyor. Araç çubuğundaki bir sembol ile işlemci yüklenmesi görüntüleniyor ve güç modları arasında kolayca geçiş sağlanabiliyor. Desteklenen işlemciler: Mobile AMD Athlon 64, AMD Athlon 64 X2, AMD Turion 64, Sempron, Mobile Sempron, AMD Opteron.

AMD CPU-Info: CPU Info Tool ile Athlon, Duron, Athlon 64, Opteron, Sempron işlmecileri hakkında ayrıntılı bilgi toplanabiliyor. Hızın yanı sıra önbellek büyüklükleri, işlemci ailesi, stepping özellikleri de görülebilir. Ayrıca küçük bir sistem bilgisi ve işlemcinin logosu rapor olarak veriliyor.

MSI CORE CENTER MSI anakartlar üzerinde bu yazılımla tam kontrol sağlayabilirsiniz.

PC PROBE Asus'un özel yazılımıyla önemli sistem değerlerini kontrol altında tutabilirsiniz.

MSI Anakartlar

MSI

MSI Core Center: CHIP CD'sindeki MSI Core Center, Diamond ve Platinium serisindeki bütün anakartları ve K8N Diamond serisinden bu yana olan tüm Diamond Plus ve yeni 7600 GT serilerini destekliyor. Gerekenler ise , Dual - Corecell yongası ve yazılımı. Core Center ile ayrıca ekran kartı ve anakartta overclock yapmak mümkün

ASUS Anakartlar

ASUS

PC Probe: Bu araç ile kartlarda gerekli algılayıcılar (sensör) olduğu sürece sıcaklık, fan dönme hızı, gerilim gibi değerleri öğrenebiliyorsunuz. Ayarlanabilir değerlerde sınırlar geçilince, program hata vererek sıcaklık değişiminin işlemciye zarar vermesini engelliyor. Bu da tüm sistem değerlerini bir elde kontrol etmenizi sağlıyor.

Monitörler

ViewSonic

ViewSonic Monitor Test: Viewsonic'in yer alan bu test aracı, kontrast, çözünürlük ve geometri gibi monitör satın alma kriterlerini ortaya koyuyor. Flat ekran sahipleri, renk ve piksel hatalarına karşı monitörlerinin TFT değerlerini kontrol edebilirler. Yazılım yüklenmeden çalışabiliyor; en önemli özelliği ise aranan monitörü daha satın almadan tespit edebilmesi.

Seagate Sabit diskler

Seagate

Seatools: Seatools adlı programı **www.seagate.com/support/seatools** adresinden indirerek, sisteminizdeki sorunların sürücü kaynaklı mı ya da başka türlü donanım/yazılım kaynaklı mı olduğunu öğrenebilirsiniz. Bu analiz aracıyla ayrıca ürünlerin geri gönderilmesini engelleyebilir, tamirat masraflarını düşürüp verilerinizi koruyabilirsiniz.

HITACHI Sabit diskler

IBM/Hitachi

Drive Fitness Test (DFT): Drive Fitness Test yazılımına **www.hitachigst.com/hdd/support/download.htm** adresinden ulaşabilir ve sabit diskinizi tarayabilirsiniz. Yazılım, sabit diskinizin yıpranma belirtilerini bildiriyor ve sınır değerlerin aşılma durumunda uyarı veriyor. Test sonuçlarını diskin korunmuş bir bölgesine yazarak, raporların zaman içinde takip edilmesini sağlıyor. Ürün, tüm Hitachi ve IBM disklerini destekliyor. İndirme işlemi, bir ISO dosyası oluşturduğundan, yazılımı bir CD'ye de yazabilir ve üreticin sunduğu araç ile bir önyükleme CD'si de oluşturabilirsiniz.

Maxtor Sabit diskler

Maxtor

PwerMax: PwerMax, PowerMax Maxtor ve Quantum sabit disklerindeki hataları bulmak üzere geliştirildi. **www.maxtor.com/en/support/downloads/powermax.htm** adresindeki yazılım 500 MB'tan büyük tüm disklerde kullanılabiliyor. Sıklıkla rastlanan sabit disk problemlerinden bozuk sektör hatalarında ve algılanma sorunlarında kulla-

SEATOOLS Seagate sabit disklerinizi bu araçla test edebilir ve sorunları düzeltebilirsiniz.

nılması, üretici firma tarafından öneriliyor. PowerMax 4.21, anakartlarla bütünleşik ya da sonradan eklenmiş RAID kontrolörleri, nVidia nForce 4, VIA-KT600 ve KT800 yongaları söz konusu olduğunda sabit diskleri tanıyamıyor. Bu durumda sabit disk başka bir sisteme monte edilerek test edilebilir. Maxtor, garanti sözleşmesinde doğan hakların kullanılmasından önce PowerMax'in kullanılmasını öneriyor.

MaxBlast 4: www.maxtor.com/en/support/downloads/maxblast3.htm adresindeki bu araç, sorunsuz bir sabit disk kurulumu için otomatik disk algılama, bölümleme ve biçimlendirme ile uzman ve acemilere gerekli yardımı sunuyor. Böylelikle yaklaşık bir dakikalık kısa zaman diliminde sabit disk kullanıma hazır hale geliyor.

Microsoft Güvenlik ve uyumluluk

Microsoft

Windows Defender: Bu program Microsoft'un ürettiği bir casus yazılım önleme aracı. Diğer tüm Microsoft ürünlerinde olduğu gibi bunu da **www.microsoft.com** adresinde bulmak oldukça kolay. Dünyanın en büyük yazılım üreticisi, bu program ile XP için hazırlanan Service Pack 2'nin ve sonu gelmeyen güvenlik açıklarını engellemeyi amaçlıyor. Hedef kitle ise bilgisayarındaki casus yazılımları kontrol edip ortadan kaldırmak isteyen son kullanıcılar olarak görünüyor. Bunun yanı sıra yeni casus yazılımların kurulumunun da engellenmesi hedefleniyor. 64 bit sistemleri de destekleyen bu aracın kullanım arayüzü oldukça sade. Uyarı sistemi tehlikeli gelişmeleri önem derecelerine göre sıralayarak, gözden kaçırılmaması gerekenleri mutlaka kullanıcıya iletiyor. Yeni bir altyapı sayesinde Windows Defender artık daha çok casus ve istenmeyen yazılımı fark edip zarar vermesini engelliyor. Sistemdeki önemli noktaların güvenliğini sağlamak için de, eşzamanlı güvenlik kipi oldukça geliştirilmiş durumda. Windows Defender tüm bilgisayarlarda yönetici izni olmaksızın kullanılabiliyor. Böylece tüm kullanıcıların Windows Defender tarafından korunması sağlanmış oluyor.

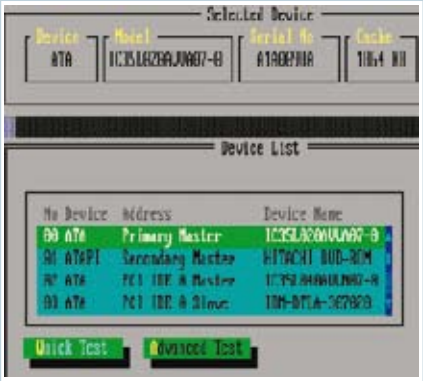

DRIVE FITNESS TEST Hitachi ve IBM diskler için hata tavlama aracı.

POWERMAX Bu araçla Maxtor ve Quantum disklerdeki hataları bulabilirsiniz.

Kötü amaçlı yazılımları etkisiz hale getirmek için Windows aracı: Kötü amaçlı yazılımları silmek için kullanılan bu program, Windows XP, 2000, Windows Server 2003 yüklü bilgisayarlarda çalışıyor ve Blaster, Sasser ve Mydoom gibi yaygın zararlı yazılımları etkisiz hale getiriyor. İnceleme ve temizleme sürecinin ardından bir rapor hazırlanıp kullanıcıya sunuluyor. Yine de bu bir anti virüs programının yerini alacağı anlamına gelmiyor.

Tam güvenlik için bir anti virüs programı şart. Microsoft her ayın ikinci salı günü, bu aracın güncellenmiş sürümünü kullanıma açıyor. Güncellemeleri otomatik hale getirerek yeni çıkan sürümlerin en hızlı şekilde indirilmesini sağlayabilirsiniz. Windows güncellemeleri tarafından kurulan sürüm ayda bir otomatik olarak arka planda çalışıyor. Sisteminizde virüs bulunması halinde ise bir sonraki açılışta ilgili bir rapor ile karşılaşıyorsunuz. Bu araçla uzaklaştırılabilecek zararlı yazılımların bir listesini ve kullanım ipuçlarını Knowledge-Base makalelerinden KB89- 0830 numarasında bulabilirsiniz. Ayrıca, bu aracın virüsün nasıl bulunduğuna ya da hatanın nasıl oluştuğuna dair Microsoft'a anonim bilgiler gönderdiğini de dikkate almalısınız.

VISTA'YA TERFİ Bilgisayarınızın Vista uyumluluğunu çeşitli araçlarla test edebilirsiniz.

Microsoft Baseline Security Analyzer: Güvenlik ayarlarındaki hataların tanınması için bir yönteme olan talebin artmasıyla, Micrsoft bu aracı (MBSA) geliştirdi. Yazılım son sürümünde hem bir kullanıcı arayüzü hem de komut satırı isteminden uygulanabilecek yerel ve uzak sistem taramalarına olanak sağlıyor. Windows Server 2003, Windows 2000, Windows XP ve Windows Vista sistemlerinde kurulabilen bu araç, Windows Server 2003, Windows 2000, Windows XP, Internet Information Server (IIS) 5.0, SQL Server 7.0, Office 2000, 2002, 2003 ve yukarı sürümlerini hatalar için denetleyebiliyor. MBSA bunun dışında eksik güncellemeleri ve Service Pack'leri denetliyor.

Windows Vista Upgrade Advisor: Bu araç ile kullanıcılar işlemcilerini ve kendilerini, yakalaşan Microsft sürümlerine hazırlayabilirler. Program, o anki sistem durumdan bir liste hazırlayıp gerekli güncellemeler hakkında bilgi veriyor. ■

Bilgin Koşucu, bilgin@chip.com.tr

XP'yi daha hızlı açıp kapayın

Bilgisayarınızın el frenini indirin. Birkaç basit ayarla XP'niz daha hızlı açılıp sonlandırılabilir.

Hızlı açılıp kapanmanın Windows'un güçlü yanlarından biri olduğu söylenemez. Zamanla yüklenen sürücüler, programlar ve hizmetler sisteme gitgide daha çok yük olmaya başlar. İşletim sisteminizi nasıl daha hızlı açılır hale getirebileceğinizi ilerleyen sayfalarda bulacaksınız.

Bilgisayarın düğmesine basıp, açılana kadar çay demlemeye koyulmak artık pek çok kullanıcı için rutin bir işlem. Aslında Windows XP'nin yüklenmesi için bu kadar beklemeniz gerekmiyor. Üstelik yalnızca açılış süresini değil, tüm sistemi yavaşlatan sürücü, program ve hizmetler eski bilgisayarlarda birkaç adımlık değişiklikler ile daha hızlı açılır hale getirilebiliyor. Ama yeni sistemler de aslında en iyi ayarlardan çok uzakta. Kim bilir, belki de sisteminizin açılmak bilmeyişinin altında yanlış BIOS ayarları yatıyordur. Bu belirsizliğe bir son veriyoruz: PC'nizin yıldırım hızıyla açılması için en iyi ipucu ve araçlar bu yazıda. Bunlarla, sistem açılışını %40 oranında hızlandırabilirsiniz.

Windows 98/Me/2000/XP: BIOS ayarı ile açılış hızını artırın

Bilgisayarınız hangi BIOS bileşenleri ile çalışıyor olursa olsun, sürücü taramaları, sistem bileşenlerindeki kararsızlıklar, kötü düzenlenmiş bellek - işlemci ayarları ve bileşenlerin/işlevlerin gereksiz yüklenmesi işlemcinizin hızından yiyen etkenlerdir. Bu da demektir ki en başından beri aslında el efreni çekili arabanızı hareket ettirmeye çalışıyorsunuz. Bu freni nasıl indireceğinizi öğrenmekle kalmayacak, daha akıcı bir sisteme nasıl geçebileceğinizi de göreceksiniz: Bilgisayarınızı açıp BIOS'una göre [Del] ya da [F2] tuşuna basın (emin değilseniz anakart kitapçığından kontrol edebilirsiniz) ve BIOS ayarlarına ulaşın. Bundan sonra menüler arasında ok tuşları ile hareket etmeniz gerekiyor. İstenilen değişiklikler ya [Enter] tuşuyla ya da açılan menü pencerelerinden seçilebilir. En iyi BIOS ayarlarını aşağıdaki tabloda bulacaksınız.

XP'nin otomatik başlangıç dallanmalarını budamak

Uygulamaların hızlı başlayabilmesi için sürekli olarak yüksek sistem kaynakları sağlamak önem taşır. Bunun için de sistem başlangıcında kendiliğinden açılan ve sürekli olarak arka planda çalışan yazılımları devre dışı bırakmak gerekiyor. Aşağıda bunun nasıl yapılacağını bulacaksınız.

1 ***Başlat*** **menüsüne gidip** ***Çalıştır'ı*** **seçin ve "msconfig" yazın.**

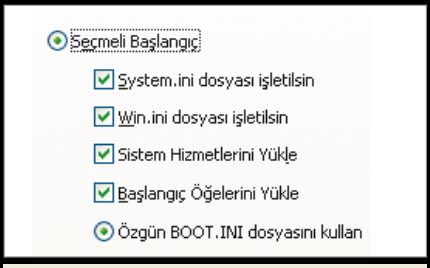

2 ***Genel*** **başlığının altında listeden** ***Seçmeli Başlangıç*** **maddesini seçin.**

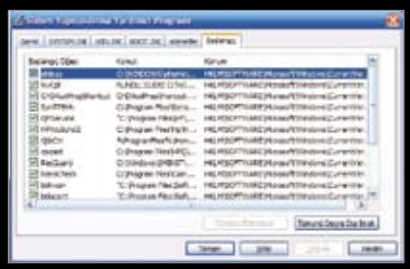

3 ***Başlangıç'ta*** **tüm maddeleri tek tek inceleyin. Sistem bileşenlerinin ardında hangi programların çalıştırıldığı ise komut alt başlığından bulunabilir.**

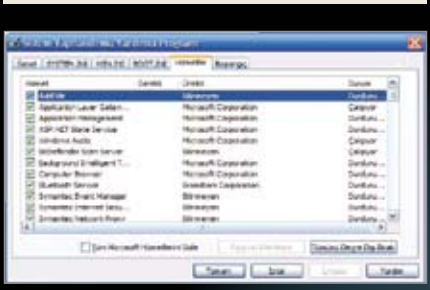

4 ***Hizmetler*** **başlığına geçin. Buradan, kullanmak istemediğiniz sistem hizmetlerini durdurabilirsiniz. Tipik bir örnek: "IMAPI-CD-Yaz-COM-Hizmetleri" adı altındaki Windows'un kendi CD/DVD yazma arabirimi. Bu arabirim, ciddi sorunlara yol açabiliyor.**

5 **Unutmayın: Devre dışı bırakmış olmanıza rağmen, bazı uygulamalar sistemde kalmaya devam edecek kadar inatçı olabilir.**

UYARI Başlangıç bileşenlerini ve hizmetlerini kapatmak giderilmesi güç sorunlara yol açabilir. Bu değişiklikleri, yalnızca bileşenlerin biribirleriyle olan ilişkilerini / bağımlılıklarını biliyorsanız uygulayın.

BIOS güncellemesinden sonra sorun çıkarsa ne yapmalı?

BIOS'unuzu değiştirdikten sonra herhangi bir iyileşme gözleyemiyor ve hatta açılışta ya da sistemde sorunlar olduğunu düşünüyorsanız, çoğu BIOS'ta varsayılan ayarlara bir iki adımda dönmeniz mümkün olacaktır. Standart ayarlara şöyle dönebilirsiniz: Menüler içinde *Load BIOS Defaults* ya da *Set Default Values* gibi bir başlık arayın. Bazı ürünlerde genelde *BIOS default* ve *Setup default* olarak adlandırılan iki farklı tip öndeğer ile karşılaşabilirsiniz. *BIOS default* güvenli olan ayarları tutar, *Setup default* ise birkaç çeki düzen ayarı içerir. *Setup default* ile işlemciniz sorunsuz çalışıyorsa, bunlarla devam edebilirsiniz. Aksi halde *BIOS default* değerlerine dönmek daha sağlıklı bir çözüm olacaktır. Sebepsiz sistem çökmeleri yaşıyorsanız *BIOS default* değerlerini yüklemelesiniz. BIOS'a bile giremeyecek olursanız, ana bataryayı çıkarıp birkaç saniye bekledikten sonra takın, o zaman fabrika ayarları ile başlayabileceksiniz.

Bootvis programıyla çok daha hızlı Windows XP açılışı

1 **www.microsoft.com** 'dan Bootvis'i indirin ve çalıştırın. *Tools/Next Boot + Driver Delays*'i seçin. BootVis klasöründe bu araçla açabileceğiniz ve sistem açılış performansını ölçebileceğiniz bir BIN dosyası bulacaksınız. Böylece, örneğin herhangi bir sürücü çakışması hatası olup olmadığını kontrol etme şansı bulacaksınız. Genel bir kural olarak, eklenen her aygıtın sürücüsünü üreticinin sayfasından yüklemelisiniz. Sonra, *Tools / Optimize* maddesini seçerek otomatik bir sistem başlangıç ayarlaması yapın.

2 ***BOOT*** **Küçük bir değişiklik ile açılışı hızlandırabilirsiniz.**

2 Boot.ini dosyasını açın ve işletim sistemi girdisinin ardındaki "/NoExecute=Optln" parametresini "NoExecute=AlwaysOff" olarak değiştirin.

3 "Windows/Prefetch" dizinini bütünüyle boşaltıp Kayıt Defteri ayarlarını değiştirin: [Windows]+[R] tuşlarına basıp "regedit" yazın. Aşağıdaki girdiyi açın: HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Control\Session Manager\Memory Management\

Çok hızlı sistem açılışı için AMI-BIOS konfigürasyonu (Award ve Phoenix uyumlu)		
İşlev	**Tanımlama ve öneriler**	**Zaman tasarrufu**
Standard CMOS Features		
Primary Master/ Primary Slave/ Secondary Master/ Secondary Slave	Bu hanede "Auto" yazıyorsa her açılışta bütün sürücüler (sabit disk, CD-DVD-ROM) otomatik olarak tanınacaktır ki bu da zaman alacaktır. [ESC] tuşuna basın ve "IDE HDD Auto Detection" maddesini arayın. Geri kalan aygıtlar bir kez tanınacak ve kaydedildikten sonra her seferinde yeniden aranmayacaktır.	3-7 saniye
Quick Boot	Aynı zamanda "Quick POST" (Power On Self Test) ya da "Above 1MB Test" olarak da bilinen bu özellik belleği yukarı sayımla çok hızlı ve yüzeysel bir şekilde tarar. Daha hızlı bir açılış için "Enabled" olarak seçilmesi lazım.	10 saniye
BIOS Features Setup		
1st/2nd/3rd Boot Device	Bu ayarlar hangi sürücüyle başlamak istediğinizi belirler, "IDE-0" ya da "IDE-X" gibi (X, Windows'u başlatmak için kullandığınız sabit diskinizi ifade ediyor).	2-5 saniye
Try other boot devices	"No" işaretlenmeli, yoksa tüm aygıtlar bir işletim sistemi için taranır.	1 saniye
Floppy Drive A/B	Artık disket sürücüsü kullanmıyorsanız "Disabled" olmalı.	1-2 saniye
Floppy Drive Swap/Seek	"Disabled"! Sürücü değişimi (Swap) için disket ayarları okunur.	1-2 saniye
L1/L2 Cache/CPU first/ Second Level Cache	İşlemci üstündeki dahili ve çok hızlı bellek modülleri. Muntazam sistem yavaşlaması ile karşılaşmamak için "Enabled" olmasını öneriyoruz.	Birkaç dakika
System BIOS cachable/System BIOS Cache	Önbelleğe BIOS'a özel bir bölge açar ve bu da Windows'u %1-3 oranında yavaşlatır. "Disabled" uygun bir çözüm olsa da yalnızca Windows 3.x ve DOS kullanıcıları yararlanabilir.	1 saniyeye kadar
Chip Features Setup		
Spread Spectrum	"Disabled" olmaması halinde gözle görülür bir sistem tıkanması yaşatır. Amacı elektromanyetik dalga birleşimlerini engellemek olsa da günümüz şartlarında gerekli değil.	4 saniye
Search for MDA-Resources	"Disabled" yapılmazsa sisteminiz monokrom ekran kartları için bile tarama yapacaktır.	1-2 saniye
Write to Read Delay/CPU /PCI Post Write Delay	Kararsızlıkları önlemek için "Disabled"' ya da "1T" seçilmeli.	1-2 saniye
Chip Features Setup		
Clear NVRAM	NVRAM ESCD verilerini içerir: Bellek adresleri, arabirimler, PCI kartları için girdi/çıktı alanları.	Hata aramadaki vakit ve sinir kaybı
Serial Port 1/2	Seri bağlantılı aygıtlar (eski fareler, modemler, LAN, yazıcı) kullanmıyorsanız devre dışı bırakın.	1 saniye
Parallel Port	Parallel portta yazıcı ya da başka bir aygıt bağlı değilse başlatılma sürecini devre dışı bırakmalısınız.	1 saniye
Onbard MIDI-Port	MIDI girişini kullanmıyorsanız "Disabled" olmalı.	1-2 saniye
Onchip AC97 Modem/Audio	Kendi ses kartınız ve modeminiz varsa oldukça kötü birer alternatif sunan bu özelliği kapatmalısınız.	3-5 saniye
USB-Controller	Fare, klavye, tarayıcı ve yazıcılar bugünlerde bir USB kablosu üzerinden işlemciye bağlanıyor. Buna rağmen bu özellikten vazgeçmek isterseniz zaman kazanabilirsiniz.	1-2 saniye

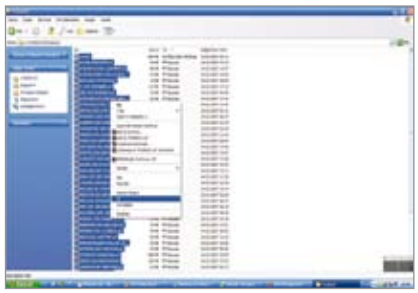

3 **PREFETCH** Registry'de prefetch ayarlarını değiştirin.

PrefetchParameters ve "EnablePrefetcher" maddesini 1, 2 ya da 3 olarak değiştirin ve her değişiklikten sonra sisteminizi yeniden çalıştırın. İşe yaramazsa, bu girdinin değerini 3 olarak değiştirmeli ya da bırakmalısınız.

4 Windows XP SP2 her güncelleme esnasında yüzlerce dosya yazdığından disk bütünlüğünün parçalanmasına yol açtığı için disk birleştirmeyi şiddetle öneriyoruz: *Başlat / Tüm Programlar / Donatılar / Sistem Araçları / Disk Birleştiricisi.*

Önyükleme optimizasyonunu temizleme

Önyüklemeyi hızlandırmak adına Windows XP, işletim sisteminin açılışını ve yüklenen programları en iyi hale getiren bir hizmet sunuyor. Bu uygulama ile →

Tek tıklamayla Windows kapatmak

Windows XP'yi kapatmak için zahmetli *Başlat / Bilgisayarı Kapat / Kapat* yöntemine mecbur değilsiniz. Komut İstemi penceresinde (Windows\System32 altında bulunan) "shutdown.exe" ile de mümkün. Bunun için masaüstünde sağ tıkladıktan sonra yeni bir kısayol tuşu yaratmalı ve shutdown.exe için gerekli parametreleri kaydetmelisiniz:

shutdown -a
Yürütülmekte oturum kapatma sürecini iptal eder. Tabii bu daha önceden "-t xx" (mesela 30 saniye ile birlikte) parametresini kullanmış iseniz mümkün.

shutdown -c "mesaj"
Tırnaklar arasına 127 karakterlik bir uyarı mesajı girmenizi sağlar.
Örneğin: shutdown.exe -c "Hadi bana müsaade!"

shutdown -f
Yürütülmekte olan programların hemen kapatılmasını sağlar.

shutdown -i
Kapanma mesajını gösterir.

shutdown -l
0 andaki kullanıcı oturumunu kapatır.

shutdown -m \\Ağ_bağdaştırıcısı_adı
Bu paramatre ile bir ağ işlemcisini kapatabilirsiniz.
Örnek: shutdown.exe -m \\Notebook_Pavillion

shutdown -s
Bilgisayarı hemen kapatır.

shutdown -r
Bilgisayarı yeniden başlatır.

shutdown -t xx
Kapanışı -t parametresi ile geciktirebilirsiniz. xx yerine 0'dan 99'a kadar bir sayı yazın, mesela standart olan 20'yi.

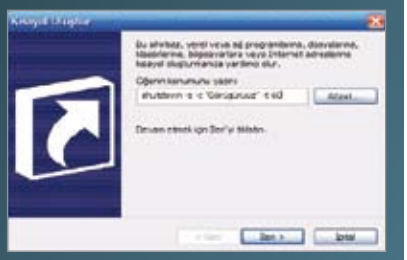

Parametreleri birer boşluk karakteri ile ayırmanızı öneririz, <<shutdown -s -c "Görüşürüüüz" -t 60>>da olduğu gibi. Bunun sonucunda Windows 60 saniye sonra "Görüşürüüüz" iletisi verip kapanacaktır. Kısayolu ve parametreli doğru olarak ayarladıysanız bir adım ileri giderek kısayolunuzu "Hızlı Başlat"a (Başlat tuşunun sağındaki kısımda) yerleştirebilir ya da sağ tıklayarak tuş bileşimi atayabilirsiniz, örneğin [CTRL+ALT+END].

Windows Hizmetleri'nin ve uygulamalarının açılışını takip ediliyor ve yüklenmesi gereken dosyalar sabit diske en hızlı ulaşılabilecek şekilde yerleştiriliyor. Sistem bu ayarları "C:\Windows\Prefetch" dizininde "Layout.ini" dosyasında saklıyor. Buradaki verilere uygun olarak dizinde ".pf" uzantılı dosyalar yaratıyor. Üç günde bir bu dosyalar ve uygulamalar denetleniyor ve kullanıcının ara verdiği bir anda yeniden düzenleniyor. Bu yüzden de zaman içersinde, önyüklemeyi gittikçe yavaşlatan yüzlerce PF dosyası birikiyor. Dolayısıyla birkaç haftada bir düzenli olarak bu dizini boşaltmalı ve Windows'un hızlanması için ortam hazırlamalısınız.

Optimize edilmiş donanım profili atama

Farklı donanım sürücülerinin yüklenmesi önyükleme sırasında hatrı sayılır bir zaman alıyor. Pek çok sistemde ise nadiren kullanılan aygıtlar da yer alıyor, TV ya da video yakalama kartları gibi. Bu yüzden söz konusu sürücüleri yalnızca ihtiyaç duyulduğunda yüklemek daha mantıklı. Windows tam da bunun için bir hizmet sunuyor: Donanım Profilleri. *Bilgisayarım / Özellikler / Donanım / Donanım Profilleri*'nden bu araca ulaşabiliyorsunuz. Öncelikle geçerli olan profilinizi kopyalayın, mesela "Yıldırım Hızı" adında yeni bir isimle. Onayladıktan sonra Windows'u yeniden başlatın ve açışışta arzu ettiğiniz profili seçin. *Yıldırım hızı*'nı seçtikten sonra Windows'ta *Sistem Özellikleri*'nden Aygıt Yöneticisi'ne gidin. Burada nerdeyse hiç kullanmadığınız aygıtları devre dışı bırakın. Bilgisayarınızı yeniden başlattığınızda ve "Yıldırım Hızı"nı seçtiğinizde etkisiz kıldığınız aygıtların sürücüleri yüklenmeyecektir. Ama ihtiyaç duymanız durumunda hemen Aygıt Yöneticisi'nden yükleyebileceksiniz.

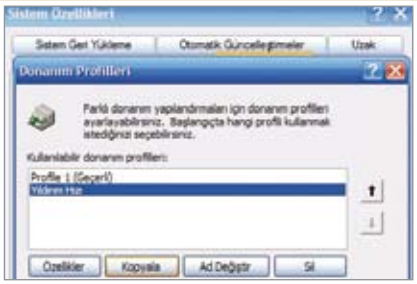

PROFİLLER Özel donanım profilleri oluşturarak aygıt sürücülerinin yüklenmesini hızlandırabilirsiniz.

Hatırlatma: Donanım Profilleri ayarlarından istediğiniz pofilin otomatik olarak yüklenmesi de mümkün kılınıyor.

Otomatik IDE algılamasını devre dışı bırakmak

Windows XP her açılışta işlemcide bulunan arabirim girdilerini yeni sabit disk ya da optik sürücüler için tarar. Böylece yeni eklenen aygıtlar Windows'a bağlanır. Ne var ki bu özellik her açılışta gereksiz bir zaman kaybına yol açabilir. Bu yüzden de yeni aygıtlar eklemeyecekseniz bu kapatmanız gereken bir işlev. *Sistem Özellikleri'nden önce Sistem* sonra da *Aygıt Yöneticisi*'ni seçin.

Doğal olarak, bu özellik gerektiğinde açılabiliyor. Aygıt Yöneticisi'nde *IDE ATA/ATAPI-Controllers*'tan *Primary IDE Channel'i* seçtikten sonra *Gelişmiş Ayarlar*'a gidin ve açılan menülerde *Otomatik Algılama* gördüğünüz her ibareyi *Yok* ile değiştirin. Bu değişiklikler ikincil kanal için de geçerli.

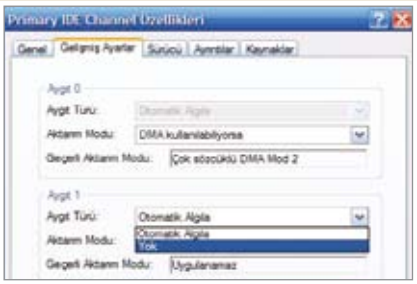

IDE İPTALİ Aktarım modunu kapatarak sistemin daha hızlı açılmasını sağlayabilirsiniz.

Hizmet ve programları daha hızlı sonlandırın

Oturum kapatılırken Windows Hizmetleri zaman zaman can sıkabiliyor ve kapanma için standart olan 20 saniye bekleme süresini çekinmeden sonuna kadar kullanabiliyor. *Başlat / Çalıştır*'dan "regedit" yazın ve aşağıdaki başlığa gidin:

```
HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\Control-
Set001\Control
```

Buradan "WaitToKillServiceTimeout" girdisini çift tıklayıp değerini 3000'e kadar düşürün; bu da 3 saniye anlamına gelecektir. Onayladıktan sonra Kayıt Defteri'ni kapayın.

Rahatsız eden programların kapatılması

Aynı şekilde kapanmak istemeyen baş belası programları da devre dışı bırakabilirsiniz: Ya program kapanma süresini aslında hemen kapatmak anlamına gelebilecek kadar kısaltarak ya da Windows onaylamasını etkisiz hale getirerek. Yapmanız gereken, Kayıt Defteri'nde

```
HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\ControlPa-
nel\Desktop
```

başlığı altında "WaitToKillAppTimeout" maddesini değiştirip 3000'e indirmek ve aynı dizindeki "AutoEndTasks" girdisini çift tıklamak. 0 yerine 1 girdiğinizde Windows sizden bir daha onay istemeyecek. ■

Bilgin Koşucu, bilgin@chip.com.tr

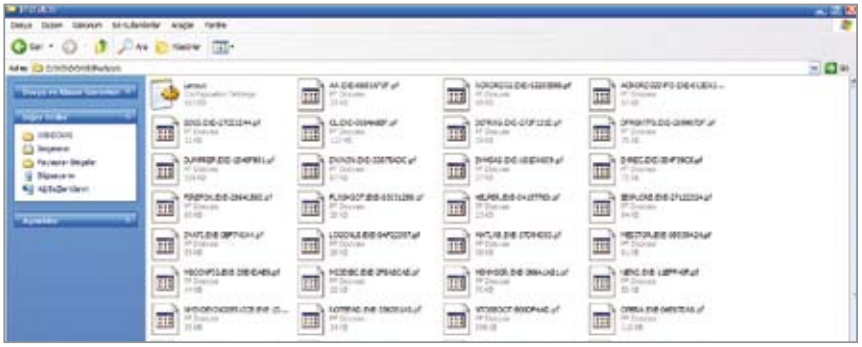

TEMİZLİK Windows dizini altındaki Prefetch klasörünü temizleyerek ve küçük bir registry değişikliği ile sisteminizi hızlandırabilirsiniz.

PC'de film çılgınlığı

Blu-ray ve HD-DVD daha önce eşi benzeri görülmemiş bir film deneyimi sunuyor. PC'deki ilk oynatıcıların HD kalitesini ne derece sunduğunu inceledik.

Bu yazıda

- Blu-ray ve HD-DVD için yeni oynatıcılar
- Kendiniz test edin: PC'niz HD'ye hazır mı?
- HD'ye terfi bedeli
- PowerDVD WinDVD'ye karşı

Metalleri bükebiliyor, ateşi kullanabiliyor ya da duvarların içinden geçebiliyorlar çünkü onlar X-Men. Ama kahramanların nefes kesen maceraları, beyaz perdeden DVD'ye taşınırken büyüsünü yitiriyor.

Ancak Hollywood'un gişe rekortmeni filmlerini, Blu-ray disk ya da HD-DVD üzerinde HD (yüksek tanımlı) olarak izleyenler gözlerine inanamıyor. Zira tüm patlamalar, havada uçuşan parçacıklar farklı görünüyor. Geriye şöyle bir soru kalıyor: Aynı film keyfini bilgisayarımda nasıl yakalarım? Şu anda beyaz perdedeki kahramanları bize yaklaştıran iki oynatıcı var: Testimiz sırasında HD-DVD sürümleri hâlâ beta aşamasında olan PowerDVD Ultra ve WinDVD.

Diğer HD oynatıcılar ancak yıl orta-

CHIP Sonuç

High Definition film keyfini bilgisayarınızda PowerDVD Ultra ile şaşılacak derecede iyi yaşayabilirsiniz. Blu-ray ve HD-DVD için piyasaya sürülen ilk oynatıcı olan yazılımın ne oynatımda ne menüler arası gezintide ne de görüntü kalitesinde bir zaafı var. Bu yüzden, oynatıcıyı herkese tavsiye ediyoruz. Rakibi olan WinDVD HD henüz piyasaya sürülmedi ama beta aşaması için o da iyi bir ürün.

sından itibaren piyasaya çıkacak (Bkz. sağdaki kutu). Bu da üzücü bir durum çünkü HD filmleri izlemenin en ekonomik yolu yazılımsal oynatıcılardan geçiyor. Çift çekirdekli tüm PC'ler makul fiyatlarla HD izletecek hale getirilebiliyor. Daha pahalı oynatıcılar içinse bir süre beklemekte yarar var.

Yeni HD oynatıcılar her iki biçimle de uyumlu, yani hem Blu-ray hem de HD-DVD oynatabiliyorlar. Artık biçim kargaşasına paydos diyebiliriz. PowerDVD'nin yeni sürümü Şubat ortasından bu yana piyasada ve her iki biçimi de PC'nizde oynatmanıza izin veriyor. Ne yazık ki test sırasında 7.3 sürümü daha yayımlanmamıştı ama özellikleri bizim test ettiğimiz 7.2 sürümüyle neredeyse aynı. **171**'teki CHIP kılavuzunda, bilgisayarınızda HD deneyimi yaşamanın toplam maliyetini görebilirsiniz.

PERFORMANS VE KALİTE

Yüksek tanımlı filmler kaynakları sömürüyor

Blu-ray ve HD-DVD film materyalleri muhteşem kalitede. O yüzden, iyi bir HD-ready televizyonda bile oynatıcılar arasındaki fark çok göze çarpmıyor. Görüntü kalitesi, sadece oynatıcılar arka planda kendi filtrelerini çalıştırdığında düşüyor. Bu duruma V for Vendetta HD-DVD'sinde, PowerDVD, CLEV filtresini etkinleştirdiğinde rastladık. Bu filtrenin daha zengin renkler ve daha iyi kontrast sağlaması gerekirken, renklerde bozulma yaşandı.

Yeni diskleri oynatmak PC'ler için kolay değil, bu yüzden de HD oynatıcıların sistem kaynaklarını olabildiğince tasarruflu kullanması gerek. Kod çözücü performansını MPEG2 ve AVC HD biçimlerinde test ettik. Kıstas olarak Elecard'ın Chegepuga filtresini kullandık. Bu filtre, en yüksek oynatma hızını saniyede görüntülenen kare sayısı cinsinden veriyor.

Sonuç: 1.920 x 1.080 çözünürlükte WinDVD, PowerDVD'den daha fazla kare görüntüleyebiliyor. Maalesef WinDVD kendi AVC filtresine doğrudan erişime izin vermiyor; o yüzden bu kategoride ölçüm yapamadık. PowerDVD'nin AVC çözücüsünün performansını görmek için ffdshow adlı ücretsiz yazılımla kıyasladık. Bu ücretsiz yazılım normalde PC'lerde AVC oynatımı için kullanılıyor. PowerDVD'nin saniyede 72 karelik değeri, ffdshow'un 52 karelik değeriyle karşılaştırılınca, Cyberlink AVC kod çözücüsünün Blu-ray'leri ne kadar verimli oynattığı anlaşıldı.

Ama kod çözücünün performansı, oynatıcının PC'den talep ettiklerinin sadece küçük bir kısmı. HDCP korumalı bir televizyonda ACS kod çözme ve akışın çıkışı da hesaba katılmalı. Testimizde işlemci yükünü de ölçtük.

WinDVD, "Space Cowboys" HD DVD'sinin oynatımı sırasında işlemci gücünün %42'sine gereksinim duyuyor. Menüye eriştiğinizde değer %55'e kadar yükseliyor. Power DVD aynı HD DVD'yi oynatırken daha tutumlu davranıyor ve işlemci yükü ortalama %37'de kalıyor. Bir karşılaştırma için hemen söyleyelim, aynı HD-DVD'de yer alan DVD çözünürlüğündeki MPEG2 materyali %7 ila %10 işlemci gücü istiyor. HD-DVD filmleri Microsoft'un yeni VC-1 biçiminde saklanıyor.

Performans kalitesini etkileyen unsurlar arasında bit oranı da var. Space Cowboys filmi ortalama 27 Mbit/s bit oranına sahip. Superman Returns ise sadece 23 Mbit/s ve bu da ortalama sistem yükünü %5 azaltıyor. Bir Blu-ray diskinin AVC akışıysa güçlü bir işlemci gerektiriyor. X-Men 3 filminin Blu-ray'inde Power DVD her iki çekirdeği de %65'e kadar kullanırken ortalama %47'de kalıyor. Ne yazık ki WinDVD'nin bir Blu-ray sürümü yok. PowerDVD iş HD-DVD'ye geldiğinde kaynakları ne kadar tutumlu kullandığını zaten kanıtladı. Hatta Blu-ray için AVC kod çözücüsü bile bizde olumlu etki bıraktı. Her iki oynatıcı da donanım hızlandırmasını destekliyor. PowerDVD'de bu seçenek Blu-ray için kendiliğinden etkinleştirilirken, HD-DVD için her iki →

Rekabet: Nero ve Roxio'nun planları

Teste katılan iki ürünün yanı sıra, yıl ortasına doğru piyasaya iki yeni HD oynatıcı yazılım daha girecek. Zira yeni yüksek tanımlı disk pazarında Nero ve WinOnCD yazma paketlerinin üreticileri de yarışıyor.

■ **Nero Showtime:** Üreticilerin açıklamasına göre Nero'nun DVD oynatıcısı Blu-ray ve HD DVD sertifikalı sürümleriyle bu ay piyasada olacak. İlgili işlevler Nero CD yazma paketine de eklenecek.

■ **Roxio CinePlayer:** Sorularımızı yanıtlayan bir Roxio temsilcisi, HD DVD ve Blu-ray derleme özelliklerinin birinci öncelikleri olduğunu söyledi. O yüzden, CinePlayer'ın HD uyumlu bir sürümü 2007 ortasında hazır olacak. CinePlayer, WinOnCD yazma paketinin bir parçası olduğundan, yeni sürümünde yeni oynatıcıyı da içerebilir.

PC'niz HD'ye hazır mı?

Cyberlink'in **www.cyberlink.com** adresinden ücretsiz indirebileceğiniz CyberLink BD/HD-Advisor size PC'nizin HD filmleri oynatıp oynatamayacağını söylüyor. Bu aracın bir diğer faydası da ekran kartınızın ve belleğinizin yetip yetmeyeceğini belirtmesi. Hangi grafik kartlarının ve hangi sürücülerin size uygun olduğunu, sürücünüzün HD destekli olup olmadığını da böylece öğrenebilirsiniz.

oynatıcıda da elle müdahale gerekiyor. Ancak yükü artırdığını söylemek pek mümkün değil.

Her iki oynatıcı da normal HD disklerindeki filmleri oynatmada uzman. Peki, ya özel vakalar? Örneğin Warner'ın yeni melez disklerinin bir yüzü HD-DVD, diğer yüzüyse DVD. Sonucu görmek için Superman Returns'e bakmak yeterli. PowerDVD bu filmleri zahmetsizce oynatırken, WinDVD'de takılmalar yaşanıyor.

Oynatıcılar kodlanmamış HD-DVD'leri sabit diskten de oynatabiliyor. Power DVD, EVO uzantılı video akışlarını hatasız gösteriyor ama menüye sahip hiçbir şeyi çalıştıramıyor. EVO verilerini oynatmak WinDVD'de her zaman mümkün değil, ama oynatıcı tüm HD-DVD yapısını açabiliyor.

GEZİNTİ VE ÖZELLİKLER

Yeni disk seçenekleri oynatıcıları zorluyor

Gezinti: Bir HD diskinde gezinmek DVD'de alıştığımızdan biraz farklı. PC'nizin faresi menü yapısında hareket etmiyor ve kullanıcıya klavyeden başka hiçbir seçenek kalmıyor. WinDVD'de ise bu bir hataya yol açıyor çünkü A tuşuna basıldığında dil seçim menüsü ekrana geldiğinden, HD-DVD'nin yakınlaştırma işlevi kullanılamıyor. Benzer bir şey yer imleri için de geçerli. Superman Returns HD-DVD'si B tuşuna basıldığında kişisel yer imleri konulmasına izin verirken, bu tuş WinDVD'de bir başka menüye ait. PowerDVD'deyse her iki özellik de çalışıyor.

Yakınlaştırma işlevi, görüntüyü kalitesinden ödün vermeden, orijinalin sekiz katına dek yaklaştırıyor.

Menü yapısı: HD disklerinde menüler, film oynarken açılabiliyor. HD-DVD'lerde bunun en kolay yolu ok tuşlarına basmak.

Power DVD ise yeni "açılır menü" özelliğine duraklatma düğmesine bastıysanız erişemiyorsunuz.

Etkileşim özellikleri: Yeni biçimler

Değerlendirme	SIRA 1	SIRA 2
Ürün	PowerDVD 7 Ultra	WinDVD 8 HD (Beta)
Üretici	CyberLink	Intervideo
İnternet	www.cyberlink.com	www.intervideo.com
Yaklaşık fiyat	100 Euro	Henüz kesinleşmedi
Toplam puan	86	76
	■■■■□	■■■■□
Performans / Görüntü kalitesi (%60)	85	80
Gezinti / HD özellikleri (%20)	90	60
Temel işlevler (%20)	86	80
Fiyat / Performans	Orta	-
Özetle	Kaynakları tutumlu kullanıyor, kararlı ve giriş için gayet başarılı bir HD oynatıcı	Geliştirilmeye açık ve yeni HD özellikleriyle tamamen uyumlu değil
Performans / Görüntü kalitesi		
HD-DVD (VC1) için işlemci yükü: Çekirdek 1/2	40 / 35	47 / 37
Blu-ray için CPU yükü: Çekirdek 1/2	47 / 47	▬ / ▬ [1]
Kod çözücü performansı (FPS)	91.27 / 72.08	96,28 / ▬ [2]
MPEG2 / AVC için donanım hızlandırması	● / ●	● / ●
HD oynatımında görüntü kalitesi	Kusursuz görüntü kalitesi, bazen CLEV'in ayrıca kapatılması gerekebiliyor	Kusursuz görüntü kalitesi, sıfır hatalı oynatma
Gezinti / HD özellikleri		
Diskler: Blu-ray, HD-DVD, Melez (HD-DVD + DVD)	● / ● / ●	Yolda / ● / ● Ama sorunlu
Menü / Gezinti	Fare ya da klavyeyle kullanılabiliyor, altyazıyla ilgili ufak tefek sorunlar var.	Nispeten yavaş ve sadece klavyeyle
Oyunlar, etkileşimli özellikler	Kusursuz çalışıyor	Çoğu özelliğe klavyeden ulaşılamıyor
HD diskler hakkında OSD bilgisi	●	▬
HD diskler hakkında genel bilgi	Ayrıntılı	Çok ayrıntılı
Sabit diskten HD-DVD oynatma	Daima çalışıyor ama sadece video akışlarını okuyor (EVO dosyalarını)	Her zaman çalışmıyor, eksiksiz HD-DVD'leri açabiliyor
Temel işlevler		
Video çözücü	AVC, VC-1, MPEG, Real, QuickTime,	AVC, VC-1, MPEG, QuickTime, DivX
Ses çözücü	Dolby, DTS, MP3	Dolby, DTS (Sadece stereo), MP3
Titreşim giderme	bob, weave, adaptif	bob, weave, adaptif
Görüntü iyileştirme	Kendi renk iyileştirmesi var (CLEV), en – boy oranını ayarlıyor	Trimension (Kare hızının çıkış aygıtına göre belirlenmesi) en boy oranıyla birlikte ayarlanabiliyor
Özel işlevler	Sahne yeniden oynatma, altyazı daima aşağıda siyah kısımda görüntüleniyor	Sahne yeniden oynatma, yer imi, çalma listesi
Çevresel ses özellikleri	Sanal Hoparlör (Dolby ve Cyberlink), Dinamik sıkıştırma, LFE efekti, SPDIF pass-through	Sanal Hoparlör (Dolby), SPDIF pass-through

POWERDVD Blu-Wizard'dan filmin hangi sahnelerde ek bilgiler için kesileceğini ayarlayın.

WINDVD HD-DVD'deki In-Movie-Experience küçük bir pencerede izleyiciye canlı yorum sunuyor.

Zirve sınıfı (100-90)
Üst sınıf (89-75)
Orta sınıf (74-45)
Tüm değerlendirmeler puanlandırılmıştır. (maks. 100)

● Var
▬ Yok
Değer En iyi değer
Değer En kötü değer

[1] BD özelliği test sürümünde yok.
[2] AVC filtresi kilitli, ölçüm yapılamadı,

CHIP KILAVUZ: PC'nizi HD'ye terfi ettirin

Kontrol listesi

PC'nizi yeni yüksek tanımlı diskleri izleyecek hale getirmek çok da ucuz değil. Bu iş için PC'nize gerekecek tüm yatırımı burada sıralıyoruz.

Dual-Core-CPU
Blu-ray ve HD DVD oynatacak bir PC'nin en az çift çekirdekli işlemcisi olmalı. En ekonomik çözüm AMD X2 4200 ve uygun bir anakart almak.
Fiyat: Yaklaşık 240 $

Sürücü
Xbox 360'ın 200 Euro'luk HD DVD sürücüsü kesinlikle en ekonomik donanım. Plextor'un PX B900-A'sı gibi bir Blu-ray yazıcı ise dört kat pahalı. Karşılaştırma için, en ucuz HD DVD oynatıcı donanım 550 Euro'dan başlarken, Blu-ray oynatıcılar için 1.100 Euro'yu gözden çıkarmalısınız.
Blu-ray'in fiyatı: Yaklaşık: 1.100 Euro
HD-DVD'nin fiyatı: Yaklaşık: 550 Euro

HDCP yongalı grafik kartı
Satın alırken HDCP tavsiyesine uymalısınız. Yazılımsal oynatıcılar, HDCP yongalı bir ekran kartı yoksa hiçbir şey göstermiyor. ATI X1300 gibi düşük fiyatlı bir model bile HD izlemek için yeterli. HDMI bağlantısı fiyatı yaklaşık 20 Euro artırıyor ama karşılığında hiçbir getirisi yok. Sesi ve görüntüyü birlikte aktaran HDMI 1.3 standardı en son grafik kartlarını desteklemiyor.
Fiyat: Yaklaşık 100 $

Televizyon: HD'ye hazır
"HD-ready" etiketli bir TV, HDCP kodlaması için zorunlu. Eğer HDCP yoksa yazılımsal oynatıcılar hiçbir şey göstermiyor. Uygun fiyatlı HD ready aygıtlarda çözünürlük 1.366 x 768'le sınırlı. Ama HD disklere kaydedilen filmlerin çözünürlüğü 1.920 x 1.080 ve sadece tam HD uyumlu (full HD) aygıtlar tarafından görüntülenebiliyor. Filmde kalite arayanların kesenin ağzını iyice açması gerekse de, 1.366 x 768 çözünürlükte bile bir HD diskinin kalitesi DVD'ninkinden yüksek.
HD-ready'nin fiyatı: Yaklaşık 1.200 Euro
Full HD'nin fiyatı: Yaklaşık 2.000 Euro

Yazılım: Her işin altından kalkan bir oynatıcı
Şu anda PowerDVD rakipsiz. Oynatıcı her iki biçimi de destekliyor ve birinden diğerine kolayca geçilebiliyor.
Fiyat: Yaklaşık 100 Euro

HD-DVD ve Blu-ray filmler
HD diskler Amazon'da sıradan DVD'lerle neredeyse aynı fiyata satılıyor. Ama her zaman aldığınıza değmeyebiliyor. Ayrıntılı incelemeleri **www.highdefdigest.com** adresinden bulabilirsiniz. **www.dvdreview.com** ise HD-DVD üzerine uzmanlaşmış. Dikkat! Her Blu-ray'in bir kodu var. Diskleri nereden almak daha iyi olur diye bir bakmanızda fayda var.
Fiyat: Yaklaşık 30 $

NASIL TEST ETTİK?

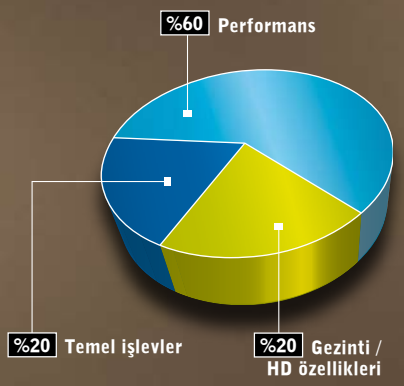

Testi Core 2 Duo işlemcili (E6600), 2 GB RAM'li, ATi X1950 grafik kartıyla donatılmış bir PC'de yaptık. HD diskleri oynatmak için Plextor'un PX B900 Blu-ray yazıcısını ve Toshiba'nın Xbox 360 için ürettiği harici HD-DVD sürücüyü kullandık. "V for Vendetta", "Space Cowboys" ve "Superman Returns" HD-DVD'lerini deneyerek menüler arası gezintiyi test ettik. Blu-ray işlevleri içinse "Black Hawk Down", "Speed" ve "X-Men 3" Blu-ray disklerine baktık.

DVD'den daha etkileşimli. Örneğin "V for Vendetta"nın HD-DVD'sinde "film içi deneyim" seçeneği yer alıyor. Bunu seçtiğinizde, filmin üzerinde ek bir video penceresi daha açılıyor ve yönetmenin ya da oyuncuların sahneyle ilgili yorumlarını duyup izleyebiliyorsunuz. Ancak seçeneği oynatma sırasında etkinleştirirseniz film baştan başlıyor. Filmi baştan başlattığınızda karşınıza simsiyah bir ekran geliyor. Seçeneği kapatırsanız sesli yorumları duysanız da oynatıcı küçük pencereyi kapatmıyor. Power DVD'de ise bu pencere anında açılıyor.

PowerDVD, BD özellikleri bakımından da iyi. Black Hawk Down'da yönetmen yorumlarını anında açabiliyoruz ve ses izini ayarlarken görüntü bir an olsun takılmıyor. Özel sihirbaz sayesinde film materyallerinden oluşan kişisel bir çalma listesi derlemek mümkün.

BİÇİM DESTEĞİ

Yeni oynatıcılar diğer biçimleri de tanıyor

Her iki oynatıcı da işlevsel küçük araçlarla donatılmış, örneğin görüntü iyileştirme filtreleriyle. Dahası, tümleşik video çözücülerin sayısı artırılmış. PowerDVD ve WinDVD'nin HD sürümleri sadece sıradan DVD'leri değil, DivX, WMV ve birçok akıcı video biçimini oynatabiliyor. Diğer yandan, her iki yazılım da nVidia ve ATi kartlarda donanım hızlandırmayı destekliyor. Programları titreşim giderme (deinterlacing) için de kullanabilirsiniz ancak bunda çok da iyi değiller. Akıllı titreşim gidermeyi açsanız bile tarama etkisi fark ediliyor. Örneğin, nVidia'nın yaklaşık 20 Euro'ya sattığı PureVideo kod çözücüsü, yarım görüntüleri daha iyi bir şekilde tam görüntülere dönüştürüyor.

Ses özelliklerine geldiğimizde, çevresel sesi stereo çıkışa uyarlayan sanal hoparlörleri sayesinde PowerDVD açık ara önde gidiyor. Ne yazık ki WinDVD DTS izlerini sadece stereo oynatabiliyor. ■

MM/Barış Emre Alkım, balkim@chip.com.tr

Posta kutunuz hep temiz kalsın!

Anti-SPAM

Ucuz ilaç, yazılım ve cazip yatırım olanakları vaat etseler de, kimi web sayfaları beraberinde yalnızca virüs ve sinir bozukluğu getiriyor. CHIP, söz konusu yığın postalardan korunmanın ve reklâm mafyasını atlatmanın yollarını açıklıyor.

Ocak 2007
29.930
Kimlik avı amaçlı
Spam-saldırıları
Kaynak: Antiphishing.org

Bot ağları üzerinden tüm dünyada
507.000
PC, Spam
Kaynak: ShadowServer.org, 2007 Şubat sonu itibariiyle

Tüm e-postaların
%77,8'i
Spam
Kaynak: MessageLabs Intelligence Raporu, Ocak 2007

Bu yazıda

- E-posta adresinizi spamcilerden korumak
- Ele geçirilen PC'lere karşı önlem almak
- Hilelerle yığın posta göndericilerini atlatmak
- Yığın filtresi için en iyi ayarlar

Geçtiğimiz Ocak ayı içinde Jeffrey Goodin, 101 yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılandı ve suçlu bulundu. 45 yaşındaki bu isme yöneltilen suçlamalar arasında özellikle kimlik avı (phishing) amaçlı yığın postalar (spam) göndererek banka ve kredi kartı hesap bilgilerini ele geçirmek vardı. ABD'de anti spam yasalarının yürürlüğe girmesiyle, yığın posta göndericilerinin hareket alanı da giderek daralıyor. Öyle ki, bazı özel ilaçlara ait reklâmlar bile uzun süreli hapis ve yüksek para cezaları anlamına geliyor. E-posta kutunuzu hedef alan yığın postaların büyük bir kısmı ABD kaynaklı.

Ancak bugüne dek Amerikalıların yığın posta terörüyle mücadelesi etkisiz kaldı ve gelen e-postalar içerisinde reklâm amaçlı olanların oranı yüzde 75 ile 95 arasında seyretti. Sonbahar ayları boyunca süren ve Aralık ayında %86,2'yi bulan bu oranın, Şubat'ta yüzde 80 sınırının altına gerilemesi yeterli olmadı.

2006 yılındaki artışın temelinde, yığın posta göndericilerinin basit metinlerle yetinmek yerine reklâmları fotoğrafların içerine gömmeleri yer alıyor. Bu yeni akım öncesinde, metin tabanlı içerik filtreleri posta kutusunu reklâm saldırılarına karşı son derece etkin bir şekilde koruyabiliyordu. Ancak aynı filtreler içeriğini açığa çıkaramadığı resimleri engellemede başarısız oldu. OCR filtreleri (Optical Character Recognition / Optik Karakter Tanıma) ise çok fazla sistem kaynağına ihtiyaç duyduğundan, bu iş için elverişli değil. Kullanıcı sayısına bağlı olarak bir e-posta servis sağlayıcısının filtrelemesi gereken ileti sayısı onlarca milyonla ifade ediliyor. E-posta kutunuzun yığın postalarla dolup taşması yalnızca zaman kaybı ve sinir bozukluğuna neden olmuyor. Virüslerin büyük bir kısmı e-posta yoluyla yayıldığından risk de artıyor. Bu durum yığın postalara savaş açmayı zorunlu hale getiriyor. CHIP e-posta adresinizin yığın posta göndericilerinin eline geçmesini engellemenin yollarını açıklıyor. Gösterdiğiniz özene rağmen benzer yığın postalarla karşılaşıyorsanız onlardan güvenilir bir şekilde kurtulmanız için ipuçlarımızdan yararlanabilirsiniz.

ÖNLEM ALMA

Spamcilerin adresinizi bulmasını engelleyin

Yığın postalardan yüzde yüz uzak durmanın tek bir yolu var: E-posta adresinizi kimseyle paylaşmamak. Bu yol elbette e-posta üzerinden iletişim kurmanın doğasına aykırı. Yine de adresinizin yığın posta göndericilerinin eline düşmemesi için çaba sarf edebilirsiniz. Bu çaba reklâm mafyasının web üzerinden e-posta adresinize ulaşma olasılığını en aza indirecektir.

Tek kullanımlık adresler: Forumların birçoğunda mesaj gönderebilmek için e-posta adresinizi kullanarak bir hesap oluşturmanız gerekiyor. Spamciler de, bu durumun farkına ve bu nedenle Usenet gibi platformlardaki mesajları küçük programlarla otomatik olarak tarayarak kullanılan adreslere ulaşıyor. Bu nedenle söz konusu platformlarda Spamgourmet **www.spamgourmet.com** gibi ücretsiz web servisleri sayesinde oluşturabileceğiniz tek kullanımlık e-posta adreslerinden yararlanmanızı öneriyoruz.

Türkçe dil desteğine sahip bu servisten yararlanmak için gerçek e-posta adresinizi bir defalığına girmeniz ve sözde bir posta kutusu oluşturmanız gerekiyor. Bu posta kutusu gelen maksimum iki iletiyi gerçek e-posta adresinize yönlendiriyor. Değiştirme şansına sahip olduğunuz bu değer aşıldığında, Spamgourmet hesabınıza gelen e-postalar göz ardı ediliyor. Bu alan örneğin, foruma gönderdiğiniz mesajlara alacağınız yanıtların size ulaşmasını sağlıyor. Öte yandan yığın postalar bu duvarın ardında kalıyor. Daha sonra yeni bir tek →

En bayağı spam hileleri

Collateral Spam
Bu e-postalar bilinçli olarak var olmayan adreslere gönderiliyor. İletilerin başlığına yığın posta kurbanlarına ait geçerli adresler ekleniyor. Bunlar teslimat durum bildirimleri üzerinden sistem bilgisi elde edebiliyor. Yığın postayı ek olarak içeren bu iletiler, filtrelerin gözünden kaçıyor.

Good-Word-Attack
Okumak isteyeceğiniz e-postalar da, metin filtrelerinin onları diğerlerinden ayıran belirli sözcükleri içeriyor. Yığın posta göndericileri de bundan yararlanıyor ve "iyi kelimeleri" içeren listelerden seçtikleriyle e-postayı donatıyor.

Joe Job
Sahte göndericileri olanlar bu grupta. Saldırıların amacı gönderene zarar vermek. Bu gönderilen e-postanın içeriğiyle ya da gelen çok sayıda yanıtın hedef sunucuyu çökertmesiyle olabiliyor.

Scam
En ilginç yığın posta yöntemlerinden biri. Ailelerin geçmişine yönelik destansı anlatımlarla süslenen bu iletilerde, milyarlarca dolarlık mirasın bir diğer ülkedeki banka hesabına aktarılmasında yardımcı olduğunuzda komisyon vaat ediyor.

False Positives
Katı kuralları olan yığın posta filtreleri tarafından engellenen önemli e-postalar, ciddi bir sorun olabilir. Bu iletiler, kalabalık önemsiz posta klasöründe kaybolup gidebiliyor.

False Negatives
Yığın posta olduğu halde tespit edilemeyen iletiler bu grupta. Başarılı filtrelerde bile yüzde ikiden fazla e-posta bu gruba girebiliyor. Söz konusu iletileri manuel olarak silebilirsiniz.

En iyi yığın posta engelleyiciler DVD'de

1. **Mozilla Thunderbird**
   Entegre yığın posta filtresiyle birlikte gelen e-posta istemcisi
2. **Spamihilator**
   Öğrenme özelliğine sahip spam filtresi
3. **K9**
   Etkin bir spam filtresi
4. **BugMeNot**
   Oturum açma bilgilerinin paylaşılmasını sağlayan Firefox eklentisi

CHIP DVD'DE, CHIP-Code ◎ ANTİSPAM

kullanımlık adrese ihtiyacınız olduğunda, yine aynı yolu izleyebilirsiniz. Yöntemin tek dezavantajı, forum yönetimi tarafından sağlanan e-postalara erişmede güçlük çıkartması.

Web hesaplarını paylaşmak: Özellikle Amerika merkezli web sayfalarında giriş için ücretsiz bir hesap oluşturmanız isteniyor. Hesabı oluşturmak için e-posta adresinizi girmeniz şart. Web sayfasının sahibine güvenmiyorsanız, BugMeNot.com adresini ziyaret edebilirsiniz. Kullanıcılar bu adreste binlerce kullanıcı hesabını birbirleriyle paylaşıyor. Tek yapmanız gereken, kullanıcı adı ve parola bilgilerine ihtiyaç duyduğunuz web sitesinin adresini girmek. Popüler haber sayfaları için çoğu kez geçerli erişim bilgilerine ulaşabileceksiniz.

İPUCU BugMeNot'ı basit işleri otomatik olarak yerine getirebilen küçük bir JavaScript, yani bir bookmarklet olarak, Internet Explorer'a ekleyebilirsiniz. Bunun için **www.bugmenot.com** adresini ziyaret edin ve ana sayfadaki *Menu* alanında yer alan Bugmenot Bookmarklet'i sık kullanılanlar listesine dâhil edin. Artık parola talep eden sayfalarda BugMeNot yer imine tıklamanız yeterli olacaktır. Bookmarklet, ekrana gelen açılır pencere üzerinden ilgili hesap bilgilerini size ulaştıracak. Herhangi bir açılır pencere engelleyici kullanıyorsanız, Bookmarklet'in açılır pencerelerine özel olarak izin vermeniz gerekiyor. Firefox'ta ise izleyeceğiniz yol çok daha konforlu. CHIP DVD'sinde yer alan BugMeNot eklentisini kurun ve oturum açma gerektiren sitelerde sağ fare tuşuyla hesap bilgilerinin girileceği alana tıklayın. *Login with Bugmenot*'u seçin. Eklenti, ilgili hesap bilgilerini otomatik olarak alıyor.

Web sitelerindeki e-posta adreslerini gizlemek: Birçok web sayfa sahibi, istemeden de olsa yığın posta göndericilerine kolay hedef oluyor. Bu kişiler e-posta adreslerini açıkça ve hatta önünde "Mail to:" ifadesi ya da doğrudan bağlantı vererek yayınlıyor. "@" karakteri yerine "at" kullanmak ya da yanıltıcı boşluk karakterlerine yer vermek gibi hileler gerçek bir koruma sağlamıyor. Spamciler bu basit önlemlerin de farkında ve adresleri toplamaya devam ediyor. Aynı durum resimlerin içerisine yerleştirilen e-posta adresleri için de geçerli. Resimler OCR (Optical Character Recognition / Optik Karakter Tanıma) ile kolayca okunabiliyor. Bu durumda yığın posta göndericilerini kendi yöntemleriyle vurmanız gerekiyor.

E-posta adresini resim içerisine yerleştirin: Web sitenizdeki GIF ve JPEG'leri yığın posta göndericilerin meraklı bakışlarından korumak için şu yolu izlemelisiniz: Adresi içeren resmi herhangi bir resim düzenleme yazılımıyla (MS Paint bu iş için yeterli) yatay olarak yazıyı ikiye bölecek şekilde iki ayrı resme bölün. Resimleri web editörü üzerinden birbirlerinden ayrı değilmiş gibi görünecek şekilde yerleştirin. Bu sayede adres avının kurbanı olmaktan kurtuldunuz. Spamciler her iki resmi de ayrı ayrı inceleyecek ve harfleri okuyamayacak.

Reklâm mafyası: Ünlü yığın posta göndericileri

İsim: Leo K.
Ülke: Rusya
Profili: Virüs gönderiyor, bot ağlarını yönetiyor, ilaç ve porno konusu yığın postalar gönderiyor.

İsim: Michael L.
Ülke: ABD
Profili: Çok sayıda yığın posta sunucusu işletiyor, yığın göndermek için bot ağları kuruyor.

İsim: Alexej P.
Ülke: Almanya
Profil: Bot ağları ve açık proxy'ler üzerinden yığın posta gönderen DMS Spyware'in yazarı.

Kaynak: www.spamhaus.org

Yığın postalar PC'nize nasıl ulaşıyor?

Spamciler iki aşamalı olarak çalışıyor: Öncelikle çok sayıda e-posta adresi ele geçiriyor, ardından reklâmlarını gönderebilmek için başkalarının bilgisayarlarını ele geçiriyor.

1. Adresleri toplamak
Yığın posta göndericileri Address Harvester adı verilen araçlarla web sayfalarında geçen e-posta adreslerini avlıyor. Diğer kurnaz yöntem ise Truva atlarıyla PC'leri ele geçirmek ve Outlook adres defteri kayıtlarını karşı tarafa ulaştırmak.

2. E-posta göndermek
Günümüzde en yaygın kullanılan e-posta tuzağı, ele geçirilmiş PC'lerden oluşan bot ağları. Ağa dâhil olan bilgisayarların her biri bir miktar e-posta gönderiyor. E-posta sunucularının kullanıldığı ikinci yığın posta yöntemiyle daha az karşılaşılıyor.

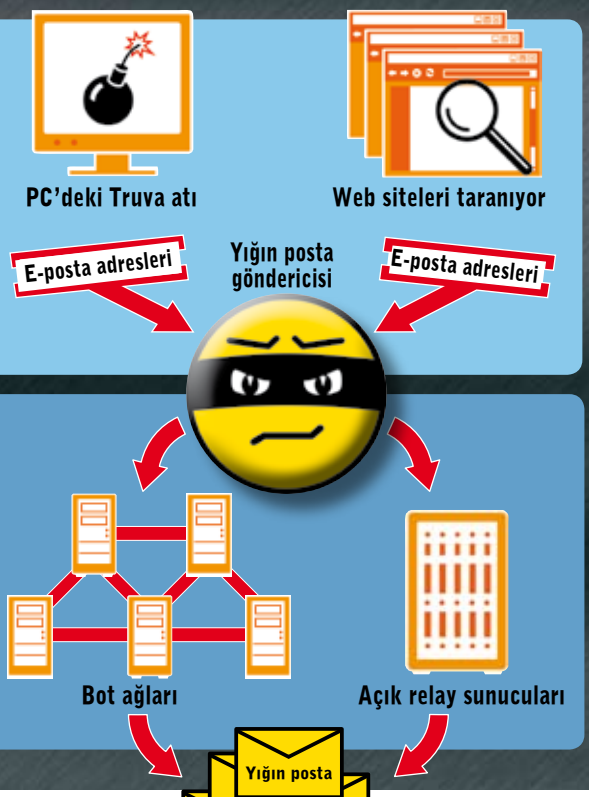

Yeni yığın posta dalgası: Resim içeren yığın postalar filtreyi nasıl aşıyor?

Kullanılan filtreye rağmen posta kutusuna ulaşan yığın posta sayısı giderek artıyor. Sebep, yığın postalardaki reklâmların artık resim dosyaları içerisine gizlenmesi. Yığın posta göndericileri bu hileyle benzer yapıları sayesinde, filtreler tarafından fark edilebilen yığın postaların alıcısına ulaşmasını sağlıyor. Sonuçta kontrol amaçlı hash değerleri etkisini yitiriyor.

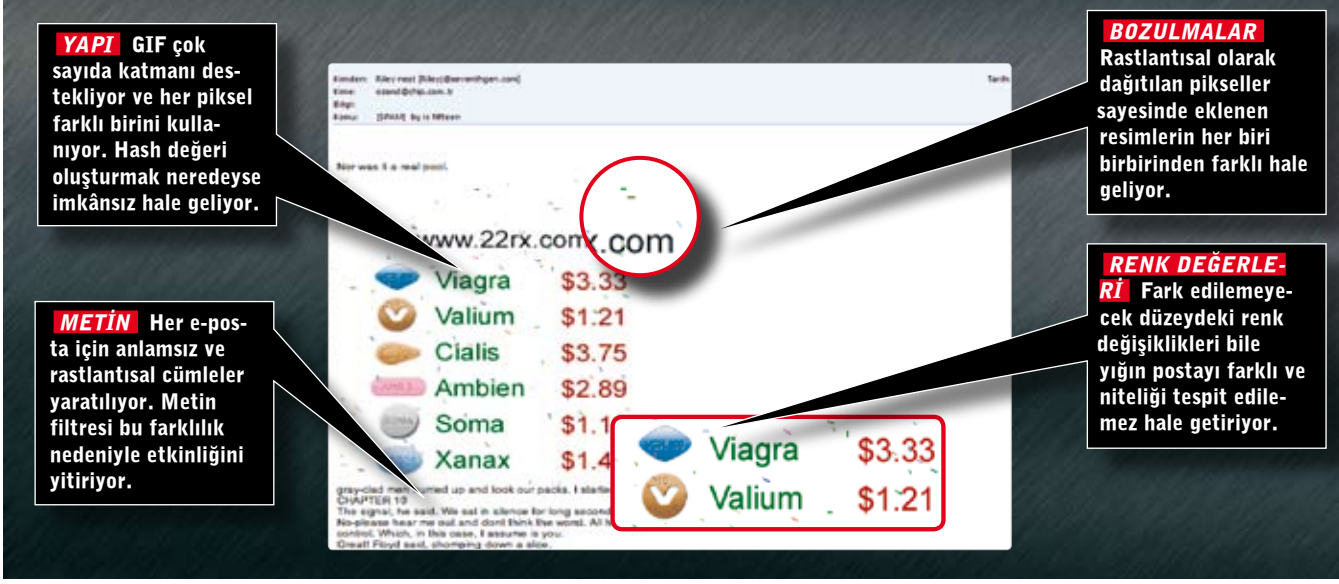

E-posta adresini HTML metin olarak kaydedin: Web sitenizde görüntülenecek e-posta adresinizi HTML kodunun içerisine yanıltıcı bir şekilde girebilirsiniz. Adresi web editörü üzerinden "Contact: mail@domain.com" yerine şu şekilde girmelisiniz:

```
<P>Contact:·<FONT·color=#000000>ma
il</FONT>@<FONT·color=#000000>do</
FONT>·<FONT·color=#000000>main.com</
FONT>
```

Yeterli HTML bilgisine sahipseniz bu satırdaki biçimlendirmenin anlamsız olduğunu hemen fark edeceksiniz. Burada zaten siyah renkli olan metne ardı ardına yeniden bu renk veriliyor (<FONT color= #00000>) ve iptal ediliyor. (</FONT>). HTML kaynak kodu okuyan otomatik adres avcısı bu anlamsız durumun içinden çıkamıyor. Sonuçta incelenen satırdaki e-posta adresi belirlenemiyor. Dilerseniz bu oyunu oynamayı sürdürebilir ve renk verme işlemini harflerin her biri için yineleyebilirsiniz.

Yanıtlamamak: Aslında kulağa bir ipucu olarak verilemeyecek kadar basit bir uyarı gibi gelse de hatırlatmakta yarar var: Herhangi bir yığın posta içeriğiyle karşılaştığınızda e-postayı yanıtlamamalısınız. Bağlantılara tıklamamak bir süre sonra adresinizin göndericinin listesinden silinmesini sağlayabilir. Oysa diğer durumda bu e-posta adresini kullandığınızı onaylamış olacaksınız ve bu size daha fazla yığın posta olarak geri dönecek.

Yaygın yığın posta adreslerinden kaçının: Doğru adres seçimi bile sizi yığın postalardan koruyabilir. Büyük bir servis sağlayıcıdan hizmet alıyorsanız ve sık karşılaşılan bir isme sahipseniz, e-posta adresinizi belirlerken biraz yaratıcı olmaya çalışın. Ahmet Yılmaz gibi bir isim, Gmail, Hotmail ya da Yahoo gibi servislerin hangisinden yararlanırsanız yararlanın, yığın postaların hedefi olacaktır. Ad ve soyadı birleşik yazmak ya da aralarına nokta ve çizgi koymak da yeterli olmuyor. Spamciler, otomatik olarak ad listelerinden yararlanarak yeni e-posta adres listeleri oluşturuyor. Ahmet Yılmaz, Yahoo'da bir e-posta adresine sahipse, karşı taraf amacına ulaşmış demektir.

Kendi alan adınıza sahipseniz webmaster, admin ya da (b)info@domain.com(i) gibi adreslerden kaçının. Çünkü yığın posta göndericileri alan adı sunucularının dizinlerini gözden geçirerek (DNS Grabbing) ulaştığı alan adlarıyla bu kullanıcı adlarını da deniyor. Ayrıca alan adınıza yönelen, ancak hatalı adreslenmiş e-postaların tümünü yakalayan Catch-all e-posta kutularına başvurmanızda yarar var. Aksi halde kısa süre içinde çok sayıda yığın postayla karşılaşabilirsiniz.

Virüslerden korunun: Gönderenini tanıdığınız e-posta reklâm içeriyorsa, Truva atı barındırıp, aslında yığın posta makinesine dönüştürülmüş bir PC'den gönderilmiş olabilir. Bu durum için alınabilecek en genel önlem, anti virüs yazılımını her zaman güncel tutmak ve e-posta alışverişi yaptığınız diğer kullanıcılardan da bu önlemleri uygulamalarını istemek.

İki Koreli üç ay içerisinde
1,6 Milyar Spam-Mail
gönderdi
Kaynak: Sophos

SAVUNMA

Otomatik posta filtresini etkinleştirmek

E-posta adresiniz yığın posta göndericilerinin eline geçtiğinde tek yapabileceğiniz, bu e-posta seline set çekmeye çalışmaktır. Savunma hattını, →

Harici yığın posta filtresi K9'u Outlook'ta kullanmak

K9 adlı yığın posta filtresini kurulum sonrasında herhangi bir ayar gerekmeksizin anında kullanmaya başlayabilirsiniz. Ancak öncesinde e-posta istemcinizi yığın postalarla mücadeleye hazır hale getirmelisiniz. Bunun için birkaç tıklama yeterli.

1 Outlook'u K9'a yönlendirin
Araçlar / E-posta hesapları / Var olan e-posta hesabını görüntüle veya değiştir ve *İleri*'ye sırasıyla tıklayın. E-posta hesabınızı seçin ve *Değiştir*'e tıklayın. Kullanıcı adı olarak şu ifadeyi girin: »[GelenPostaSunucunuz]/110/[KullaniciAdiniz]«. Sunucu Bilgileri alanından gelen posta sunucusunu Localhost olarak değiştirin

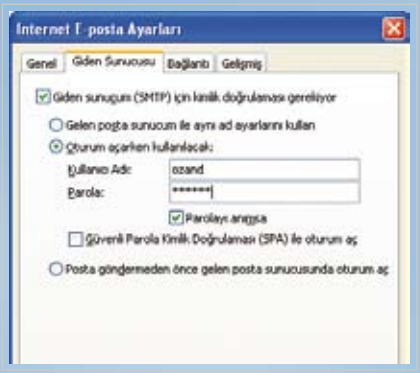

2 Sunucu ayarlarını kişiselleştirin
Diğer Ayarlar'da *Giden Sunucusu* sekmesine geçin. *Giden sunucum (SMTP) için kimlik doğrulaması gerekiyor*'a onay işareti ekleyin ve *Oturum açarken kullanılacak* alanına kullanıcı bilgilerini girin. *Gelişmiş*'ten, *Sunucu bağlantı noktası numaraları*'nda *Gelen sunucusu*'nun yanına 9999'u girin ve tüm değişiklikleri onaylayın.

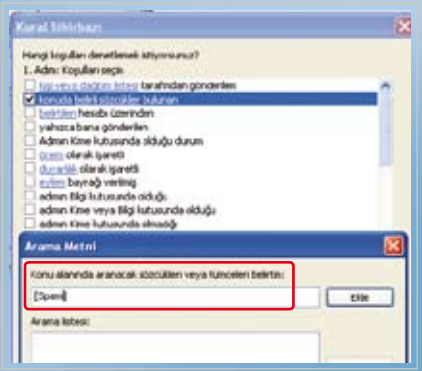

3 Otomatik olarak çöpe gönderin
K9 yığın postaları [Spam] olarak adlandırıyor. Outlook üzerinden bir kural tanımlayarak bu adı taşıyan iletilerin Önemsiz E-posta klasörüne gönderilmesini sağlayın. Bunun için *Araçlar / Kurallar...*'dan *Yeni Kural*'a tıklayın. Düzenli Kal alanındaki ilgili seçenekten konusunda [Spam] sözcüğü bulunan iletilerin Önemsiz E-posta klasörüne taşınmasını sağlayın.

doğrudan e-posta sunucusu ya da PC'nize kurmanız mümkün. İpuçlarımızla, yığın posta trafiğiniz en aza inecek.

Thunderbird'te önemsiz posta ayarları: Mozilla'nın e-posta istemcisi, gereksiz e-postaları diğerlerinden ayırabilmek için öğrenme yeteneğine sahip bir filtre kullanıyor. Bu yetenek, filtrenin tespit oranının yükselmesini sağlıyor. Açık kaynak kodlu e-posta istemcisinin standart olarak etkin konumdaki filtresi, tuhaf bir şekilde reklâm içerikli e-postaları kendiliğinden özel bir klasöre taşımıyor. Belirtilen klasörden yararlanmak için *Araçlar* menüsünden *Gereksiz posta ayarları*'na tıklayın. *Ayarlar* sekmesinde *Gereksiz posta tespit edildiğinde gelen mesajları*'nın onay kutusunu doldurun ve *Yandaki hesabın gereksiz posta dizinine taşı*'yı seçin. Yığın posta niteliğindeki herhangi bir ileti bu klasöre taşınmadıysa, onu manuel olarak işaretleyebilirsiniz. Thunderbird bu seçiminizi gelecekte de akılda tutuyor ve zaman içerisinde kesin ve güvenilir tercihler yapıyor. Manuel olarak işaretlenen e-postaların da otomatik taşınması için Gereksiz posta ayarları penceresinden *Eğer bir mesaj Gereksiz Posta olarak seçilirse*'yi etkinleştirmelisiniz.

Outlook'taki önemsiz posta ayarları: Microsoft'un e-posta istemcisi öğrenme yeteneğine sahip olmasa da, Microsoft'un yeni yamalarındaki filtreleme listelerinden yararlanıyor. Office 2007 için de aynı durum söz konusu. Kullanıcı, filtrenin ne kadar etkin bir şekilde sınıflandırma yapacağını belirleyebiliyor. *Eylemler / Önemsiz posta / Önemsiz posta seçenekleri* menüsünden ayarları değiştirebilirsiniz. Standart olarak seçilen düzey *Düşük*. Bu düzeyde tüm yığın postaların yaklaşık olarak yüzde 90'ı tespit ediliyor ve diğerlerinden ayrılıyor. *Yüksek*'i seçerek bu oranı arttırmak mümkün. Ancak bu durum zaman zaman bazı önemli e-postaların da gereksiz posta klasörüne taşınmasına yol açabiliyor. Bu duruma "false positives" adı veriliyor.

Harici yığın posta filtreleri: Her ikisi de CHIP DVD'de yer alan K9 ya da Spamihilator gibi filtreleme programları gereksiz iletileri daha e-posta istemcisine ulaşmadan tespit ediyor. Araçlar tıpkı bir mail Proxy'si gibi PC'ye kuruluyor. Outlook adlı e-posta istemcisindeki en önemli ayarları bu sayfadaki kısa atölyede bulabilirsiniz. Verilen ipuçları genel olarak diğer posta istemcilerinde de kullanılabiliyor.

Bayesian filtrelemenin kullanıldığı K9'un öğrenme süreci biraz daha karmaşık. E-postaları sınıflandırmak için her zaman öncelikle harici programa geçmek durumundasınız. Spamihilator ise öğrenme yeteneğine sahip Bayesian filtrelemeye ek olarak, hash değerlerinden de yararlanıyor. Engelleyiciler, öğrenme yeteneğine sahip filtreler karşısında bir dezavantaja sahip. Bu araçlar güncellenmeleri genellikle saatler süren imzalara bağlı.

Sunucu tarafındaki yığın posta filtreleri: Tüm belli başlı e-posta servisleri yığın posta filtrelerine başvuruyor ve geliştirilmesi için yüz binlerce dolar yatırım yapıyor. Bu sağlayıcılardan herhangi birinden yararlanıyorsanız, reklâm içerikli e-postalara karşı güvendesiniz. Yine de ipuçlarımızla ek bir güvenlik kalkanı oluşturabilirsiniz. ■

AH/ Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

FREEWARE & OPEN SOURCE

CHIP, her ay yüzlerce ücretsiz yazılımı inceliyor ve en iyilerini sizlerle paylaşıyor. Bu ücretsiz araçlar pek çok ihtiyacınıza çözüm sağlıyor.

CHIP DVD'de

Bu bölümde tanıtılan tüm yazılımları dergiyle verilen DVD'de bulabilirsiniz.
CHIP-Code ◎ FREEWARE

FREEWARE

1 **GlovePIE 0.29** ◎
Wii keyfini bilgisayarınıza taşıyın

2 **Tweak VI Basic 1.0** ◎
Windows Vista'yı kişiselleştirin

3 **Zoom Player 5 Standard** ◎
Tüm film biçimlerini oynatın

4 **1by1 1.60** ◎
iTunes Player alternatifi oynatıcı

5 **UDI 5.02** ◎
Eksik Windows sürücülerini bulun

OPEN SOURCE

6 **AVISynth 2.5.7** ◎
Filmleri optimize edin

7 **HDGraph 1.0.1** ◎
Sabit diskteki büyük klasörleri bulun

8 **UPM 1.5** ◎
Parolalarınızın güvenliğini sağlayın

9 **Infra Recorder 0.42** ◎
CD'lerinizi bu küçük yazılımla kopyalayın

AYIN ARACI 10 **Skype 3.1** ◎
Telefonlaşın, sohbet edin, konferans yapın

11 **DuMP3 0.2** ◎
Tekrarlanan dosyaları bulun

DVD'DEN KISA KISA

12 **Inferno 1.2** ◎
Dosyaları güvenilir bir şekilde silin

13 **FastStone Capture 5.3** ◎
Kolayca ekran görüntüsü alın

◎ CHIP DVD'de

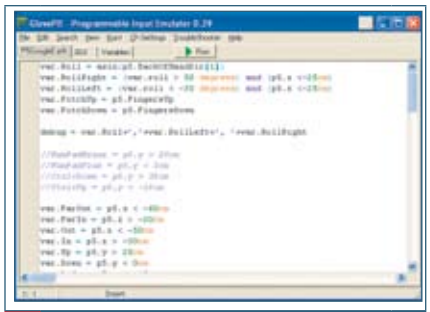

1 GLOVEPIE 0.29

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 2000, XP ◎
DİL	İngilizce

Wii heyecanı PC'nizde

■ Nintendo'nun oyun konsolu Wii'ye yönelik yoğun ilgi, firmanın talepleri karşılamakta zorlanmasına yol açıyor.
Şu veya bu nedenle çok istemesine rağmen bu konsolu satın alamayanlardansanız, GlovePIE sayesinde Wii heyecanını bir ölçüde de olsa PC'nize taşıyabilirsiniz. Araç Wii'nin ayrıca satın alabileceğiniz özel kumandası için bir bağlantı noktası görevinde. Bu sayede hazır skript'leri kullanarak örneğin Winamp ve Google Earth'ü yönetebilir, kumandayı bateri çalmak için kullanabilirsiniz. Söz konusu skriptlere **www.freewebs.com/styson92/gpscripts.html** adresinden ulaşabilirsiniz.

İPUCU Kendi Wii skript'lerinizi oluşturmak için mevcut kullanım kılavuzundan ve **http://tech.groups.yahoo.com/group/glovepie** adresinden yararlanabilirsiniz.

Bilgi için: http://carl.kenner.googlepages.com/glovepie

2 TWEAK VI BASIC 1.0

İŞLETİM SİSTEMİ	Win Vista ◎
DİL	İngilizce

Vista'ya ince ayar

■ Windows Vista'nın piyasaya çıkmasının ardından henüz çok uzun bir zaman geçmeden can sıkıcı bazı yeni özellikleri devre dışı bırakmanızı sağlayan ince ayar araçları hazır hale geldi. Tweak VI ile Microsoft'un yeni işletim sisteminin yapılandırma olanaklarına uzun aramalara gerek kalmadan tek noktadan ulaşabilirsiniz.

İPUCU 1 Aracı çalıştırdığınızda Kullanıcı Hesabı Denetimi'ni (UAC) devre dışı bırakmak isteyip istemediğiniz soruluyor. Windows ayarlarının birçoğuna erişmek için bu değişikliği gerçekleştirmelisiniz. UAC'yi *Denetim Masası | Kullanıcı Hesapları | Kullanıcı Hesap Denetimi* üzerinden yeniden etkinleştirebilirsiniz.

İPUCU 2 Yalnızca ücretli Pro sürümünde sunulan özellikleri gizlemek için *Hide all features that are not accessible* seçeneğini işaretleyin.

Bilgi için: www.totalidea.com

Yeni güncellemeler

En popüler ücretsiz yazılımlarla ilgili güncel bilgileri burada bulabilirsiniz.

xpy 0.98

Bu Windows ince ayar aracı yazılımların prefetching özelliğinden yararlanmasını engelleyebiliyor ve oturum açarken ve sonlandırılırken çalınan sesleri kapatıyor.
Bilgi için: http://xpy.whyeye.org

Google Earth 4.0

Yazılım 4.0 sürümünde, 3B yapılar için texture desteğinin yanısıra birçok ülke için daha iyi bir resim kalitesi vaat ediyor. Arayüzdeki iyileştirme sayesinde haritalara daha fazla alan bırakıyor ve bu durum daha geniş coğrafyaların aynı anda rahatlıkla izlenebilmesini sağlıyor.
Bilgi için: http://earth.google.com

VLC 0.8.6

0.8.6 sürümüyle gelen WMV decoder'ı aracın Microsoft'un VC-1 biçimini de oynatabiliyor. VLC bu sayede, herhangi bir harici filtreye gerek duymadan tüm önemli biçimleri doğrudan oynatabilir hale geliyor.
Bilgi için: www.videolan.org

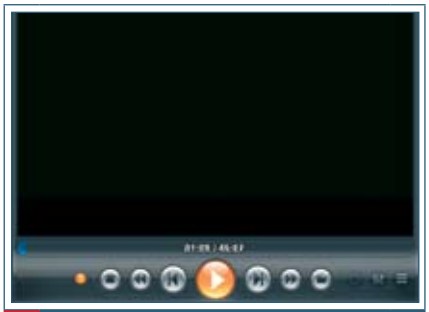

3 ZOOM PLAYER STANDARD

İŞLETİM SİSTEMİ: Win 9x, Me, 2000, XP, Vista
DİL: İngilizce

Uzman medya oynatıcı

Film izlemekten büyük keyif alıyorsunuz ve videoların ne şekilde oynatılacağını en ince detayına kadar belirlemek istiyorsunuz. O halde Zoom Player'dan yararlabilirsiniz. Araç kurulumu sırasında eksik olan ücretsiz decoder'ları web'den indiriyor.

İPUCU Zoom Player'ın hangi biçim için hangi ses ve video decoder'ını kullanacağını belirleyebilirsiniz. Bunun için *Options | Playback*'ten *SmartPlay*'e tıklayın.

Bilgi için: www.inmatrix.com

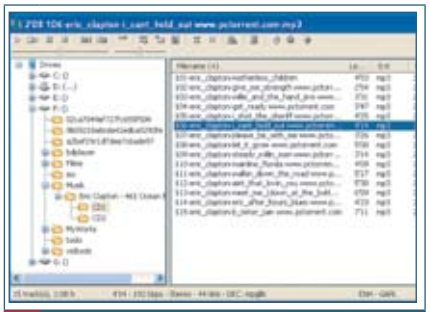

4 1BY1 1.60

İŞLETİM SİSTEMİ: Win 98, Me, 2000, XP
DİL: İngilizce

Konforlu müzik oynatıcı

iTunes kullanmaktan hoşlanmıyorsanız 1by1'u deneyebilirsiniz. Kaynak kullanımı sınırlı, küçük boyutlu ve konforlu bu aracın web sayfasından eksik ses decoder'larını ve Winamp eklentilerin indirerek, aacPlus gibi farklı biçimleri de oynatabilirsiniz.

İPUCU Resuming özelliği sayesinde oynatıcıyı /r parametresiyle başlattığınızda, parçayı en son kalınan bölümden dinlemeye devam edebilirsiniz.

Bilgi için: http://mpesch3.de1.cc

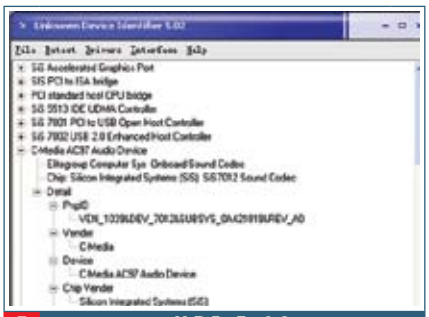

5 UDI 5.02

İŞLETİM SİSTEMİ: Win 9x, Me, NT, 2000, XP
DİL: İngilizce

Eksik sürücüleri bulun

Unknown Device Identifier (UDI) adlı araç Windows Aygıt Yöneticisi'ndeki sarı renkli soru işaretiyle diğerlerinden ayrılan bileşenlerdeki sorunları çözmenizi sağlıyor. UDI sürücüleri olmayan bu bileşenlerle ilgili tüm detayları model numarasıyla birlikte ekrana getiriyor ve dilerseniz mevcut sürücüleri yedekliyor.

İPUCU Bağlam menüsündeki *Find Driver* ve *Contact Vendor* seçenekleri eksik sürücüleri internet üzerinden bulmanızı sağlıyor.

Bilgi için: www.zhangduo.com/udi.html

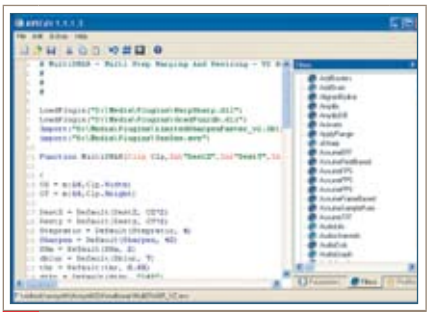

6 AVISYNTH 2.5.7

İŞLETİM SİSTEMİ: Win 98, NT, 2000, XP
DİL: İngilizce

Videoları optimize edin

Konu video optimizasyonu olduğunda Avisynth kadar fazla sayıda seçenek sunan yazılım bulmak güç. Yazılım, bazıları kendisiyle birlikte gelen yüzlerce filtreyi destekliyor. Avisynth ayrıca skript'ler üzerinden yönetilebildiğinden filtreleri en detaylı şekilde yaplandırabilirsiniz. Bu, özellikle uzman kullanıcılar açısından avantajlı.

İPUCU **www.avisynth.org/warpenterprises** adresinden çok sayıda ekstra filtreye ulaşabilirsiniz.

Bilgi için: http://sf.net/projects/avisynth2

7 HDGRAPH 1.0.1

İŞLETİM SİSTEMİ: Win XP
DİL: İngilizce

Taşınabilir MP3 oynatıcı

Herhangi bir sabit disk bölümündeki kullanılan alan yeni uygulamalar ve geçici dosyalar nedeniyle hızla artar. HDGraph bu noktada alan kullanımını özel bir grafik üzerinde ekrana getirerek gereksiz dosyaları tespit etmenize yardımcı oluyor. Herhangi bir klasöre çift tıklayarak daha detaylı bilgilere ulaşabilirsiniz.

İPUCU *Tools | Explorer integration* ile HDGraph'ı Windows Gezgini'nin bağlam menüsüne entegre edebilirsiniz.

Bilgi için: http://hdgraph.objectis.net→

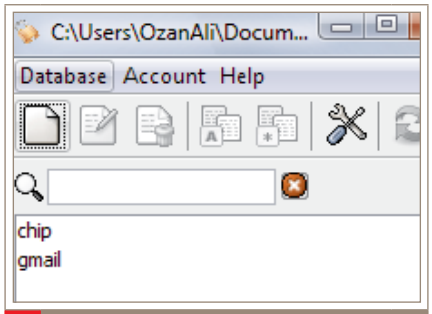

8 UPM 1.5

İŞLETİM SİSTEMİ Win 9x, Me, NT, 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Parolalarınız kırılmasın

■ Artık tüm hesaplarınız için bir parola akılda tutmanız yeterli. Bu, Universal Password Manager (UPM) için gerekli. Java tabanlı UPM, altlarına parola ve notlar ilişkilendirdiği web bağlantılarını şifrelenmiş bir veri tabanında bir araya getiriyor.

İPUCU Sekiz karakterden daha uzun UPM parolaları için **http://java.sun.com/products/jce** adresinden Java Cryptography Extension'ı indirmelisiniz.

Bilgi için: www.17od.com/upm

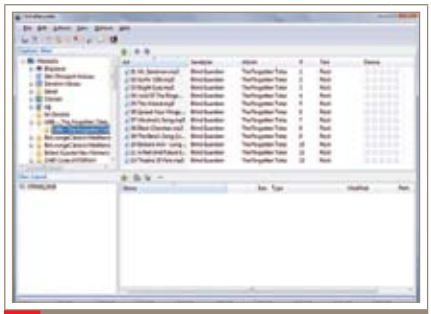

9 INFRA RECORDER 0.42

İŞLETİM SİSTEMİ Win 9x, NT, 2000, XP
DİL Türkçe

Nero olmadan kopyalayın

■ Sabit diskte yüzlerce megabayt yer işgal eden disk yazma paketlerine artık ihtiyacınız yok. Infra Recorder adlı küçük araçla hem her tür CD'yi, hem de imaj dosyalarını güvenilir bir şekilde yazabilirsiniz. Aracın kullanımına alışmanız biraz zaman alabilir.

İPUCU Aracın CD-RW'ler için sunduğu özel bir seçenek sayesinde, yalnızca son oturum sırasında kaydettiğiniz dosyaları silebilirsiniz.

Bilgi: http://infrarecoder.sourceforge.net

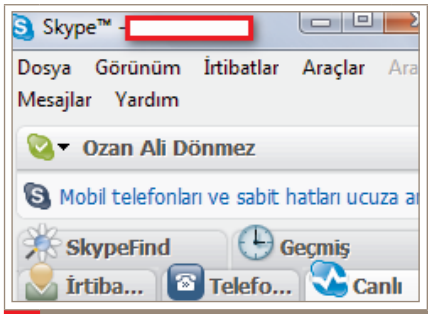

10 SKYPE 3.1

İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL Türkçe

Çok işlevli sohbet aracı

■ Skype, Kazaa'nın üreticileri tarafından geliştirilmiş, P2P teknolojisini temel alan ücretsiz bir telefonlaşma aracı. İkili özel ya da maksimum beş kişinin katıldığı konferans görüşmeleri gerçekleştirebilirsiniz. Görüşme sırasında metin mesajları ve dosya alışverişi de mümkün. Üçüncü sürümle birlikte Skype'ın arayüzünde bazı küçük değişikliklere gidiliyor. Geniş katılımlı konferanslar için Skypecast adı verilen sohbet odalarından yararlanabilirsiniz. Skype'ın en önemli özelliklerinden biri yüksek ses kalitesi ve güvenli telefon bağlantıları. SkypeOut sayesinde birçok ülkenin sabit hatlarını makul fiyatlarla arayabilirsiniz. Bu servisin ortalama ücreti 2.1 cent/dakika. Ayrıca 15 Euro'luk üç aylık ödemelerle tüm dünyadan diğer kullanıcıların size erişmesini sağlayacak kişisel telefon numaranızı (SkypeIn) edinebilirsiniz.

İPUCU 1 Bluetooth headset sahibiyseniz onu bilgisayarınızla eşleştirdikten sonra evinizde de Skype ağı üzerinden diğer kullanıcılarla kablosuz olarak iletişim kurabilirsiniz.

İPUCU 2 Skype yazılıma entegre edebileceğiniz çok sayıda araç sunuyor. Bu sayede örneğin tek tıklamayla Office araç çubuğu üzerinden belgelerinizi Skype aracılığıyla diğer kullanıcılara gönderebilirsiniz.

İPUCU 3 Windows Mobile ve Pocket PC kullanıcıları Skype'ın cep telefonları için sunduğu özel istemciden yararlanarak yolda da Skype ağı üzerinden ücretsiz görüşme yapabilir.

Bilgi için: www.skype.com/intl/tr/

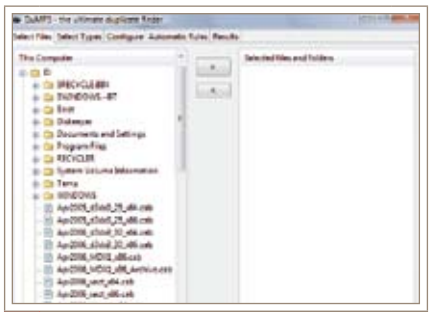

11 DUMP3 0.2

İŞLETİM SİSTEMİ Win 9x, Me, NT, 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Çift dosyaları bulun

■ Uzantıları ve boyutları aynı olduğunda tekrarlanan dosyaları bulmak kolay. DuMP3 ile bundan çok daha fazlasını yapabilir ve dosya içeriğini de gözden geçirerek aynı şarkı, resim ve metnin söz konusu olup olmadığını anlayabilirsiniz. DuMP3, bilinmeyen dosya biçimlerinde checksum değerini gözden geçirerek sonuca ulaşabiliyor.

İPUCU Bu Java uygulamasının arayüzüne ulaşmak için finddupsqui.bat dosyasına çift tıklayın. dump3cl.bat ile C: sürücüsündeki tekrarlanan dosyaları bulabilirsiniz.

Bilgi için: http://dump3.sourceforge.net

Yeni projeler

Açık kaynak sahnesinde hemen her gün farklı amaçlara yönelik binlerce yazılım ortaya çıkıyor. CHIP bunların en ilginç olanlarını sizler için bir araya getirdi. Bu araçları **www.sourceforge.net** adresinde bulabilirsiniz.

Sneak Vault

Araç, Google'ın arama motoruna ve dosya indirme yöneticisine aynı çatı altından ulaşabilmenizi sağlıyor. Bu sayede izini sürdüğünüz ses, video ve program dosyaları bulabilir ve doğrudan indirmeye başlayabilirsiniz. Sneak Vault'tan yararlanmak için NET Framework 2.0'ı bilgisayarınıza önceden kurmuş olmanız gerekiyor.

http://sf.net/projects/sneakvault

Simple Mencoder Shell Gui

Encoder ayarları özellikle amatör kullanıcılar açısından son derece kafa karıştırıcı olabiliyor. Oysa bu araçla karmaşanın içinden kolayca çıkabilirsiniz. Tek yapmanız gereken filmleri yüklemek. Farklı biçimleri dönüştürmek için Mencoder'dan yararlanabilirsiniz. Aracı **www.mplayerhq.hu** adresinden ayrıca indirebilirsiniz.

http://sf.net/projects/smsg

AYIN İPUÇLARI MAYIS 2007

Windows 182

1- Windows XP: Başlat düğmesinin bağlam menüsünü genişletmek

2- Windows Vista: Kurulum sırasında disk bölümlerinin boyutunu değiştirmek

3- Windows XP: Disk birleştirmeyi otomatik hale getirmek

4- Windows XP: Çift dosyaları standart araçların yardımıyla bulmak

5- Windows XP: Karşılama ekranında gelen e-posta sayısı gösterimini sınırlamak

6- Windows Media Player: Bozuk müzik çalma listelerini onarmak

7- KISA İPUÇLARI: Oturum kapatma, Vista masaüstü, Sistem, Masaüstü, Not Defteri, Kayıt Defteri

Uygulamalar 186

8- Word 2000, XP, 2003: Formül ve sonuçların aynı anda görüntülenmesini sağlamak

9- Excel 97, 2000, XP, 2003: Sayfanın tümü yerine yalnızca hücre içeriklerini korumak

10- Outlook Express: E-posta yazılımını daha kolay ve hızlı yapılandırmak

İletişim ve internet 187

11- Internet Explorer 7: Adres çubuğunu menü çubuğunun altındaki eski yerinde göstermek

12- Firefox 2 : Her açılışta son oturumu tümüyle geri çağırmak

13- Windows Live Writer: Box.net'teki dosyalara en kısa yoldan bağlantı vermek

14- İnternet: Web sitelerini görüntü olarak kaydetmek

15- NASA World Wind: Güneş sistemi parmaklarınızın ucunda

Donanım 189

16- Medyalar: Çizilmiş CD/DVD'lerdeki fotoğrafları kopyalamak.

!Dikkat: Program kodlarının verildiği bölümdeki çizgiler bir program satırını diğerinden ayırıyor. Komut satırını bu çizgiye gelene kadar [Enter] tuşuna basmadan tam olarak yazın. Kodu yazarken boşluklara dikkat edin. Boşluklar kod içerisinde kırmızı nokta (»•«) ile belirtiliyor.
Araçlar CD/DVD'de: İpuçlarında adı geçen programları CHIP CD/DVD'de bulabilirsiniz.

TIPS & TRICKS

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçası. CHIP, size sorunları kolayca çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor.

1 Windows XP

Başlat düğmesinin bağlam menüsünü genişletmek

Başlat düğmesine sağ tuşla tıkladığınızda karşınıza Windows Gezgini gibi önemli uygulamaları çalıştırabileceğiniz bir menü çıkıyor. Bu menüyü sık kullandığınız diğer araçlara daha hızlı erişmenizi sağlayacak şekilde genişletebilirsiniz.

İPUCU Normalde genişletme şansınız bulunmayan bu menüye Kayıt Defteri üzerinden yeni öğeler ekleyebilirsiniz. Örneğimizde, menüye Windows Not Defteri'ni başlatmak için gerekli komutu ekliyoruz. Bunun için *Başlat / Çalıştır* menüsünden "regedit" komutunu girin ve *Tamam*'a tıklayın. Kayıt Defteri Düzenleyicisi penceresinin solundaki alandan *HKEY_CLASSES_ROOT \ Directory \ Shell* anahtarına geçin ve burada *Düzen / Yeni / Anahtar* menü komutlarıyla yeni bir anahtar oluşturun. Bu anahtar için seçtiğiniz ad aynı zamanda Başlat düğmesinin bağlam menüsünde görünecektir. Dolayısıyla örneğimizdeki notepad.exe için Not Defterini Başlat gibi bir isim seçmelisiniz. Yeni anahtarı işaretleyin ve içerisinde command adında bir alt anahtar oluşturun. Command anahtarındayken sağdaki pencereden (Varsayılan)'a çift tıklayın. Dize Düzenle penceresinde Değer verisi'ne uygulamanın konumunu girin. Örneğimizde *C: \ Windows \ System32 \ notepad.exe.*'den *Tamam*'a tıklayarak onay verin ve Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nden çıkın. Bu yöntemi kullanarak sık kullandığınız diğer araçları menüye dâhil edebilirsiniz.

2 Windows Vista

Kurulum sırasında disk bölümlerinin boyutunu değiştirmek

Vista'yı kurarken eski işletim sisteminiz olan Windows XP'yi silmemeye ve yeni sürümle kullanmaya karar verdiniz. Bu nedenle yeni bir disk bölümü oluşturmak zorundasınız. Ancak devam eden kurulumu durdurmak istemiyorsunuz.

İPUCU Kurulumu durdurmanız ve XP'yi yeniden başlatmanız gerekmiyor.

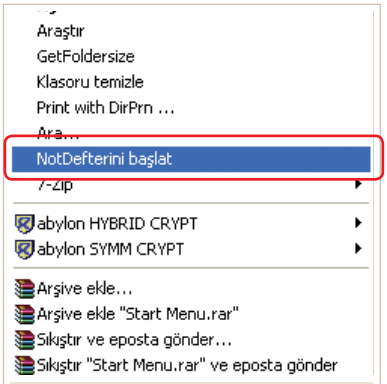

1 KISAYOL Başlat düğmesinin bağlam menüsüne yeni komutlar ekleyebilirsiniz.

Kuruluma devam edebilirsiniz. Vista yüklenirken arka planda Windows PE olarak adlandırılan Preinstallation Environment çalışmayı sürdürüyor. Burada komut satırı üzerinden gerekli işlemleri gerçekleştirebilir ve sabit diski dilediğiniz şekilde bölebilirsiniz.

[Shift] + [F10] tuş bileşimi ile komut satırına geçin. Buradan disk alanı Vista bölümü için yetersiz kaldığında dosya kopyalama ve silme gibi işlemler için geleneksel DOS komutlarını kullanabilirsiniz. Ancak aynı yolla Windows Gezgini'ni çalıştıramadığınızı belirtelim. Yine de ufak bir hileyle çözüme ulaşabilirsiniz: notepad.exe komutuyla Not Defteri'ni çalıştırın. Buradan *Dosya / Aç* menüsü üzerinden dosya sisteminde gezinebilir ve gereksiz dosyaları silebilirsiniz.

Sabit disk bölümlerinde değişiklik yapmak için Diskpart'ı kullanabilirsiniz. Araçta girdiğiniz komutlar ikinci bir onaya gerek duymadan çalıştığı için mevcut bir kurulum üzerinde çalışırken dikkati elden bırakmamanız gerekiyor. Bu nedenle öncelikle *help*'i kullanarak mevcut komutlar hakkında bilgi alabilirsiniz. *List volume* ile sistemdeki sürücüleri izleyebilirsiniz. Değişiklik yapmaya başlamadan önce disk bölümü seçimini gerçekleştirmelisiniz. Bu amaçla örneğin, select volume 3 komutunu çalıştırmanız gerekiyor. O ana dek XP için tek disk bölümü kurduysanız küçülterek yeni bir bölüm yaratabilirsiniz. Öncelikle

```
shrink querymax
```

komutuyla kullanılabilir alanı açığa çıkarın. Küçültme için shrink komutunu bu kez desired= parametresinin yanına istenen alanı megabayt cinsinden girerek tamamlayın. 20 GB'lık bir disk bölümü için

```
Shrink desired=20000
```

ifadesini girin. Herhangi bir değer belirtmediğinizde, bölüm için kullanılabilecek maksimum alan seçilecek. Diskpart'ı *exit* komutuyla sonlandırdıktan sonra, Vista kurulumuna devam edebilir ve buradan boştaki alanı yeni bir disk bölümü oluşturmak için kullanabilirsiniz.

3 Windows XP

Disk birleştirmeyi otomatik hale getirmek

Sabit diskiniz birleştirilmemişse, yani "defrag" işlemine tabi tutulmamışsa dosya erişimi belirgin bir şekilde yavaşlar. Bu nedenle diskinizi düzenli olarak birleştirmenizde sayısız yarar bulunuyor. Ancak söz konusu işlem hayli uzun sürdüğünden, yalnızca sabit diskteki dosyalar parçalı bir şekilde dağılmışsa çalıştırmalısınız. Zamanlanmış görevleri kullanarak işlemin düzenli aralıklarla

bigboy technologies
faster & better
O, eskiden hızlıydı!
*şimdi Bigboy Flash SSD var...
Özellikler ve Faydalar
Düşük Güç Gereksinimi,
Pil kullanım süresinde %10 artış,
Yüksek Hız performansı
Açılma, arama süresi yok,
Devir gecikmesi yok,
57MB/sn. okuma, 32MB/sn. yazma hızları,
İki kat hızlı açılan sistem,
Güvenilir
Bozulabilecek hareketli parçası yoktur,
Yüksek darbe ve titreşim dayanımı,
Uç sıcaklık değerlerinde çalışabilme özelliği (-20° - 80°C aralığında),
Gelişmiş çalışma şekli
Isınmaz,
Sıradan sabit disklerin yarısı ağırlığında,
powered by SAMSUNG
www.bigboytech.com
Türkiye Distribütörü:
ASNET
Çetin Emeç Bulvarı Öveçler 4. Cadde
No: 92/C Dikmen / ANKARA
Tel : 0.312. 481 60 00 (pbx)
Faks : 0.312. 481 70 00

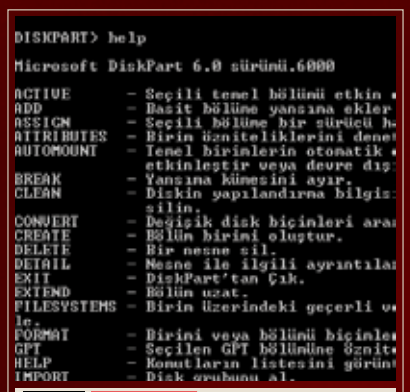

2 **DEVAM** Diskpart ile Vista kurulumundan çıkmadan sabit diski bölebilirsiniz.

3 **OTOMASYON** Zamanlanmış Görevler'le disk birleştirme skript'ini çalıştırabilirsiniz.

ve gerçekten gerekli olduğunda çalıştırılmasını sağlayabilirsiniz.

İPUCU Kısa bir skript sayesinde disk birleştirme işlemini otomatik hale getirebilirsiniz. Bu iş için kullanacağınız araç defrag.exe adını taşıyor.

Disk birleştirme işlemini manuel olarak başlatmak için şu yolu izlemeniz gerekiyor: *Başlat* Çalıştır menüsünden cmd komutunu çalıştırın ve "Komut İstemi" penceresinden defrag.exe C: -a komutunu girdikten sonra [Enter]'a tıklayın. –a parametresi analiz modunu çalıştırmak için kullanılıyor. Araç sabit diskin o anki durumunu gözden geçiriyor ve disk birleştirmenin gerekli olup olmadığını test ediyor. Ekrana gelen mesaj "Bu birimi birleştirmenize gerek yok" şeklindeyse disk birleştirme şu an için gereksiz. Diğer durumda defrag.exe C: komutuyla aracı yeniden çalıştırabilirsiniz.

Yukarıdaki adımın otomasyonu için ekrana gelen mesajı değerlendirecek bir skript yazabilirsiniz. Herhangi bir metin düzenleyicisi yardımıyla

```
Set objShell = CreateObject("Wscript.Shell")
Set objWshScriptExec = objShell.Exec("defrag.exe c: -a")
strOutput=objWshScriptExec.StdOut.ReadAll
strSearch = "Bu birimi birleştirmenize gerek yok "
If InStr(1, strOutput, strSearch) = 0 Then
objShell.Run ("defrag.exe c:")
End If
```

skript'ini hazırlayın ve dosyayı VBS uzantılı olarak örneğin defragc.vbs adıyla kaydedin.

Şimdi sıra skript'in otomatik olarak başlatılmasını sağlamakta. Denetim Masası'ndan önce *Zamanlanmış Görevler*'e ardından *Zamanlanmış Görev Ekle*'ye çift tıklayın. Ekrana gelen sihirbazda *İleri*'ye, ardından *Gözat*'a tıklayın. VBS dosyasının bulunduğu klasöre geçin ve dosyayı seçtikten sonra *Aç*'a tıklayın. Bir sonraki adımdan görevin gerçekleştirilme sıklığını Her Hafta olarak belirledikten sonra *İleri*'ye tıklayın. Başlangıç saati alanından saati, *bu görev için günleri seçin* alanından görevin haftanın hangi gününde çalıştırılacağını seçin. *İleri*'ye tıklayın. Bir sonraki pencereden dilerseniz görevi başlatmış gibi görünecek kullanıcı seçebilir ya da o an oturum açtığınız kullanıcıyı tercih etmek için doğrudan *İleri*'ye tıklayabilirsiniz. *Son*'a tıkladığınızda görev etkin hale gelecek ve belirli aralıklarla çalışarak sabit diskin her zaman düzenli olmasını sağlayacak.

Diğer disk bölümlerini de birleştirmek istiyorsanız her sürücü için ayrı bir skript yazabileceğiniz gibi mevcut olanı da genişletebilirsiniz. İkinci seçeneği kullanacaksanız skript'in son hali şu şekilde olmalı:

```
Set objShell = CreateObject ("Wscript.Shell")
Set objFSO = CreateObject ("Scripting.FileSystemObject")
Set allDrives = objFSO.Drives
For Each objDrive in allDrives
If objDrive.DriveType = 2 Then
Set objWshScriptExec = objShell.Exec("defrag.exe " & objDrive.DriveLetter & ":-a")
strOutput=objWshScriptExec.StdOut.ReadAll
strSearch = "Bu birimi birleştirmenize gerek yok "
If InStr(1, strOutput, strSearch) = 0 Then
objShell.Run ("defrag.exe " & objDrive.DriveLetter & ":")
End if
End If
Next
```

Dikkat! Zamanlanmış görevi tanımlamadan önce skript'i deneme amaçlı olarak en azından bir defa çalıştırın. Bunun için *Başlat / Çalıştır* menüsünden cmd ile Komut İstemi'ne geçin ve onu komut satırından çalıştırarak izleyin. Skript'e bazı durumlarda anti virüs yazılımı üzerinden de izin vermeniz gerekebilir.

4 **Windows XP**

Çift dosyaları standart araçların yardımıyla bulmak

Sabit diskinizde çok az boş alan kaldığından şikâyetçisiniz ve birbirinin aynısı olan dosyaları bularak silmek istiyorsunuz. Bunun için standart Windows araçlarından yararlanabilirsiniz.

İPUCU Windows'un arama özelliğinin sonuç vermediği durumlarda bile bu temizlik işlemi için işletim sisteminin

standart araçlarından yardım alabilirsiniz. Ama öncesinde bu iş için kullanabileceğiniz dupfinder.exe dosyasını Windows CD'sinden sabit diskinize kopyalamalısınız.

İşletim sistemine ait CD'si sürücüye yerleştirin ve Windows Gezgini ile içeriğine göz atın. *Support \ Tools* klasörüne geçin ve buradan support.cab arşiv dosyasına çift tıklayarak içeriğini görüntüleyin. Birbirinin aynısı olan dosyaları tarayacak Dupfinder.exe'yi işaretleyin ve arşivin içerisinden Windows klasörüne çıkartın.

Artık aracı *Başlat / Çalıştır* menüsü üzeriden kullanmaya başlayabilirsiniz. *View / Options*'a tıklayın ve burada CRC-32 Information seçeneğini etkinleştirin. Sonrasında *OK*'e tıklayın. Bu işlem dosyaların birebir aynı olup olmadığını anlamanızı sağlayacak CRC testini başlatacak.

5 **Windows XP**

Karşılama ekranında gelen e-posta sayısı gösterimini sınırlamak

Karşılama ekranı okunmamış e-postaların sayısını da görmenizi sağlıyor. Ancak bilgisayarınızda oturum açan diğer kullanıcılardan farklı olarak bu bilginin görüntülenmesini istemiyorsunuz.

İPUCU Bu ekrandan bazı kullanıcılar için yeni gelen e-postaların görüntülenmesini engelleyebilirsiniz. Söz konusu görünüm e-posta istemcileri tarafından sürekli güncellenen ve kullanıcıya bağlı Kayıt Defteri anahtarlarıyla belirleniyor. Özelliğin etkin olmasını istiyor, ancak gösterimi yalnızca hesaplardan biri için devre dışı bırakmak istiyorsanız Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni kullanarak engelleyebilirsiniz. Bunun için gerekli yazma haklarını işletim sisteminin elinden alabilirsiniz.

Başlat / Çalıştır menüsünden regedit komutuyla Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni başlatın ve pencerenin solundaki alandan *HKEY_CURRENT_USER \ Software \ Microsoft \ Windows \ CurrentVersion \ UnreadMail* anahtarına geçin. Sağ fare tuşuyla bu anahtara tıklayın ve açılan bağlam menüsünden *İzinler..*'i seçin. Grup ya da kullanıcı adları alanından *SYSTEM*'e tıklayın. Tam Denetim satırından *İzin verme* kontrol kutusunu işaretleyin. *Uygula*'ya tıklayarak değişikliklere geçerlilik kazandırın ve *Tamam*'a tıklayarak pencereyi ve Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni kapatın. Artık kullanıcı hesabınıza ait gelen e-postaların karşılama ekranında görüntülenmeyecek.

Yapılandırmada daha fazla değişiklik yapmak da elinizde. Örneğiniz çok fazla yığın posta (spam mail) gelen e-posta hesabınızdaki yeni bültenler hakkında bilgilendirmek istemeyebilirsiniz. Buna karşın Windows'un diğer hesabınızdaki yeni özel e-postalarınızı göstermesini istiyorsunuz. O halde az öncekine benzer bir değişiklik yapmanız gerekecek.

Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nden *HKEY_CURRENT_*

HERKESE YE BİLGİSAYAR EĞİTİMİ

VİDEOKURS

WWW. 333 0 333 .COM

Bilmek Hükmetmektir!

Kitaplarla uğraşmayın! Artık, istediğiniz programı, dershaneye gitmeden, adım adım **uygulamalı** dersler yardımıyla, alışkın olduğunuz rahat ortamda öğrenebilirsiniz.

Her bir eğitim CD'si bilgisayar dershanelerince, 4 aya yayılarak verilen kurs içeriğine, uygun şekilde hazırlanmıştır. Kurs bittiğinde, sertifika düzeyinde eğitim alınmış olur..

Eğitim CD 'leri

1.) Bir kaç saatte Windows XP
2.) Büro Çalışanları için Temel Bilgisayar Eğitimi
3.) Flash MX sertifika Eğitimi
4.) Photoshop Sertifika Eğitimi
5.) Yedekleme Geri Yükleme
6.) Corel Draw Temel Eğitim
7.) TV - DVD- PC için Sanal Fotoğraf Albümü hazırlama

Kapıda ödemeli, adrese teslim, sadece 24.- YTL
Acil Sipariş hattı (0212) 487 17 18

5 **ENGEL** Yeni e-postaların karşılama ekranında görüntülenmesini engelliyor.

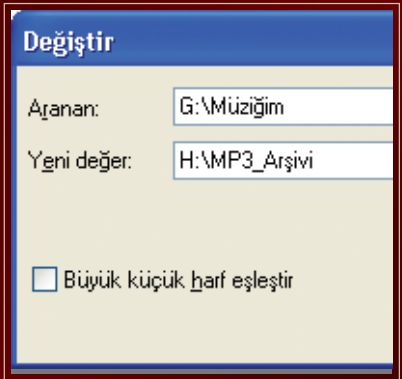

6 **DEĞİŞTİRİLDİ** Bu pencereden MP3 çalma listelerindeki hatalı adresleri düzeltin.

USER \ Software \ Microsoft \ Windows \ CurrentVersion \ UnreadMail anahtarına geçin ve hemen önündeki artı işaretine tıklayın. Burada izin vermeme seçeneğinin etkinleştirilmemiş olması gerekiyor. Bilgilerinin görüntülenmemesini istediğiniz e-posta hesabını seçin. Pencerenin sağından Message Count'a tıklayın. *Düzen / Değiştir*'den Değer Verisi'ni 0 olarak değiştirin ve *Tamam*'ı seçin. Sağ fare tuşuyla bu hesaba ait alt anahtara tıklayın ve bağlam menüsünden *İzinler…*'i seçin. Burada da SYSTEM'de Tam Denetim'i engellemelisiniz. Artık karşılama ekranında yalnızca seçili hesaba gelen önemli e-postaların sayısı belirtilecek.

6 Windows Media Player

Bozuk müzik çalma listelerini onarmak

Sabit diskiniz doldu. Bu nedenle müzik arşivinizi yeniden düzenlemek ve dosyalarınızı farklı bir disk bölümüne taşımak zorunda kaldınız. Ancak bu değişiklik daha önce oluşturduğunuz çalma listelerinin artık işe yaramamasına yol açtı.

İPUCU Listeleri düzeltmek elinizde. Ancak gerekli değişiklikleri manuel olarak gerçekleştirmeniz gerekiyor. Öncelikle Media Player'dan çıkın ve Windows Gezgini'ni çalıştırın. Adres satırına %USERPROFILE% ifadesini girin ve [Enter]'a tıklayın. Daha sonra *Belgelerim / Müziğim* klasöründen çalma listelerine ulaşın ve ilgili WPL dosyasını bulun. Çalma listelerini farklı bir konumda saklıyorsanız bu klasörün bu konumu gözden geçirin.

Üzerinde değişiklik yapmanız gereken dosyayı Not Defteri gibi bir metin düzenleyicisi'yle açın. Kodun içindeki <media.src= ile başlayan satırları tarayın ve yanlarındaki konumla ilgili bilgiye göz atın. Klasörlerden herhangi birinin içindeki dosyaların tümünü taşıdıysanız konumları son derece konforlu bir yöntemle otomatik olarak değiştirebilirsiniz. *Düzen / Değiştir* menüsüne tıklayın. Aranan alanına eski konumu, örneğin G:\Müziğim; Yeni değer alanına ise yeni konumu, örneğin H:\MP3_Arşivi girin. *Tümünü değiştir*'e tıklayın. Bu işlemi taşıdığınız klasörlerin tümü için tekrar edin ve değiştirdiğiniz WML dosyasını kaydederek Not Defteri'ni kapatın. Artık Media Player'ı yeniden başlatabilir ve çalma listelerini daha önceden olduğu gibi kullanmaya devam edebilirsiniz.

Çalma listeleri, çoklu ortam dosyalarının listesini kaydederken konum bilgisini de dosyaya dâhil ediyor. Ancak dosyaları taşımanız bu listelerin kendiliğinden güncellenmesini sağlamıyor. Bu nedenle de kısayollar, yukarıdaki değişiklikler yapılmaksızın kullanılamıyor.

8 Word 2000, XP, 2003

Formül ve sonuçların aynı anda görüntülenmesini sağlamak

Alan işlevinde değişiklik yaparken kod görünümüyle sonuç arasında sık sık geçiş yapmak durumunda kalıyorsunuz. Oysa metin düzenleme sırasında her iki görünümü de aynı anda izlemek işinizi kolaylaştırabilir.

İPUCU Word 2000'de öncelikle *Görünüm* menüsünden normal görünümü etkinleştirmeniz gerekecek, daha önceki sürümlerde Normal ve Anahat görünümlerini kullanabilirsiniz. Öncelikle belge penceresini ikiye ayırın. Bunun için sağdaki kaydırma çubuğu üzerinden fare işaretçisini çift yatay çizgiye dönüşünceye dek yukarı taşıyın. Daha

7 KISA İPUÇLARI

Oturum kapatma
Oturum sonlandırmayı hızlandırmak için *HKEY_CURRENT_USER \ Control Panel \ Desktop*'ta, AutoEndTasks'ı 1 olarak değiştirin.

Vista masaüstü
Hızlı Başlat alanındaki, *Pencereler arasında geçiş yap* simgesine tıkladığınızda etkin pencerelerin tümü aynı anda ekrana geliyor.

Sistem
Hangi DirectX sürümünün kurulu olduğunu öğrenmek için Başlat | Çalıştır dxdiag komutunu çalıştırın ve Sistem sekmesine göz atın.

Masaüstü
[Windows]+[M] tuş bileşimiyle tüm pencereleri simge durumuna küçültebilir [Windows]+[Shift]+[M] ile geri çağırabilirsiniz.

Not Defteri
HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Notepad'ten IfFaceName'i Tahoma olarak değiştirerek onu kullanabilirsiniz.

Kayıt Defteri
Kayıt Defteri'nde Bağlam menüsündeki *Anahtar adını kopyala* menüsü, seçili anahtarın konumunu eksiksiz olarak panoya kopyalar.

sonra sol tuşu basılı tutarak işaretçiyi aşağı doğru sürükleyin. Belge penceresinin boyutunu belirledikten sonra sol fare tuşunu serbest bırakın. Söz konusu pencere artık gri bir çizgi ile ikiye ayrılacak. Her iki bölgede de birbirinden bağımsız olarak hareket edebilirsiniz.

Gösterilecek metin alanını her iki pencerede de aynı işlevleri gösterecek şekilde seçin. [Alt] + [F9] tuş bileşimi tüm alan kodları ve sonuçları arasında geçiş yapmanızı sağlayacak. Alttaki alana tıklayın. Belirli bir alana ait alan kodunu göstermek ya da gizlemek için [Shift] + [F9]'u kullanmalısınız. Bu sayede bir alanda sonuç, diğerinde kod gösterilecek. Oysa alan işlevine ait bağlam menüsünü kullandığınızda her ikisinde de aynı değişiklik yapılacak.

Sonuçta metin alanlarının birinde değişiklik yaptıktan sonra güncelleme için [F9]'u kullandığınızda sonucu diğerinden anında takip edebilirsiniz.

Dikkat! Belge ekranını bölme işlemini *Pencere / Bölmeyi kaldır* seçeneğiyle ya da gri bölme çizgisine çift tıklayarak durdurabilirsiniz.

9 Excel 97, 2000, XP, 2003

Çalışma sayfalarının tümü yerine yalnızca hücre içeriklerini korumak

Tablo oluşturmak büyük bir emek gerektiriyor. Bu nedenle girdiğiniz formüllerden önemli olduğunu düşündüklerinizi özellikle korumak isteyebilirsiniz. Oysa çalışma sayfasının tümünü korumaya kalktığınızda biçimlendirme, filtreleme ve sıralama gibi özellikler de sınırlandırılıyor.

İPUCU Hücrelerin içeriğinin doğrudan değiştirilmesini engellemek için alternatif bir yol izleyebilirsiniz. Bunun için korumak istediğiniz hücreyi işaretleyin ve *Veri / Doğrulama*'ya tıklayın. Veri doğrulama penceresinden *Ayarlar* sekmesine geçin. İzin verilen menüsünden Özel'i seçin. Formül alanında

```
=DEĞİL(HÜCRE("Koruma";A1))
```

ifadesini girin. Burada A1 hücre adının yerini tutuyor. *Hata Uyarısı* sekmesinden Excel'de hücre değeri değiştirilmek istendiğinde ekrana gelecek mesajı Hata İletisi alanına girin. *Tamam*'a tıklayın. Korumanın işe yaraması için biçimlendirmede standart olarak etkin durumdaki hücre korumasını devre dışı bırakmalısınız. Kontrol amaçlı olarak *Biçim / Hücreler* menüsünden *Koruma* sekmesindeki *Kilitli* seçeneğinin açılması gerekiyor.

Dikkat! Bu yöntem hücre içeriğinin menü üzerinden ya da [Del]'e tıklayarak bilinçli olarak silinmesini engellemiyor. Aynı zamanda içeriği *Ekle* üzerinden değiştirebilirsiniz.

8 İKİLİ Bölünmüş belge penceresi kodla sonucun aynı anda görüntüleyebiliyor.

10 Outlook Express

E-posta yazılımını daha kolay ve hızlı yapılandırmak

Outlook Express'i kişiselleştirmek çok kolay değil. Kayıt konumunu değiştirmek ve uyarı mesajlarını devre dışı bırakmak gibi işlemler için bile Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ne başvurmanız gerekebiliyor.

İPUCU Bu noktada Tweaker for Outlook Express adlı araçtan yardım alabilirsiniz. Bu İngilizce yazılım normalde Kayıt Defteri'nde gizlenen çok sayıda Outlook Express seçeneğine erişmenizi sağlıyor. CHIP DVD'sinde yer alan bu aracı **http://www.mapilab.com/download/** adresinden de indirebilirsiniz.

Arşiv dosyasının içerisindeki Setup.exe'yi çalıştırın. Daha sonra dil seçimi alanından English (USA)'i seçin ve kurulumu tamamlayın. Outlook Express'ten çıkın ve aracı başlatın.

Outlook Express Settings sekmesinden seçeneklere göz atabilirsiniz. Buradan açılış ekranını ya da Windows Messenger menü kısayolunu devre dışı bırakabilirsiniz.

Dosya eklerinin kaydedileceği standart klasörü belirlemek için Save attachments path'i etkinleştirin ve etkinleşen alandan klasör seçiminizi belirtin. Block executable attachments'tan virüs korumasını geliştirebilir ve Outlook Express'in ZIP ve XLS dosyalarını engellemesini durdurabilirsiniz. Diğer seçeneklerle yazılım penceresinin başlığını değiştirebilirsiniz. İşaretlenen seçeneklerin her biri için hemen altında İngilizce bir yardım metni bulacaksınız. Daha fazla yardım için *Help*'e tıklayabilirsiniz. Outlook Express Dialogs sekmesine geçin. Buradan uyarı mesajlarını devre dışı bırakabilirsiniz. Son olarak *Uygula* ve *Tamam*'a tıklayarak değişikliklere onay verin.

11 Internet Explorer 7

Adres çubuğunu menü çubuğunun altındaki eski yerinde göstermek

Menü çubuğu etkinleştirildiğinde Windows'un önceki sürümlerde standart olarak kullandığı alana yerleşmiyor ve alışık olmadığınız şekilde adres çubuğunun hemen altında beliriyor.

İPUCU Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nde yapacağınız bir değişiklikle söz konusu →

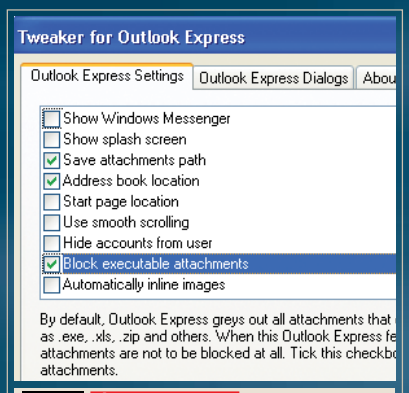

10 İNCE AYAR Normalde bu ayar değişikliği için Kayıt Defteri'ne başvurmalısınız.

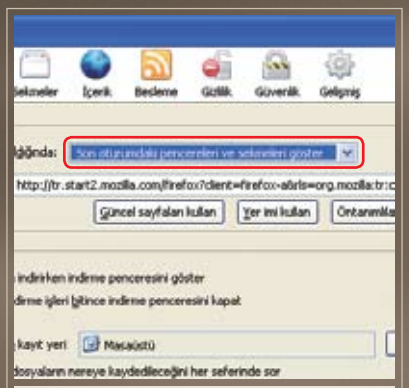

12 YENİDEN Bu seçim, önceki Firefox oturumlarını geri yüklemenizi sağlıyor.

çubuğu eski yerine taşıyabilirsiniz. *Başlat / Çalıştır* menüsünden regedit komutuyla Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın. Sonraki adımda *HKEY_CURRENT_USER \ Software \ Microsoft \ Internet Explorer \ Toolbar \ WebBrowser* anahtarına geçin.

Sağ fare tuşuyla pencerenin sağındaki boş alana tıklayın ve *Yeni / DWORD* değeri bağlam menüsünden ITBar7Position adındaki değeri yaratın. Bu değere çift tıklayın ve değeri 1 olarak değiştirin. Internet Explorer'ı yeniden başlattığınızda menü çubuğu diğer simge çubukları gibi adres çubuğunun üzerine yerleşiyor.

Eski ayarlara geri dönmek için ITBar7Position'ı 0 olarak değiştirin ya da değeri *Düzen / Sil* menüsünü kullanarak ya da [Del]'e tıklayarak silin.

12 Firefox 2

Her açılışta son oturumu tümüyle geri çağırmak

Firefox 2, çöktüğünde dahi standart ayarlarla son oturumu tüm sekmeleriyle birlikte otomatik olarak yeniden başlatabiliyor. Ancak bu özellikten herhangi bir sekmeyi ya da tarayıcı penceresini yanlışlıkla kapattığınızda da yararlanmak istiyorsunuz.

İPUCU Bir anlık dalgınlık sonucunda tarayıcı penceresini kapattığınızda internet tarayıcı penceresinde üzerinde çalıştığınız metni kaybedebilirsiniz. Bu durum özellikle forumlara ya da blog'unuza uzun mesajlar göndermek istediğinizde ya da web mail servisleri üzerinden e-posta göndermeye çalıştığınızda can sıkıntısı yaratabilir.

Bunun için *Araçlar * Seçenekler*'e tıklayın ve *Ana* sekmesinde *Başlangıç* alanından, Firefox açıldığında'da *Son oturumdaki pencereleri ve sekmeleri göster*'i işaretleyin. Sonrasında *Tamam*'a tıklayarak pencereyi kapatın.

Bu yapılandırma, internet tarayıcınızı başlattığınızda sörfe kaldığınız yerden devam etmenizi sağlıyor. Firefox, çoğu durumda form girdilerini de yeniden oluşturuyor ve örneğin yarım kalan forum mesajlarını tamamlamanızı sağlıyor. Özelliği oturum yerine yalnızca sekmeyi kapattığınızda da kullanabilirsiniz. Bunun için [Ctrl] + [Shift] + [T] tuş bileşimini kullanabilirsiniz. Kapatılan sekmeleri *Geçmiş / Yeni kapatılan sekmeler* menüsünden geri yükleyebilirsiniz.

13 Windows Live Writer

Box.net'teki dosyalara en kısa yoldan bağlantı vermek

Elinizdeki dosyalardan bazılarına, örneğin Office belgelerine, blog'unuzdan bağlantı vermek istiyorsunuz. Halihazırda Box.net'in ücretsiz çevrimiçi disk alanından yararlanıyorsunuz ve blog yazılarınıza en kısa yoldan uygun bağlantıyı eklemek istiyorsunuz.

İPUCU Bunun için öncelikle dosyaya ait bağlantıyı aldıktan sonra yazıya eklemeniz gerekiyor. Ancak kullanıcılara ücretsiz çevrimiçi disk alanı sunan box.net'teki belgelerden herhangi birine bağlantı verebilmek için öncelikle dosyanın durumunu Public olarak değiştirmelisiniz.

Bağlantı bilgisine ulaşmak için CHIP DVD'sinde yer alan Box.net to Live Writer adlı ücretsiz eklentiden yararlanabilirsiniz. Kurulumu başlatmadan önce Live Writer'dan çıkmalısınız. Select Installation Folder iletişim penceresinde, Folder alanında Live Writer'a ait eklenti klasörünün seçildiğinden emin olun. Normalde bu klasör C:\Program Files\Windows Live Writer\Plugins adını taşıyor. Seçimi yaptıktan sonra *Next*'e tıklayın. Kurulum başarıyla tamamlandığında Live Writer'da, *Insert / Box.net File* adını taşılan yeni bir seçenek belirecektir. Bu seçeneğe tıklayın ve box.net'teki oturum açma bilgilerinizi girin. Sunulan seçenekler sayesinde eklentinin kullanıcı bilgilerini kaydetmesini sağlayabilirsiniz. Bu, sonraki işlemlerde bilgilerin otomatik olarak girilmesini sağlayacak.

Ana iletişim penceresinde yer alan box.net'teki dosyalar, tıpkı Windows Gezgini'ndeki gibi görüntülenecek. Klasörlerin bağlam menüleri üzerinden yeni dosyalar gönderebilir, mevcut dosyaları indirebilir ve *Share* komutuyla paylaşıma açabilirsiniz.

Bağlantı vermek istediğiniz dosyayı işaretleyin. Eklenti *Link* sekmesinde sağ altta gerekli bilgilerin ekranda görünmesini sağlayacak. Dilerseniz Title ve Target bilgilerini de girebilirsiniz. Title alanında kullandığınız metin blog'da Tooltip olarak görüntülenecek. Target alanında _blank'ı seçerek bağlantının yeni bir tarayıcı penceresinde açılmasını sağlayabilirsiniz. Araç *Insert Link*'e tıkladığınızda blog için gereken bağlantıyı alacak.

Dikkat! Resimleri *Image* sekmesi üzerinden sorunsuz ekleyebilmek için ücretli bir box.net hesabına sahip olmalısınız. Resme tıpkı diğer dosyalar gibi yalnızca bağlantı vermek istediğinizde

14 ENSTANTANE *Grab now*'a tıklayarak web sayfasının görüntüsünü kaydedin.

ise ücretsiz hesapla herhangi bir sorun yaşamayacaksınız.

14 Internet

Web sitelerini görüntü olarak kaydetmek

Ziyaret ettiğiniz bazı web sayfalarının görüntü olarak hazırladığınız belgeye dâhil etmek istiyorsunuz. Sayfa ekrana tümüyle sığmadığından klasik ekran görüntüsü alma araçları işe yaramayabilir.

İPUCU Standart Windows araçları bu konuda yetersiz kalıyor. İnternet tarayıcılar da web sitelerini yalnızca HTML biçiminde kaydediyor. Tarayıcı penceresinden siteyi küçültmek de okunabilirliği azalttığından bir çözüm olamıyor. CHIP DVD'sinde yer alan ve **www.limperex.com/snapshot/download/** adresinden de indirebileceğiniz IESnapshot adlı ücretsiz araçtan yardım alabilirsiz.

Kurulum gerektirmeyen bu araç mini bir internet tarayıcı görevinde ve bu sayede Internet Explorer, Firefox ve Opera gibi sörf yazılımlarından bağımsız çalışıyor.

Görüntü yakalamaya başlamadan önce ayarlarda bir dizi değişikli yapmanı gerekebilir. Bunun için öncelikle *Configuration* sekmesine geçin ve *Save parameters* alanından *Browse*'a tıklayın. Resimleri saklamak istediğiniz klasörü seçtikten sonra *Ok*'e tıklayın. *File format* alanından tercih edilen biçim olarak JPG ya da BMP'yi işaretleyin. JPG için kalite değerini ayar çubuğunu kullanarak "Compression quality" olarak değiştirin. TFT ekran sahibiyseniz kenar düzeltmesini kaldırabilirsiniz. Bunun için masaüstünde boş bir alana sağ fare tuşuyla tıklayın ve *Özellikler*'i seçin. Görünüm sekmesine geçin ve buradan *Efektler*'e tıklayın. Ekran yazı tipi kenarlarını düzeltmek için aşağıdaki yöntemi kullan seçeneğini devre dışı bırakın. Bu değişiklik resimdeki yazıların keskinliğinin artmasını sağlayacaktır.

Daha sonra *Browser* sekmesine geçin. *Address* alanından görüntüsünü almak istediğiniz URL'yi girin ve *Go*'ya tıklayın. *Grab now*'a tıklayın ve sağdaki ön izleme penceresinden seçiminizi kontrol edin. Bu pencereyi web sitesinin belirli bir bölümünü işaretlemek için de kullanabilirsiniz. *Save*'e tıkladığınızda görüntü dosyası adı otomatik olarak seçilerek oluşturulacak.

Pratik! *Configuration* sekmesinden gerekli ayarları yaparak aracın web sayfalarını doğrudan PDF dosyası olarak kaydetmesini sağlayabilirsiniz.

15 NASA World Wind

Güneş sistemi parmaklarınızın ucunda

Dünyanın üzerinde uçmak, ayı ve gezegenleri keşfetmek elinizde. Yerküre için Google Earth'ün sunduğu özelliklerin güneş sistemi üzerindeki benzerli NASA World Wind'de.

İPUCU NASA World Wind, kendini yalnızca Dünya ile sınırlamayan ve diğer gök cisimlerine ait uydu verilerini de tıpkı Google Earth'teki gibi izlemenizi sağlayan kapsamlı ve iddialı bir yazılım. Kurulum için gerekli olan 60 MB'lık dosyayı, CHIP DVD'sinde bulabilirsiniz. (**CHIP-Code ⊙ Nasa World Wind**). Yazılımı kurmadan önce .NET Frameword ve DirectX 9c'nin bilgisayarınızda kurulu olduğundan emin olun.

Nasa World Wind'i başlattıktan sonra *File* menüsünden gökcisimlerini seçebiliyorsunuz. Örneğin Moon. Görüntüler üzerinde fare yardımıyla gezinebilirsiniz. Çift tıklama görüntüye yaklaşmanızı sağlıyor. Sağ tuşla çift tıklama ise uzaklaşmak için. Sol fare tuşunu basılı tutarak görüntüyü sürükleyebilir, aynı işlemi sağ tuşla yaparak bakış açısını değiştirebilirsiniz.

İlk simgeye tıklayarak *Layer Manager*'a ulaşabilirsiniz. Daha rahat gezinmek için Placenames ile yer adlarını devre dışı bırakabilirsiniz. Images'ın önündeki üçgne tıklayın. Alt menüden NASA World Wind'in göstereceği verileri seçin. Shaded Elevation Map ile renkli yükseklik profiline ulaşabilirsiniz.

Diğer gökcisimlerinde ve Dünya'da da kontroller benzer şekilde yapılıyor. *Images*'ten daha detaylı görünümlere ulaşmak için yeni özellikleri etkinleştirebilirsiniz.

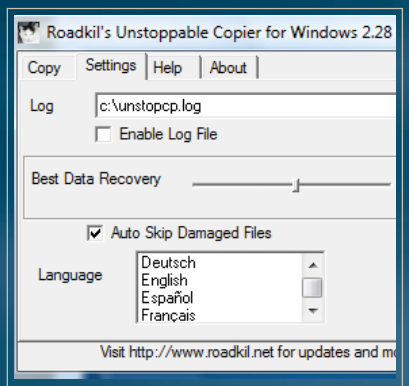

16 **KURTARMAK** Çubuğu ortaya sürükleyin ve alttaki onay kutusunu doldurun.

16 Medyalar

Çizilmiş CD/DVD'lerdeki fotoğrafları kopyalamak

Aşırı derecede çizilmiş bir diskteki fotoğrafları sabit diskinize kopyalamak istiyorsunuz. Ancak bunu standart yolla gerçekleştirmeye kalktığınızda Windows Gezgini'nin dosyanın kopyalanamadığına dair hata mesajıyla karşılaşıyorsunuz. Fotoğraflar sizin için son derece önemli ve içlerinden en azından birkaçını kurtarmanız gerekiyor.

İPUCU Windows Gezgini'nin tamamlayamadığı görevi Roadkil's Unstoppable Copier adlı mini araçla yerine getirebilir, çizik ve kısmen zarar görmüş disklerdeki dosyaları kurtarabilirsiniz. Dosyaları kopyalayan ve onaran bu aracı CHIP DVD'sinden kurabilirsiniz (**CHIP-Code ⊙ RoadkilUC**).

Dosyalarınızı kurtarmak için *Copy* sekmesinden her iki "Browse" düğmesini de kullanarak kaynak ve hedef sürücüyü seçin. Daha sonra *Settings* sekmesinden kaydırma çubuğunu ortalayın. Bu seçim hızlı ve başarılı sonuçlar elde etmenizi sağlayacak. Auto Skip Damaged Files'a onay işareti ekleyerek işaretleyerek kullanılabilir dosyaların kurtarılması işleminin saatlerce sürmesini engelleyebilirsiniz. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

Ayın web siteleri

Beğendiğiniz web sitelerini CHIP okurlarıyla paylaşmak istiyorsanız, adreslerini websiteleri@chip.com.tr e-posta adresine gönderin.

http://www.panik-atak.net

Panik-Atak.net web sayfası, önemli bir psikolojik rahatsızlık olan Panik Atak sağlık sorununu, bir tür anksiyete (kaygı, korku, endişe karışımı bir duygu durumu) bozukluğu olarak tanımlanıyor. Yaşam sürecinde yaşanan kayıplar, travmatik yaşantılar, hatalı bilişsel kodlamalar sonucunda geliştiği belirtilen bu rahatsızlıkla ilgili, internet kullanıcılarının başvurabileceği önemli bir kaynak yaratmak amacıyla hazırlanan sitede, konu hakkında aklınıza gelebilecek her tür sorunun cevabını bulabiliyorsunuz. Panik Atak belirtileri, gelişimi ve tedavi yöntemleri gibi özenle hazırlanmış birçok makale ve doküman site içeriğinde ziyaretçilere sunuluyor.

http://www.medyaakademisi.gen.tr

Medya Akademisi internet sitesi, medya alanındaki kaynak eksikliğini gidermek amacıyla oluşturulduğunu vurgulayarak, bu amaca yönelik içeriği, internet kullanıcılarına sunmayı amaçlayan bir web sayfası. Siteyi ziyaret ederek, profesyonel medya teknolojileri ve eğitimi üzerine yararlanabileceğiniz birçok makaleye ulaşabilir ve merak ettiğiniz konularda kendinizi aydınlatabilirsiniz.

http://www.onikipuan.com

2004 yılından beri yayında olan Onikipuan, Eurovision Şarkı Yarışması'yla ilgili güncel bilgi, haber ve yorumların yer aldığı bir web sitesi. Editörlerinden bazıları her yıl yarışma için TRT ile ortak çalışan OGAE fan kulübünde görevli yazarlardan oluşuyor. Site, Türkiye'de Eurovision'la ilgili kaynak sitenin azlığı sebebiyle özellikle medya ve basın tarafından yakından takip ediliyor.

http://www.lensbilgi.com

Lensbilgi.com web sayfası, isminden de anlaşılabileceği gibi lensler üzerine içeriğe sahip. Lens nedir? Nasıl kullanılır? Avantajları ve dezavantajları nelerdir? Kontak lens çeşitleri nelerdir? gibi merak edebileceğiniz çoğu sorunun cevabına ulaşabileceğiniz sitede ayrıca, göz kuruluğu, hipermetropi, astigmatizma gibi göz hastalıkları için bilgilendirici bölümlere yer verilmiş.

http://www.eniyikim.com

Eniyikim.com, bir bilgi yarışması sitesi ve diğer yarışma sitelerinden temel farkı, bilgi liglerinde takımlar halinde yarışmaya olanak tanıması. Normal, kolay, zor ve rasgele olarak belirlenmiş zorluk seviyelerini kullanıcılar kendileri belirleyerek yarışabiliyor. Sitede ayrıca, kullanıcıların aynı anda aynı soruları yanıtlayarak, arkadaşları ile yarışabilecekleri maç sistemi de yer alıyor.

http://www.kanadam.com

Kanadam.com 2005 yılında, Kanada'da yaşayan ve Türkiye'den Kanada'ya gerek okumak gerekse göçmen olarak gelmeyi hedefleyen Türklere eğitim, göçmenlik ve genel olarak Kanada'da yaşam hakkında bilgi vermek amacıyla kurulmuş. Kanada'da eğitim almak isteyen kişilere profesyonel danışmanlık hizmeti veren site, birçok konu hakkında bilgilere de yer veriyor.

http://www.eniyidijital.com

Eniyidijital.com, bir "alışveriş kıyaslama" sitesi olarak yayın yapıyor. Dijital elektronik ürünlere odaklanan sitede, ürünlerin en ayrıntılı teknik özelliklerinin ve kıyaslamalarının yanı sıra, 200'den fazla internet mağazasından derlenen güncel fiyatları da barındırıyor. Site klasik bir fiyat arama motorunun ötesinde; ziyaretçilerine ürünlerle ilgili bilgi alıp kıyaslama imkânı sunuyor.

http://www.senaryomerkezi.com

Genç yeteneklerin buluşma noktası sloganıyla yayın yapan Senaryo Tasarım Merkezi, amatör reklâm senaryo yazarlarını buluşturmayı hedefliyor. Siteye gönderilen reklâm senaryoları, reklâm ajansları, reklâm veren kurum ve kuruluşlar ile paylaşılıyor ve parlak fikirlerin değerlendirilmesini amaçlıyor. Birçok kategori altında, ilginç reklâm senaryolarına ulaşabiliyorsunuz.

http://www.lebriz.com

Yaklaşık olarak 400 sanatçının (resim, heykel, seramik vs.) eserlerine ve özgeçmişlerine ulaşabileceğiniz, sanat dolu bir web sitesi. Sitede, kayıtlı sanatçıların sergilerinin ne zaman nerede olacağını, kişisel web sayfalarını ve iletişim bilgilerini bulabilirsiniz. Önceden gerçekleştirilmiş müzayede sonuçlarını da görebileceğiniz web sayfasından, canlı yayın müzayede de izleyebiliyorsunuz.

http://www.versiontracker.com

VersionTracker.com web sitesinden, kullandığınız programların yeni sürümlerinin çıkıp çıkmadığını takip edebilirsiniz. Oldukça başarılı bir hizmet sunan web sayfasına, her gün birçok programın yeni sürüm bilgileri ve download bağlantıları ekleniyor. Kullandığınız programların yeni sürümlerinin çıkıp çıkmadığını kontrol etmek için arama motorunu kullanabilirsiniz.

http://www.genelkultur.biz

Bir hafta neden 7 gündür? Çinliler yemeklerini neden çubukla yerler? Pusula neden kuzeyi gösterir? Soğanın gözümüzü yaşartmasının sebebi nedir? Bu tür soruların cevabını hiç merak ettiniz mi? GenelKultur.biz web sayfasını ziyaret ederek, bu örneklere benzer birçok genel kültür bilgisine, dilerseniz karışık, dilerseniz de sitede bulunan kategorileri kullanarak ulaşabilirsiniz.

http://www.medyakafe.com

MedyaKafe.com, medya gündemindeki güncel haber ve gelişmeleri ziyaretçilerine ulaştırmayı görev edinmiş bir haber sitesi. Televizyon, gazete ve radyo gibi temel iletişim organları ve basın kuruluşlarıyla ilgili gelişmeleri hızlı bir şekilde internet kullanıcılarına sunarak, gündemi yakından takip etmelerine olanak sağlayan site, gazete tirajlarıyla ilgili de ziyaretçileri bilgilendiriyor.

http://www.hulyaca.com

Yaklaşık bir buçuk yıl önce yayın hayatına başlayan hulyaca.com, İngilizce eğitimine yönelik içeriğiyle internet kullanıcılarına hizmet veriyor. Aynı zamanda bir eğitimci olan site yapımcısı, görselliğin, eğitim alanında ne denli önemli olduğunu vurgulayarak, İngilizce'yi renkli ve kolay şekilde öğretebilmeyi amaç edinen bu başarılı web sayfasını hazırlamış. ■

DVD'de göze çarpanlar

Sizler için her ay özenle seçtiğimiz kullanışlı ve ilginç yazılımlarla dolup taşan eCHIP'lerin içeriklerini ve DVD'de yer alan bazı yazılımlara dair açıklamaları bu sayfalarda bulabilirsiniz.

DONANIM YAZILIMLARI

Ashampoo Magical Snap 1.2

Ekran görüntüsü kaydı

TAM SÜRÜM

Bilgisayarınızda çalışmakta olan programların ekran görüntülerini kaydedip, aynı anda farklı efektler verebileceğiniz bir program.

- 4,6 MB
- Windows 9x / Me / 2000 / XP

Harddisk Manager 2007

Sabit disk bakımı

TAM SÜRÜM

Sabit diskinizi bölümlere ayırmak, yedeğini almak ve dosyaları kurtarmak için kullanabileceğiniz popüler yazılımın tam sürümü.

- 23,7 MB
- Windows 9x / Me / 2000 / XP

Registry Defragmantation

Kayıt Defteri kontrolü

TAM SÜRÜM

CHIP okurlarına tam sürümünü sunduğumuz bu program ile Windows'un temel taşlarından biri olan Kayıt Defteri güvende olacak.

- 544 KB
- Windows 9x / Me / 2000 / XP

DENEME SÜRÜMÜ

AMD Dashboard Demo Software
Bu araç ile Cool'n'Quite ya da PowerNow! destekleyen AMD işlemcilerin saat hızını ve çekirdek sıcaklığını ölçebilirsiniz.

- 4 MB
- Windows 9x / Me / 2000 / XP

ÜCRETSİZ

Intel Chipset Identification Utility
Yazılımla, anakart üzerindeki Intel yongalarını belirleyebilir ve PC'nizin belirli sürücülere uyumluluğunu sınayabilirsiniz.

- 160 KB
- Windows 9x / Me / 2000 / XP

ÜCRETSİZ

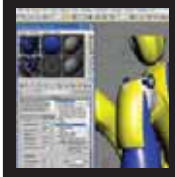

nVIDIA MAXtereme
MAXtereme, 3ds max4, 3D Studio MAX 3.x ya da 3D studio VIZ 3.x gibi 3B uygulamaları ile her türlü 3B uygulamayı gerçekleştirebiliyor.

- 6 MB
- Windows 9x / Me / 2000 / XP

ÜCRETSİZ

Windows Vista Upgrade Advisor
Donanımı inceleyen bu özel araç ile kullanıcılar işlemcilerini ve kendilerini yeni Microsoft sürümlerine hazırlayabilirler.

- 6,1 MB
- Windows 9x / Me / 2000 / XP

Urban Terror

Oyun keyfi

TAM SÜRÜM

Quake III Arena üzerine geliştirilmiş ve dünya çapında yüzbinlerce oyuncu tarafından oynan en başarılı mod'lardan biri.

- 545 MB
- Windows 98 / Me / 2000

Webjini

Güvenli sörf

TAM SÜRÜM

Webjini adlı filtreleme aracıyla internet üzerinde güvenli sörf yapabilir, uygunsuz içeriğe erişimi engelleyebilirsiniz.

- 63,3 MB
- Windows 9x / 2000 / 2003 / XP

Autoruns

Başlangıç programları

ÜCRETSİZ

Bilgisayarınız açılırken yüklenen gereksiz dosyaları bulmanıza ve ayarlarını değiştirmenize yarayan ufak ama faydalı bir program.

- 533 KB
- Windows Me / XP

Vista eğitimi

Vista ile tanışın

ÜCRETSİZ

Yeni işletim sistemi Windows Vista'yı ne kadar tanıyorsunuz? Bu özel eğitim programı ile Vista'nın tüm yeteneklerini keşfedeceksiniz.

- 124 MB
- Windows 9x / Me / 2000 / XP

SpyHunter

XP'de casus avı

DENEME SÜRÜMÜ

İnternet hızını yavaşlatmadan birebir kontrol edebilen programın ayarlarıyla oynayarak güvenlik seviyesini düşürebilirsiniz.

- 3,2 MB
- Windows XP

Window Washer

Windows'a temizlik

DENEME SÜRÜMÜ

Güvenlik konusunda uzman olan Webroot firmasından çerezleri temizleyen, Kayıt Defteri ayarlarını sadeleştiren bir yazılım.

- 3 MB
- Windows 9x / Me / NT / 2000 / XP

HDGraph

Dosyalara farklı bir bakış

ÜCRETSİZ

Sabit diskteki dosya ve klasörleri farklı bir şekilde incelemek ve karşılaştırmalı olarak değerlendirmek için farklı bir yazılım.

- 1,6 MB
- Windows XP

Multimedya DVD

İster PC'de ister DVD oynatıcınızda izleyin

CHIP Multimedya DVD'si, yepyeni ara yüzü ile artık daha kullanışlı ve kaliteli. Multimedya içeriğini PC'de görüntülemek için Windows Media Player içinden *Yürüt* menüsü altında yer alan *DVD, VCD veya CD ses* satırından etkin olan sürücüyü seçmeniz yeterli.

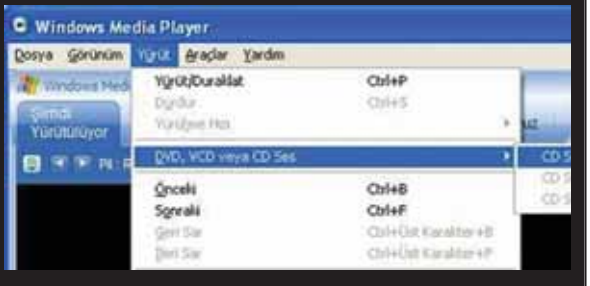

BASIC KIT

Program kütüphanesi

- ACDSee Photo Manager 9
- Adobe Reader 8.0
- AntiVir 7.00.03.02
- Babylon 6
- BitTorrent 5.0.7
- DirectX 9.0c Nisan 2007 — Yeni
- eMule 0.47c TÜRKÇE
- Firefox 2.0.0.3 TÜRKÇE — Yeni
- GetRight 6.2a — Yeni
- Gimp 2.2.13 — Yeni
- Gtalk — Yeni
- IrfanView 3.99
- Java Runtime 6 - Update 1 — Yeni
- K-Lite CodecPack Full 2.88 — Yeni
- mIRC 6.21
- Nero 7.8.5.0 TÜRKÇE — Yeni
- .NET Framework - 32 bit 3.0
- .NET Framework - 64 bit 3.0
- NVU HTML Editör 1
- OpenOffice 2.2 TR — Yeni
- QuickTime 7.1.5
- Paint.NET 3 — Yeni
- Thunderbird 1.5.0.10 TÜRKÇE — Yeni
- Ultra Edit-32 v.13 — Yeni
- uTorrent Standalone 1.61 — Yeni
- VLC Player 0.8.6a
- WinAmp 5.33
- Messenger 8.1.0178 TÜRKÇE — Yeni
- WinRAR 3.70 beta 6 TÜRKÇE
- WinZIP 11.0
- ZoneAlarm 7.0

AntiVir

Bilgisayar güvenliği

ÜCRETSİZ

Virüslerden korumak için bir bütçe ayırmadıysanız, AntiVir size yardımcı olabilir. Güncellemeler ve anında kontrol oldukça başarılı.

- 14 MB
- Windows 9x / Me / 2000 / XP

Galactic Civilizations II

Galaksiler arası yolculuk

ÜCRETSİZ

Büyük ses getiren ve pek çokları tarafından son zamanların en iyi tur tabanlı strateji oyunu kabul edilen Galactic Civilizations'ın ikincisi.

- 434 MB
- Windows XP

Adobe Lightroom

Profesyonel rötuş

ÜCRETSİZ

Dijital fotoğrafların bilgisayar ile rötuşlanması şarttır. Adobe'un bu ücretsiz yazılımı ile mükemmel fotoğraflar düzenleyebilirsiniz. ■

- 45 MB
- Windows XP – SP2

Ashampoo Magical Snap

TAM SÜRÜM Ekran görüntüsü almak ve kaydetmek için Windows'un imkânları size yetmiyorsa bir de Ashampoo'nun sunduğu olanakları görün.

KODU ALMAK Programı tam sürüm olarak kullanabilmek için elde ettiğiniz anahtarı sitesinden görebilirsiniz.

ARAÇ ÇUBUKLARI Otomatik olarak gizlenen araç çubuklarını, fare ile üzerlerine giderek etkinleştirebilirsiniz.

EFEKTLER Ekran görüntülerine belirleyeceğiniz özel efektleri uygulayıp kaydetmek size zaman kazandıracak.

Sebebi ne olursa olsun, ekran görüntünüzü kaydetmek için Windows'un sunmuş olduğu özellikler pek çok kullanıcı için yeterli olmayabiliyor. Bu nedenle daha geniş yeteneklere sahip bir yardımcı program işinizi kolaylaştırarak, ekran görüntüsü almayı işkenceden keyif haline dönüştürebilir. Magical Snap ile kaydettiğiniz görüntülere birçok özel efekt ekleme şansınız da var.

1 Tam sürüm kodunu almak: Programın kurulumu tamamlandıktan sonra karşınıza gelecek olan pencerede *Obtain your free full version code!* butonuna tıklayın. Üst bölümde yer alan metin alanına e-posta adresinizi yazmanız gerekiyor. Altta yer alan "Zipcode (optional entry)" satırına ise posta kodunuzu yazmanız isteniyor. Fakat bu bölüm tercihe bağlı olduğu için dilerseniz boş bırakabilirsiniz. Eğer daha önce bir Ashampoo ürünü için bu sistemi kullandıysanız tek yapmanız gereken bir sonraki sayfada Ashampoo üyelik şifrenizi girmek. Şifrenizi anımsamıyorsanız *Forgotten the password?* butonuna tıklayabilirsiniz. Eğer daha önce Ashampoo sistemine kayıt olmadıysanız, bu sayfada belirteceğiniz adresinize bir e-posta gönderilecek. Yeni üye olan kullanıcılara gelen posta içerisindeki bağlantıya tıklayarak e-posta adresinizi doğrulayın. Yeni açılan penceredeki bilgileri doğruladıktan sonra *Ok* ve *Send*'e tıklayın. Bu işlemden sonra anahtarınızı elde edeceksiniz. Eğer Ashampoo hesabına sahipseniz şifrenizi girdikten sonra sitenin sol bölümünde *My free registration keys*'e tıklayarak, anahtarınızı buradan da görebilirsiniz. Şimdi tek yapmanız gereken elde etmiş olduğunuz anahtarınızı, programın penceresindeki *Enter the code you received* butonuna tıklayarak girmek.

2 Araç çubukları: Ashampoo Magical Snap, size basit bir ekran görüntüsü kaydetme imkânından daha fazlasını sunuyor. Ekranınızdaki görüntüyü kaydetmek ise oldukça basit; tek yapmanız gereken şey klavyenizdeki [PrtSc] tuşuna basmak. Magical Snap, işlemlerinizi daha rahat gerçekleştirebilmeniz için farklı araç çubukları sunuyor. Bunlardan ilki, ekranın üst bölümünde göreceğiniz çubuk. Bu araç çubuğunda sol başta yer alan buton, kayıt işlemini başlatmaya yararken, hemen yanındaki de durdurmanızı sağlıyor. Üçüncü sıradaki buton ile genel ayarları yapabilir; en sağdaki buton ile programın yardım dosyasını çalıştırarak merak ettiğiniz özellikleri görüntüleyebilirsiniz.

3 Özel efektler: Bir ekran görüntüsünü kaydettikten sonra üzerine özel efektler uygulamak için sol tarafta beliren çubuktaki araçları kullanmak gerekiyor. Burada yukarıdan aşağıya doğru sıralanan araçlardan ilki, kaydettiğiniz görüntü üzerinde istemediğimiz bölümleri silmenizi sağlıyor. Bu sayede kaydettiğiniz görüntü üzerine özel notlarınızı yazma şansınız var. Görüntü üzerinde belirli bir alanın rengini değiştirmek için Highlight aracını kullanabilirsiniz. Spotlight aracı ise ekran görüntüsünün seçtiğiniz bölümünü daha dikkat çekici hale getirmek için kullanılıyor.

Paragon Hard Disk Manager 2007

TAM SÜRÜM Sisteminizin güvenliğini sağlamak ve kriz anlarında verilerinizi kurtarabilmek için ihtiyacınız olan her şey bu programda.

■ Yeni çıkan ürünler sayesinde donanım bileşenlerinin fiyatları giderek düşüyor. Artık 250 GB büyüklüğünde sabit diskler bile kabul edilebilir fiyatlara satılır hale geldi. Fakat içeriğindeki veriler sabit diskinize ödeyeceğiniz ücretin kat kat üzerinde değere sahip. Bu yüzden sabit diskinizi düşünmüyorsanız bile bu verilerin güvenliğini sağlamak için özel önlemler almanızda çok büyük yarar var.

1 Programı kurmak: CHIP dergisi okurları için ücretsiz olarak tam sürümünü sunduğumuz HDM 2007'nin kurulumu oldukça basit. Kurulum sırasında herhangi bir program için izlediğiniz adımların aynısını takip etmeniz yeterli. Üstelik kurulumu tamamladıktan hemen sonra programınızı özel bir işlem yapmadan, tam sürüm olarak kullanmaya başlayabilirsiniz. Kurulumu tamamladıktan sonra program bilgisayarınızı yeninden başlatmayı isteyip istemediğinizi soracaktır. HDM'yi sağlıklı bir şekilde kullanabilmek için, üzerinde çalışmakta olduğunuz tüm işlemleri kaydettikten sonra bilgisayarınızı yeninden başlatmalısınız.

2 Arayüz ile çalışmak: HDM'i ilk kez çalıştırdığınızda karşınıza gelen ekranın çok bilgi içermesi gözünüzü korkutmasın. Programı kullandıkça, HDM'in aslında oldukça kullanıcı dostu bir arayüze sahip olduğunu siz de göreceksiniz. Karşınıza ilk çıkan ana pencere, sabit diskiniz ile ilgili pek çok temel bilgiyi bir bakışta görebilmenizi sağlayabilecek şekilde tasarlanmış. Bu pencereden sabit diskinizi seçtiğiniz anda, toplam boyutunu, boş ve dolu alan oranını, sabit diskin kullandığı dosya sistemini ve diğer detaylarını inceleyebilirsiniz. Yine aynı pencere size hızlı bir şekilde veri yedekleme olanağı sunuyor. Pencerenin hemen ortasında göreceğiniz *Create an image of the logical disk* ve *Copy the selected partition* seçenekleri, sabit diskinizi yedeklemenizi sağlayacak iki önemli aracı çalıştırıyor. İlki sabit diskinizin yedeğini DVD'ye çıkartmanızı, ikincisi ise tüm verilen kopyasını başka bir sabit diske aktarmanıza imkân tanıyor.

3 Zamanlanmış görevler: Program size, sabit disk bakımı ile ilgili pek çok olanak sunuyor. Bunların hemen hepsi hayati önem taşıyor ve belli aralıklarla tekrarlanmasında çok fayda var. Ama her kullanıcı her zaman bunu hatırlayarak, işlemleri gerçekleştirmeye zaman ayıramayabilir. İşte bu yüzden HDM, "Schedule Backup" adı altında size zamanlanmış görevler tanımlama şansı veriyor. Sabit diskinizin otomatik olarak yedeklenmesi için sol tarafta göreceğiniz *Backup/Restore Tasks* başlığı altındaki *Schedule Backup* satırına tıklamalısınız. Karşınıza gelecek olan pencerede yedeğini almak istediğiniz sabit diskinizi seçmelisiniz. Eğer tecrübeli bir kullanıcıysanız ilk pencerenin hemen altındaki *Change Backup Settings* seçeneğini işaretleyip, sıkıştırma ve şifreleme gibi özel seçenekleri değiştirebilirsiniz. Bir sonraki pencerede sabit diskinizin yedekleneceği bilgisayarı seçmeniz gerekiyor. Sonra karşınıza gelecek olan "Scheduler" penceresinde ise işlemi ne sıklıkla yapmak istediğinizi belirtmelisiniz.

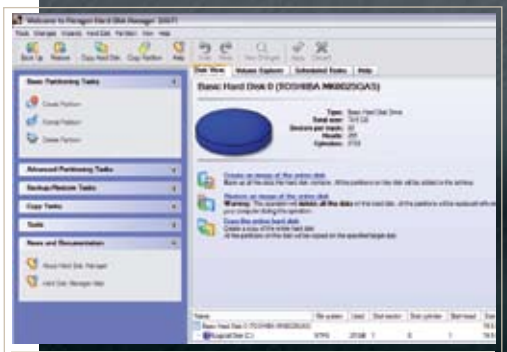

ARAYÜZ Programın arayüzü ilk bakışta size biraz karışık gibi görünebilir ama merak etmeyin kısa zamanda alışacaksınız.

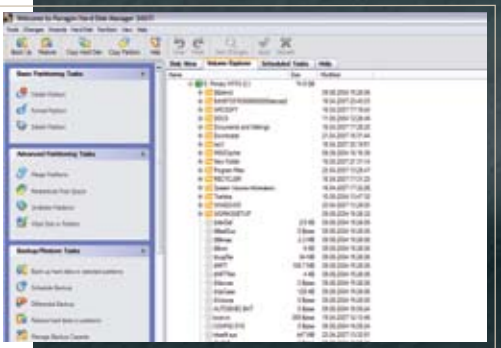

ARAÇLAR Programın sol bölümünde göreceğiniz özel araçlar sayesinde pek çok özelliğe hızlı şekilde erişebilirsiniz.

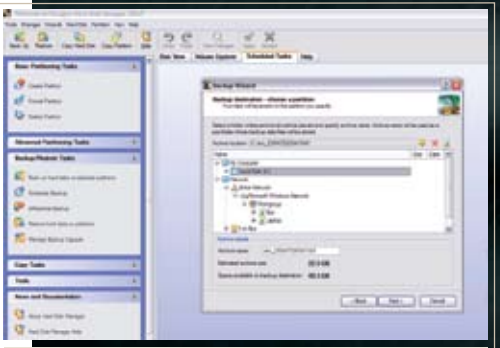

ZAMANLAMA Zamanlanmış görevler sayesinde artık asla yedek almayı unutup, bu yüzden pişman olmayacaksınız.

CHIP yazarlarının çoğunun yaşı kemale ermiş olduğundan yeni Command & Conquer'un çıktığını duyduğumuzda hepimiz heyecanlandık. Ne de olsa bilgisayar dünyasına ilk girdiğimiz zamanlarda gecelerimizi gündüze katan, gençliğimizi yiyip bitiren, annelerimizi çocuk sınıfta kalacak diye endişelere gark eden bu muhteşem oyuna hepimizin bir gönül bağı vardır.

Bu gönül bağları ise haliyle Sinan'a birkaç yüz "Abi oyunu verseneeee!" salkımı olarak geri döndü. Israrlara dayanamayan Sinan'ın iyi mi kötü mü yaptığı bir muamma. Zira bazı yazarların yazı yazmak yerine tiberium topladığına dair dedikodular var. Eğer bu yazıları okuyabileceğiniz bir Mayıs sayısı elinizde varsa sorun yok demektir. Yoksa da zaten… Command & Conquer dışında iki yeni oyuna sayfalarımızda yer verdik. Bunlardan biri denizaltı simülasyonu Silent Hunter: Wolves of the Pacific (ki bunu Türkçe'ye "deniz kurdu" olarak çevirmekte bir sakınca görmüyorum), diğeri ise yine sağlam bir sıra tabanlı strateji olan Galactic Civilizations II: Dark Avatar. FPS türü olmamasının eksikliğini derinden yaşayan Cem'in çözümünü chip online'daki günlüğünde bulabilirsiniz.

İlki tutmadı. İkincisi iptal oldu.

Clive Barker'dan üçüncü deneme

Stephen King ve Dean R. Koontz ile korku türünün en önemli yazarları arasında gösterilen Clive Barker, edebiyat konusundaki başarısını oyunlarda bir türlü yakalayamamaktan şikayetçi. 2001 yılında piyasaya çıkan Clive Barker Undying adlı oyun, bekleneni vermekten çok uzaktı ve bu ilk macera büyük bir başarısızlıkla sonuçlanmıştı.

Barker'ın oyun dünyasına ikinci giriş denemesi olan Demonik ise daha hazırlanma aşamasında iptal edildi. Fakat yazar pes etmedi ve İspanyol oyun geliştiricisi firma Mercury Steam ile, üçüncü denemesi olan Jericho üzerinde çalışıyor.

Şu anda geliştirilmekte olan oyun, Barker'ın bu konudaki bahtsızlığını yenecek gibi görünüyor. Söz konusu kişi Clive Barker olunca, doğal olarak ilk merak edilen konu oyunun öyküsü. Bu fantastik oyunda, Tanrı'nın Adem ve Havva'dan önce yarattığı bir insanın varlığından bahsediliyor. Yaradılışı esnasında çıkan sorunlar nedeniyle başarısız bir yaratık ortaya çıkıyor ve "kutu" adı verilen paralel bir dünyaya hapsediliyor. Fakat bir yolunu bulup dünyamıza geri dönmeye çalışan yaratığı, bu konuda özel olarak görevlendirilmiş süper bir askeri grup olan Jericho Takımı engellemeye çalışıyor. Bakalım, öyküsü ve görselleri oldukça etkileyici olan oyun, bu sefer piyasaya çıktığında yaratıcısına başarı sağlayabilecek mi? ■

Tür ▸ FPS *Dağıtım* ▸ Codemasters
Yapımcı ▸ Mercury Steam ▸ Kasım 2007

Daha fazla RPS2D

Resmi PlayStation 2 Dergisi Mayıs sayısından itibaren her ay sizlerle.

İki yıldan bu yana her iki ayda bir konsol severlerle buluşan Türkiye'nin tek resmi PlayStation 2 dergisi, Mayıs ayından itibaren artık her ay bayilerde ve süpermarketlerde. Resmi PlayStation 2 Dergisi'nin Mayıs sayısında God of War II incelemesi ve 12 sayfalık God of War II rehberinin yanı sıra, yakında piyasaya çıkacak olan Tomb Raider: Anniversary, Pirates of the Caribbean: At World's End, Manhunt 2, Dark Sector, Unreal Tournament 3 ve Painkiller: Hell Wars ön incelemeleri de bulunuyor. Medal of Honor: Vanguard, Grand Theft Auto: Vice City Stories, Burnout Dominator ve Heatseeker incelemesi, Spider-Man 3 hakkında dosya konusu ve Merchenaries 2 hakkında özel bilgiler dergide yer alan diğer konular arasında. Oyun dünyasından kültür ve sanat dünyasına yatay geçişin yapıldığı Geri Sayım bölümünde ise Mavi Sakal röportajı sizleri bekliyor olacak.

Mayıs sayısından seçmeler

- GOD OF WAR II
- MERCENARIES 2
- TOMB RAIDER ANNIVERSARY
- MANHUNT 2
- DARK SECTOR
- UNREAL TOURNAMENT III
- PAINKILLER: HELL WARS
- SPIDER-MAN 3
- MEDAL OF HONOR VANGUARD
- TMNT
- GTA: VICE CITY STORIES
- SINGSTAR POP HITS
- BURNOUT DOMINATOR
- MOTORSTORM
- RESISTANCE: FALL OF MAN
- GOD OF WAR II REHBERİ ■

İşte bu gerçek futbol menajerliği!

Bu kez futbolcular değil, rakip menajerler gerçek

Futbol menajerliği oyunları, tüm Avrupa'da olduğu gibi Türkiye'de de sevilen bilgisayar oyunlarının başında yer alıyor. Binlerce oyuncu, yönettikleri takımı bir üst lige çıkartmak veya bir kupa daha kazanmasını sağlamak için uykusuz günler ve geceler geçiriyor. Her yıl periyodik olarak yeni takımlar ve en son transferlerle birlikte piyasaya çıkan menajerlik oyunları, satış rekorlarını zorluyor. Artık yeni bir şey eklemenin mümkün olmadığını, yapılacak yeni bir şey kalmadığını düşündüğümüz zamanlarda bile, oyun yapımcıları ufak tefek de olsa yeniliklerle bizi oyunlara bir kez daha sıkı sıkıya bağlıyorlar.

Bir kez daha futbol menajerliği oyunlarının artık son noktasına geldiğimizi düşündüğümüzde, Football Manager serisinin yapımcı firması Sports Interactive duymayı en çok istediğimiz müjdeyi verdi: "Devasa çevrimiçi futbol menajerliği oyunu Football Manager Live yolda!"

Takımların ve futbolcu isimlerinin oyuncular tarafından belirleneceği, eBay tarzı bir açık artırma sistemi ve gerçek para ödüllerinin bulunduğu FM Live, alıştığımız oyundaki her şeye sahip olacak. Buna tabii ki maçlar ve de transferler de dahil. Yakında başlayacak olacak beta testine katılmak için **www.footballmanagerlive.com** adresindeki formu doldurup, şansınızı deneyebilirsiniz. ■

Tür ▸ Menajerlik *Dağıtım* ▸ Sports Interactive
Yapımcı ▸ Sega *Çıkış Tarihi* ▸ Mart 2008

C&C 3: Tiberium Wars

Gelmiş geçmiş en iyi Command & Conquer!

Aslına bakarsanız gerçek zamanlı strateji türü, Command & Conquer serisi ile başlamadı. Gerçek anlamda türün ilk örneği olarak Dune 2'yi kabul etmek daha doğru olur.

Romanı 1965 yılında Frank Herbert tarafından yazılan, filmi 1984'de David Lynch tarafından çekilen ve Westwood tarafından 1992 yılında piyasa çıkartılan oyun, bugün kabul ettiğimiz anlamdaki gerçek zamanlı strateji oyunların ilk örneği. Asıl konumuz olmasa da, Dune II'nin Command & Conquer ile çok önemli bir de ortak noktası var: Her iki oyun da Westwood Studios tarafından geliştirildi. 1998 yılında EA tarafından satın alınan Westwood, Dune 2 ile şekil verdiği gerçek zamanlı strateji türünü, 1995 yılında piyasa çıkardığı ilk Command & Conquer oyunu ile oyuncular için vazgeçilmez bir tür haline getirdi. Aradan geçen 12 yıl boyunca eğer gerçek zamanlı strateji türü hala en popüler oyun türlerinden biriyse, bunda artık EA'in bir parçası olan Westwood'un payı büyük (tabii ki bağımsız olarak Warcraft serisinin yaratıcısı Blizzard'ı da unutmamak gerekli).

Yeni bir ırk

Serinin ilk oyununun piyasaya çıktığı 1995 yılından beri hem teknolojik imkanlar, hem de oyun türünden beklentiler anlamında çok fazla değişiklik oldu. Hatta pek çok oyuncu yeni bir oyunda ilk olarak yeni eklenmiş özelliklerin neler olduğunu merak eder hale geldi. EA bu anlamda C&C 3: Tiberium Wars'ta ciddi bir risk alarak, yenilikleri göze çarpacak oranda sınırlamış. Oyun keyfini arttıracak bazı düzenlemeler yapılmış olsa da, serinin yeni oyununun köklerine sıkı sıkıya bağlı olduğunu görebiliyoruz. Bu anlamda yenilikleri keşfetmeyi seven oyuncular bu kez tam anlamıyla tatmin olamayabilirler ama ne olursa olsun, türü seven her oyuncunun bu oyundan çok keyif alacağı kesin. Şimdiye kadar gördüğümüz en güzel grafiklere sahip olan C&C oyununda, Tiberium serisinden GDI ve Nod hala

Nod birimleri daha da güçlendirilmiş.

önemli bir yere sahipler. Dünya üzerindeki sınırlı tiberium kaynakları nedeniyle doğan sorunlar, bu kez aynı kaynağa göz koymuş farklı bir ırk olan Scrin'in ortaya çıkması nedeniyle daha da artıyor. Hem GDI, hem Nod kuvvetleri birbiriyle savaşırken bu kez Scrin sorununa karşı da mücadele etmek zorundalar. Siz de oyunu ister GDI, ister Nod tarafından oynayın bu yeni ve gizemli ırka karşı savaşmak zorunda kalacaksınız. Her iki tarafın tek kişilik oyununu bitirdiğinizde ise dört özel Scrin görevini oynama ve bu ilginç yaratıkları biraz daha yakından tanıma şansınız olacak.

Yeni ırk, yeni sorunlar

Oyunun tek kişilik modunu oynamaya başladığınız andan itibaren, C&C 3'ün yapay zekâsını fark etmeye başlayacaksınız. Bilgisayar tarafından kontrol edilen taraflar, diğer gerçek zamanlı strateji oyunlarından alıştığımız arka arkaya saldırı dalgaları gönderme taktiği yerine, sizi şaşırtacak ve gafil avlanmanıza yol açacak farklı taktiklere başvuruyorlar. Bir dalga sadece savunmalarınızı hedef alırken, hemen ardından gelen dalga içeri sızmaya çalışabiliyor. Bir önceki saldırıdan sizin üstün ve zayıf olduğunuz yönlerinize dikkat edip, bir sonraki dalgasında zayıf olduğunuz yönlerinizi kullanacak birimleri çoğaltmış olabiliyor. Birkaç kez aynı bölgeye saldırı yapıp, sizi o bölgeye savunma yığmaya zorladıktan sonra farklı bir yerden saldırmayı deneyebiliyor. İşte tüm bu varyasyonlar, normal zorluk seviyesinde pek çok oyuncu için yeterince problem çıkartıp, oyundan aldığınız keyfi arttırıyor.

Global Defense Intiative yani GDI cephesinin en önemli ateş gücünü tanklar oluşturuyor. Özellikle Mammoth MKIII tek başına bile pek çok savunmayı yarıp, düşmanın önemli kayıplar vermesine yol açabiliyor.

Diğer yandan Nod'ların da kendi tankları var ama asıl silahları tank değil. Onların asıl tehlike yaratan saldırı güçleri; iki ayağı üzerinde yürüyor ve hemen hemen her tür silahı kullanabiliyor. Bu uzun boylu ölüm makineleri, özellikle rakibin savunmasını çökertmek konusunda oldukça başarılı.

Scrin ırkının gözü ise açıkçası biraz yukarılarda. Farklı hava birimleri hem oldukça hızlı, hem de ciddi bir ateş gücüne sahip. Hızları yüzünden onlarla baş etmeye çalışırken sizi de hızlı olmak zorunda bırakıyorlar. Scrin'le karşı mücadele ederken en büyük hata yavaş kalmak olacak.

İstatistikler sitede

Tek kişilik oyun ile hem tüm tarafların özelliklerini iyice öğrendikten, hem de artmış olan oyun hızına alıştıktan sonra çok oyuncu moduna geçiş yaparak, oyunun asıl keyfini çıkartmaya başlayabilirsiniz. Oyun piyasa çıktığı anda göze çarpan bazı çok oyuncu desteği sorunları da, yayınlanacak olan yamalarla giderilmeye çalışıyor. Bu sayede hem oyunun dengesi, hem de hile yapmak için her şeyi deneyen oyuncuların yarattığı sorunları kalıcı olarak ortandan kaldırılabilecek gibi.

Çok oyuncu desteği ile ilgili keyifli bir detay da, oyunun internet üzerinden oynanan tüm oyunların istatistiklerini tutması ve sitesinde yayınlanıyor olması. Bu sayede siz de oyunlardaki başarınızı gerçek zamanlı olarak siteden takip edebilir ve başarınızı diğer oyuncular ile karşılaştırabilirsiniz.

Scrin'lerle mücadele etmenin tek yolu onların hava saldırılarına karşı önlem almak.

Oyun, hem grafikleri hem de ses efektleri anlamında beklentileri fazlasıyla karşılıyor. Tabii özellikle grafiklerin bu kadar iyi olmasının, yüksek sistem gereksinimlerine yol açtığını da söylememiz gerekiyor.

Command & Conquer 3: Tiberium Wars, gerçek zamanlı strateji oyunlarında bir yenilik bekleyenleri hayal kırıklığına uğratabilir. Fakat alıştığımız oyun tarzının başarılı bir şekilde sürdürülmesi ve oyun hızının bir üst seviyeye çıkması bile C&C 3'ü yılın en önemli oyunlarından biri yapmaya yeterli olacak. ■

Ümit Öncel, umitoncel@chip.com.tr

C&C 3: Tiberium Wars

Grafik	90
Ses	90
Oynanabilirlik	90
Çoklu oyuncu	90
Eğlence	90

CHIP PUANI 90

Son karar

Daha hızlı, daha güzel görünüyor ve kesinlikle daha eğlenceli.

Tür ▸ Gerçek Zamanlı Strateji *Dağıtım* ▸ Electronic Arts *Yapımcı* ▸ EA Los Angeles *Sistem gereksinimi* ▸ 2 GHz işlemci, 512 MB bellek, 128 MB ekran kartı

Galactic Civilizations II: Dark Avatar

Tüm galaksiyi yönetmek mümkün.

Aslına bakarsanız 2006 yılı oyuncular için pek de iyi geçmedi. Piyasa çıkan oyunların çoğu, ciddi oyuncuları tatmin edebilecek düzeyde değildi. Ama aralarında Galactic Civilizations II: Dread Lords'un da bulunduğu birkaç oyun istisnalar arasında yer aldı. Özellikle de Dread Lords, sadece son zamanların değil, belki de tüm zamanların en iyi tur bazlı strateji oyunu olmaya adaydı.

Her ne kadar bu tartışmaya açık bir paye olsa da, en azından 2006'nın en iyi tur bazlı oyunu olduğu konusunda hemen herkes hemfikir. Sadece çok iyi bir oyun olmakla kalmayan Dread Lords, aynı zamanda oyuncuların bu türden beklentilerini de daha üst seviyelere çekmeyi başardı. Çıtayı bu kadar yükselttikten sonra, ister istemez yeni çıkacak olan Galactic Civilizations genişleme paketi ile ilgili beklentiler de çok artmıştı. Ama Dark Avatar beklentileri karşılamakla kalmadı, üstüne üstlük neredeyse mükemmel bir oyun olan Dread Lords'u bile geride bırakmayı başardı.

Sayısız yeni özellik

Eğer Dread Lords'u oynadıysanız Dark Avatar size oldukça aşina gelecek (eğer oynamadıysanız önce onu oynamanızı öneririz). Dread Lords'dan anımsayacağınız pek çok özellik, Dark Avatar'da da bulunuyor üstelik daha da iyi bir şekilde sunulmuş. Bunların sıra birkaç yeniliğe de rastlamanız mümkün. Örneğin Galactic Civilizations'ın önceki oyunlarında casusluk önemli bir özellik olmasına rağmen oldukça basitti. Dark Avatar ile daha karmaşık ve daha etkili bir hale gelmiş durumda. Örneğin artık casusları eğitebiliyor ve özel görevler için belirlediğiniz gezegenlere yerleştirebiliyorsunuz. Bu özel görevler arasında düşmanınızın üretimini zayıflatmak, binalarını veya araştırmalarını sabote etmek sayılabilir. Hatta iyi bir casus size düşmanın araştırmış olduğu bir teknolojiyi çalıp getirebilme şansına da sahip. Tabii ki işin güzel yanı bunu tek yapabilen siz değilsiniz. Düşmanlarınız da sizin geze-

Casuslarınızı kullanarak, düşman gezegenlerde terör estirebilirsiniz.

genlerinize casus yerleştirebilir ve siz uzun süre bunun farkına bile varmayabilirsiniz.

Benzer şekilde gezegenlerle ilgili eklenmiş değişiklikler de oyuna hem daha çok derinlik hem de daha fazla keyif katıyor. Artık oynadığınız ırk hangisi olursa olsun gördüğünüz tüm gezegenlerde koloni kurabiliyorsunuz. Hatta koloni kurmayı düşündüğünüz gezegen sizin ırkınız için yaşanabilir özelliğe sahip olmasa bile. Bunun için tek yapmanız gereken belirli gezegen tiplerini, sizin için yaşanabilir hale getirmenizi sağlayacak araştırmayı yapmak. Fakat bu araştırmaları tamamlamak çok fazla zaman alabiliyor ve oyunun başlarında henüz galaksideki gezegenlerin büyük bölümünü görmediğiniz için, ağırlıklı olarak ne tür gezegenlerle karşılaşacağınızı bilemiyorsunuz. Bu durumda ya araştırmalarınızı bekletip çevrenizdeki gezegenlere uygun birini belirlemeyi bekleyebilir ya da şansınıza güvenip örneğin su ağırlıklı veya radyoaktif gezegenlerde yaşam koşullarını ehlileştirmeyi sağlayan araştırmalardan birini seçebilirsiniz.

Tabii teknoloji ağacına yeni eklenmiş bilimsel araştırma imkânları nedeniyle, araştırma seçimlerinizi yaparken artık daha dikkatli düşünmenizde fayda var. Sizin öncelikli olarak işinize yarayacak olanları belirleyip onların üzerine gitmek veya yanlış kararlar nedeniyle araştırma yarışında geride kalmak, rakiplerinizle mücadelenizdeki başarınızı doğrudan etkiliyor.

Oyunu doğrudan etkileyen özelliklerden biri de yeni eklenen "mega olaylar". Önceden belirlenmemiş bu olaylar bir anda gerçekleşiyor ve galaksideki

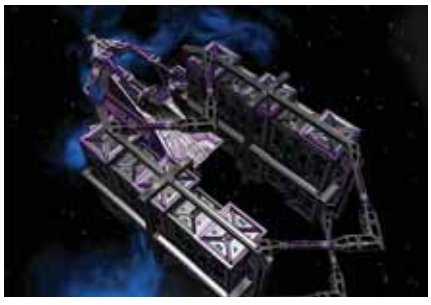

tüm düzeni yerle bir edebiliyorlar. Bu tabii ki sizin lehinize de, aleyhinize de olabilir. Bu riski almak istemeyenler için "mega olaylar"ı oyunu kurarken kapatma şansı da unutulmamış.

Yapay zekânın sınırı PC'niz

Yapay zekâ, daha önceki Galactic Civilizations oyunlarından alıştığımızdan daha da geliştirilmiş. Bilgisayara karşı oynamak, neredeyse gerçek oyunculara karşı oynamaktan farksız. Bilgisayarın kontrol ettiği ırkların stratejileri olduğu kadar, diplomatik yaklaşımları da son derece gerçekçi ve kendi içerisinde tutarlı. Oyunun başında seçeceğiniz zorluk seviyeleri aynı zamanda yapay zekânın ne kadar iyi olacağını da belirliyor. Ve bu kez yapay zekâ anlamında var olan zorluk seviyelerinin üzerine yeni bir özellik daha eklenmiş. Eğer en zor seviyeler bile size kolay geliyorsa, oyunun bilgisayarınızın tüm kaynaklarını yapay zekâ için kullanmasına izin verebilir ve zekasının sınırı bilgisayarınızın konfigürasyonuna eşit düşmanlarla mücadele edebilirsiniz.

Ama gene de oyunun çok oyuncu desteği olmaması bizce tek eksiği… Her ne kadar oyunun sistem gereksinimleri yüksek olmasa da, bazı düşük sistemlerde zaman zaman grafik konusu ile ilgili sorunlar yaşayabilirsiniz. Dark

Artık astroid tarlalarından da maden çıkartma şansınız var.

Avatar'ın grafikleri kesinlikle Dread Lords'dan fark edilecek oranda daha iyi. Ama bahsettiğimiz sorunlar nedeniyle özellikle detaylara yakından bakmak istediğiniz ekranlarda, görmek isteyeceğinizden daha fazla bozuk piksele şahit olabilirsiniz.

Geçtiğimiz yıl piyasaya çıkan Dread Lords'u beğendiyseniz bu oyunu kaçırmak istemeyeceğiniz kesin. Dark Avatar, her yönüyle Dread Lords'dan daha iyi bir oyun ve her strateji oyuncusunun kesinlikle en azından bir kez görmesi şart. ■

Ümit Öncel, umitoncel@chip.com.tr

Galactic Civilizations II: Dark Avatar

Grafik	90
Ses	70
Oynanabilirlik	100
Multiplayer	—
Eğlence	100

CHIP PUANI 90

Son karar

Şimdiden yılın en iyi tur bazlı strateji oyunu olmaya aday.

Tür ▸ Tur Bazlı Strateji *Dağıtım* ▸ Stardock *Yapımcı* ▸ Stardock *Sistem gereksinimi* ▸ 1 GHz işlemci, 256 MB bellek, 32 MB ekran kartı

Silent Hunter: Wolves of the Pacific

Ubisoft'un denizaltısı bu kez Pasifik'te.

Simülasyon oyunları ile ilgili ilk gerçek şudur: Simülasyondan ya nefret edersiniz ya da vazgeçemezsiniz. Pek çok oyuncu arada sırada, en sevdiği tür olmasa bile bir FPS'ye veya bir strateji oyununa bir şans verebilir, ama eğer simülasyona karşı özel bir ilgiye sahip değilse, çoğu oyuncu bu türü göz ardı etmeye meyillidir.

Aslına bakarsanız Silent Hunter: Wolves of the Pacific, simülasyona eğilimi olmayan oyuncuları bile kendine bağlayabilecek kadar iyi bir örnek. Daha önce hiç denememiş olanlar için bu türü kısaca açıklamaya çalışalım: Denizaltı simülasyonları aslında bildiğiniz FPS'lerden çok da farklı değildir. Bir FPS'ye göre çok daha geniş bir alana ama bu alanda çok daha az farklı mekana sahipsinizdir. Gizlenmek ve yerini belli etmemeye çalışmak çok daha önemli. Bu sırada boş durmaz ve sürekli saldıracak bir hedef arıyor olursunuz. Bulduğunuzda ise eğlence başlar. Sessizce denizaltınızın durumunu ayarlarsınız. Hedefinizin size olan mesafesini ve seyir yönünü tespit ettikten sonra, birkaç ufak hesaplama ile nişan alırsınız ve fırlatacak düğmeye basmadan önce, torpidonun sorunsuz olması için dua edersiniz. Düğmeye bastıktan sonra ise tek yapabileceğiniz, torpidonun hedefine doğru sessiz ama ölümcül bir şekilde ilerlerken çıkardığı hava kabarcıklarını seyretmektir.

Eğer bu okuduklarınız biraz olsun ilginizi çektiyse, Silent Hunter 4 büyük ihtimalle hoşunuza gidecek.

Denizin altında avlanmak

Bundan yaklaşık iki yıl önce Ubisoft'un çıkarttığı Silent Hunter III'te, Atlantik'te dolaşan bir Alman U-boat'unu yönetiyorduk. Bu kez ise Japonlarla çarpışan bir Amerikan denizaltısını kontrol ediyoruz. Öncelikli olarak yapmanız gereken devriye gezeceğiniz en uygun bölgeye karar vermek. Görünmeden ve sessizce yol alacağınız sulardaki düşman gemilerini bulmaya çalışmak her ne kadar oyunun en heyecanlı bölümü olmasa da, oldukça büyük önem taşıyor. Rotanızı belirlerken düşmanın merkezlerini hesaba katmanız ve düşman gemilerinin bulunabileceği yerleri tahmin etmeniz işinize yarayabilir. Şanslı olduğunuz günlerde, merkezden size telsiz sinyalleri ile düşman gemilerin yerini bildiren dostane bir ses duyabilirsiniz. Daha şanslı olduğunuz zamanlar da ise, sürpriz bir şekilde periskobunuzda bir gemi belirebilir.

Silent Hunter: WotP'deki savaş devriyesi görevleri bu şekilde karşınıza çıkacak. Ama eğer işin "arama – batırma" kısmından değil, sadece "batırma" kıs-

mından hoşlanıyorsanız, sizi doğrudan aksiyonun ortasına atacak tek görevleri de tercih edebilirsiniz.

Ne yaptığınızdan tamamen emin değilseniz, bırakın vanaları o çevirsin.

Pasifik'te yolculuk

Denizaltı içerisinde sizin göreviniz temel olarak hemen her şeyi yönetmek. Bu kulağa çok fazla gelebilir ama neyse ki denizaltıyı dolduran tayfalarınız, sizin vereceğiniz komutları yerine getirmek için her zaman emrinizde. Oyunda, tüm tayfaları ayrı ayrı takip edebilir ve herhangi bir zamanda ne yaptıklarını öğrenebilirsiniz. Aynı şekilde, her birine görevler vererek işlerin daha sorunsuz yürümesini sağlamak da elinizde.

Tüm bu yönetim işlerini yaparken denizaltının hemen her bölümünü kullanabileceksiniz. Dilerseniz uçaksavarın, dilerseniz periskobun başına geçebilir veya su yüzeyinde yolculuk ederken güverteye çıkabilirsiniz. En önemli görevlerinizden biri ise tabii ki, geminizi Pasifik okyanusunda daha stratejik bölgelere kaydırmak olacak.

Neyse ki komut verdikten sonra zamanı hızlı geçirebilirsiniz. Bu sayede saatlerce sürecek olan bir yolculuğu birkaç saniye içerisinde tamamlayıp oyunun daha heyecanlı bölümlerine vakit ayırmanız mümkün. Zaten zamanı hızlı bir şekilde geçirerek yolculuk yaptığınız sırada eğer karşınıza bir gemi çıkacak olursa, zaman otomatik olarak normal hızına dönüyor. Böylece, durum değerlendirmesi yapacak vakte sahip oluyorsunuz.

Seslere kulak asmak

Oyunun grafikleri, bir denizaltı simülasyonunda görmeyi beklediğimizden çok daha başarılı. Denizaltının içindeki grafikler Silent Hunter III'teki gibi gayet iyi ama asıl görülecek şeyler, tahmin edebileceğiniz gibi dışarıda. Periskobunuzdan etrafı seyrederken Pasifik üzerinde batan güneşin ve sakince hareketlenen dalgaların görüntüsü insanı bir an için bile olsa, gerçekten orada olduğuna inandırabilecek kadar iyi.

Diğer yandan, oyunun sesleri de hem oldukça güzel hem de hayati önem taşıyan bilgiler içerebileceği için çok önemli. Verdiğiniz emirleri yerine getiren tayfalarınızın yaptığı yorumlar, sizi önemli bir hata yapmaktan son anda kurtarabilir. Dalma emri verdiğinizde, tayfalardan birinin "biraz daha dalacak olursak, kesin parçalanacağız" dediğini duymasanız bile, basınç nedeniyle denizaltının gövdesinden gelen seslere kulak kabartıp, bir faciayı önleyebilirsiniz. Elbette tüm bunların yanı sıra radyo sistemini biraz kurcalayarak önemli haberler alabileceğiniz bir kanal veya denizin altında morali düşmeye başlayan tayfalarınızın neşesini yerine getirecek bir müzik çalmak da iyi bir fikir olabilir.

Heybetli göründüğüne bakmayın. Torpidolarınız sayesinde çok geçmeden serin sulara gömülecek.

Silent Hunter iki yıl önce piyasaya çıkan Silent Hunter III'ü aratmayacak kadar başarılı bir simülasyon oyunu. En önemli özelliği ise hem ayrıntıları önemseyen simülasyon meraklılarını, hem de ayrıntılardan bezen ve hareket arayan oyuncuları aynı anda memnun edebilecek nitelikte olması. ■

Ümit Öncel, umitoncel@chip.com.tr

Silent Hunter: Wolves of the Pacific

Grafik	90
Ses	80
Oynanabilirlik	80
Çoklu oyuncu	80
Eğlence	80

CHIP PUANI 81

Son karar

Simülasyon sevmeyen oyuncular bile bu oyundan keyif alabilir.

Tür ▸ Simülasyon *Dağıtım* ▸ Ubisoft *Yapımcı* ▸ Ubisoft Romania *Sistem gereksinimi* ▸ 2 GHz işlemci, 1.024 MB bellek, 128 MB ekran kartı

Zehirli paketler

Korsanlarca kırılmış Amazon ve eBay hesaplarının bini bir para. Karşımızdaki vaka ise çok ilginç. CHIP, bu sefer paket dehşetini aydınlatıyor.

Postacı, "Size Amazon'dan bir paket daha var," derken hayretini gizleyemiyor. Çünkü Bay S'nin internetten bir şey sipariş etmediğini o da biliyor. Çaresiz kalan Rene S. son çare olarak CHIP'in olay yeri araştırma ekibine başvuruyor: "Dört haftadır hep aynı şey. Hiçbir sipariş vermediğim halde Amazon ve eBay'den paketler geliyor. Lütfen yardım edin."

Yanıtı hemen yapıştırıyoruz: Casus yazılımlar sayesinde kırılmış bir hesap vakası daha. Casus yazılım sinsice sisteme yerleşiyor, parolaları, hatta en vahim vakalarda kredi kartı numaralarını bile korsana gönderiyor. Normalde korsanlar kırdıkları eBay hesaplarını şöyle kullanıyorlar: Pahalı ürünleri sahte isimler ile satışa sunuyorlar. Sonra önceden yapılan ödemeyi alıp sırra kadem basıyorlar, elbette ürünler de asla adresine ulaşmıyor. Ancak Rene S'nin durumunda öyle bir şey var ki, akıl sır ermiyor. Korsan belli ki para peşinde değil, zira Rene tek kuruş maddi zarara uğramamış durumda ve gelen paketleri geri gönderip duruyor.

Bu yüzden bu sıra dışı durum, alışıldık bir casusluk vakası değil. Merakımız kabarıyor ve kurbanın da izniyle, özel CHIP birimi doğrudan kanıt toplama işine girişiyor. Kanıtların çok katı bir plan dâhilinde toplanması gerekiyor, tıpkı CSI dizisinde olduğu gibi. Yoksa suçlu kişi bu kanıtları bizim serpiştirdiğimizi iddia edebilir. O yüzden ilk adımda sabit diski söküp bire bir kopyasını çıkarıyoruz. Artık bu kopya üzerindeki tüm yazılımları inceleyebiliriz.

Sabit diskte suç takibi

Bay S. ne herhangi bir internet güvenlik yazılımı kullanıyor ne de virüs tarayıcısını güncellemiş. Takım arkadaşlarımızdan biri, "casus yazılımın saman altından su yürütmesine şaşmamalı," diyor. Buna karşın, rutin taramamız sırasında herhangi bir casus yazılıma ya da rootkit'e rastlamıyoruz. Bu, korsanın işini bitirdikten sonra delilleri yok ettiği anlamına da gelebilir. O yüzden bir sonraki adım, çeşitli geri alma yazılımlarıyla silinmiş verileri yeniden oluşturmak.

PAKET TESLİMATI

İSTENMEYEN POSTA Çevrimiçi firmalardan sipariş vermediği halde paket alanların ev ağlarında güvenlik sorunları olabilir ve bunun altında casus yazılımlar ve rootkit'ler bulunabilir.

İLK DELİL

GÜVENLİ DEĞİL Zayıf WEP şifrelemesi kullanan W-LAN ağları kolayca kırılabilir. WPA ve WPA2 standartları çok daha güvenli.

CHIP'in yeni dizisi

Ekibimiz, Amerikan detektiflik dizisi CSI'da olduğu üzere, bilişim suçlarını bilimsel yöntemlerle araştırıyor. CSI modelini izlediğimiz bu dizi, profesyonellerin ve uzmanların giderek artan bilişim suçlarına karşı verdiği mücadeleye ışık tutuyor.

Burada da şansımız yaver gitmiyor. Muhtemelen, etkilenmiş alanın üzerine yeniden yazılmış ve veriler geri döndürülemeyecek durumda. Bu yüzden de bilgisayarda hiçbir sayısal kanıt ele geçiremiyoruz. Ama henüz yenilgiyi kabullenmeye hazır değiliz.

Tehlikeli çevre birimleri

Soruşturma kapsamını genişletme kararı alıyoruz. Korsanlar daima hedef PC'yi hedef almıyorlar, ağ üzerindeki diğer aygıtların, örneğin yazıcıların da gözden geçirilmesi gerekiyor. Eğer ağ yazıcısını ilk olarak korsan ele geçirdiyse, bu en azından bilgisayarda casus yazılım olması kadar tehlikeli; zira tüm yazdırma işleri okunabilir. Hatta oturum açma bilgileri gibi özel bilgiler bile elde edilebilir.

Evdeki ağ donanımını incelemeye alıyoruz ama elimiz yine boş kalıyor, evde bir internet radyosu ve W-LAN yönlendiriciden başka bir şey yok. Bu da korsanlara fazla seçenek tanımıyor. Önce radyoyu masaya yatırıyoruz, ama talih yine yüzümüze gülmüyor, zira alet herhangi bir radyo gibi ayarlanıyor ve dışarıdan kurcalanma seçeneği sunmuyor. Sonra yönlendiriciye bakıyor ve nihayet Rene S'nin W-LAN yapılandırmasında dişe dokunur bir şeylere rastlıyoruz. Rene kablosuz ağ bağlantısını WPA ya da WPA2 gibi güvenli bir standartla değil, WEP ile korumayı seçmiş. İşi hiç bilmeyenler bile WEPCrack ya da AirSnort gibi bir araç sayesinde bu korumayı birkaç dakikada kırabilir. Bu yüzden bilgisayarı tekrar incelemeye alıp saldırganın veriye erişmesini sağlayabilecek güvenlik açıkları ve ağ kayıtları aramaya başlıyoruz. Ancak işletim sistemi güncel gözüküyor ve herhangi bir ağ erişimi belirtisi yok.

Korsana yem atıyoruz

Bay S'nin ne donanımı ne de yazılımı saldırıya uğramadığı için, şayet bu bir korsan saldırısıysa elimizde çok az seçenek kalıyor. Şüphelerimiz çok eski ama bir o kadar da etkili bir korsan saldırısı olan "ortadaki adam"dan yana. "Ortadaki adam" saldırısında korsanlar iki taraf arasındaki bağlantıyı kesintiye uğratıp araya yerleşiyor ve böylece tüm verinin kendi üzerinden geçmesini sağlıyor. Böylece verinin tüm denetimini eline alıyor, parolaları elde ediyor ve gönderilen veriler daha adreslerine ulaşmadan onlar üzerinde değişiklik yapabiliyor. Artık kuramımız hazır, tek eksiğimiz delil. Korsanı tuzağa düşürmeyi kafamıza koyuyoruz. İlk olarak, Bay S'nin W-LAN, e-posta, Amazon ve eBay parolalarını değiştirmesi gerekiyor.

ŞÜPHE

GİZLİ KULAK Korsan veri akışını kendine yönelterek "ortadaki adam" saldırısına hazırlanıyor. Böylece kurban onun IP'sini sunucunun adresi zannediyor.

Böylece korsanı deliğinden çıkarmayı umuyoruz. Korsan parolaları tekrar çalmaya çalıştığında faka basacak. Ağ trafiğini izlemesi için iki gözlem PC'si kuruyoruz. Bilgisayarların birisi Netstumbler'la donatılmış ve civardaki tüm kablosuz ağları takip ediyor. Diğerindeyse Wireshark adlı koklayıcı (sniffer) çalışıyor ve ağdaki tüm veri alışverişini kaydediyor. Artık bize düşen oturup beklemek.

Tuzak kapanıyor

Bir hafta sonra nihayet ortalık hareketleniyor. W-LAN gözlem ekibimizden alarm geliyor. Korsan geri dönmüş! Tıpkı planladığımız gibi, parolaları değiştirmek yılanı deliğinden çıkarmak için yeterli olmuş. Korsanın ağ bağlantısını nasıl kurcaladığını ve Bay S'nin bilgisayarını yönlendiriciye yeniden kaydolmaya zorladığını gözlemliyoruz. Bu beylik numarayı tanıyoruz ve ilk defa korsanın bir adım önündeyiz. Korsan, Bay S'nin bilgisayarının yönlendiriciye kaydolurken gönderdiği verileri kaydetmiş ve doğru sinyalleri göndererek W-LAN yönlendiricisine girebiliyor. Bu da WEP standardındaki bir güvenlik açığından kaynaklanıyor. Çünkü çoğu W-LAN paketi, akta-

rım sırasında şifrenin küçük bir kısmını taşıyor. Saldırganın şifreyi yeniden oluşturmak için çok sayıda, örneğin 70.000 ila 100.000 paketi dinlemesi gerekiyor.

Paketlerin kritik sayıya ulaşması saatler, hatta günler sürebileceğinden korsanın sabırla beklemesi gerekiyor. Ya da Bay S çok uzun süre internette sörf yapıp çok sayıda paket üretmeli. Ancak rakibimiz o kadar sabırlı olmadığından "yeniden oynatma saldırısı" (replay attack) denilen bir yönteme başvuruyor. AirReply gibi bir araç kullanarak bilgisayarın çok sayıda paket göndermesini sağlıyor. İşte korsanı suçüstünde yakalamak için kolladığımız fırsat! Kablosuz ağ bağlantısının gücünü ölçen üç alet sayesinde ava çıkıyoruz.

Korsanın bizi fark edip sinyali kesmemesi için çok ihtiyatlı bir şekilde, gittikçe güçlenen sinyale üç yönden yaklaşıyoruz. Her şey plana göre işliyor ve korsanı yakalıyoruz. Korsan, yan evdeki komşu. Sabırlı olup komşumuzun neler yaptığını izliyor, bir yandan da delil topluyoruz.

Saldırı birden bire kesiliyor. Korsanımız WEP şifresini kırmak için gereken bilgiye erişmiş olabilir. Bize düşen yine beklemek. Saldırganın PC'si ne kadar hızlıysa, WEP parolasını kırması o kadar çabuk olacak. Bizim korsanımız bu işi aşağı yukarı bir saatte becerebiliyor. Kırdığı parolayla Bay S'nin yönlendiricisine kaydolup saldırısının bir dahaki adımına, yani ARP zehirlemesine geçiyor.

Görünmeyen üçüncü şahıs

İkinci güvenlik noktamız da alarm verince "Aradaki adam saldırısı" teorimiz doğrulanıyor. ARP zehirlemesi denilen yöntemde ağ, üzerinde oynanmış ARP paketleriyle dolduruluyor. Bu paketler de bir IP adresini bir MAC adresine atayan ağ paketleri. Korsan ağ üzerinde, yönlendiricinin IP adresinin kendi MAC adresine bağlı olduğu mesajını yayıyor. Bunun sonucunda yönlendiriciye giden tüm ağ sorguları korsana ulaşıyor. Korsan sonra paketleri doğru MAC adresine (yani yönlendiriciye) iletiyor ve bağlantısı kesintiye uğramayan Bay S durumun farkına varmıyor. Bu veri akışından hangi bilgilerin çalındığına dair sadece fikir yürütebiliriz. Muhtemelen aktarılmış olan tüm parolalar. Buna, oturum açmayı gerektiren tüm HTTP siteleri ve POP3 e-posta hesapları dâhil. HTTPS siteleri korumalı, ancak bu da sadece kâğıt üzerinde kalıyor, zira bu bilgilerin de küçük bir hileyle okunması mümkün. Ziyaretçi bir HTTPS sitesini açtığı zaman, anahtarlar ve göndericinin kimliğini doğrulayan SSL sertifikası değiş tokuş ediliyor. Anahtarlar, sadece sertifika geçerliyse kabul ediliyor. Değilse, ziyaretçi sertifikanın geçersiz olduğuna dair bir hata mesajı alıyor. Buna rağmen, eğer ziyaretçi sertifikayı geçersiz olmasına rağmen onaylarsa anahtar kabul ediliyor. Korsanların faydalandığı da işte bu gerçek. Ortadaki adam saldırısını sürdürüp kurbanlarına sahte SSL sertifikaları yolluyorlar. Bu bir hata mesajına yol açsa da, kullanıcıların çoğu göz ardı edip geçiyor. Bunlara Bay S de dâhil. "Her şeyde bu hata mesajı karşıma çıkıyordu. Siteye erişmenin başka yolu olmadığından, ben de onaylayıp geçtim." diyor kendisi. Korsana saldırı fırsatı veren, ölümcül bir hata.

KORSAN ARACI

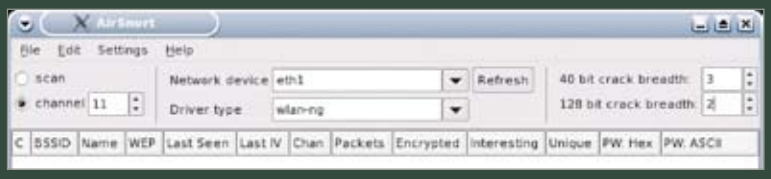

KIRMAK ÇOCUK OYUNCAĞI AirSnort gibi araçlarla herkes W-LAN ağlarını kırabilir. Sadece kurbanın adını yazıp "Start"a basın, hepsi bu.

Korsanla yüzleşme

Yanımıza Bay S'yi de alıp korsan komşunun karşısına çıkıyoruz. Tüm suçlamaları inkâr ediyor ve bizimle konuşmayı reddediyor. Bay S'yi neden bu şekilde rahatsız ettiği, mahkemede anlaşılacak. Davanın yasal kısmında her şey ayan beyan ortada. Bilişim suçları üzerine uzmanlaşmış bir avukat olan Max-Lion Keller şöyle diyor: "Eğer bir şahıs, erişime karşı parolayla korunmuş bir kablosuz ağa yetkisi olmadığı halde dışarıdan ulaşır ve normalde kendisine gönderilmemiş verileri elde ederse, Alman Ceza Kanunu'nun 202. maddesi uyarınca cezaya çarptırılır." Mahkemeden hangi karar çıkarsa çıksın, Rene S yaşadığı paket terörü sona erdiği için memnun. Gelecekte ev ağını daha iyi koruyacağını, halka açık kablosuz bağlantı noktalarından kesinlikle uzak duracağını belirtiyor. Kendisine tüm belgeleri teslim ediyor ve bir sonraki davaya geçiyoruz. Gerisi, CSI İnternet'in gelecek bölümünde. ■

VP/ Barış Emre Alkım, balkim@chip.com.tr

BİLGİ İÇİN

www.oxid.it/cain.html: Ağları "ortadaki adam" saldırılarına karşı denetleyen korsanlık aracı.

CHIP KÜNYE

ISSN: 1300-9419

Yayın Koordinatörü Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr
Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr
Yazı İşleri Şefi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Haber Müdürü Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr
Yazı İşleri Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr
Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr
CHIP Test Merkezi Şahin Ekşioğlu (Koordinatör), esahin@chip.com.tr
Gökhan Bodur, gokhan@chip.com.tr
Burak Akmenek, burak@chip.com.tr
Ali Koyun, ali@chip.com.tr
CHIP DVD/CD Ümit Öncel, umit@chip.com.tr
Redaksiyon Berk Ergin, berk@chip.com.tr
Online Projeler Selçuk İslamoğlu, sislamoglu@chip.com.tr
Katkıda Bulunanlar Barış Alkım, Alp Özdemir, Mete Pınar, Sultan Sarıdağ, Nazan Öztaykutlu, Recep Baltaş, Uğur Seven, Onur Seven, Bilgin Koşucu, Markus Hermannsdorfer (MH), Andreas Hentschel(AH), Niels Held (NH), Manfred Flohr(MF), Julian Bühler (JB), V. Pletzer VP), F. von Keudell (FK), Nicole Ott (NO), Thomas Littschwager(TL), Martin Jäger(MJ)
Görsel Yönetmen Ebru Tiryaki, ebrutr@chip.com.tr
Grafik Asistanı Zeynep Bilmez, zeynep@chip.com.tr
Genel Müdür Gökhun Sungurtekin
Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem
Finans Müdürü Aylin Tuncel
Pazarlama Müdürü Özlem Cenker
Halkla İlişkiler Müdürü Ayten Çar
İş Geliştirme Müdürü Umut Kavurmacı
Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla
Abone Servisi Ebru Cinek, Ayşe Yılmaz, Fatime Hanlı Şahin
Dağıtım Müdürü Cem Cenker
Dağıtım Asistanı Mehmet Çil
Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ufuk Yamankılıçoğlu (CHIP), uyaman@chip.com.tr
VOGEL BURDA MEDYA YAYIMCILIK ve TİCARET A.Ş. adına sahibi Gökhun Sungurtekin

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü Güler Okumuş, oguler@vogelburda.com.tr
CHIP Reklam Müdürü Yeliz Koyun, kyeliz@vogelburda.com.tr
Reklam Grubu Zuhal Söylemez, zuhal@vogelburda.com.tr
Özden Aliyagiç, ozdena@vogelburda.com.tr
Gonca Arat, goncaarat@vogelburda.com.tr
Şule Çeliköz Koç, sulec@vogelburda.com.tr
Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogelburda.com.tr
Renk Ayrımı, Film ve Baskı OHAN MATBAACILIK
Hadımköy Yolu, Çakmaklı Mah., San Bir Bulvarı, 4.Bölge, 9.Cadde No:143 Çakmaklı-Büyükçekmece-İstanbul Tel: 0212 886 70 70 (pbx)
Dağıtım DPP A.Ş.
Yönetim Yeri Adresi VOGEL BURDA MEDYA YAYIMCILIK ve TİCARET A.Ş.:
Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:5
B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: http://abone.vogelburda.com.tr
VOGEL BURDA COMMUNICATIONS
Yayın Türü Yaygın, süreli, aylık

REKLAM İNDEKSİ

AFRA	85	LEXMARK	89
AMD	113	MARKET	208,209,210,211,212,213
ASHAMPOO	159	MASKOM	103,107
ASNET	183	MEGA METROPOL	27
ASUS	73	MİNTON	Ö.K.İÇİ
AVİTEC	150-151	MSI	47
BİLGE ADAM	147	NOKIA	29
BİLKOM	139	NOD 32	137
C-BOX	101	PANATEL	119
COMINIC	181	PENTA	115,117
COMPEX	62,63,131	PHILIPS	15,19,A.KAPAK
ENDEKS	87.91	SİMGEM	143
EPSON	21	SNC	123
ERKAYALAR	59	TECHNOLOGY CHANNEL	149
GENIUS	55	TET	125
GIGABYTE	93	TURANLI	135
GOLD MASTER	79.81	TURKCELL	35,65,67
GOLDAŞ	23.25	UFOTEK	17
HEPSİBURADA	A.K.İÇİ	ÜLKER	31.53
İNDEX	49	VIDEOKURS	185
İNSELBERG	129	VODAFONE	4,5
KADİR HAS	133	WEB SAYFAM.COM	71
KOYUNCU	9,.13	ZYXEL	127

GELECEK SAYI

Dijital fotoğraf makineleri

Yaz tatili öncesi ihtiyacınıza uygun dijital fotoğraf makinesini seçmeniz için piyasadaki en yeni giriş seviyesi kameraları karşılaştırmalı olarak test ediyoruz.

Pratik

PC tuzakları

Önemli dokümanlarınız silindi, sisteminize casus yazılımlar bulaştı, sisteminiz çöktü... Bu kötü senaryonun gerçekleşmemesini sağlamak elinizde!

Yazılım

Vista uyumluluğu

Biraz uyumluluk yetmiyor. Kullanıcılar, yeni bir Windows'ta her şeyin çalışmasını bekliyorlar. CHIP, Vista'nın hangi yazılımlarda ve donanımlarda sorun çıkartabileceğini açıklıyor.

DİĞERLERİ

- **Vista kurtarma DVD'si**
  Mükemmel bir kurtarma diski
- **PC sorunlarına son!**
  PC'nizi hızlandıracak etkili ipuçları
- **Kameralı cep telefonları**
  Dijital fotoğraf makinelerini aratmayan cep telefonları
- **Kopya korumasına son!**
  Blu-ray ve HD-DVD de kırıldı
- **Mükemmel firewall**
  Doğru ayarlarla sorunsuz güvenlik

CHIP, gelecek sayının içeriğinde güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapabilir.